

GAMLA TESTAMENTET

DE APOKRYFISKA BÖCKERNA

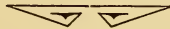
PROFÖFVERSÄTTNING

UNDER INSEENDE AF

J. PERSONNE OCH **W. RUDIN**

UTGIFVEN AF

BERN. RISBERG OCH **JOH. LINDBLOM**

STOCKHOLM

A. B. Evang. Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition.

Printed in Sweden

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society

Catalog No. A-820-4(2)/A1916

Family Indo-European

Sub-Family Teutonic

Branch Scandinavian

Group

Language Svenska

Dialect

Locality

Contents Apocrypha Roman type

Version Tentative by J. Personne, W. Redin,

Translator Bern. Risberg + Joh. Lindblom

Published by Ev. F.S.B.

Place Stockholm, Sweden

Date 1916

Accession No. 2,861

Accession Date January 1, 1945

Price xas

INNEHÅLL:

	Sid.
Judit (<i>B. Risberg</i>)	5
Visheten (<i>B. Risberg</i>)	26
Tobias (<i>J. Lindblom</i>).....	53
Syrak (<i>J. Lindblom</i>)	68
Baruk (<i>J. Lindblom</i>)	139
Jeremias' bref (<i>J. Lindblom</i>)	147
Första Mackabéerboken (<i>B. Risberg</i>)	150
Andra Mackabéerboken (<i>B. Risberg</i>)	197
Tillägg till Ester (<i>J. Lindblom</i>)	231
Tillägg till Daniel (<i>B. Risberg</i>)	237
Manasses' bön (<i>B. Risberg</i>)	246

Judit.

I Kapitlet.

Konung Nebukadnessar i Niveve uppådar alla länder till krig mot konung Arfaksad i Ekbatana, men länderna i väster vägra att delta. Nebukadnessar hotar dem med strängt straff. Han besegrar Arfaksad och firar segern.

Nebukadnessar härskade öfver assyrierna i Niveve, den stora staden, vid samma tid som Arfaksad härskade öfver mederna i Ekbatana.

2. Denne hade rundt omkring Ekbatana byggt murar af huggen sten, hvar sten tre alnar bred och sex alnar lång. Och han hade gjort muren sjuttio alnar hög och femtio alnar bred;

3. och dess torn hade han uppfört vid portarna till en höjd af ett hundra alnar och en bredd nedtill af sextio alnar;

4. och dess portar hade han gifvit en höjd af sjuttio alnar och en bredd af fyrtio alnar, för att hans kämpars härskara och hans fotfolk, uppställt i stridsordning, skulle kunna tåga ut därigenom.

5. I sitt tolfte regeringsår begynte nu konung Nebukadnessar krig mot konung Arfaksad på den stora slätten, den som ligger i Ragaus landsändar.

6. Och hos honom inställde sig alla, som bodde i bergstrakten, och alla som bodde vid Eufrat och Tigris och Hydaspes, därtill ock elyméernas konung Arjok på slättlandet, så att många folk församlade sig till strid med Keleuds barn.

7. Och Nebukadnessar, konungen i Assyrien, sände bud till alla, som bodde i Persien, och till alla, som bodde västerut, i Cilicien och Damaskus, på Libanon och Antilibanon och alla, som bodde åt hafskusten till,

8. och dem som bodde inom Karmels och Galaads område och i öfre Galileen och på den stora Esdrelonslätten

9. och till alla i Samarien och dess städer och på andra sidan Jordan, ända till Jerusalem, och i Betane och Kelus och Kades och vid Egyptens bäck och i Tafne och Ramesse och hela landet Gesem,

4 Mos. 34,5.

10. ända bortom Tanis och Memfis, och till alla, som bodde i Egypten, ända till Etiopiens gränser.

11. Men alla, som bodde i hela detta landområde, föraktade den assyriske konungen Nebukadnessars ord och församlade sig icke hos honom för att delta i kriget, ty de fruktade honom icke, utan sågo i honom allenast sin like; och de läto hans sändebud skymfligen återvända från dem med oförrättadt ärende.

12. Då blef Nebukadnessar mycket vred på alla dessa länder och svor vid sin tron och sin konungamakt att hämnas på alla Ciliciens och Damasus' och Syriens landsändar och att med sitt svärd förgöra alla, som bodde i Moab, samt Ammons barn och allt folk i Idumeen och alla i Egypten, ända fram till gränsen vid de båda hafven.

13. Och under sitt sjuttonde regeringsår uppställde han sin här till strid mot konung Arfaksad, och han besegrade honom i drabningen och dref på flykten hela Arfaksads här och hela hans rytteri och alla hans vagnar.

14. Och han satte sig i besittning af hans städer och framträngde till Ekbatana och intog dess torn och plundrade dess gator och vände dess ära i smälek.

15. Och han tog Arfaksad till fånga bland Ragaus berg och genomborrade honom med sina spjut och beröfvade honom sålunda lifvet på den dagen.

16. Därefter återvände han till Niveve med hela sin hjälphär, en mycket stor krigarskara. Och han själf och hans här tillbragte där ett hundra tjugu dagar i sorglös ro och vällefnad.

2 Kapitlet.

Nebukadnessar sänder Holofernes för att straffa länderna i väster. Denne aftågar med en väldig här och härjar och underlägger sig länderna ända till Damaskus.

Men i det adertonde året, på tjuguantra dagen i första månaden, kom det talet ut i Nebukadnessars, den assyriske konungens, palats, att han ville utkräfvä hämnd på alla länderna, såsom han hade sagt.

2. Och han kallade till sig alla sina ämbetsmän och alla sina stormän och framlade för dem sin hemliga plan och uttalade sitt beslut att göra dessa länder allt ondt.

3. Och de dömde, att han borde förgöra hvar och en som icke hade efterkommit hans befallning.

4. Och sedan Nebukadnessar, konungen i Assyrien, hade fattat sitt beslut, kallade han till sig sin öfverfältherre Holofernes, som var den

andre i riket näst efter honom själf, och sade till honom:

5. »Så säger den store konungen, hela jordens herre. Du skall draga ut härifrån och taga med dig manskap, som litar på sin styrka, af folkfolk intill ett hundra tjugu tusen man och en mängd hästar med deras ryttare, tolf tusen,

6. och du skall vända dig mot alla länder västerut, därför att de icke hafva hörsammat min befallning,

7. och du skall framföra till dem det budskapet, att de skola hålla jord och vatten i beredskap. Ty jag skall komma emot dem i min vrede och betäcka jordens hela yta med min krigshärs fötter och gifva dem till rof åt den;

8. och deras slagna skola uppfylla deras klyftor, och hvar bergbäck och flod skall fyllas af deras lik, så att den svämmar öfver;

9. och jag skall föra deras fångna krigsmän till jordens yttersta gränser.

10. Men du skall draga ut och i förväg åt mig intaga hela deras område, och om de utlämna sig åt dig, så skall du förvara dem åt mig till dagen för deras bestaffning.

11. Men de ohörsamma skall du icke visa skonsamhet, utan du skall prisgifva dem åt mord och plundring i allt det land, som du intager.

12. Ty så sant jag lefver, och så sant mitt välde varar: jag har talat, och jag skall också utföra det med min hand.

13. Och du själf, öfverträd icke något af din herres bud, utan fullborda noga allt hvad jag har befallt dig, och dröj icke att verkställa det.»

14. Och Holofernes gick ut från sin herre och tillkallade alla furs-tarna och fältherrarna och befälhafvarna öfver Assurs härsmakt

15. och inmönstrade utvaldt manskap för strid, såsom hans herre hade befallt honom, ett hundra tjugu tusen män till fots och tolf tusen bågskyttar till häst,

16. och ordnade dem på det sätt som en krigshär plägar ordnas.

17. Och han tog kameler och åsnor och mulåsnor för deras tross i mycket stort antal och en oräknelig skara får och nötboskap och getter till deras underhåll

18. och spannmål i mängd åt hvar man och mycket guld och silfver ur konungens palats.

19. Därpå bröt han upp med hela sin här för att tåga före konung Nebukadnessar och betäcka jordens hela yta västerut med sin härs vagnar och ryttare och utvalda fotfolk.

20. Och den blandade folkhop, som tågade ut med dem, var talrik såsom gräshoppor och såsom stoftet på jorden, ty den kunde icke räknas för sin myckenhets skull.

21. Och de tågade från Nineve tre dagsresors väg åt Bektiletslätten till, och de slogo läger vid Bektilet, nära det berg, som ligger norr om öfre Cilicien.

22. Och han tog hela sin härsmakt, fotfolket, rytteriet och vagnarna, och drog därifrån till bergstrakten.

23. Och han bröt fram genom Fud och Lud och plundrade alla Rassis' barn och Ismaels barn söderut åt öken till, där keléerna bodde.

24. Och han öfvergick Eufrat och lämnade därmed Mesopotamien, och han förstörde alla de befästa städerna vid bergbäcken Abronas, ända fram till hafvet.

25. Och han intog Ciliciens landsändar och nedgjorde alla, som satte sig till motvärn mot honom, och han kom till Jafets landsändar söderut, åt Arabien till.

26. Och han omringade alla Ma-

dians barn och brände upp deras tält och plundrade deras boskapsfällor.

27. Och han drog ned till Damas-kusslätten vid tiden för hveteskörden och brände upp all deras växande gröda och gaf deras får och nötboskap till spillo och plundrade deras städer och förödde deras fält och slog alla deras unga män med svärdsegg.

28. Och fruktan och bäfvan för honom kom öfver dem, som bodde vid hafskusten, i Sidon och Tyrus, och dem, som bodde i Sur och Okina, och alla som bodde i Jamnia; och de, som bodde i Asotus och Askalon, fruktade honom högeligen.

3 Kapitlet.

Kuststäderna underkasta sig och besättas af Holofernes. Denne lägrar sig nära Skytopolis.

Och de skickade sändebud till honom, som skulle säga med fredliga ord:

2. »Vi, Nebukadnessar, den store konungens tjänare, ligga för dina fötter: gör med oss, såsom du finner för godt.

3. Och våra gårdar och alla våra hvetefält och våra får och vår nötboskap och alla fållorna i våra tältbyar stå till din tjänst: gör med dem efter ditt behag.

4. Och våra städer och de som bo därinne äro slafvar: kom och förfar med dem, såsom dig för godt synes.»

5. Och männen infunno sig hos Holofernes och framförde budskap till honom i dessa ordalag.

6. Då tågade han med sin här ned till hafskusten och inlade besättningar i de befästa städerna och tog från dem utvaldt manskap till hjälptrupper.

7. Och de själfva och hela omnejden mötte honom med kransar och dans och pukor.

8. Men han förstörde alla deras helgedomar och högg ned deras heliga lundar. Ty det hade blifvit honom tillsagdt att utrota landets alla gudar, för att alla folk skulle dyrka Nebukadnessar allena, och alla tungomål och stammar bland dem skulle åkalla honom såsom gud. Jud. 4,1.

9. Och han kom åt Esdrelon till, i närheten af Dotain, som ligger midt emot Judeens stora bergkam.

10. Och de slogo läger mellan Gebai och Skytopolis. Och han låg lägrad där en månads tid för att samla sin krigshärs hela tross.

2 Mack. 12,29.

4 Kapitlet.

Judarna besätta passen, som leda genom bergsbygden. De fasta och anropa Gud om hjälp.

Då de israeliter, som bodde i Judeen,ingo höra allt hvad Holofernes, Nebukadnessars, den assyriske konungens, öfverfältherre, hade gjort de andra folken, och huru han hade plundrat alla deras helgedomar och prisgifvit dem till ödeläggelse,

Jud. 3,8.

2. blefvo de mycket förskräckta för honom och grepos af ängslan för Jerusalem och Herrens, deras Guds, tempel.

3. Ty de voro just återkomna ur fångenskapen, och hela Judeens folk hade nyligen församlat sig, och kärlen och altaret och Guds hus hade blifvit renade från besmittelsen.

4. De sände därför bud till hela Samariens område och till Kona och Betoron och Belmain och Jeriko och till Koba och Hesora och Salems dal.

5. Och de besatte i förväg alla de högsta bergstopparna och befäste byarna i dessa trakter och upplade lifsmedel i dem för krigsbehof; ty deras fält hade just blifvit afbärgade.

6. Och Joakim, som på den tiden var öfverstepräst i Jerusalem, skref till invånarna i Betylua och Betomestaim, som ligger midt för Esdrelon åt slätten till, nära Dotain,

7. och tillsade dem att fullständigt besätta passen upp till berglandet, eftersom tillträdet till Judeen gick genom dem; och det vore lätt att förhindra fiendens framträngande, då uppfartsvägen var smal med utrymme för blott två man i sänder.

8. Och Israels barn gjorde såsom det hade blifvit dem befalldt af öfversteprästen Joakim och Israels hela folks råd, som hade sitt säte i Jerusalem.

9. Och israeliterna ropade alle sammans till Gud med stor ifver och spakte sig genom en stor fasta,

10. de själfva och deras kvinnor och deras barn och deras boskap och alla främlingar bland dem och alla deras daglönare och trälar, och svepte säcktyg omkring sina länder.

11. Och alla israelitiska män och kvinnor och barn, som bodde i Jerusalem, föllo ned inför templet och strödde aska på sina hufvuden och bredde ut sina säckkläder inför Herren

12. och klädde öfver altaret med säcktyg och ropade endrättigt och ifrigt till Israels Gud, att han icke måtte prisgifva deras spenabarn till rof och deras kvinnor till byte och deras arfvedels städer till förstöring och helgedomen till att besmittas och vanäras, till skadeglädje för hedningarna.

13. Och Herren hörde deras rop och såg till deras betryck. Och folket fastade under flera dagar i hela Judeen och i Jerusalem inför Herrens, den Allsmäktiges, helgedom.

14. Och öfversteprästen Joakim och alla prästerna, som stodo inför Herren, och de som gjorde tjänst åt Herren hade säcktyg svept om sina

länder, då de framburo det dagliga brännoffret och folkets löftesoffer och frivilliga gåfvor;

15. och de hade aska på sina hufvor, och de ropade till Herren af alla krafter, att han måtte se i nåd till hela Israels hus och gifva en god utgång.

5 Kapitlet.

Holofernes får veta, att judarna bereda sig till motstånd. Ammoniterfursten Akioger i krigsrådet en sammanfattning af judafolkets historia och råder honom att icke anfälla dem, såvida de förblifva lydiga mot sin Gud. Alla de andra vredgas häröfver.

Då det nu inberättades för Holofernes, öfverfältherren öfver Assurs här, att Israels barn hade rusat sig till strid, och att de hade spärat bergpassen och befäst alla de högsta bergstopparna och utlagt hinder på fälten,

2. blef han mycket vred och sammankallade alla Moabs höfdingar och Ammons fältherrar och alla satraperna i kustlandet

3. och sade till dem: »Förkunnen då för mig, I kananéer, hvad det är för ett folk, detta som har sitt hemvist i bergsbygden, och hvilka städer de bebo och storleken af deras stridskrafter och hvarpå deras styrka och makt beror och hvem som är satt till konung öfver dem och anför deras här,

4. och af hvad orsak de hafva underlåtit att komma mig till mötes, i olikhet mot alla andra som bo västerut.»

5. Då sade Akiog, anföraren för alla Ammons barn, till honom: »Må då min herre lyssna till ett ord ur sin tjänares mun, så skall jag förkunna för dig sanningen om det folk, som bebör denna bergsbygd i din närhet,

och ingen osanning skall utgå ur din tjänares mun.

6. Detta folk är afkomlingar af kaldéerna.

1 Mos. 11,28.

7. Och de slogo sig först ned i Mesopotamien, därför att de icke ville efterfölja de gudar, som deras fäder i Kaldéen dyrkade, 1 Mos. 11,31. Jos. 24,2

8. utan veko af från sina faders väg och tillbådo himmelens Gud, den Gud, som de hade lärt känna. Därför hade kaldéerna förjagat dem från sina gudars åsyn, och de flydde till Mesopotamien och slogo sig ned där för lång tid.

9. Sedan befallde dem deras Gud att lämna sin vistelseort och utvandra till Kanaans land. Där bosatte de sig och förvärfvade sig rikedom i guld och silfver och en stor myckenhet boskap. 1 Mos. 12,1 f. Jos. 24,3.

10. Men därefter drogo de ned till Egypten — ty hungersnöd hade utbredt sig öfver hela Kanaans land — och vistades där, så länge de där funno sitt uppehälle, och de förökades där till en stor skara, så att deras stam icke kunde räknas.

1 Mos. 41,54. 46,5 f. 47,27. 2 Mos. 1,7. Jos. 24,4.

11. Men konungen i Egypten blef dem afvog, och man gick listigt till väga med dem och förtryckte dem genom hårdt arbete och tegelslagning och gjorde dem till trälar.

2. Mos. 1,10 f. 2,10 f. Apg. 7,19.

12. Då ropade de till sin Gud, och han slog hela Egyptens land med oläkliga plågor, så att egypterna drefvo dem bort ifrån sig.

2 Mos. 2,23 f. 7,1 f. 12,31 f. Jos. 24, 5 f.

13. Och Gud lät Röda hafvet torka ut framför dem

2 Mos. 14,21 f.

14. och ledde deras färd till Sinai och Kades-Barnea. Och de fördrefvo alla, som bodde i öknen,

2 Mos. 19,1 f. 4 Mos. 20,1. 21,1 f. 5 Mos. 1,19.

15. och slogo sig ned i amoréernas land och utrotade genom sin stridsmakt alla Hesbons inbyggare. Därpå

gingo de öfver Jordan och togo hela bergsbygden i besittning.

2 Mos. 21,25 f. 5 Mos. 2,26 f. Jos. 3,1 f. 10,40. 24,8.

16. Och de drefvo undan kananéerna och feriséerna och jebuséerna och sikemiterna och alla girgeséerna och bosatte sig i denna trakt för lång tid.

1 Mos. 15,18 f. 4 Mos. 33,52 f. 5 Mos. 7,1. Jos. 12,8. 24,11. Neh. 9,8.

17. Och så länge de icke syndade mot sin Gud, följde dem framgången, ty en Gud, som hatar orättfärdighet, är med dem.

5 Mos. 5,32 f.

18. Men när de öfvergåfvo den väg, som han hade föreskrifvit dem, blefvo de fördärfvade genom många krig under lång tid och fördes i fångenskap till främmande land, och deras Guds tempel jämnades med marken, och deras städer föllo i fiendernas händer.

2 Krön. 36,11 f. Neh. 9,26 f. Jer. 52,1 f.

19. Men nu, då de hafva omvänt sig till sin Gud, hafva de kommit tillbaka ur det förskingringens land, dit de hade blifvit förskingrade, och satt sig i besittning af Jerusalem, där deras helgedom ligger, och bosatt sig i bergsbygden, ty den var öfvergifven.

Esra 1,1 f.

20. Och nu, mäktige herre, om verkligen någon förseelse vidlåder detta folk och de synda mot sin Gud, så skola vi efterforska, hvari det som kommer dem på fall består, och så tåga upp och utkämpa en afgörande drabbning med dem.

21. Men om ingen lagöfverträdelse vidlåder deras folk, må då min herre tåga förbi, på det att icke deras Herre och Gud må hålla sin sköld öfver dem och vi därmed blifva till försmädelse inför hela jorden.»

22. När Akior hade slutat detta sitt tal, hördes ett mummel från allt folket, som stod rundt omkring tältet, och Holofernes' stormän och alla från hafskusten och från Moab ropade, att man skulle stöta ned honom.

23. »Ty», sade de, »vi skola icke frukta för Israels barn. Det är ju ett folk, som saknar styrka eller förmåga till en hård strid. Därför skola vi nu tåga upp mot dem, och de skola blifva en munstip för hela din här, mäktige Holofernes.»

4 Mos. 19,4.

6 Kapitlet.

Holofernes förklarar sig vilja tillintetgöra judarna och straffa Akior samtidigt med dem. Akior föres bunden till närheten af Betylua. Han införes i staden, omtalar hvad som hänt och behandlas vänligt af invånarna.

När larmet från männen, som stodo rundt omkring krigsrådet, hade lagt sig, sade Holofernes, öfverfältherren öfver Assurs krigsmakt, till Akior och till alla Ammons barn inför hela skaran af främlingar:

2. »Hvem är då du, Akior, du och dina efraimitiska legodrängar, eftersom du kommer med profetior bland oss, såsom nu i dag, och råder oss att icke strida mot Israels stam, därför att deras Gud skall hålla sin sköld öfver dem? Hvem är då den rätte guden, om icke Nebukadnessar? Han skall sända ut sin härsmakt och utrota dem från jordens yta, och deras Gud skall icke kunna frälsa dem.

3. Nej, vi, hans tjänare, skola slå dem, såsom vore de en enda man, och de skola icke kunna uthärda våra hästars anlopp,

4. ty vi skola begrafva dem under dessa. Och deras berg skola dricka sig otörstiga af deras blod, och deras fält skola uppfyllas af deras lik, och de skola icke kunna hålla stånd inför oss, utan de skola förgås till sista man, säger konung Nebukadnessar, hela jordens herre. Ty han har sagt det; de ord, som han har talat, skola icke blifva fåfänga.

5. Men du, Akior, ammonitiska

legodrång, som har talat dessa ord på denna din orättfärdighets dag, du skall icke mer få skåda mitt ansikte från denna dag och till dess jag straffar detta släkte, som har kommit från Egypten.

6. Då skola min krigshärs svärd och mina drabanters spjut genomborra ditt bröst, och du skall falla bland deras slagna, när jag vänder tillbaka.

¹ Sam. 3,9.

7. Och nu skola mina tjänare föra bort dig till bergsbygden och aflämna dig i en af städerna vid uppfartsvägarna,

8. och du skall slippa att mista lifvet, till dess du förgöres jämte dem.

9. Men om du nu verkligen i ditt hjärta hoppas, att de icke skola öfvervinnas, så behöfver du ju icke antaga någon dyster min. Jag har talat, och intet af mina ord skall falla till jorden.»

10. Holofernes befallde nu sina tjänare, som stodo bredvid i hans tält, att gripa Akior och föra bort honom till Betylua och öfverlämna honom i Israels barns händer.

11. Och hans tjänare grepo honom och förde honom ur lägret ut på fältet och drogo från slättlandet till bergsbygden och kommo fram till källorna nedanför Betylua.

12. Då männen i staden på bergshöjden fingo syn på dem, grepo de till vapen och gingo ut ur staden på bergshöjden, och alla slungarna besatte fullständigt deras uppfartsväg och slungade stenar på dem.

13. Då drogo de sig undan nedanför berget, bundo Akior och läto honom ligga vid bergets fot och återvände till sin herre.

14. Men Israels barn gingo dit ned från sin stad och trädde fram till honom, löste honom och förde honom till Betylua och ställde honom inför sin stads styresmän,

15. som på den tiden voro Osias, Mikas son, af Simeons stam, och Kabris, Gotoniels son, och Karmis, Melkiels son.

16. Dessa kallade tillhopa stadens alla äldste, och alla deras unga män och kvinnorna skyndade tillsammans till församlingen. De ställde nu Akior midt ibland allt folket, och Osias sporde honom om hvad som hade inträffat.

17. Och han svarade och omtalade för dem hvad som hade blifvit sagdt i Holofernes' krigsråd och allt hvad han själf hade yttrat bland Assurs barns höfdingar samt Holofernes' alla stortaliga ord mot Israels hus.

18. Då föll folket ned och tillbad Gud och ropade och sade:

19. »Herre, du himmelens Gud, se ned på deras öfvermod, och haf förbarmande med vårt folk i dess betryck, och skåda i dag nådigt till dem, som äro helgade åt dig».

20. Och de uppmuntrade Akior och prisade honom mycket.

21. Och Osias förde honom ifrån församlingen till sitt hus och höll ett gästabud för de äldste. Och de anropade Israels Gud om hjälp under hela den natten.

7 Kapitlet.

Holofernes för sin här mot Betylua. Befälhafvarna för de underkufvade grannfolken gifva honom ett klokt råd, som han följer. Stadens nöd. Befolkningen aftvingar styresmännen edligt löfte att uppgifva staden, om den icke får hjälp inom fem dagar.

Den följande dagen befallde Holofernes hela sin här och alla de hjälptrupper, som hade slutit sig till honom, att bryta upp mot Betylua, i förväg besätta uppfartsvägarna till bergsbygden och öppna striden mot Israels barn.

2. Och alla deras stridbara män bröto upp den dagen, och deras härs-makt bestod af ett hundra sjuttio tusen män till fots och tolf tusen ryt-tare, förutom trossen och det fotfolk som åtföljde denna, en mycket stor hop.

3. De slogo upp sitt läger i dalen nära Betylua intill källan, och de spredo sig på bredden öfver Dotain till Belmain och på längden från Betylua till Kyamon, som ligger midt emot Esdrelon.

4. Men då Israels barn fingo se deras mängd, blefvo de mycket be-störta, och den ene sade till den andre: »Nu skola dessa gnaga hela landet rent, och hvarken de höga bergen eller dalklyftorna eller kullarna skola uthärda deras tyngd.»

5. Och de påtogo hvar och en sin krigsrustning och tände vakteldar på sina torn och stodo kvar på vakt hela den natten.

6. Men nästa dag förde Holofer-nes ut hela sitt rytteri inför israeli-terna i Betylua

7. och tog uppfartsvägarna till de-ras stad i ögonsikte och uppsökte vat-tenkällorna och besatte dem och upp-ställde vid dem vaktposter af väp-nadt manskap och vände så själf tillbaka till sitt folk.

8. Då gingo alla Esaus barns höf-dingar och alla anförarna för Moabs folk och fältherrarna från kustlandet fram till honom och sade:

9. »Må vår herre lyssna till ett ord, för att din här icke må drabbas af någon motgång.

10. Ty detta Israels barns folk sätter icke sin lit till sina lansar, utan till höjden af de berg, bland hvilka de bo; det är nämligen icke lätt att tränga upp till deras bergstoppar.

11. Så undvik nu, herre, att kämpa med dem på vanligt sätt i slagord-nings; då skall icke en enda man af ditt folk behöfva falla.

12. Stanna kvar i ditt läger; därmed skall du bevara hvar man i din här vid lif. Låt blott dina tjänare bemäk-tiga sig den vattenkälla, som rinner upp vid bergets fot;

13. ty därifrån hämta alla Bety-luas invånare vatten. Då skola de förgås af törst, och de skola uppgifva sin stad. Och vi och vårt folk vilja stiga upp på bergstopparna här i närheten och lägga oss där såsom för-poster och vakta på att icke en enda man slipper ut ur staden.

14. Då skola de samt deras kvinnor och barn försmäktas af hunger, och innan svärdet når dem, skola de ligga utsträckta på sin stads gator;

15. och så skall du låta dem hårdt umgälla, att de hafva upprest sig mot dig och icke kommit dig fredligt till mötes.»

16. Deras ord behagade Holofernes och alla hans underlydande, och han gaf befallning om att göra såsom de hade sagt.

17. Alltså bröt Ammons barns lä-ger upp, och med dem femtusen assy-rier, och lägrade sig i dalen och besatte Israels barns dammar och vatten-källor.

18. Och Esaus barn och Moabs barn tågade upp och lägrade sig i bergsbygden midt emot Dotain, och de sände ut från sig folk åt söder och öster, midt emot Egrebel nära Kus, som ligger vid bergbäcken Mokmur. Återstoden af assyriernas här läg-rade sig på slätten och betäckte hela landet; och deras tält och tross bil-dade ett folkrikt läger, och deras antal var mycket stort. Jud. 7,8, 13.

19. Men Israels barn ropade till Herren, sin Gud, ty de hade för-lorat modet, eftersom alla deras fi-ender hade omringat dem, så att det icke var möjligt att slippa ut och undkomma dem.

20. På detta sätt förblef Assurs

hela här, deras fotfolk och vagnar och rytteri, liggande rundt omkring dem under trettiofyra dagar. Då tog allt vattenförrådet slut för alla Betyluas invånare, och brunnarna tömdes,

21. Och de hade icke vatten att dricka sig otörstiga af en enda dag, ty dricksvattnet utmättes åt dem.

22. Och deras barn och kvinnor blefvo modstulna, och de unga männen blefvo vanmäktiga af törsten och föllo omkull på stadens gator och i portgångarna, och det fanns icke längre någon kraft hos dem.

23. Då strömmade hela folket, också ynglingarna och kvinnorna och barnen, tillsammans till Osias och stadens styresmän, och de ropade med hög röst och sade inför alla de äldste:

24. »Må Gud döma mellan eder och oss, ty I hafven begått en stor orättfärdighet mot oss, då I icke hafven talat fredliga ord till Assurs barn.

1 Mos. 16,5.

25. Och nu hafva vi ingen som hjälper oss, utan Gud har sålt oss i deras hand, för att vi skola digna ned inför deras ögon i törst och stort elände.

26. Så kallen nu på dem och utlämnen hela staden till plundring åt Holofernes' folk och hela hans här.

27. Ty det är bättre för oss att blifva ett byte för dem. Visserligen skola vi då blifva trälar, men vi få ju dock behålla lifvet och slippa att med egna ögon se våra späda dö och våra kvinnor och barn försmäkta.

28. Vi besvärja eder vid himmel och jord och vid vår Gud och våra fäders Herre, som vedergäller oss efter våra och efter våra fäders synder: låten honom i dag göra med oss såsom vi nu begära.»

29. Och det blef en stor och allmän veklagan bland hela det församlade

folket, och de ropade till Herren Gud med hög röst.

30. Då sade Osias till dem: »Fatten mod, mina bröder! Låtom oss härda ut ännu i fem dagar; inom den tiden skall Herren, vår Gud, vända sin barmhärtighet till oss, ty han skall icke helt öfvergifva oss.

31. Men om dessa dagar gå förbi, utan att någon hjälp vederfares oss, så skall jag göra, såsom I hafven begärt.»

32. Därpå lät han folket åtskiljas och gå till sina vaktposter. Och de begåfvo sig därifrån till murarna och tornen i sin stad. Och kvinnorna och barnen sände han hem till deras hus. Och en stor nedslagenhet rådde bland stadens invånare.

8 Kapitlet.

Judit tillkallar stadens styresmän och förebrår dem deras misströstan om Guds bistånd. Hon lofvar att gå till fiendens läger för att rädda Israel.

Detta fick i de dagarna Judit höra. Hon var dotter till Merari, son till Oks, son till Josef, son till Osiel, son till Helkias, son till Ananias, son till Gideon, son till Rafain, son till Akitob, son till Elias, son till Kelkias, son till Eliab, son till Natanael, son till Salamiel, son till Sarasadai, son till Israel.

2. Hennes man, Manasses, var af hennes egen stam och släkt, men han hade dött vid tiden för kornskörden.

2 Kon. 4,18 f.

3. Han hade nämligen stannat hos dem som bundo kärfvorna på fältet, och då träffade solhettan hans hufvud, så att han blef sängliggande sjuk. Och han dog i sin stad Betylua och blef begrafven hos sina fäder på åkern mellan Dotain och Balamon.

Jud. 4,6.

4. Nu hade Judit lefvat som änka

i sitt hus sedan tre år och fyra månader.

5. Och hon hade gjort sig en hydda på taket af sitt hus och hade säcktyg svept omkring sina länder och bar sitt änkestånds dräkt.

6. Och hon fastade alla dagar af sin änketid, utom på sabbaterna och nymånadsdagarna och dagarna före dessa och under högtiderna och på sådana dagar som voro glädjedagar för Israels hus.

7. Hon hade en skön gestalt och var mycket fager att skåda, och hennes man Manasses hade efterlämnat åt henne guld och silfver och tjänare och tjänarinnor och boskap och åkrar, och allt detta hade hon i behåll.

8. Och det fanns ingen som kunde säga ett ondt ord om henne, ty hon var mycket gudfruktig.

9. Då hon nu fick höra de bittra ord som folket hade riktat till stadens styresman, därför att man hade fällt modet för vattenbristens skull, och allt hvad Osias hade svarat dem, huru han hade lofvat dem med ed att efter fem dagar öfverlämna staden till assyrierna,

10. så skickade hon sin kammar-tärna, hvilken hade uppsikten öfver all hennes egendom, och kallade till sig sin stads äldste, Osias, Kabris och Karmis.

11. Och då de kommo till henne, sade hon till dem:

»Hören mig nu, I styresmän för Betylus invånare; ty det är icke rätt hvad I hafven talat inför folket i dag, då I genom edlig försäkran hafven förpliktat eder inför Gud att efter fem dagar uppgifva staden till våra fiender, om Herren icke dessförinnan sänder oss hjälp.

12. Hvilka ären då I, eftersom I hafven fördristat eder att fresta Gud i dag och ställa eder själfva öfver Gud bland människors barn?

13. Nu söken I utforska Gud, den Allsmäktige, och dock skolen I aldrig i evärdlig tid få veta något.

14. I kunnen ju icke utgrunda djupet af en människas hjärta eller alltigenom fatta hennes själs tankar. Huru skolen I då kunna uttrannsaka Gud, som har skapat allt detta, och lära känna hans sinnelag och genomskåda hans tankar? Nej, mina bröder, förtörnen icke Herren, vår Gud!

Job 11, 7. Jes. 40,13. 1 Kor. 2,11.

15. Ty om han icke är villig att hjälpa oss inom de fem dagarna, så har han själf makt att, inom hvilken tid han vill, beskärma oss eller ock fördärfva oss inför våra fiender.

16. Men I skolen icke försöka binda Herrens, vår Guds, rådslag, ty Gud är icke såsom en människa, så att han kan skrämmas genom hot, eller såsom en människoson, så att han kan bringas att vackla i sitt beslut.

4 Mos. 23,19.

17. Låtom oss alltså, i väntan på frälsningen ifrån honom, kalla honom till vår hjälp, så skall han lyssna till vår röst, om det är honom välbehagligt.

18. Ty det har icke i mannaminne funnits, ej heller finnes det i den dag som i dag är, någon stam eller släkt eller menighet eller stad bland oss som tillbeder gudar, hvilka äro gjorda med händer, såsom det skedde i forna dagar,

Vis. 15,4.

19. hvarför ock våra fäder gåfvos till pris åt svärd och plundring och ledo stort nederlag inför våra fiender.

Dom. 2,14.

20. Men vi hafva icke lärt känna någon annan gud än honom, och därför kunna vi hoppas att han icke skall visa sig likgiltig för oss eller någon af vårt folk.

21. Ty om vår stad blifver intagen, så skall hela Judeen gå förloradt, och vår helgedom skall sköflas, och

Herren skall utkräfvå vårt blod för dess vanhelgande.

22. Och när då våra bröder blifva dräpta och vårt folk blifver bortfördt i fångenskap och vår arfvedel blifver ödelagd, skall han låta allt detta komma öfver vårt hufvud bland hedningarna, hvarhelst vi blifva trälar, och vi skola blifva till en stötesten och till försmädelse inför våra herrar.

23. Ty vår träldom skall icke vändas oss till godo, utan Herren, vår Gud, skall låta den blifva till smälek.

24. Så må vi då, mina bröder, gifva våra bröder ett exempel, ty deras lif beror på oss, och den heliga platsens och templets och altarets bestånd hvilat på oss.

25. Utöfver allt detta må vi tacka Herren, vår Gud, som allenast sätter oss på prof, likasom han har gjort med våra fäder.

26. Kommen ihåg, huru han handlade med Abraham, och hvilka prof han lät Isak undergå, och hvad som hände Jakob i syriska Mesopotamien, då han vaktade sin morbroder Labans fårahjordar. 1 Mos. 22,1 f. 26,1 f. 29,20 f.

27. Ty likasom han lät dem gå genom eld allenast för att pröfva deras hjärtan, så har han icke heller velat straffa oss; nej, det är till förmaning som Herren tuktar dem som hålla sig till honom.»

Vish. 12,21. 2 Mack. 6,12. Hebr. 12,7.

28. Osias svarade henne: »Allt hvad du nu har sagt är välbetänkt taladt, och det finnes ingen som kan motsäga dig.

29. Det är ju icke först i dag som din vishet har blifvit uppenbar, utan från din första ungdom har allt folket lärt känna ditt förstånd, hurusom hvad du uttänker är godt.

30. Men folket har svårt lidit af törst, och så nödgade de oss att göra såsom vi hafva lofvat dem, och att

påläggå oss en ed, och den kunna vi icke bryta.

31. Men bed nu för oss, du som är en gudfruktig kvinna, så skall Gud sända det regn som behöfves för att fylla våra brunnar, och så skola vi icke längre försmäktå.»

32. Då sade Judit till dem: »Hörens mig! Jag skall utföra en gärning, hvars rykte skall gå från släkte till släkte bland vårt folk.

33. I skolen infinna eder vid stadsporten i natt, och jag skall gå ut ur staden med min kammartärna, och inom den tid, efter hvilken I hafven lofvat att öfverlämna staden åt våra fiender, skall Herren nådigt taga sig an Israel genom min hand.

34. Men I skolen icke söka utforska hvad jag ämnar göra, ty jag skall icke yppa det för eder, förrän mitt verk är fullbordadt.»

35. Då sade Osias och de andra styresmännen till henne: »Gå i frid, och må Herren Gud gå före dig för att taga hämnd på våra fiender!«

Dom. 18,6.

36. Därefter lämnade de hyddan och gingo tillbaka till sina poster.

9 Kapitlet.

Judit beder Gud om hjälp vid sitt företag.

Men Judit föll ned på sitt ansikte och strödde aska på sitt hufvud och blottade säcktyget, hvari hon var klädd; och just som rökofret för den aftonen frambars i Guds hus i Jerusalem, ropade hon med hög röst till Herren och sade:

2 Mos. 30,8.

2. »O Herre, min fader Simeons Gud, i hvilkens hand du satte svärdet, till hämnd på främlingarna, som löste jungfruns gördel till kränkning och blottade hennes länd till nesa och besudlade hennes sköte till skymf!

Du hade ju sagt: det är en otillbörlig gärning.

Men de gjorde det dock.

3. Fördenskull prisgaf du ock deras höfdingar till att dräpas och bädden, som villigt mottog den genom list bedragna, till att färgas af blod;

och du slog tjänarna tillika med furstarna,

ja, furstarna på deras troner;

4. och du prisgaf deras kvinnor till rof

och deras döttrar till fångenskap och allt bytet till utskiftning bland dina älskade söner,

som brunno af nitälskan för dig och kände afsky för sitt blods kränkning

och åkallade dig såsom hjälpare. O Gud, min Gud,

så lyssna också till mig, som är änka.

5. Det är ju du som har verkat detta,

så ock det som gått före och det som följt efter;

och det närvarande och det tillkommande har du uttänkt.

Och hvad du har tänkt, det sker,

Jes. 46,10.

6. och de verk som du har beslutit, de träda fram och säga: »Här äro vil!»

Ty alla dina vägar äro beredda och dina domar äro bestämda på förhand.

Job 38,35. Ps. 39,9. Bar. 3,35. Rom. 4,17.

7. Se, assyrierna hafva ju församlat sig i talrik härskara;

de förhäfva sig öfver häst och ryttare, de yfvas öfver sitt fotfolks arm,

de hafva byggt sitt hopp på sköld och spjut och båge och slunga,

men de hafva icke lärt känna att du är en Herre som gör ända på strider. 2 Mos. 15,3. Ps. 46,10.

8. 'Herren' är ditt namn.

Så bryt du deras styrka genom din makt,

och krossa deras kraft genom din vrede.

Ty de hafva lagt råd om att vanhelga din helgedom

och oskära det tabernakel som är ditt härliga namns hvilostad,

och med svärd slå ned ditt altares horn.

2 Mos. 27,2. Ps. 132,14. Am. 3,14.

9. Se till deras öfvermod, och släpp lös din förgrymmelse mot deras hufvuden,

och gif i min, i änkans, hand den kraft, som jag tänker på.

10. Slå genom mina läppars list trälen tillika med herren

och herren tillika med hans tjänare, kufva deras stolthet genom en kvinnas hand.

11. Ty din kraft består icke i en myckenhet folk,

ej heller ditt välde i starka män, utan du är de betrycktas Gud,

du är de underlägsnas hjälpare och de maktlösas försvarare,

deras beskyddare, som hafva ansetts förlorade

och deras räddare om hvilka man uppgifvit hoppet.

Syr. 36,18. 1 Mack. 3,18.

12. Ja, ja, du min faders Gud och Israels arvedels Gud,

du himmelens och jordens Herre och vattens skapare,

du konung öfver hela din skapade värld,

hör nu min bön,

13. och gif att mitt tal och min list må blifva till sår och blånad

för dem som hafva lagt onda råd mot ditt förbund,

mot din heliga boning och Sions höjd och mot dina barns hemvist.

14. Och gör kunnigt bland hela ditt folk och bland hvar stam

och lär dem förstå att du är Gud, all makts och starkhets Gud,

och att det är du allena som håller skölden öfver Israels släkt.»

2 Kon. 19,19. Jes. 37,20. Syr. 36,19.

10 Kapitlet.

Judit smyckar sig och begifver sig med sin kammartärna till det assyriska lägret. Hennes mottagande där.

Sedan hon hade upphört att ropa till Israels Gud och talat alla dessa ord till slut,

2. reste hon sig från sin knäböjande ställning och kallade till sig sin kammartärna och steg ned i huset, hvarest hon plögade uppehålla sig under sabbaterna och på sina högtidsdagar,

3. och tog af sig säcktyget, hvori hon var klädd, och lade af sin änkedräkt. Därpå tvådde hon sig hel och hållen i vatten och ingned sig med dyrbar salfva, ordnade sedan sitt hår, satte på sig en hufvudprydnad och iklädde sig sina högtidskläder, som hon hade burit under sin mans, Manasses', lifstid.

4. Och hon band sandaler på sina fötter och tog på sig sina fotstegskedjor och armband och fingerringar och örhängen och all sin ståt och gjorde sig riktigt vacker, så att hon skulle blifva tjusande att skåda för alla de män som finge se henne.

Jes. 3,20.

5. Och hon gaf sin kammartärna en säck vin och ett krus olja, och hon fyllde en ränsel med kornmjöl och fikonkaka och rena bröd och vecklade noga om alla sina kärl och lät tärnan bära dem.

6. Därpå gingo de ut till stadsporten i Betylua och funno Osias och stadens äldste Kabris och Karmis stående där bredvid. Jud. 8,33 f.

7. Då dessa fingo se henne och märkte förändringen i hennes utseende och den ombyttä dräkten, för-

undrade de sig storligen öfver hennes skönhet.

8. Och de sade till henne: »Må våra fäders Gud låta dig finna nåd till att också kunna fullborda hvad du har för händer, till triumf för Israels barn och till Jerusalems upphöjelse.» Och hon tillbad Gud.

9. Därefter sade hon till dem: »Befallen att man öppnar stadsporten för mig, så skall jag gå ut ur staden för att fullborda det, hvarom I hafven talat med mig.» Och de befallde de unga männen att öppna för henne, såsom hon hade sagt. Och dessa gjorde så.

10. Och Judit gick ut och hennes tjänarinna med henne. Och männen i staden sågo efter henne, till dess hon hade stigit ned för berget, och till dess hon hade gått igenom dalen och de icke vidare kunde se henne.

11. Men hon gick raka vägen genom dalen, till dess en assyrisk förpost mötte henne.

12. Och de hejdade henne och frågade: »Till hvilka hör du? Och hvarifrån kommer du? Och hvart ämnar du gå?» Hon svarade: »Jag är en dotter af hebréernas folk, och jag har smugit bort ifrån dem, därför att de komma att lämnas till byte åt eder.

13. Och jag ämnar gå till Holofernes, öfverbefälhafvaren för eder härmakt, för att framföra till honom ett sannfärdigt budskap: jag skall visa honom huru han skall gå till väga för att blifva herre öfver hela bergsbygden, utan att en enda af hans manskap eller en lefvande själ skall fattas i räkningen.»

14. Då männen hörde hennes ord och betraktade hennes ansikte, som syntes dem förundransvärdt skönt, sade de till henne:

15. »Du har räddat ditt lif genom att skyndsamt komma ned inför vår

herre. Gå nu fram till hans tält, så skola några af oss ledsaga dig, till dess de hafva öfverlämnat dig i hans händer.

16. Och när du kommer inför honom, så blif icke rädd, utan framför ditt budskap till honom, såsom du har sagt, så skall han behandla dig väl.»

17. Och de utvalde bland sig ett hundra man såsom följde åt henne och hennes kammartärna, och dessa förde dem till Holofernes' tält.

18. Nu strömmade krigsfolket tillsammans från hela lägret, ty ryktet om hennes ankomst hade spridit sig bland tälten, och de kommo och skockade sig omkring henne, där hon stod utanför Holofernes' tält, medan man gaf honom bud om henne.

19. Och de förundrade sig öfver hennes skönhet och förundrade sig öfver Israels barn för hennes skull. Och den ene sade till den andre: »Hvem kan förakta detta folk, som har sådana kvinnor bland sig? Nej, det är icke rådligt att en enda man af dem lämnas kvar i lifvet, ty om de släppas fria, skola de förmå öfverlista hela världen.»

20. Och de som höllo nattvakt hos Holofernes och alla hans hofmän kommo ut och förde henne in i tältet.

21. Och Holofernes hvilade i sin bädd under myggnätet, som var väft af purpur och guld och besatt med smaragder och ädla stenar.

22. Och de gafvo honom bud om henne, och han gick ut i yttre tältet, och silfverlampor buros framför honom.

23. När nu Judit kom inför hans och hans hofmäns ögon, förundrade sig alla öfver hennes skönhet. Och hon föll på sitt ansikte och gaf honom sin hyllning, men hans tjänare reste upp henne.

11 Kapitlet.

Judit inför Holofernes.

Då sade Holofernes till henne: »Var vid godt mod, kvinna, och frukta icke, ty en människa som har valt att tjäna Nebukadnessar, hela jordens konung, har jag aldrig gjort något ondt.

2. Och hvad nu angår ditt folk, som bor här i bergsbygden, så skulle jag icke hafva lyft min lans mot dem, om de icke hade visat mig ringaktning. Nej, de hafva själfva ådragit sig detta.

3. Men säg nu af hvad orsak du har smugit dig bort ifrån dem och kommit till oss. Ty det är din räddning att du har kommit hit; var blott vid godt mod. Du skall få behålla lifvet nu i natt och allt framgent.

4. ty ingen skall göra dig något för när, utan man skall behandla dig väl, såsom det sker med min herres, konung Nebukadnessars, tjänare.»

5. Judit svarade honom: »Upptag nådigt din tjänarinns ord och låt din tjänstekvinna tala fritt inför dig; jag skall i natt icke förkunna min herre något som är osant.

6. Och om du vill följa din tjänstekvinnas ord, så skall Gud med dig fullborda en stor gärning, och min herre skall icke misslyckas i hvad han har för händer.

Jud. 11,16

7. Ty så sant som Nebukadnessar, hela jordens konung, lefver, och så sant hans välde varar, hans, som har sändt dig för att föra allt lefvande till rätta: icke blott människorna skola tjäna honom för din skull, utan också markens djur och boskapen och himmelens fåglar skola genom din kraft blifva Nebukadnessar och hela hans hus underdåniga. Jer. 7,5 f. Dan. 2,38

8. Ty vi hafva hört om din vishet och din förslagenhet, och det är

känt öfver hela jorden att du allena i hela konungariket är en dugande man och öfverlägsen i förstånd och beundransvärd i krigföring.

9. Och hvad nu angår det tal som Akior förde inför ditt krigsråd, så hafva vi fått höra hans ord, ty männen i Betylua hafva låtit honom behålla lifvet, och han har omtalat för dem allt hvad han sade hos dig.

Jud. 5, 15 f.

10. Därför, höge herre, ringakta icke hans ord, utan lägg dem på hjärtat, ty de äro sanna. Vårt folk blifver förvisso icke straffadt, och svärdet får ingen makt öfver dem, så framt de icke synda mot sin Gud.

Jud. 8, 27.

11. För att nu alltså min herre icke må blifva fördrifven och nödgas draga härifrån med oförrättadt ärende, utan döden må komma öfver dem, så har synd fått makt med dem, så att de komma att förtörna sin Gud, så snart de bedrifva hvad otillbörligt är.

12. Ty eftersom födan har begynt tryta för dem och allt vattnet nästan har tagit slut, hafva de lagt råd om att tillgripa sina boskapsdjur och beslutit att förtära allt hvad Gud i sin lag uttryckligen förbjudit dem att äta.

3 Mos. 3, 17.

13. Och de hafva bestämt sig för att förbruka förstlingen af grödan och tionden af vin och olja, som de hafva helgat och spart åt de präster, hvilka träda fram inför vår Guds ansikte i Jerusalem, sådant som dock ingen bland folket tillstodjes att ens vidröra med händerna.

3 Mos. 22, 10. Matt. 2, 25 f.

14. Och de hafva sändt bud till Jerusalem — ty de som bo där hafva förr också gjort så — för att hämta tillstånd därtill från rådet 1 Sam. 21, 6.

15. Och när man gifver dem bud härom och de göra därefter, skola de på den dagen prisgifvas åt dig till undergång.

16. Därför har jag, din tjänarinna, sedan jag fått veta allt detta, smugit mig bort ifrån dem, och Gud har sändt mig, för att han med dig skall utföra gärningar, öfver hvilka hela jorden skall häpna, så många som få höra därom.

17. Ty din tjänarinna är gudfruktig och tjänar natt och dag himmelns Gud. Och medan jag nu stannar hos dig, min herre, skall din tjänarinna nattetid gå ut till dalklyftan och bedja till Gud, och så skall han, när de hafva begått sina syndiga gärningar, säga mig det.

18. Då skall jag komma och uppenbara det för dig, och du skall draga ut med hela din härsmakt, och ingen af dem skall kunna motstå dig.

19. Och jag skall föra dig midt igenom Judeen ända fram till Jerusalem, och jag skall ställa din tron midt i staden, och du skall drifva dem såsom får som icke hafva någon herde, och icke en hund skall gläfsa emot dig. Ty detta har blifvit mig sagt och förkunnadt genom en uppenbarelse på förhand, och jag har blifvit sänd att förkunna det för dig.»

2 Mos. 11, 17.

20. Hennes ord behagade Holofernes och alla hans hofmän, och de förundrade sig öfver hennes vishet och sade:

21. »Det finnes icke en sådan kvinna från den ena ändan af jorden till den andra, med ett så vackert ansikte och så förståndig i tal.»

22. Och Holofernes sade till henne: »Gud har gjort väl, då han har sändt dig före ditt folk, för att seger skall tillfalla oss, men undergång drabba dem, som hafva visat min herre ringaktning.

23. Ty om din gud nu gör efter som du har sagt, så skall din gud vara min gud, och själf skall du, fager till utseendet, som du är, och

klok i ditt tal, få bo i konung Nebukadnessars palats och blifva namnkunnig öfver hela jorden.»

12 Kapitlet.

Judit i Holofernes' läger. Holofernes' gästabad, till hvilket Judit inbjudes.

Därefter befallde han, att man skulle föra in henne i det rum, där hans silfverkärl plägade framställas, och gaf tillsägelse om att man skulle lägga fram dynor åt henne, för att hon skulle få äta af hans lagade rätter och dricka af hans vin.

2. Men Judit sade: »Jag vill icke äta däraf, för att detta icke skall blifva mig till fall, utan man skall förse mig af det som jag har tagit med mig.»

Dan. 1,8. Jud. 10,5.

3. Då sade Holofernes till henne: »Men om det som du har med dig tager slut, hvarifrån skola vi då skaffa likadan mat att gifva dig? Ty hos oss finnes ingen af ditt folk.»

4. Då sade Judit till honom: »Så sant du lever, min herre, din tjänarinna skall icke hinna förtära hvad hon har med sig, förrän Herren genom min hand har utfört det som han har beslutit.»

5. Därpå förde henne Holofernes' hofmän till hennes tält. Och hon sof till midnatt och steg upp mot morgonväkten.

6. Och hon skickade bud till Holofernes och lät säga: »Må nu min herre gifva befallning att man tillstädjer din tjänarinna att gå ut för att förrätta bön.»

7. Och Holofernes befallde sin lifvakt att icke hindra henne. Så stannade hon i lägret tre dagar, och nattetid gick hon ut till dalklyftan vid Betylua och badade sig inom lägret i vattenkällan.

8. Och när hon hade stigit upp

ur vattnet, bad hon till Herren, Israels Gud, att han måtte styra hennes steg till upprättelse för hennes folk.

9. Så gick hon tillbaka in igen renad och stannade i tältet, till dess hon mot aftonen intog sin föda.

10. På fjärde dagen gjorde Holofernes ett gästabad för sina hofmän allena och kallade icke någon af befälhafvarna att deltaga däri.

11. Och han sade till kvinnovaktaren Bagoas, som hade uppsikten öfver hela hans hus: »Gå nu och öfvertala den hebreiska kvinnan, som är hos dig, att komma till oss och äta och dricka med oss.»

12. Det vore ju en skam för oss, om vi skulle släppa en sådan kvinna utan att hafva varit tillsammans med henne. Ty om vi icke kalla henne till oss, kommer hon att utskratta oss.»

13. Då gick Bagoas ut från Holofernes och trädde in till henne och sade: »Må nu den fagra tärnan här icke tveka att komma till min herre, för att blifva hedrad genom hans närvaro och göra sig glad genom att dricka vin med oss och sedan i dag vara såsom en bland assyriernas döttrar, som uppvakta i Nebukadnessars palats.»

14. Och Judit svarade honom: »Hvem är väl jag, att jag skulle säga nej till min herre? Ty allt som kan vara välbehagligt i hans ögon skall jag ofördröjligen göra, och detta skall blifva min högsta glädje ända till min sista dag.»

15. Och hon stod upp och klädde sig i sin högtidsdräkt och tog på sig alla sina kvinnliga prydnader. Och hennes tjänarinna gick före och bredde ut åt henne på marken framför Holofernes de dynor som hon hade fått af Bagoas till sitt dagliga behof för att ligga på, medan hon åt.

16. Och då nu Judit kom in och tog plats på dem, blef Holofernes utom sig af förtjusning öfver henne, och hans blod kom i svallning. Också hade han känt stor åtrå att hafva umgänge med henne och hade vaktat på ett tillfälle att förföra henne, allt ifrån den dag då han först fick se henne.

17. Och Holofernes sade till henne: »Så drick nu och gör dig glad med oss.»

18. Och Judit sade: »Så dricker jag då, herre, eftersom jag i dag har blifvit hedrad mer än under alla dagar i mitt lif hitintills.»

19. Och hon tog och åt och drack inför honom det som hennes tjäna-
rinna hade tillredt.

20. Och Holofernes gladdede sig öfver henne och drack mycket vin, så mycket som han aldrig förr i hela sitt lif hade druckit på en och samma dag.

13 Kapitlet.

Judit dödar Holofernes och återvänder med hans hufvud till Betylua.

Men då det blef sent, skyndade sig hans hofmän att bryta upp. Och Bagoas tillslöt tältet utifrån och afstängde de vakthafvande från sin herre. Och de aflägsnade sig och gingo till sängs, ty alla voro uttrötade, därför att gästabudet hade dragit långt ut.

2. Och Judit blef lämnad ensam kvar i tältet med Holofernes, som hade fallit framstupa på sin bädd, ty han var omtöcknad af vinet.

3. Och Judit hade tillsagt sin tjäna-
rinna att ställa sig utanför hennes sofgemak och passa på då hon skulle gå ut, såsom hon dagligen hade gjort. Ty hon skulle gå ut för att förrätta bön, hade hon sagt, och detsamma hade hon sagt till Bagoas.

4. Då nu alla hade gått sin väg

och ingen fanns kvar i sofgemaket, vare sig liten eller stor, trädde Judit fram mot hans bädd och sade i sitt hjärta: »Herre, du all krafts Gud, se i denna stund i nåd på mina händer verk till Jerusalems upphöjelse;

5. ty nu är stunden inne att taga dig an din arfvedel och bringa till fullbordan hvad jag har för händer till fördärf för de fiender som hafva rest sig upp emot oss.»

6. Därefter gick hon fram till säng-
stolpen vid Holofernes' hufvudgård och lyfte ned hans svärd därifrån

Dom. 4,21 f.

7. och närmade sig bädden och grep honom i håret och sade: »Styrk mig i dag, Israels Gud!»

Dom. 16,28.

8. Därpå högg hon honom i nacken två gånger med all sin kraft och högg af honom hans hufvud

9. och vältade kroppen ur bädden och tog myggnätet från sängstolparna. Och efter en liten stund gick hon ut och öfverlämnade Holofernes' hufvud åt sin kammartärna,

10. och hon stoppade det i mat-
ränseln. Därefter gingo båda ut tillsammans till bönen efter sin vana. Och de vandrade genom lägret och gingo rundt omkring den förut omtalade dalklyftan och stego sedan upp för berget där Betylua låg och kommo fram till stadens portar.

Jud. 12,7.

11. Och Judit ropade på långt håll till dem som höllo vakt vid portarna: »Öppnen, öppnen porten! Gud, vår Gud, är med oss för att ännu alltjämt göra kraftiga gärningar i Israel och bevisa sin makt mot våra fiender, såsom han har gjort i dag.»

12. Då männen i staden hörde hennes röst, skyndade de ned till stadsporten och tillkallade stadens äldste.

13. Och alla lupo tillsammans, både stora och små, ty hennes återkomst

var oväntad för dem. Och de öppnade porten och släppte in dem och tände upp eld, så att det skulle blifva ljusst, och skockade sig rundt omkring dem.

14. Och hon ropade till dem med hög röst: »Prisen Gud, prisen honom! Ja, prisen Gud, som icke har vändt sin barmhärtighet från Israels hus, utan har gifvit våra fiender ett dråpslag genom min hand i denna natt!»

15. Och hon tog fram hufvudet ur ränslan och visade upp det och sade till dem: »Se här är Holofernes', den assyriske öfverfältherrens, hufvud, och se här är myggnätet, hvarunder han låg i sitt rus, då Herren slog honom genom en kvinnas hand.

16. Och så sant Herren lefver, som har bevarat mig på den väg som jag har gått: väl tjusade honom mitt ansikte till hans fördärf, men han fick icke begå synd med mig till min befläckelse och nesa.»

17. Och allt folket betogs af stor häpnad, och de böjde sig ned och tillbådo Gud och ropade med en mun: »Högtlofvad vare du, vår Gud, som i denna dag har låtit vårt folks fiender komma på skam!»

18. Och Osias sade till henne: »Välsignad vare du, min dotter, inför Gud, den Högste, framför alla kvinnor på jorden! Och högtlofvad vare Herren Gud, himmelens och jordens skapare, som har styrt dina steg, så att du har gifvit våra fienders höfvitsman banesår!

1 Mos. 14,19 f. Dom. 5,24.

19. Din förtröstan skall till evärdlig tid icke förgätas af dem som minnas Guds makt.

20. Och må Gud låta detta lända dig till evärdlig ära, så att han ser till dig med allt godt, till lön därför, att du för vårt folks betrycks skull icke skonade ditt lif, utan afvärdje vårt fall, i det att du gick din väg

rakt fram inför vår Gud.» Och allt folket ropade: »Ske alltså, ske alltså!»

14 Kapitlet.

Låtsadt anfall af judarna. Akiors omvändelse. Upptäckten af mordet väcker förskräckelse i lägret.

Därefter sade Judit till dem: »Hörens mig, mina bröder! Tagen detta hufvud och hängen upp det på eder murs bröstvärn.

1 Mack. 7,49. 2 Mack. 15,35.

2. Och så snart morgonen gryr och solen går upp öfver jorden, anlägggen då edra krigsrustningar och gå ut ur staden, alla vapenföra män, och väljen en anförare åt eder, likasom om I tänkten draga ned på slätten mot Assurs barns förposter; men dragen icke ned.

3. Dessa skola då taga alla sina vapen och gå till lägret för att väcka anförarna för Assurs här, och de skola skynda tillsammans till Holofernes' tält, men de skola icke finna honom. Då skall fruktan falla på dem, och de skola fly för eder.

4. Följen då I, och alla som bo i hela Israels område, efter dem och nedlägggen dem, hvar de gå fram.

5. Men innan I gören detta, skolen I kalla hit ammoniten Akior, på det att han må se och känna igen den som visade en sådan ringaktning för Israels hus, och som sände honom till oss såsom till döden.»

6. Och de kallade dit Akior ur Osias' hus. Och när han kom och fick se Holofernes' hufvud i handen på en man i folkförsamlingen, föll han till marken och blef vanmäktigt.

Jud. 6,21.

7. Men sedan de hade lyft upp honom, kastade han sig till Judits fötter och gaf henne sin hyllning och sade: »Välsignad vare du i hvart tjäl i Juda och bland alla folk, hvilka

skola gripas af förfäran, så många som få höra talas om dig.

8. Men förtälj nu för mig allt hvad du har gjort under dessa dagar.» Och Judit förtäljde för honom midt ibland folket allt hvad hon hade gjort, från den dag då hon gick ut ända till dess hon nu talade till dem.

9. Då hon hade slutat att tala, jublade folket med hög röst och uppgaf glädjehrop i staden.

10. Men då Akior såg allt hvad Israels Gud hade gjort, kom han till full tro på Gud. Och han lät omskära sig och blef upptagen i Israels hus, han och hans efterkommande, allt intill denna dag.

5 Mos. 23,3. Est. 8,17. Jes. 14,1.

11. När morgonen inbröt, hängde de upp Holofernes' hufvud på muren, och alla israelitiska män grepo sina vapen och drogo tropptvis ut till bergpassen.

12. Men när Assurs barn fingo se dem, skickade de omkring bud till sina befälhafvare, och dessa begåfvo sig till fältherrarna och krigsöfversarna och alla anförarna.

13. Och de infunno sig vid Holofernes' tält och sade till den som förestod hela hans hus: »Gå och väck vår herre, ty dessa trälrar hafva fördristat sig att stiga ned till strid mot oss, för att blifva helt och hållet utrotade.»

14. Och Bagoas gick in och klapade på tältförhänget, ty han antog att Holofernes sof tillsammans med Judit.

15. Men då ingen svarade, sköt han förhänget åt sidan och gick in i sofgemaket och fann honom ligga utsträckt död på sängpallen med afhugget hufvud.

16. Och han ropade högljudt under gråt och jämmer och veklagan och ref sönder sina kläder.

17. Därpå skyndade han in i det

tält, där Judit plägade uppehålla sig, och då han icke fann henne, kom han utspringande till folket och skriade:

18. »Trälarna hafva handlat för-rädiskt; en enda hebreisk kvinna har dragit nesa öfver konung Nebukadnessars hus, ty Holofernes ligger på marken, och hans hufvud är borta.»

Jud. 11,18 f.

19. När anförarna för Assurs krigsmakt hörde dessa ord, refvo de sönder sina kläder, ty de blefvo högeligen förfärade; och det blef ett mycket starkt ropande och skriande bland dem midt i lägret.

15 Kapitlet.

Assyriernas flykt och lägrets plundring. Judits belöning. Segertåget till Jerusalem.

Då de som lågo i tälten hörde detta, blefvo de bestörta öfver hvad som hade skett,

2. och fruktan och bäfvan kom öfver dem, och icke en enda stannade kvar bredvid sin sidoman längre, utan de strömmade ut och flydde samfäldt längs alla vägar på slätten och i bergsbygden.

3. De som voro lägrade i bergsbygden rundt omkring Betylua vände sig också till flykt.

Men då strömmade alla vapenföra män bland israeliterna ut mot dem.

Jud. 7,18.

4. Och Osias sände bud om hvad som hade tilldragit sig till Betomestaim och Belbain och Kobai och Kola och till hela Israels område, för att alla skulle strömma ut mot fienderna och förgöra dem. Jud. 4,4 f.

5. Vid budskapet härom kastade sig alla israeliterna samfäldt öfver dem och höggo ned dem, under det de förföljde dem ända till Koba. Likaledes kom folk ifrån Jerusalem och ifrån hela bergsbygden, ty man hade

gifvit dem bud om hvad som hade tilldragit sig i deras fienders läger. Och folket i Galaad och i Galileen angrep dem från sidorna och anställde ett stort manfall, till dess de hade hunnit förbi Damaskus och dess område.

Jud. 6,15. 8,35.

6. Men de kvarvarande invånarna i Betylua kastade sig öfver det assyriska lägret och plundrade det och riktade sig öfvermåttan med gods.

7. Och de israeliter som återkommo från blodbadet bemäktigade sig återstoden. Också byarna och gårdarna i bergsbygden och på slättlandet togo rikt byte, ty sådant fanns i stor myckenhet.

8. Öfversteprästen Joakim och Israels rådsherrar, som bodde i Jerusalem, kommo nu dit för att beskåda de välgärningar som Herren hade bevisat Israel, och för att se Judit och gifva henne sin hyllning.

Jud. 4, 6.

9. Och när de hade trädt in till henne, prisade de henne alla med en mun och sade till henne: »Du Jerusalems stolthet, du Israels stora heder, du stora berömmelse för vårt folk,

10. allt detta har du utfört med din hand, du har gjort Israel denna välgärning! Må Gud finna välbehag däri. Välsignad vare du inför Herren, den Allsmäktige, till evärdlig tid.» Och allt folket sade: »Ske alltså!

11. Och folket hämtade byte ur lägret i trettio dagars tid, och de skänkte Judit Holofernes' tält och alla silfverkärlen och hvilokuddarna och kittlarna och allt hans husgeråd. Och hon tog och packade det på sina mulåsnor och spände för sina vagnar och lastade det på dem.

12. Och alla Israels kvinnor skyndade tillsammans för att se henne, och de prisadé henne och utförde en dans till hennes ära. Och hon tog löfrika grenar i händerna och gaf dem åt de kvinnor, som voro hos henne.

13. Och hon själf och kvinnorna hos henne bekransade sig med olivkvistar. Och hon gick framför allt folket och anförde alla kvinnorna i dans. Och alla Israels män följde efter i vapen, bekransade och sjungande lofsånger.

14. Och Judit uppstämde följande lofsång inför hela Israel, och allt folket stämde in i denna sång.

16 Kapitlet.

*Judits lofsång. Offerfest i Jerusalem.
Judits ålderdom och död.*

Och Judit sjöng:

»Stämman upp till min Guds ära vid pukors ljud, sjungen till Herrens lof vid klang af cymbaler.

Dikten honom en ny sång,
upphöjen och åkallen hans namn.

Dom. 5,1. Ps. 96,1. 149,1.

2. Ty Herren är en Gud som gör ända på strider.

Han räddade mig ur mina förföljares hand

till sitt läger midt ibland folket.

Jud. 9,7.

3. Assur kom från bergen i norr, han kom med tiotusenden af sin härs-makt.

Deras mängd täppte till bäckarna, och deras ryttarskaror betäckte höjderna.

4. Han hotade att bränna mina fält och förgöra mina unga män med svärdsegg

och slunga mina spenabarn mot mar-ken

och gifva mina små barn till byte och röfva mina jungfrur.

5. Men Herren, den Allsmäktige, lät dem komma på skam, komma på skam genom en kvinnas hand.

6. Ty det var icke för unga män som deras mäktige föll,

det var icke jättars söner som slogo honom

eller högväxta resar som buro hand på honom,

utan det var Judit, Meraris dotter; det var hon som förlamade honom genom sin skönhet.

7. Ty hon lade af sin änkedräkt för att upprätta de betryckta i Israel, hon ingned sitt ansikte med välluktande salfva, Jud. 10,3 f.

8. hon band samman sitt hår under en hufvudprydnad och tog på sig en dräkt af fint linne för att tjusa honom.

9. Hennes fotbeklädnad fångslade hans öga, och hennes skönhet tog hans sinne till fånga.

Så gick svärdet genom hans hals. Sus. v. 56.

10. Perser ryste af fasa öfver hennes vågsamhet, och meder blefvo slagna af skräck för hennes djärfhet.

11. Då jublade mina förtryckta, och mina svaga upphäfde glädjerop; men de andra blefvo skrämde, de skriade gällt och vände sig till flykt.

12. Unga kvinnors söner stucko ned dem, och de sargade dem såsom förrymda trälar. De föllo för min Herres härskara.

13. Så vill jag sjunga en ny sång till min Guds lof.

Herre, du är stor och härlig, underbar i makt, oförliknelig;

14. dig må hela din skapelse tjäna. Ty du sade ett ord, och allt blef till; du utsände din ande, och han danade; och ingen kan sätta sig emot hvad du säger. 2 Krön. 20,6. Ps. 23,9. 104,30.

15. Ty bergen skola jämte vattnen gunga på sina grundvalar, klipporna skola smälta såsom vax inför ditt ansikte.

Men mot dem som frukta dig är du nådig. Ps. 97,5. Mik. 1,4.

16. Ty ringa är hvar offer som frambäres till en välbehaglig lukt,

och allt fett till brännoffer åt dig gäller föga;

men den som fruktar Herren är alltid stor.

Ps. 51,18 f. Mik. 6,6 f. Syr. 25,10 f.

17. Och ve de hedningar som resa sig upp mot mitt folk!

Herren, den Allsmåktige, skall straffa dem på domens dag genom att låta deras kött förtäras af eld och maskar, och de skola jämra sig i kval evinnerligen.» Jes. 66,24. Syr. 7,17.

18. Men när de kommo till Jerusalem, tillbådo de Gud; och sedan folket hade renat sig, framburo de sina brännoffer och frivilliga offer och gåfvor.

19. Och Judit lät såsom offergåfva uppställa alla Holofernes' kär, som folket hade skänkt henne, och myggnätet, som hon hade tagit med sig ur hans sofgemak, helgade hon också åt Gud såsom offergåfva.

20. Och folket höll glädjefest i Jerusalem inför helgedomen i tre månader, och Judit stannade kvar med dem.

21. Men därefter drogo de hvar och en hem till sitt, och Judit återvände till Betylua och stannade på sin egendom. Och hon åtnjöt stort anseende i hela landet under sin återstående lefnad.

22. Och många begärde henne till äkta, men ingen man fick äga henne under alla hennes lifsdagar, sedan den dag då hennes man Manasses dog och samlades till sitt folk.

23. Och hon lefde till mycket framskriden ålder i det hus som hennes man hade ägt; hon blef ett hundra fem år gammal. Och sin kammar-

tärna frigaf hon ur tråldomen. Så dog hon i Betylua och blef begravven i sin mans, Manasses', grift.

24. Och Israels hus sörjde henne i sju dagar. Och innan hon dog, utskiftade hon sina ägodelar mellan

alla sin mans, Manasses', och sina egna närmaste anförvanter.

1 Mos. 5,10. 4 Mos. 27,11.

25. Och ingen ofredade vidare Israels barn, så länge Judit lefde och lång tid efter hennes död.

Visheten.

Kap. 1—10: Visheten — källan till evig och timlig välfärd.

1 Kapitlet.

Maning till de makthafvande. Orättfärdighetens olyckliga följder.

Älsken rättfärdigheten, I som styren jorden, tänken på Herren med fromt sinne, och söken honom med uppriktigt hjärta.

Jes. 56,1.

2. Ty han låter sig finna af dem som icke fresta honom, och han uppenbarar sig för dem som icke tvifla på honom.

5 Mos. 4,29. 2 Krön. 15, 4.

3. Men vrånga tankar stänga vägen till Gud, och när hans makt sättes på prof, näpser den de dåraktiga.

Ps. 5,5. Jes. 59,2.

4. Ty i en illfundig själ inträder icke visheten och tager icke sin boning i en kropp som är gäldbunden under synden.

Pred. 2,26. Syr. 15,7. 19,22.

5. Ty tuktsens helige ande undflyr falskheten och håller sig på afstånd ifrån fåvitska tankar; den stötes bort, då orättfärdigheten nalkas.

6. Ty visheten är en människovänlig ande,

men låter dock icke hädaren blifva ostraffad för de ord som gå öfver hans läppar, eftersom Gud är vittne till hans innersta känslor och en sannskyldig bevakare af hans hjärta

och en iakttagare af hans tungas tal.

Job 7,20. Ps. 7,10. 139,1 f. Jer. 20,12.

7. Ty Herrens ande uppfyller världen,

och det väsen som sammanhåller allt känner hvad som säges.

Ps. 139,4 f. Jer. 23,23 f. Vish. 12,1.

8. Därför kan ingen som talar orättfärdigt blifva obemärkt, och rättfärdigheten skall icke gå honom förbi med sin näpst.

9. Ty den ogudaktiges anslag skola underställas pröfning, och hans ord skola nå fram till Herrens öron,

på det att hans öfverträdelser må blifva näpsta.

Ps. 94,9 f. Matt. 12,36.

10. Ty nitets öra hör allt, och de knorrandes mummel blifver icke fördoldt.

11. Så tagen eder till vara för onyttigt knorrande, och afhållen eder tunga från smådelse.

Ty jämväl en hemlig hviskning blifver icke utan påföljd, och en lögnaktig mun dräper själen.

Ps. 34,14. Jak. 3,8.

12. Trakten icke efter döden genom edert villfarande lefverne, och dragen icke fördärf öfver eder genom de gärningar som I öfven.

Hes. 18,31.

13. Ty Gud har icke gjort döden, och han gläder sig icke åt de lefvandes undergång.

Hes. 18,23, 32. Ordspr. 8,36. Vish. 2,23.

14. Han har ju skapat allt för att vara till, och allt som har blifvit till i världen tjänar lifvet;

och däri finnes icke något förstörelsens gift.

Nej, döden har intet herravälde på jorden;

1 Mos. 1,31. Syr. 39,16 f. 1 Tim. 4,4.

15. ty rättfärdigheten är odödlig.

16. Men de ogudaktiga kalla döden till sig med sina gärningar och sina ord,

de anse honom för en vän och försmäkta af begär efter honom.

Ja, de sluta förbund med honom, värda som de äro att höra honom till.

Jes. 28,15.

2 Kapitlet.

De orättfärdigas förvända tankar om lif och död. Deras hätskhet mot de rättfärdiga.

Ty de säga emellan sig i sina förvända tankar:

»Kort och sorgfullt är vårt lif; det gifves ingen läkedom, när en människas slut är inne, och någon befriare från dödsriket är icke funnen.

Ps. 49,8. Pred. 2,23. 3,22. Syr. 40,1.

2. Genom en slump hafva vi ju kommit till, och efter detta skola vi vara såsom om vi aldrig funnits.

Ty andedräkten i vår näsa är en rök, och tanken en gnista som frambringas vid vårt hjärtas slag.

3. När den har slocknat, skall kroppen öfvergå till stoft

och anden förspridas såsom lätt luft.

4. Och vårt namn skall förgätas med tiden,

och ingen skall komma ihåg våra verk;

vårt lif skall försvinna såsom spåren efter en sky,

det skall förflyktigas likasom ett töcken,

som drifves undan af solens strålar och bringas att sjunka af dess värme.

Job 7,9. Pred 1,11. 2,16. 9,5. Jak. 4,14.

5. Ty vår lefnadstid är lik en skugga som far förbi,

och det gifves ingen återgång, när vårt slut har kommit.

ty detta är besegladt, så att ingen kan vända tillbaka.

1 Krön. 29,15. Job 8,9. 14,2. 10. Vish. 5, 9. Syr. 38,21 f.

6. Välan då, låtom oss draga nytta af det goda som finnes,

låtom oss njuta världen med ifver, såsom det sker i ungdomsåren.

7. Må vi pläga oss med kostbart vin och öfvergjuta oss med salvor,

och må vi icke låta någon vårblomma gå oss förbi.

Pred. 9,7. Jes. 56,12.

8. Må vi bekransa oss med rosenknoppar, förrän de vissna;

9. ingen af oss må hålla sig borta från våra yppiga gillen,

öfverallt må vi lämna kvar märken efter vår festglädje.

Ty detta är den lott och den del vi få.

Pred. 5,17. 9,9.

10. Må vi förtrycka den rättfärdige som är fattig,

må vi icke visa någon skonsamhet mot änkan

eller hysa försyn för den gamles af ålder gråa hår.

Ps. 94,21.

11. Må vår styrka vara lagen för det rätta,

ty det svaga bevisar sig till ingenting duga.

12. Må vi ställa försåt för den rättfärdige, därför att han är oss obekvä

och sätter sig emot våra gärningar och bannar oss för synder mot lagen och förevitar oss våra synder mot god tukt. Ps. 37,32.

13. Han utgifver sig för att äga kunskap om Gud,

och han kallar sig själf Herrens barn.

14. Han är såsom en lefvande anklagelse mot vårt tänkesätt, han är oss motbjudande till och med att se på,

15. därför att hans lif är olik andras

och hans stigar afvikande.

16. Såsom falskt mynt äro vi räknade af honom,

och han håller sig borta från våra vägar såsom från orenlighet. De rättfärdigas ände prisar han säll och skryter med att Gud är hans fader.

17. Låtom oss då se, om hans ord äro sanna

och pröfva hurudan utgången blifver för honom.

18. Ty om den rättfärdige är Guds son, skall Gud taga sig an honom

och frälsa honom ur hans motståndares hand. Ps. 22,9. Matt. 27,43.

19. Genom smädlig misshandling och plågor vilja vi rannsaka honom

på det att vi må lära känna hans tålighet

och sätta hans ståndaktighet på prof.

20. Till en neslig död vilja vi döma honom;

han skall ju efter sina egna ord finna nådefullt bistånd.» Jak. 5,6.

21. Så tänka de, men de fara vilse, ty deras ondska har förblindat dem,

22. och de känna icke Guds hemligheter

och hoppas icke på någon fromhetens lön

och förstå icke att det gifves en äre-skänk för obefläckade själar.

23. Ty Gud skapade människan till oförgänglighet

och gjorde henne till en afbild af sitt eget väsen.

1 Mos. 1,27. 5,1. Syr. 17,3.

24. Men genom djäfulvens afund kom döden in i världen,

och de som höra honom till få erfara den.

3 Kapitlet.

De rättfärdigas och de orättfärdigas olika lott efter döden.

Men de rättfärdigas själar äro i Guds hand, och ingen plåga kan nå dem.

5 Mos. 33,3. Joh. 10,28.

2. Väl synas de i de dåraktigas ögon vara döda, och såsom ofärd räknas deras hädanfärd

3. och deras bortgång från oss såsom undergång;

men de äro i frid. Jes. 57,2. Vish. 4,7.

4. Ty om de ock efter människors sätt att se blifva straffade, så är dock deras hopp fylldt af odödlighet, 2 Mack. 7,36. 1 Petr. 1,3 f.

5. och efter att hafva blifvit helt litet agade skola de få erfara stora nådesbevis.

Ty Gud har satt dem på prof och befunnit dem sig värdiga;

Ordspr. 3,11 f. 2 Mack. 7,33 f. Hebr. 12,7.

6. såsom guld i degeln har han pröfvat dem,

och såsom en heloffergåfva har han mottagit dem.

Syr. 2,5. 1 Petr. 1,6 f.

7. Och på den dag då han nådefullt besöker dem skola de framstå i glans,

och såsom gnistor bland strå skola de löpa fram.

Dan. 12,3. Obad. v. 18. Matt. 13,43.

8. De skola döma hedningarna och härska öfver folken, och Herren skall vara deras konung till evig tid.

Matt. 19,28. 1 Kor. 6,2. Upp. 2,26 f.

9. De som förtrösta på honom skola förstå sanningen, och de trogna skola i kärlek förblifva hos honom.

Ty nåd och barmhärtighet skall vederfaras hans fromma och hans utvalda nådefull besökelse.

Vish. 4,15. Joh. 8,32.

10. Men de ogudaktiga skola få det straff som deras tankar förtjäna,

då de hafva föraktat det rätta och affallit från Herren.

11. Ty den som aktar vishet och tukt för intet är olycksalig. Och deras förhoppningar äro tomma och deras äflan gagnlös

och deras gärningar till intet nyttiga.

12. Deras hustrur äro dåraktiga, och deras barn äro onda; förbannad är deras afkomma.

Syr. 11,33. 41,5.

13. Ty säll är en ofruktsam kvinna som är obefläckad,

en som icke vet af en bädd i synd; hon skall undfå frukt vid själarnas besökelse.

Jes. 54,1.

14. Säll är ock en för äktenskapet oduglig man som icke begått öfverträdelser,

och som icke haft onda tankar mot Herren;

ty honom skall gifvas en utvald nådelön för hans trohet

och en mycket ljuflig lott i Herrens tempel.

Jes. 56,4 r.

15. Ty goda bemödanden bära härilig frukt,

och vishetens rot kan icke dö ut.

16. Men äktenskapsbrytares barn skola icke blifva fullmogna, och säd af en syndig bädd skall utrotas.

Ps. 37,23. Vish. 4,3 f. Syr. 23,24 f. 41,6.

17. Ty om de än få en lång lifstid, skola de räknas för intet, och deras ålderdom skall på sistone blifva utan heder.

18. Och om de dö tidigt, skola de vara utan hopp och på uppgörelsens dag utan tröst.

Ordspr. 11,7.

19. Ty en orättfärdig släkt får ett svårt slut.

Ps. 37,19.

4 Kapitlet.

Fortsättning.

Bättre är barnlöshet i förening med dygd,

ty dygdens minne är odödligt, eftersom hon blifver känd af både Gud och människor. Syr. 16,1 f.

2. Medan hon är här på jorden, vill man efterlikna henne, och man saknar henne då hon är borta; och i evigheten bär hon ärekransen i triumf,

sedan hon vunnit seger i striden om obefläckade täflingspris.

2 Tim. 4, 7 f.

3. Men de ogudaktigas talrika afkomma är till intet nyttig, och af oäkta skott som den är, drifver den inga rötter mot djupet och får icke något säkert fäste.

Vish. 3,16 f. Syr. 23,25. 40,15.

4. Ty om sådana än till en tid skjuta frodiga grenar, skakas de dock af vädret, eftersom de stå så ostadigt, och ryckas upp med roten af vindarnas våld.

Ps. 37,35 f.

5. Deras grenskott brytas af rundtom, innan de blifvit fullmogna, och deras frukt är oduglig, onjutbar kart, som till intet gagnar.

6. Ty barn som födas i oäkta säng äro vittnen mot sina föräldrar om deras ondska, när rannsaking sker med dem. Syr. 41,7.

7. Men den rättfärdige skall, om han än går tidigare bort, få njuta ro. Jes. 57,2. Vish. 3,1.

8. Ty en vörnadsvärd ålder är icke detsamma som en hög, och den mätes icke efter årens tal.

9. Nej, visdom är för en människa de rätta gråa håren, och ett lif utan fläck är den rätta ålderdomen.

10. Eftersom han har befunnits täck för Gud, blifver han älskad af honom, och eftersom han lefver midt ibland syndare, tages han bort:

1 Mos. 5,24. Syr. 44,16. Hebr. 11,5.

11. han ryckes hädan, för att onskan icke skall förvillan hans förstånd eller falskheten dåra hans själ.

12. Ty lastens tjustning fördunklar det goda, och lustans yra förvänder ett menlöst sinne. 1 Kor. 5,3—13.

13. Fullmogen på kort tid, har han fullbordat en lång lefnadsbana,

14. ty hans själ var Herren täck. Därför fick den ock skynda bort ur den onda världen.

Men människorna se det och förstå det dock icke och lägga icke sådant på hjärtat

15. [att nåd och barmhärtighet vederfares hans fromma och hans utvalda nådefull besökelse*].

Vish. 3,9. Jes. 57,1.

16. Men den rättfärdige skall, fastän död, döma de ogudaktiga som lefva, och ungdomsålder, som hastigt nått mognad, den orättfärdiges många ålderdomsår.

17. Ty de se väl den vises slut, men de fatta icke hvad Herren i sitt råd har bestämt om honom, och hvarför han har satt honom i säkerhet.

18. De se det och förakta honom; men Herren ler åt dem. Ps. 2,4. 59,9.

19. Och därefter skola de blifva vanhedrade lik och till bespottelse bland de döda evinnerligen.

Ty han skall störta ned dem hufvudstupa, förrän de hinna öppna munnen;

han skall lösrycka dem från deras grundvalar,

och de skola helt utrotas.

De skola dväljas i kval, och deras minne skall utplånas.

Jes. 14,9 f. Hes. 32,24.

5 Kapitlet.

De orättfärdigas för sena ånger på domens dag. De rättfärdigas lön och de orättfärdigas straff.

^{4,20.} **N**är deras synder sammanräknas, skola de bäfvande träda fram, och deras öfverträdelser skola vittna mot dem och öfverbevisa dem.

1. Då skall den rättfärdige stå med stor frimodighet

inför dem som förtryckte honom och som ringaktade hans vedermödor.

2. Då de se detta, skola de intagas af stor fruktan

och blifva bestörta öfver denna oväntade frälsning.

3. De skola säga emellan sig med ändrade tankar

och sucka med beklämdt hjärta:

»Det var denne som vi en gång hade till åtlöje

och till ett smädligt ordspråk, vi dåraktiga!

4. Hans lefverne ansågo vi såsom förryckthet

och hans slut såsom nesligt. Mark. 3,21.

* Dessa rader hafva troligen felaktigt insatts från 3,9.

5. Huru kommer det sig att han har blifvit räknad bland Guds barn, och att han har fått sin lott bland de heliga? App. 26,18. Kol. 1,12.

6. Så hafva vi då gått vilse från sanningens väg, och rättfärdighetens ljus har icke lyst för oss,

och dess sol har icke gått upp för oss.

7. Vi mättade vårt begär på laglöshetens och fördärfvets stigar, vi vandrade genom väglösa ödemarker,

men Herrens väg lärde vi icke känna.

8. Hvad har nu vårt öfvermod gagnat oss?

Och hvad har rikedom, med högfärd i sällskap, gjort oss för nytta?

9. Försvunnet är allt det tasåsom en skugga

och såsom ett förbilöpande rykte. Vish. 2,5.

10. Likasom ett skepp som far genom det svallande hafvet, efter hvilket icke ett spår är att finna, där det gått fram, icke en väg efter dess köl bland vågorna; Job 9,25 f.

11. eller liksom en fågel, när den flyger genom rymden, icke lämnar kvar något intryck af sin färd

— den piskar med vingpennornas slag den lätta luften

och klyfver den under sin hvinande fart,

där den genomilar den på svängda vingar,

och efteråt skönjes intet märke däri efter flykten —;

12. eller liksom, då en pil afskjutes mot ett mål,

den delade luften strax åter flyter tillsammans,

så att man icke kan iakttaga hvilken väg den gått:

13. på samma sätt hafva också vi knappt blifvit födda, förrän vi upphört att finnas till, och något minnesmärke af dygd hafva vi icke haft att visa, utan midt i vår ondska hafva vi blifvit förtärda.»

14. Ty den ogudaktiges hopp är såsom fjun, som vädret för bort,

och såsom lätt skum, som en stormil jagar undan,

och såsom rök, som försprides af vinden,

och såsom det försvinnande minnet af en resande som stannat blott en dag. Job 8,13. Ps. 1,4. Ordspr. 11,7. Hos. 13,3. Vish.16,29.

15. Men de rättfärdiga lefva till evig tid,

och i Herren hafva de sin lön, och den Högste bär omsorg om dem.

Ps. 40,18. 2 Joh. 2,17.

16. Därför skola de få mottaga ett härligt välde

och en skön krona ur Herrens hand. Ty med sin högra hand skall han beskärma dem,

och med sin arm skall han hålla skölden öfver dem. Matt. 25,34.

17. Han skall taga på sig sin nitälskan såsom krigsrustning och göra skapelsen till ett vapen för hämnd på sina fiender.

Jes. 59,17. Syr. 39,27 f. 40,9 f. Ef. 6,11 f.

18. Han skall ikläda sig rättfärdigheten såsom ett pansar och sätta på sig allvarsam dom såsom en hjälm.

19. Han skall taga heligheten såsom en oemotståndlig sköld

20. och hvässa sin stränga vrede till ett slagsvärd.

Och med honom skall skapelsen utkämpa striden mot de vanvettiga. Vish. 16,17.

21. Träffsäkra skola blixternas pil-lar fara ut,

och från molnen skola de flyga mot sitt mål såsom från en väl spänd båge, Ps. 18,18.

22. och vredesfyllda skola hagelstenar kastas såsom från en stenslunga,

och hafvets vatten skall rasa mot dem,

och floderna skola brådstörtadt svämma öfver och fördränka dem.

Hes. 38,22. Syr. 39,29. Upp. 16,21.

23. Maktens ande skall resa sig mot dem,

och såsom en stormil skall den rensa bort dem.

Så skall laglöshet lägga hela jorden öde och brottslighet omstörta härskares troner. Vis. 11,20. Syr. 10,14.

6 Kapitlet.

Förnyad maning till de makthafvande. Vishetens höga värde. Undervisning i vishet utlofvas.

Lyssnen alltså, I konungar, och kommen till förstånd, tagen lärdom, I som styren jordens ändar, Ps. 2,1. Syr. 33,27. Vish. 1,1.

2. läggen örat till, I som härsknen öfver människohopar

och kännen eder stolta öfver folkens skaror.

3. Ty från Herren är makten eder gifven

och våldet från den Högste, som skall pröfva edra gärningar och utrannsaka edra rådslag.

Dan. 2,21. Syr. 17,17. Joh. 19,11. Rom. 13,1 f.

4. Ty fastän I ären hans herradömes tjänare, hafven I icke styrt råtrådigt

och icke iakttagit lagen

och icke vandrat efter Guds vilja Ps. 82,1 f.

5. Förskräckande och med hast skall han komma öfver eder, ty högt uppsatta få sträng dom.

Luk. 12,48.

6. Den ringe kan ju få tillgift af barmhärtighet, men de mäktiga skola med maktens stränghet pröfvas.

7. Ty han som är herre öfver alla har icke anseende till någons person

och hyser icke någon försyn för storhet.

Han har ju själf skapat både små och stora,

och han bär lika omsorg om alla. 5 Mos. 10,17. Job 34,19. Vish. 12,13. Syr. 35,15 f. Rom. 2,11.

8. Men de väldiga förestår en skarp rannsaking.

9. Till eder alltså, I härskare, ställas mina ord, på det att I mån lära eder vishet och icke falla.

10. Ty de som hålla det heliga i helgd skola aktas heliga, och de som vunnit insikt däri skola finna försvar.

11. Så varen då begärliga efter mina ord;

längten efter dem, och I skolen blifva undervisade.

12. Strålände och oförvissnelig är visheten,

och hon varsnas lätt af dem som älska henne

och låter sig finna af dem som söka henne, Ordspr. 8,17.

13. ja, hon skyndar att i förväg göra sig känd af dem som hafva begär efter henne.

14. Den som är tidigt ute efter henne behöfver icke mycket möda sig, Ordspr. 1,21. 8,3.

ty. han skall finna henne sittande vid sina portar.

15. Ty att rikta tankarna på henne är höjden af förstånd,

och den som försakar sömnen för hennes skull blifver hastigt fri ifrån bekymmer. Syr. 4,12.

16. Hon går ju själf omkring och söker efter dem som äro henne värdiga

och uppenbarar sig huldt för dem på vägarna

och möter dem i allt hvad de tänka.

Ordspr. 8,12.

17. Ty vishetens rätta begynnelse är begär efter undervisning;

Ordspr. 4,7.

18. men åstundan efter undervisning är kärlek till henne,

och kärlek är att hålla hennes lagbud; men att akta på lagbuden är att

tillförsäkra sig oförgänglighet,

Matt. 19,17.

19. oförgänglighet åter för med sig att vara nära Gud.

20. Alltså leder begär efter vishet upp till konungslig makt.

21. Därför, I folkens behärskare, om I finnen behag i troner och spiror,

hållen då visheten i ära, på det att I mån få blifva konungar till evig tid.

22. Men hvad visheten är och huru hon blef till skall jag förkunna och jag skall icke för eder dölja hennes hemligheter.

Nej, från första begynnelsen af hennes tillvaro skall jag följa hennes spår

och lägga kunskapen om henne i öppen dag;

och jag skall ingalunda gå på sidan om sanningen, Vish. 7,13. 10 f.

23. icke heller sida vid sida med den hålögdä afunden,

ty denna har ingen gemenskap med visheten.

24. Ett stort antal visa är ju världens frälsning,

och en förständig konung är sitt folks välfärd. Ordspr. 11,14. Syr. 4,1 f.

25. Låten därför undervisa eder genom mina ord, och det skall lända eder till gagn.

7 Kapitlet.

Författaren framställer sig såsom konung Salomo. Huru denne uppskattade visheten och hvad han lärde sig genom henne. Vishetens egenskaper.

Också jag är en dödlig, lik alla andra,

och en afkomling af den först danade stoftvarelsen, 1 Mos. 2,7.

2. och i en moders lif fick jag under tio månaders förlopp kroppslig gestalt,

som bildade sig i blod ur en mans säd och den med omfamningen förenade njutningen. Job 10,10.

3. Och efter födelsen begynte också jag andas in den för alla gemensamma luften;

och jag föll ned på jorden, som tager emot alla på lika sätt, och mitt första ljud var en likadan gråt som alla andras;

4. i linda blef jag uppfödd under trägna omsorger.

5. Ty ingen konung har på annat sätt begynt sin tillvaro;

6. nej, enahanda är allas ingång i lifvet och lika deras utgång.

Syr. 40,1.

7. Därför bad jag, och förstånd blef mig gifvet;

jag åkallade, och vishetens ande kom till mig.

2 Krön. 1,10. 1 Kor. 3,9 f. Jak. 1,5.

8. Jag höll visheten förmer än spiror och troner;

rikedom räknade jag för intet i jämförelse med henne,

Ordspr. 3,14 f.

9. och oskattbar ädelsten kunde jag icke likställa med henne.

Allt guld är ju bredvid henne en handfull grus,

och såsom ler är emot henne silfver att akta.

Job 28,15 f. Ordspr. 8,10 f.

10. Högre än hälsa och skön gestalt älskade jag henne,

och jag föredrog att äga henne framför solens ljus,
ty det sken som hon sprider upphör aldrig.

Vish. 7,30.

11. Men allt godt kom mig samtidigt till del med henne och oräknelig rikedom genom hennes hand.

1 Kon. 3,13 f. 2 Krön. 1,12. Matt. 6,23.

12. Och jag fröjdade mig åt allt detta, därför att visheten leder dess bruk,
men jag visste icke då att hon jämväl är dess skaparinna.

13. Utan listig beräkning tog jag emot hennes lärdomar,
och utan missunnsamhet delar jag ock med mig af dem;
jag gömmer icke undan hennes rikedomar för egen räkning.

Vish. 6,22 f.

14. Ty hon är en outtömlig skatt för människorna,
och om de anlita den, förvärfva de sig Guds vänskap,
väl sedda af honom för de gåfvors skull, som komma af undervisningen.

Vish. 7,27. Syr. 7,14. Bar. 3,15. Joh. 15,14 f.

15. Men mig gifve Gud att kunna tala efter måttet af min insikt och att tänka på ett sätt som är hans gåfvor värdigt.

Han är ju den som både vägleder visheten

och för de visa på rätta vägen.

16. Ty i hans hand äro både vi och vårt tal,
allt vårt förstånd och all vår kunskap i lifvets värf.

17. Ty det är han som gifvit mig osvikligt vetande om tingen, så att jag känner världens byggnad och grundämnenas verksamhet,

18. tidernas begynnelse och slut och midt,
solståndens växlingar och tidsafdelningars skiften,

19. årens omloppstider och stjärnornas ställningar,

20. de lefvande varelsernas egenheter och de vilda djurens skaplynnen,

andarnas makt och människornas sätt att tänka,
växternas olika arter och rötternas krafter.

1 Kon. 4,33.

21. Både hvad som är doldt och hvad som är uppenbart har jag lärt känna.

22. Ty jag har fått undervisning af henne som är mästarinnan i allt, visheten.

Ordspr. 8,30. Jak. 3,17.

Ty i henne finnes en ande som är förnuftig, helig,
ensam i sitt slag, mångfaldig, fin,
rörlig, inträngande, obesmittad,
klar, okränkbar, älskande det goda,
skarp,

23. ohämmad, välgörande, mänskösökande,
fast, orubblig, obekymrad,
allförmående, allöfvervakande
och genomträngande alla andar
som äro förnuftiga, rena och af fullkomlig finhet.

24. Ty visheten är det rörligaste af allt rörligt,

och hon går igenom och genomtränger allt till följd af sin renhet.

25. Ty hon är en fläkt af Guds kraft och ett ogrumladt utflöde af den Allsmäktiges härlighet.

Därför kan intet befläckadt innästla sig i henne.

Syr. 24,3.

26. Ty hon är ett återsken af det eviga ljuset
och en ofördunklad spegel af Guds verksamhet

och en afbild af hans godhet. Hebr. 1,3.

27. Fastän hon är en, förmår hon allt,
och fastän hon förblifver sig själf,
förnyar hon allt;

och i det hon från släkte till släkte flyttar in i fromma själar, gör hon människor till Guds vänner och till profeter.

Vish. 7,14. Joh. 1,12. 1 Kor. 12,11.

28. Ty Gud älskar allenast den som bor tillsammans med visheten.

29. Ty hon är skönare än solen och förmer än någon stjärnbild på himmelen.

Om hon jämföres med dagsljuset, får hon företrädet.

30. Ty detta aflöses af natten, men öfver visheten har ondskan ingen makt.

Vish. 7,10.

8:1. Hon sträcker sig i full kraft från den ena ändan af världen till den andra,

och hon styr allt väl. Syr. 6,26 f. 51,13 f.

8 Kapitlet.

Hvad Salomo hoppades ernå genom vishetens besittning.

Henne fick jag kär och eftersträfvade jag allt ifrån min ungdom,

och jag åstundade att hemföra henne såsom min brud,

och jag blef betagen i hennes skönhet.

3. Sin höga börd gör hon känd därmed att hon lefver i gemenskap med Gud;

ja, han som är herre öfver alla älskar henne.

4. Ty hon är invigd i Guds kunskap

och är den som leder valet af hans verk.

5. Och om rikedom är något eftersträfvansvärdt att få här i lifvet,

hvad är rikare än visheten, som frambringar allt!

Ordspr. 8,18.

6. Och om det kommer an på förstånd,

liven i hela världen är en större konstnärinna än hon!

Ordspr. 8,10.

7. Och om någon älskar rätträdighet,

så består hennes mödors frukt i dygder;

ty hon lär ut besinning och insikt, rätträdighet och mod,

och intet är här i lifvet gagneligare för människor än dessa.

8. Och om någon jämväl längtar efter mångkunnighet,

så känner visheten det förgångna och sluter till det kommande;

hon förstår sig på sinnrika ordvändningar och gåtors lösningar,

hon vet på förhand tecken och under och tidens och stunders slutliga utgång.

Syr. 39,2 f.

9. Så beslöt jag då att hemföra henne till samlif med mig,

viss att i henne få en rådgifverska i hvad godt är

och en tröst i sorg och bekymmer.

10. För hennes skull, tänkte jag, skall jag vinna anseende bland mängden

och heder hos de äldre, så ung jag än är.

Syr. 15,s. 47,14.

11. Jag skall befinnas skarpsinnig i domslut,

och när jag står inför de mäktiga, skall jag blifva beundrad.

1 Kon. 3,16 f.

12. Då jag tiger, skola de vänta på mig,

och då jag höjer min röst, skola de lyssna till mig,

och då jag ordar något längre, skola de lägga handen på sin mun.

Job 29,7 f.

13. För hennes skull skall jag nå odödlighet

och lämna kvar ett evärdligt minne hos de efterlevande.

Ordspr. 8,3. Syr. 15,6.

14. Jag skall regera öfver folk, och folkslag skola blifva mig underlagda.

1 Kon. 4,21.

15. Fruktansvärda härskares skola
bäfva, när de höra talas om
mig;

bland folket skall jag visa mig god
och i krig tapper. Syr. 47,16.

16. När jag träder in i mitt hus,
skall jag hvila ut hos henne,
ty samvaron med henne medför ingen
bitterhet

och samlifvet med henne ingen smärta,
utan allenast hugnad och glädje.
Syr. 6,28.

17. Då jag nu tänkte detta vid
mig själf,

och då jag besinnade i mitt hjärta
att i lifsgemenskap med visheten
ligger odödlighet

18. och i vänskapen med henne
ren njutning

och i hennes händers mödor out-
tömlig rikedom

och i träget idkande af umgänge
med henne förstånd

och godt rykte i förtroligt samtal med
henne,

så gick jag omkring och sökte efter
huru jag skulle kunna taga
henne till mig. Syr. 15,15.

19. Och jag var visserligen en väl-
utrustad yngling

och hade fått en god själ,

20. eller fasthellre: såsom god hade
jag kommit i besittning af
en obefläckad kropp.

21. Men då jag förstod att jag
icke på annat sätt kunde
vinna henne, än om Gud
gäfvé mig henne

— och redan det kräfvé förstånd att
veta hvems nådegåfvá hon
är —

så vände jag mig till Herren och bad
till honom

och talade så ur djupet af mitt hjärta:

Jak. 1,5

9 Kapitlet.

*Salomos bön till Gud att sända honom
vishet från höjden.*

Mina fäders Gud och barmhär-
tighetens Herre,
du som har gjort allt genom ditt ord,
Ps. 33,6. Joh. 1,3.

2. och som genom din vishet har
danat människan
till att vara Herre öfver dina skapade
varelser

1 Mos. 1,26. Ps. 8,7. Vish. 10,2.

3. och styra världen med helighet
och rättfärdighet
och döma med rättsinnighet,

4. gif mig visheten, som sitter in-
vid din tron,

och uteslut mig icke ur dina barns
antal. Syr. 1,1.

5. Jag är ju din tjänare och din
tjänarinns son,

en svag människa, som lefver en kort
tid,

och som föga förstår domslut och lagar.
1 Kon. 3,7. Ps. 86,16. 116,16.

6. Ty om ock någon gäller såsom
aldrig så fullkomlig inför män-
niskors barn,

så är han dock att räkna för intet,
om han saknar den vishet
som kommer från dig.

1 Kor. 3,18.

7. Du har själf utvalt mig till ko-
nung öfver ditt folk

och till domare öfver dina söner och
döttrar.

8. Du har befallt mig att bygga
ett tempel på ditt heliga berg

och ett altare i den stad där du har
din boning,

såsom en afbild af det heliga taber-
nakel som du på förhand
har beredt från begynnelsen.

2 Mos. 25:8,40. 2 Sam. 7,13 f. 1 Krön. 28,6. Hebr. 8,5.

9. Och hos dig är visheten, som
känner dina verk,

och som var med, när du skapade
världen,

och som vet hvad som är välbehagligt inför dina ögon
och hvad som är rätt efter dina bud.
Ordspr. 8,27 f. Syr. 24,3 f.

10. Skicka ut henne från din heliga himmel
och sänd henne från din härlighets tron,
för att hon må bistå mig med sitt arbete,
och jag må lära känna hvad som är dig till behag.

11. Ty hon vet och förstår allt
och skall besinningsfullt vägleda mig i mina gärningar
och beskydda mig genom sin härlighet.

12. Så skola mina verk täckas dig,
och jag skall råttfärdigt styra ditt folk,
och jag skall blifva min faders tron värdig.

13. Ty hvilken människa kan veta Guds råd?
Eller hvem kan hafva några tankar om hvad Herren vill?
Job 15,8 f. Jes. 40,13 f.

14. De dödligas beräkningar äro ju vanmäktiga
och våra planer osäkra.

15. Ty den förgängliga kroppen tynger ned själen,
och stofthyddan är en börda för den mångtänkande anden.
2 Kor. 5,4.

16. Med svårighet sluta vi till det som är på jorden,
och det som är nära till hands finna vi med möda.
Hvem kan då spana ut det som är i himmelen?
Pred. 3,11.

17. Och hvem har förstått ditt råd,
om icke du först har gifvit vishet

och sändt din helige ande från höjden?

18. På sådant sätt hafva joredns bebyggare förts på rätta stigar

och människorna lärt det som är behagligt för dig,
och de hafva blifvit frälsta genom visheten.

10 Kapitlet.

Vishetens ledning i Israels historia från Adam till och med Moses.

Hon var det som beskyddade den först danade, världens fader, hvilken skapades allena, och som ryckte honom ur hans fall
1 Mos. 2,7. Vish. 6,22.

2. och gaf honom kraft att råda öfver allting.
1 Mos. 1,26. Vish. 9,2.

3. Då sedermera en orättfärdig man i sin vrede afföll från henne, gick han själf under genom sitt brodermördande raseri.
1 Mos. 4,8 f.

4. Men då för hans skull jorden blef öfversvämmad, var det åter visheten som frälste den, i det att hon med hjälp av en oansenlig plankan lotsade den rättfärdige genom vattnet.
1 Mos. 6,5 f. 7,23. Hebr. 11,7. 2 Petr. 2,5.

5. Hon var det ock som, då folken blifvit förbistrade genom sin endräkt i ondska, kände den rättfärdige och behöll honom ostrafflig inför Gud och bevarade honom ståndaktig mot fadershjärtats känslor.
1 Mos. 11,6 f. 32,2 f. Hebr. 11,17 f.

6. Hon var det som, då de ogudaktiga förgingos, räddade en rättfärdig man, i det att denne flydde undan elden, som föll ned öfver de fem städerna. 1 Mos. 9,15 f. 2 Petr. 2,7.

7. Om dessas ondska vittna ännu alltjämt en rykande ödemark och örter, vilkas frukter aldrig mogna och saltstoden, som reser sig till åminnelse af en tviflande själ.
1 Mos. 19,26 f.

8. Ty då dessa vände sig ifrån visheten,
gingo de icke blott förlustiga om det rättas kännedom,
utan de efterlämnade ock åt världen ett minnesmärke af sin dårskap,
för att deras förvillelse icke ens skulle kunna råka i glömska.

9. Men visheten räddade ur farrorna dem som tjänade henne.

10. Hon var det som på rätta vägar ledde den rättfärdige,
då han måste fly för sin broders vrede, som visade honom Guds rike och gaf honom kunskap om heliga ting
och lät det gå honom väl i hans tunga tjänst
och förökade hans mödors frukt.

1 Mos. 27,41. 28,10.

11. Mot öfvermäktigas vinningslystnad bistod hon honom
och gjorde honom rik, 1 Mos. 30,25 f.

12. Hon beskyddade honom mot fiender
och tryggade honom mot försätsstälare; och en svår kamp afgjorde hon till hans förmån,
för att han skulle förstå att gudsfuktan förmår mer än allt annat.

1 Mos. 31,22 f. 32,6 f. 32,24 f. Hos. 12,3 f.
1 Tim. 4,8.

13. Hon var det som icke öfvergaf den rättfärdige som hade blifvit såld
utan räddade honom från synd.

1 Mos. 37,28. 39,7 f.

14. Hon steg ned med honom i fångelsehålan
och vek icke ifrån honom i hans bojer, till dess hon hade förlänat honom ett rikes spira
och makt öfver dem som voro hans herrar.

Och hon visade att hans belackare voro lögnaktiga
och skänkte honom evärdlig ära.

1 Mos. 39,20 f. 40,4. 41,30 f. 45,8. 50,20.
Ps. 105,20 f. 1 Mack. 2,53. Apg. 7,9 f.

15. Hon var det som räddade det heliga folket och det ostraffliga släktet
ifrån ett folk af förtryckare.

2 Mos. 3,16 f. Tillägg t. Est. 1,6.

16. Hon gick in i Herrens tjänares själ
och trädde upp mot fruktansvärda konungar med under och tecken

2 Mos. 4,1 f. 7,10 f. Ps. 105,26 f.

17. Hon gäldade de heliga lönen för deras mödor
och vägledde dem på en underbar färd och tjänade dem till skygd om dagen och till stjärneljus om natten

1 Mos. 15,14. 2 Mos. 12,35 f. 13,17 f. 5 Mos. 1,33.
Ps. 78,14. 105,39.

18. Hon lät dem tåga genom Röda hafvet
och förde dem fram genom vida vatten;

2 Mos. 14,1 f. Ps. 78,13. 106,9. Jes. 63,11 f.

19. men deras fiender fördränkte hon och slungade upp dem ur afgrunds-
djupet. 2 Mos. 14,30. Ps. 106,11.

20. Därför togo de rättfärdiga de ogudaktigas vapen
och lofsjöngo ditt heliga namn, o Herre,
och prisade endräktigt din värnande hand.

2 Mos. 15,1 f.

21. Ty visheten öppnade de stummas mun
och gaf talets förmåga åt tungor som icke kunde tala.

2 Mos. 4,12.

11: 1 Hon ledde deras verk till framgång genom den helige profetens hand.

5 Mos. 34,10. Hos. 12,13.

2. De genomtågade en obebodd öken,
och i väglösa trakter slogo de upp sina tält.

5 Mos. 8,15. Ps. 107,4. Jer. 2,6.

3. De gjorde motstånd mot fiender och försvarade sig mot ovänner.

2 Mos. 17,10 f. 4 Mos. 21,1 f. 31,1 f. Ps. 106,10.

4. De förstade, men de åkallade dig; då gafs dem vatten ur den branta klippan

och läkedom mot törsten ur den hårda stenen.

2 Mos. 17,2 f. 4 Mos. 20,2 f. 5 Mos. 8,15.
Ps. 78,15 f. 105,41.

Kap. 11—19: Utveckling af den olika inverkar som — genom vishetens underbara ledning — naturkrafterna utöfvade på Israel och egyptierna vid uttåget ur Egypten.

11 Kapitlet.

Egyptierna straffades för sina synder efter lagen »lika för lika» genom detsamma som blef medel till Israels räddning. Dock visade sig Herren långmodig mot dem, ty just på grund af sin allmakt är han barmhärtig.

Ty det som för deras fiender blef ett medel till straff, det blef för dem själfva ett medel till hjälp i nöden.

6. I stället för att floden, som kommer ur aldrig sinande källa,

för de andra blef förorenad genom vedervärdigt blod,

2 Mos. 7,20. Ps. 78,44.

7. till straff för det barnamördande påbudet,

gaf du oföväntadt åt dessa källvatten i ymnighet,

2 Mos. 1,15 f.

8. sedan du genom den törst som de då kände hade visat dem på hvad sätt du hade straffat deras vedersakare.

9. Ty då de sattes på prof, fastän genom tuktan i all mildhet, kunde de förstå huru de ogudaktiga plågades, dessa som dömdes i vrede.

5 Mos. 8,2, 16. Jer. 10,21. Vish. 16,4.

10. Ty dem själfva pröfvade du genom förmaning såsom en fader,

men de andra ställde du till svars genom dom såsom en sträng konung.

5 Mos. 8,5. 2 Mack. 6,12 f. Hebr. 12,6 f.

11. Och likaväl frånvarande som närvarande kvaldes de,

12. ty en dubbel plåga träffade dem,

och grämelse vid åtanken af det förflutna.

13. Ty när de hörde att det som hade ländt dem själfva till straff lände de andra till hjälp, då förnummo de att det var Herren.

14. Ty den som de långt förut genom utsättande i floden hade förkastat

och sedan med hån afvisat, honom måste de vid den slutliga utgången beundra,

i det att de hade fått törsta på helt annat sätt än de rättfärdiga.

2 Mos. 2,3. 5,2.

15. Och i gengäld för deras orättfärdighets oförståndiga tankar, genom hvilka de blifvit vilseförda, så att de dyrkade oskäliga kräldjur och föraktliga småkryp,

sände du ut mot dem en mängd oskäliga varelser till näpst,

2 Mos. 8,5 f. 10,12 f. Ps. 105,30. Vish. 12,23 f. Rom. 1,21 f.

16. för att de skulle förstå att hvad någon brukar såsom medel till synd, det blifver också medel till hans straff,

Vish. 12,27. 16,1 f. 18,5. 2 Mack. 4,17, 26. 9,6. 13,8. Matt. 26,52. Upp. 16,6.

17. Ty lätteligen hade din allsmäktiga hand, som ock har skapat världen af formlost ämne,

kunnat sända emot dem björnar i mängd eller vilda lejon

3 Mos. 26,22. 5 Mos. 32,24. 2 Kon. 2,24. 17,25. Jer. 8,17. Syr. 39,30.

18. eller nyskapade ilskefulla odjur, aldrig förut sedda,

som antingen hade flåsat ut en eldsprutande andedräkt

eller spridt omkring hväsande rök eller slungat fruktansvärda blixtar ur ögonen,

4 Mos. 21,6. Joh. 41,9 f. Vish. 12,9.

19. odjur som mäktat icke allenast genom sitt anfall förintat dem, utan ock tillintetgöra dem genom det skräckinjagande i sin blotta anblick. 5 Mos. 32,26.

20. Och jämväl detta förutan hade de kunnat falla för en enda fläkt, förföljda af den hämnande rättfärdigheten

och förströdda af din makts ande. Men du har ordnat allt efter mått och tal och vikt.

Job 4, 9. Jes. 40,24. Vish. 5,23.

21. Ty öfvermäktig styrka står dig städse till buds, och hvem kan stå emot kraften af din arm?

Vish. 12,18.

22. Ty såsom ett grand på vågskålen är hela världen inför dig, och såsom en droppe dagg, som om morgonen faller ned på jorden.

Jes. 40,15.

23. Men du är barmhärtig mot alla, därför att du förmår allt, och du har fördrag med människornas synder för att gifva dem tid till bättring.

Vish. 12,10, 16. Syr. 2,18. 8,11. Rom. 2,4. 3,25.

24. Ty du älskar allt som är till och stygges icke vid något af det som du har skapat.

Du skulle heller icke hafva danat något som du hatat.

25. Och huru hade något kunnat bestå, om icke du velat det? Eller huru hade något, som du icke kallat till lif, kunnat blifva bevaradt?

26. Men du är skonsam mot allt, därför att det är ditt, o Herre, du lifvets vän.

Hes. 18,23.

12: 1. Ty din oförgänglige ande bor i allt.

Vish. 1,7.

12 Kapitlet.

Af samma orsak straffades också kanaanerna med mildhet och egyptierna plågasdes allenast på ett gäckande sätt genom de djur som de själfva höllo för gudar.

Därför straffar du först efterhand dem som falla och varnar dem, i det att du påminner dem om det hvori de synda,

för att de skola skilja sig från sin ondska och tro på dig, o Herre.

Vish. 12,8, 10. 2 Mack. 5,17.

3. Så vredgades du ju visserligen på de forna inbyggarna i ditt heliga land,

5 Mos. 9,4. Sak. 2,12.

4. därför att de öfvade afskyvärda trolldomsverk och skändliga gudstjänstbruk

5 Mos. 18,9 f.

5. och voro obarmhärtiga barnamördare

och höllo offergillen, där de förtärde människokött och blod.

3 Mos. 18,21. 5 Mos. 12,31. Ps. 106,87 f.

Vish. 14,23.

6. Och du ville genom våra fäders hand förgöra dem som voro invigda i vederstyggliga festmåltider,

dessa föräldrar som själfva dräpte de värnlösa späda.

5 Mos. 7,16.

7. Ty du ville att det land som hos dig stod högst i ära af alla skulle få mottaga en värdig befolkning af Guds barn.

Tillägg t. Est. 6,16.

8. Men jämväl mot dessa visade du dig skonsam, eftersom de voro människor,

och du sände ut såsom förelöpare till din här getingar,

för att dessa först småningom skulle utrota dem;

2 Mos. 23,28. 5 Mos. 7,20 f. Jos. 24,12.

9. icke såsom hade du varit ur stånd att i öppen strid gifva de ogudaktiga i de rättfärdigas hand,

eller genom att fruktansvärda vild-
djur eller blott ett befallande
ord med ens tillintetgöra dem.

3 Mos. 20,22. Vish. 11,18. 18,15.

10. Men genom att så småningom
gå till doms med dem gaf
du dem rådrum till bättring,
fastän du väl visste att deras ur-
sprung var ondt,
och att deras ondska var inrotad hos
dem,
och att deras tänkesätt aldrig någon-
sin skulle förändras.

Vish. 11,23. Rom. 2,4.

11. Ty de voro en förbannad släkt
från begynnelsen.
Det var icke heller af rädsla för nå-
gon som du gaf dem en tids
strafflöshet för deras synder.

1 Mos. 9,25.

12. Ty hvem vågar säga: »Hvad
gör du?»
Eller hvem skulle sätta sig emot din
dom?

Och hvem skulle anklaga dig för
förgörandet af hednafolken,
som du själf har skapat?

Eller hvem skulle uppträda mot dig
såsom sakförare för orätt-
färdiga människor?

Job 9,12. Jes. 45,9. Dan. 4,32. Rom. 9,19 f.

13. Ty det finnes icke utom dig
någon Gud som bär omsorg
om alla,
så att du behöfde bevisa för honom
att du icke har dömt orätt-
färdigt;

Vish. 6,7.

14. icke heller förmår någon ko-
nung eller härskare träda dig
under ögonen
till försvar för dem som du har tuk-
tat.

Tillägg t. Est. 3,4.

15. Nej, rättfärdig som du är, styr
du allting rättfärdigt;
och att döma också dem skyldiga
som icke gjort sig förtjänta
af straff
anser du icke öfverensstämmande
med din makt.

1 Mos. 18,25.

16. Just din starkhet är ju upp-
hofvet till din rättfärdighet,
och att du är herre öfver alla gör
dig skonsam mot alla.

Vish. 11,23, 26.

17. Ty din styrka visar du, när nå-
gon betvivlar din makts full-
komlighet,
och hos dem som känna den bestraf-
far du förmäthenheten.

18. Men du behärskar din styrka
och dömer med mildhet
och leder oss med mycken skonsam-
het.

Ty makten står dig till buds, när helst
du vill.

Vish. 11,21. 12,18.

19. Och genom att så handla har
du velat lära ditt folk
att den rättfärdige bör vara en män-
niskovän;

och du har ingifvit dina barn godt
hopp därom,
att du, när de synda, förunnar dem
tillfälle till bättring.

20. Ty om du med så stor långmo-
dighet och fördragsamhet
straffade dina barns fiender, som
dock voro förtjänta af döden,
i det att du lämnade dem tid och
rådrum för att kunna skilja
sig ifrån sin ondska,

21. med hvilken aktsamhet har du
då icke dömt dina barn,
hvilkas fäder du genom edsförsäk-
ringar och förbund gifvit så
härliga löften!

1 Mos. 12,2 f. 22,16 f. Jud. 8,27. Vish. 18,22.

22. Och fostrar du alltså genom
tuktan, medan du tiotusen-
faldt slår våra fiender,
på det att vi, då vi döma, må betänka
din godhet

och må kunna vänta förbarmande,
då vi blifva dömda.

Ps. 32,10. 2 Mack. 6,12 f.

23. Därför plågade du ock genom
deras egna styggelser

dem som lefde orättfärdigt i sin vandelns dårskap. Vish. 11,15 f.

24. De hade ju ock förirrat sig bortom allt hvad villovägar heter,

i det de höllo för gudar de till och med hos djuren själfva mest föraktade bland skadedjuren och läto bedraga sig i likhet med tanklösa småbarn.

Vish. 15,18. Rom. 1,22 f.

25. Fördenskull sände du, likasom hade de varit oförståndiga barn,

domen öfver dem, så att de blefvo till spe. 2 Mos. 8,5 f.

26. Men de som icke låta varna sig genom en spefull näpst, de få pröfva på en dom som är Gud värdig.

27. Ty då dessa blefvo straffade just genom dem som de höllo för gudar, genom dem som de för sina plågons skull harmades på, måste de med egna ögon förnimma att den som de förut förnekade sig känna var den sanne Guden. 2 Mos. 5,2. Vish. 11,16. 16,16.

28. Därför kom ock till slut den strängaste dom öfver dem.

2 Mos. 12,29. 14,28.

13 Kapitlet.

De som dyrka naturmakterna äro dåraktiga, men förbannade äro de som dyrka afgudabilder. Exempel på huru en afgudabild tillverkas.

Ty dåraktiga till sitt väsen voro alla de människor som saknade kunskap om Gud, och som icke af de dråpliga ting, som synas, förmådde känna honom, »som är», och icke vid betraktandet af hans verk förnummo mästaren,

2 Mos. 3,14. Bar. 3,20. Rom. 1,19 f.

2. utan höllo för gudar vare sig elden eller vinden eller den snabba luften

eller stjärneringen eller det våldsamst brusande vattnet

eller himlaljusen, som styra världen.

1 Mos. 1,16. 5 Mos. 4,19. Job

36,26 f. Jer. br. v. 59 f. 1 Kor. 8,5.

3. Om de nu ock tjusades så af dessa tings skönhet, att de antogo dem vara gudar,

så hade de dock bort förstå huru mycket förmer dessas herre är; det är ju skönhetens frambringare som har skapat dem.

Syr. 43,9 f.

4. Om det åter var därför, att de häpnade öfver deras makt och verkan,

så hade de af dem bort inse huru mycket mäktigare han är, som har danat dem.

5. Ty af de skapade tingens storhet och skönhet

kan man slutledningsvis föreställa sig deras upphofsman.

6. Och dock äro dessa icke så tadelvärda,

ty också de söka kanhända Gud och vilja gärna finna honom, fastän de fara vilse därvid.

App. 17,27.

7. Ty medan de sysselsätta sig med hans verk och noga forska, bestickas de af deras anblick, eftersom det för ögonen synliga är så skönt.

8. Men å andra sidan äro icke heller dessa helt ursäktade.

9. Ty om de förmådde fatta så mycket,

att de kunde utgrunda världen, huru kom det sig då, att de icke mycket förr funno dessa tings herre? Rom. 1,20.

10. Men olycksaliga voro de, och hos döda hade de sitt hopp,

de som kallade verk af människo-
händer för gudar,
guld och silfver, alster af konst,
och afbildningar af djur
eller onyttig sten, ett verk af forn-
tida hand.

Ps. 115,4 f. 135,15. Vish. 15,6, 10.

11. Huru gör exempelvis en snickare?
Han afsågar ett lätthandterligt stycke
af en trädstam

och afskalar rundtom med van hand
all barken därpå

och slöjdar med prydligt utförande
något nyttigt redskap för det dag-
liga lifvets behof.

Jes. 40,20. 44,13—17. Jer. 10,3 f.

12. Och affallet af träet efter ar-
betet använder han för att
därmed koka sin mat och äter
sig mätt.

13. Men affallet häraf, som till
intet nyttigt duger,
ett vindt och kvistigt trästycke,
det tager han sedan och täljer på
såsom sysselsättning under sin
hvila

och formar till det med vårdslös hän-
dighet.

Och så tillskapar han däraf en männi-
skobild

14. eller gifver det likhet med nå-
got oansenligt djur,

i det att han bestryker bilden med
mönja och färgar dess yta
röd med smink

och stryker öfver alla dess fläckar.

15. Och han förfärdigar åt den en
boning som är den värdig
och sätter fast den på väggen med
en spik.

Jes. 41,7.

16. Han söker nämligen förebygga
att den skall falla ned,
väl vetande att den är ur stånd att
hjälpa sig själf.

Den är ju ock allenast en bild och har
behof af hjälp.

Jer. br. v. 26.

17. Men sedan beder han till denna
bild för sina ägodelar och sitt
äktenskap och sina barn

och blyges icke att tala till det som är
liflöst.

Ps. 115,5 f. 135,16 f. Jes. 46,6 f. Jer. br. v. 34 f.

18. Om hälsa åkallar han det makt-
lösa,

och om lif anropar han det döda,
och om bistånd bönfaller han hos
det som alls intet förmår

och om lyckosam färd hos det som
icke ens mäktar röra en fot;

19. och i fråga om förvärf och
framgång i sina händers ar-
bete

utbeder han sig kraft af det som
icke har den minsta kraft i
sina händer.

14 Kapitlet.

*Sjöfarares dårskap, då de anropa afguda-
bilder om hjälp. Om bilddyrkans ursprung
och fördärflika följder för lefvernet.*

När åter någon bereder sig till en
sjöresa

och ärnar färdas genom de vilda
vågorna,

då anropar han ett trästycke som är
bräckligare än det fartyg som
bär honom.

2. Ty fartyget har förvärfsbegäret
uttänkt,

och den konstskickliga visheten har
timrat det.

3. Men det är din försyn, o Fader,
som styr dess färd.

Du beredde ju en väg jämväl i hafvet
och en säker stig bland vågorna,

2 Mos. 14,21 f. Jes. 43,16.

4. för att visa att du förmår frälsa
ur all fara,

så att man kan våga gå ombord,
om man ock saknar insikt
i konsten att segla.

Jes. 43,2.

5. Och du vill att din vishets fruk-
ter icke skola ligga ofrukt-
bara.

Därför anförtro ock människorna sina
lif åt en obetydlig planka

och komma på en bräcklig båt välbehållna fram genom hafvets svall.

6. Så var det ock i forntiden, då de öfvermodiga jättarna föringos:

han som var världens hopp undkom på en bräcklig båt,
och under din ledning lämnade han så kvar åt världen säd till en ny släkt.

1 Mos. 6,4 f. 7,1 f. Bar. 3,26 f.

7. Ty välsignadt är det trä genom hvilket sådant sker som är rättfärdigt.

8. Men träbelätet är förbannadt, både det och den som har gjort det,
denne, därför att han har förfärdigat det,
och det förra, därför att det, fastän ett förgängligt ting, har fått namn af gud.

5 Mos. 27,15, Ps. 115,8. 135,18.

9. Ty den ogudaktige och hans ogudaktiga verk äro båda lika förhatliga för Gud. Hos. 9,10.

10. Också skall verket blifva straffadt tillsammans med den som tillverkat det.

11. Fördenskull skall det komma en hemsökelse jämväl öfver hedningarnas afgudabilder, därför att de, fastän de tillhöra Guds skapelse, hafva blifvit till stygelse
och till en snara för människornas själar
och till ett giller för de oförståndigas fötter.

2 Mos. 12,12. Jes. 46,1 f. Jer. 10,15.

12. Ty tanken på att göra bilder är begynnelsen till otrohet, och deras uppfinnning är ett fördärf för lefvernet.

13. Sådana funnos nämligen icke af begynnelsen,
och de skola icke heller för beständigt finnas till.

14. Ty det är genom människors tomma inbillning som de hafva kommit in i världen,
och därför är för dem ett brådt slut bestämdt.

15. Ty nedtryckt af en alltför tidig sorg
lät en fader göra en bild af sin hastigt borttryckte son,
och sedan begynte han ära denna människa, som blifvit död, såsom en gud
och instiftade för sina underlydande hemliga ceremonier och gudstjänstbruk.

16. Därefter stadgade sig med tiden den gudlösa seden och iaktogs såsom en lag.
Jämväl i följd af härskares påbud dyrkades bildstoder. Dan. 3,5.

17. Ty då människorna icke kunde hylla dem ansikte mot ansikte, därför att de bodde så långt borta,
lät de afbilda den fjärran varandes ansikte

och göra en synlig bild af konungen, som de ville hylla,
för att genom sitt nit smickra den frånvarande, som om han hade varit närvarande.

18. Och en sådan dyrkan befordrades genom konstnärens ärelystnad,
som förledde till bild dyrkan också dem som icke visste hvem bilden föreställde.

19. Ty då han till äfventyrs ville vinna härskarens bifall,
ansträngde han sig att genom sin konst åstadkomma en förskönad likhet;

20. och mängden, som fångslades genom konstverkets behag,
såg honom, som man kort förut hade ärat såsom människa, numera ett föremål för tillbedjan.

21. Och det blef en försåtlig fara för lefvernet att människor, till följd af sorgens eller härskarviljans tvingande makt,

tillade stockar och stenar det namn som tillkommer *en* allena.

Jes. 42,8.

22. Ty icke nog med att de forovilse ifråga om Guds kunskap: sedermera lefva de ock i ett farligt okunnighetens krigstillstånd och kalla likväl så svåra missförhållanden för fredslugn. Rom. 1,28.

23. Ty under det att de begå barnadräpande offerfester

eller hemliga ceremonier utan vittnen eller vanvettiga upptåg med sällsamma bruk, Vish. 12,5 f.

24. akta de icke längre andras lif eller äktenskap heliga,

utan den ene undanröjer den andre genom försåt

eller kränker honom genom äktenskapsbrott. Hos. 4,2.

25. Allt utan åtskillnad är behärskadt af mord och blodsgjutelse, stöld och svek, förförelse, trolöshet, osäkerhet, mened,

Jer. 7,8 f. Rom. 1,28 f. Gal. 5,19 f.

26. förföljelse af rättrådiga människor, glömska af välgärningar, själars besmittelse, onaturligt umgänge,

äktenskaplig oordning, horeri och utsväfningar.

27. Ja, dyrkan af dessa afgudabilder, som icke äro värda att nämnas vid namn,

är begynnelsen och orsaken till allt ondt och fulländningen däraf.

2 Mos. 23,13. 5 Mos. 12,3. Ps. 16,4. Hos. 2,17.

28. Ty antingen bete de sig vanvettigt vid sina glädjefester, eller spå de lögner,

eller lefva de orättfärdigt, eller bryta de lättvindligt sina eder.

29. Ty eftersom de förlita sig på liflösa bilder,

vänta de sig icke att få lida något ondt, när de hafva svurit falskt.

30. Dock skall rättvisan förfölja dem bådadera:

för att de tänkt vrångt om Gud genom att hålla sig till afgudabilder, och för att de svikligen begått mened under förakt för det heliga.

31. Ty det är icke makten hos dem vid hvilka män svärjer, utan det är det rättvisa straffet för dem som synda,

som alltid drabbar de orättfärdigas öfverträdelse.

15 Kapitlet.

Israel håller sig till Herren. Ytterligare om afgudadyrkares och afgudamakares dårskap och straff.

Men du, vår Gud, är god och sannfärdig,

du är långmodig och styr allt med barmhärtighet.

2 Mos. 34,6 f. 4 Mos. 14,18.

2. Ty jämväl om vi synda, tillhöra vi dig, eftersom vi känna din makt.

Men vi skola icke synda, eftersom vi veta att vi äro räknade såsom dina.

3. Att äga kunskap om dig är ju full och hel rättfärdighet, och att känna din makt är roten till odödlighet. Joh. 17,3.

4. Ty oss har icke vilsefört hvad människor illfundigt uttänkt, ej heller frukten af målares ofrukbara möda:

en gestalt bestruken med olika färger, Jud. 8,18.

5. hvilkas anblick väcker åtrå hos den dåraktige, så att han får lust till en död bilds gestalt, som icke kan andas.

6. Älskare af hvad ondt är och värda att hafva sådana föremål för sitt hopp

äro både de som tillverka dem och de som hafva sin lust i dem och de som dyrka dem. Vish. 13,10.

7. En krukmakare till exempel knådar mödosamt den mjuka jorden och formar hvar särskild sak till vår tjänst.

Men det är af samma ler som han utformar

både de kärl som tjäna till rena förättningar

och de som tjäna till motsatsen, alla på samma vis;

och hvilkendera användningen hvart och ett skall få

bestämmer han som arbetar leret.

Jer. 18,4. Rom. 9,21.

8. Och så formar han med illa använd möda af samma ler en vanmäktig gud,

han som själf icke långt förut har blifvit född af jord och inom kort, då han blifver kräfd på lifvets lån,

vänder åter till jorden, hvaraf han är tagen. 1 Mos. 3,19. Job 10,9. Pred. 12,7. Jer. br. v. 45 f. Luk. 12,20.

9. Men hans bekymmer är icke att han snart skall tyna bort, eller att hans lif är så kortvarigt, utan han tager upp täflan med guldsmeder och silfverarbetare och söker efterhärma bronsgjutare och sätter en ära i att forma oäkta bilder.

Jak. 4,13 f.

10. Aska är hans hjärta, och hans hopp mindre värdt än mull, och hans lif värdelösare än ler.

Vish. 13,10.

11. Ty han har icke lärt känna den som har danat honom själf och ingjutit i honom en verksam själ

och inblåst i honom en lefvande ande,

1 Mos. 2,7.

12. utan han räknar vårt lif för att vara en lek

och vårt lefverne för en inbringande marknadsresa;

ty, säger han, man bör draga vinst af hvad det vara må, jämväl af det som är dåligt.

13. Han vet ju själf bättre än någon annan att han begår synd, då han af samma lerämne tillverkar sköra kärl och gudabilder.

2 Mos. 20,4. 3 Mos. 21,1.

14. Men de dåraktigaste af alla och ömkligare i förstånd än ett spenabarn

voro ditt folks fiende, som förtryckte det.

15. Ty de räknade alla afgudabilder hos hednafolken för gudar, dessa som hvarken hafva ögon att se med

eller näsa för att draga andan eller öron att höra med eller fingrar på händerna att känna sig för med,

och hvilkas fötter äro odugliga att gå på. 5 Mos. 4,28. Ps. 115,5 f. 135,15 f. Vish. 13,10. Jer. br. v. 25.

16. Ty det är en människa som har gjort dem,

och en som fått sin ande till låns som har format dem.

Ingen människa förmår ju ens forma en gud som vore lik henne själf;

Jer. br. v. 46.

17. nej, dödlig som hon är, tillverkar hon med lagöfverträdande händer ett dödt ting. Ty hon är själf förmer än sin dyrkans föremål,

eftersom hon själf är lefvande, men dessa aldrig varit det.

18. Därtill dyrka de ock de mest afskyvärda djur;

ty jämförda i fråga om oförnuftighet äro dessa djur värre än andra.

Vish. 12,24.

19. Icke heller äro de, ens såsom djur betraktade, sköna, så att man kan få lust till dem.

Nej, de hafva gått miste både om Guds pris och om hans väl-signelse. 1 Mos. 3, 14.

16 Kapitlet.

Motsats mellan Israel och egyptierna i fråga om det sätt hvarpå djur samt eld och regn förhöllo sig till dem.

Fördenskull tuktades ock dessa människor efter förtjänst genom det som var likartadt, i det att de plågades genom en mängd smådjur.

Vish. 11,16 f. 2 Mack. 4,26. 9,6. 13,8.

2. I motsats till en sådan tuktan gjorde du i stället väl mot ditt folk

och beredde åt det, till stillande af dess lystna begär,

en ovanlig spis, vaktlar, såsom kost.

2 Mos. 16,13. 4 Mos. 4,31. Vish. 19,11.

3. Du ville nämligen att de andra, då de kände begär efter föda, skulle genom vidrigheten hos de djur som utsändes mot dem förlora jämväl den naturliga matlusten,

men att de själfva, efter att allenast en kort tid hafva lidit brist, skulle undfå till och med en ovanlig kost.

2 Mos. 8,3.

4. Ty de förra, förtryckarna, skulle en obevklig brist drabba, men de andra skulle allenast få röna huru deras fiender plågades.

Vish. 11,9.

5. Så var det ock när skadedjurens raseri drabbade dem och de höllo på att förgås genom ringlande ormars bett.

Då varade icke din vrede ända till det yttersta,

4 Mos. 21,6 f.

6. utan till varning skrämdes de allenast för en kort tid

och fingo ett räddningstecken — allt till påminnelse om budet i din lag.

Vish. 6,11. 2 Mack. 5,17. 1 Kor. 10,9, 11.

7. Ty hvar och en som vände sin blick dit blef räddad, icke genom hvad han såg, utan genom dig, allas räddare.

Joh. 3,14.

8. Och jämväl härigenom bevisade du för våra fiender att du är den som frälsar ifrån allt ondt.

9. Ty dessa omkommo genom bett af gräshoppor och flugor, och någon läkedom för deras lif stod icke att finna, eftersom de voro värda att tuktas af sådana.

2 Mos. 8,24. 10,13, 17. Ps. 78,45.

10. Men dina barn kunde icke ens giftsprutande drakars tänder skada,

ty din barmhärtighet trädde emellan och läkte dem.

11. Ty för att de skulle påminnas om dina budord, blefvo de stungna

och åter hastigt räddade ur faran på det att de icke måtte förfalla till djup glömska af dina välgärningar,

utan med sina tankar vara stadigt fästa därvid.

Vish. 16,6.

12. Det var ju ock hvarken någon ört eller salfva som botade dem, utan ditt ord, o Herre, som helar allt.

13. Ty du har makt öfver lif och död;

du för ned till dödsrikets portar och för åter upp därifrån.

5 Mos. 32,39. 1 Sam. 2,6. Tob. 13,2.

14. En människa däremot dödar väl i sin ondska,

men när lifsandan har flytt, kan hon icke få den att vända tillbaka, och hon kan icke utlösa en själ som döden har mottagit i sitt förvar.

15. Nej, att undkomma din hand är omöjligt. Tob. 13,2. 2 Mack. 6,26.

16. Ty de ogudaktiga, som förnekade att de kände dig, de blefvo gisslade genom kraften af din arm,

i det att de obeckligt förföljdes genom osedvanliga skyfall och hagelskurar och slagregn och förtärdes genom eld.

2 Mos. 5,1. 9,23 f. Vish. 12,27.

17. Ty hvad som var underbarast af allt: elden hade större verkan i vattnet, som dock plägar utsläcka allt; skapelsen strider ju nämligen för de rättfärdiga.

Vish. 5,20. 19,20.

18. Ty stundom tämdes lågan, för att den icke skulle uppbränna de djur som hade utsändts mot de ogudaktiga, utan dessa själfva skulle klarligen skönja att de förföljdes genom Guds dom.

2 Mos. 8,3. Vish. 19,21.

19. Stundom åter brann lågan jämväl midt ibland vattnet med större styrka än eldens vanliga, för att den skulle förstöra det orättfärdiga landets alster.

2 Mos. 9,24. Vish. 19,19.

20. I stället närde du ditt folk med änglaspis och sände dem, utan att förtröttnas, färdigt bröd från himmelen, ett bröd som förmådde skänka allt slags njutning och lämpade sig efter hvars och ens smak.

2 Mos. 16,14. Ps. 78,24 f. Joh. 6,31.

21. Ty din gåfva uppenbarade din godhet mot dina barn, och i det att brödet fogade sig efter begäret hos den som njöt det, förvandlade det sig till hvad hvar och en ville.

Ps. 34,9 f.

22. Men snö och rimfrost uthärdade elden och smälte icke, på det att de måtte förnimma att elden visserligen förstörde fiendernas gröda,

då den brann ibland haglet och ljungade midt ibland regnbyarna,

2 Mos. 9,25. Vish. 19,20 f.

23. men att den å andra sidan hade förgätit jämväl sin egen kraft, för att de rättfärdiga skulle få näring.

24. Ty i det att naturen tjänar dig, som har skapat den, skärper den sin styrka mot de orättfärdiga, för att tukta dem, och dämpar den mot dem som förtrösta på dig, för att göra dem godt.

Ps. 119,91. Syr. 39,25. Rom. 8,28.

25. Fördenskull förvandlade den sig ock på den tiden till hvad som helst

och tjänade så din allnärande gåfva, allt efter de behöfvandes önskan,

26. för att dina barn, som du älskade, o Herre, skulle få lära sig att det icke så mycket är de olika alstren af jordens frukt som nära människorna,

utan att det är ditt ord som uppehåller dem som tro på dig.

27. Ty detta, som icke fördärfvades af eld,

smälte utan vidare, då det uppvärmdes af en flyktig solstråle,

2 Mos. 16,21.

28. till inskräpande af att man bör stiga upp före solen för att tacka dig

och vid ljusets uppgång vända sig till dig i bön.

Ps. 57,9. 108,3.

29. Ty den otacksammes hopp skall smälta såsom vinterns rimfrost och rinna bort såsom odugligt vatten.

Vish. 5,14.

17 Kapitlet.

Fortsättning. Motsats mellan dem i fråga om mörker och ljus. Det egyptiska mörkrets fäsjor.

Stora äro ju dina domar och svårbegripliga; fördenskull fara ofostrade själar vilse.

Rom. 11,33.

2. Så var det med de laglösa, som hade fått i sinnet att förtrycka det heliga folket. Fångna i mörker och fjättrade genom en lång natt, lågo de där, instängda inomhus, förvisade ifrån den eviga försynen. 2 Mos. 10,21 f.
3. Ty under det att de med sina lönnliga synder trodde sig dolda under glömskans dunkla täckelse, blefvo de till sin stora häpnad försänkta i mörker och uppskrämdes genom spöksyner.
4. Ty icke ens den afskilda vrå som omslöt dem kunde skydda dem för fruktan, utan då såsom af ett vattenfall kringbrusade dem, och dystra skepnader med bistra drag uppenbarade sig.
5. Och ingen eldens makt förmådde lysa dem, och icke heller de klart strålande stjärnelågorna hade kraft att genomtränga denna hemska natt.
6. Det enda sken som nådde fram till dem var en själflysande eld, full af fasa. Och djupt förfärade öfver denna syn, som de icke tydligt uppfattade, höllo de det som de sågo för värre än mörkret. Vish. 17,13.
7. Och trolldomskonstens gyckelverk lågo slagna till marken, och vishetsskrytet fick en snöplig vedergällning. 2 Mos. 8,18.
8. Ty de som utgåfvo sig för att kunna fördrifva skräckbilder och faser från sjuka själar, de voro själfva angripna af en löjlig rädsla.
9. Ty också utan att något fasansfullt förskräckte dem,

- jagades de upp, då smådjur kröpo förbi och ormar hväste, Ps. 53,6.
10. och höllo på att förgås af skräck, i det att de skydde att se upp i luften, som man dock ingenstädes kan undkomma.
11. Ty ondskan är i sig själf något fegt; den vittnar därom, i det att den dömer sig själf, och anfäktad af samvetet, ökar den alltid på det svåra.
12. Ty fruktan är ingenting annat än ett uppgifvande af de hjälpmedel som eftertanken erbjuder,
13. och när tilliten till dem inne i hjärtat är försvagad, räknar man ovisheten för värre än den sak som vållar plågan. Vish. 17,16.
14. Så var det ock med dessa, då de under denna natt, som i verkligheten var vanmäktig, och som kommit öfver dem från det vanmäktiga dödsrikets gömslen, alla sofvo samma sömn:
15. än jagades de genom vidunderliga syner, än höllos de förlamade genom uppgifvande af allt hopp om lifvet. Ty en plötslig och oförtänt förskräckelse hade kommit öfver dem.
16. Så sjönk nu hvar och en, hvem han än månne vara, ned på stället och hölls under bevakning, instängd i ett fängelse utan lås.
17. Ty vare sig det var en åkerman eller en herde eller en arbetare, som mödade sig ute i ödemarken, så blef han öfverraskad och måste uthärda det oundvikliga nödtvånget.

18. Ty med en och samma kedja af mörker bundos de alla. En susande vindfläkt eller en välljudande fågelsång bland lummiga grenar eller brusat af våldsamt forsande vatten

3 Mos. 26,36.

19. eller det hemska brakat af nedstörtande klippblock eller hoppande djurs osynliga lopp eller rytande vilddjurs hemska läten eller det från bergsklyftorna återkastade genljudet — allt gjorde dem förlamade af skräck.

20. Ty hela den öfriga världen låg belyst af klart solsken och ägnade sig ostörd åt sina sysslor.

21. Allenast öfver dessa låg en tung natt utbredd, en afbild af det mörker som en gång skulle mottaga dem.

Dock voro de sig själfva en tyngre börda än mörkret var.

Matt. 8,12. 2 Petr. 2,4.

18: 1. Men dina heliga hade det fullaste solljus.

Då nu de andra väl hörde deras röster, men icke sågo deras gestalter, prisade de dem lyckliga, därför att icke också de hade måst lida;

2 Mos. 10,23.

2. de voro tacksamma, därför att dessa, fastän förut förorättade, nu icke gjorde dem någon skada, och bådo om tillgift för sin fientlighet mot dem.

3. I stället gaf du dessa en eldstod såsom vägvisare på den okända färden och såsom en mild sol under den ärorika vandringen genom främmande land.

2 Mos. 13,21. Ps. 78,14. 105,39.

4. Ty de andra voro värda att blifva beröfvade ljuset och hållas fängslade genom mörker,

eftersom de hållit dina barn i fångsligt förvar, dessa, genom hvilka lagens oförgångliga ljus skulle skänkas åt världen.

Jes. 2,3. Mik. 4,2.

18 Kapitlet.

Fortsättning. Motsats mellan dem i fråga om sjukdom och död.

Och då de hade lagt råd om att dräpa de heligas späda barn och ett barn blifvit utsatt, men räddadt,

så beröfvade du dem till straff deras barn i stort antal

och lät dem själfva allesammans omkomma i ett väldigt vatten.

2 Mos. 1,16. 2,3. 12,29. 14,28. Ps. 105,36. Vish. 11,16.

6. Den natten hade på förhand blifvit kungjord för våra fäder,

för att de skulle säkert veta hvilka edliga löften de kunde lita på och så vara vid godt mod.

1 Mos. 15,13 f. 2 Mos. 11,4 f.

7. Så väntade då ditt folk de rättfärdigas räddning och fiendernas undergång.

8. Ty genom det, hvarigenom du straffade våra vedersakare, genom detsamma kallade du oss till dig och förhårligade oss.

9. Ty i det fördolda offrade de rätt sinnigas heliga söner

och fastställde endräktigt för sig den gudomliga lagen,

att de skulle lika deltaga i samma både förmåner och faror,

hvarvid de redan då på förhand uppstämde fädernas heliga sånger.

2 Mos. 12,3 f.

10. Men mot dem ljud skärande fiendernas skri,

och ömkansvärdt spred sig ljudet af deras veklagan öfver sina barn.

2 Mos. 12,30.

11. Och af lika straff drabbades tjänaren som husbonden,

och undersåten fick lida detsamma som konungen. 2 Mos. 12,29.

12. Och alla tillhopa hade de genom ett enda dödssätt oräkneliga döda, så att de lefvande icke en gång räckte till att begrafva dem, eftersom med ett enda slag deras mest skattade afkomma hade förgjorts.

13. Ty fastän de för sina hemliga konstors skull hade förhållit sig tviflande vid allt måste de vid sina förstföddas undergång vidgå att detta folk var Guds son. 2 Mos. 4,22 f. 7,11 f. 12,31.

14. Ty medan djup tystnad omslöt allt och natten under sitt snabba lopp hade nått midten af sin bana,

15. flög ditt allsmäktiga ord ned från din konugatron i himmelen

och begaf sig midt in i det tillspillogifna landet, Jer. 23,29. Vish. 12,9.

16. en bister krigare, som bar din oryggliga befallning såsom ett skarpt svärd.

Och han stannade och uppfyllde allt med död; och han nådde upp till himmelen, medan han stod på jorden. 1 Krön. 21,16.

17. Då uppskrämde dem med ens hemska drömsyner, och oförmodade fador trädde dem till mötes,

18. och de störtade omkull halfdöda än här, än där och yppade därvid af hvilken orsak de höllo på att dö.

19. Ty drömmarna, som hade oröat dem, hade på förhand röjt detta, för att de icke skulle omkomma utan att veta orsaken till sitt lidande.

20. Väl nådde ett dödens prof också de rättfärdiga, och hemsökelse drabbade en hop i öknen; men vreden varade icke länge, 4 Mos. 16,31 f.

21. ty med hast uppträdde en ostrafflig man såsom deras förkämpe.

Han tog med sig sitt ämbetes vapen, bön och försoning genom rökelse, och ställde sig till motvärn mot förtörelsen

och satte en gräns för ofärden och visade därmed att han var din tjänare. 4 Mos. 16,46 f.

22. Och han öfvervann vreden, icke genom kroppsstyrka, icke genom vapenmakt; utan genom ord kufvade han plågaren,

i det att han påminde om ederna till fäderna och förbundet med dem. Vish. 12,21. 2 Mack. 8,15.

23. Ty då de döda redan lågo hoptals fallna på hvarandra, ställde han sig emellan och tillbakaslog vreden

och spärrade vägen till de lefvande. 24. Ty på hans fotsida dräkt fanns hela världen framställd och fädernas ära på de fyra raderna utskurna stenar och ditt majestät på hans hufvudbindel. 2 Mos. 28,17 f., 36 f. Syr. 45,10 f.

25. För detta måste fördärfvaren vika, för detta kände han fruktan.

Ty blotta profvet af vreden var nog. 1 Kor. 10,11.

19 Kapitlet.

Fortsättning. Motsatsen mellan dem i fråga om genomgången af Röda hafvet. Slutbetraktelse.

Men öfver de ogudaktiga kom obeveklig förtörnelse ända till det yttersta.

Ty Gud visste på förhand jämväl hvad de skulle komma att göra.

2. att, sedan de först hade varit ifriga att få dem bort

och med all hast sändt dem i väg, de efteråt skulle ångra sig och förfölja dem

2 Mos. 12,33.

3. Ty medan de ännu voro upptagna af sin sorg

och veklagade vid de dödas grafvar, kommo de på en annan, en dåraktig, tanke:

dem som de under böner hade jagat bort,

dem förföljde de nu såsom rymmare.

2 Mos. 14,5 f.

4. Ty deras välförtjänta ödes nödtvång dref dem ända därhän och ingaf dem glömska af hvad som förut hade öfvergått dem.

De skulle ju fylla ut det mått af tuktan som ännu fattades i deras plågor,

5. och ditt folk skulle få fullborda en underbar vandring,

medan de andra skulle finna en sällsam död.

6. Ty hela naturen omgestaltades på nytt till sin beskaffenhet, i det att den fogade sig efter dina befallningar,

för att dina barn skulle bevaras oskadada.

Vish. 19,18.

7. Man såg molnstoden öfverskygga lägret

och torr mark dyka upp där det förut stod vatten,

en öppen väg framträda i Röda hafvet,

och, där vågorna hade rasat, en slätt med spädt grönt gräs,

2 Mos. 13,21. 14,20 f.

8. genom hvilken de som skyddades af din hand i samlad menighet tågade fram,

sedan de fått skåda förundransvärda tecken.

9. Ty såsom hästar fördes de på bet,

och såsom lamm hoppade de omkring och prisade dig, o Herre, som frälsade dem.

2 Mos. 15,20 f. Jes. 63,13 f.

10. Ty de mindes ännu det som hade tilldragit sig under deras främlingskap,

hurusom jorden, i stället för alstring af landtdjur, frambragte mygg, och floden, i stället för fisk, gaf ifrån sig en hop paddor.

2 Mos. 8,6, 17.

11. Och sedermera fingo de också se en ny framalstring af fåglar,

när de, drifna af sin lystnad, bådo om läcker kost.

2 Mos. 16,12 f. Ps. 78,26. Vish. 16,2.

12. Ty till deras förnöjande uppstego åt dem vaktlar från hafvet.

13. Men straffen kommo öfver syndarna

— dock icke utan att de hade fått mottaga förebådande tecken genom våldsamma blixtar —;

ty de ledo välförtjänt för sin egen ondskefullhet.

De hade ju ock ådagalagt ett häftigare främlingshat än andra,

Ps. 77,17. f.

14. hvilka endast hade vägrat att mottaga obekanta, som kommo till dem.

Dessa däremot kvarhöllo i trädrom de främlingar som hade gjort dem godt.

1 Mos. 19,4 f.

15. Och icke nog härmed, utan —
något hvarför hemsökelse
skulle drabba dem —
medan de andra genast mottogo
utlänningarna fientligt,

16. Mottogo dem dessa först med
festligheter,
men plågade dem sedan genom tunga
arbeten,
fastän de redan hade blifvit delak-
tiga af samma medborgerliga
rättigheter.

1 Mos. 45,17 f. 47,5 f. 2 Mos. 1,11 f.

17. Men så blefvo dessa ock slagna
med blindhet,
likasom de andra utanför den rätt-
färdiges port,
när de, omvärfda af ett gapande
mörker,
hvar för sig sökte ingången till hans
hus.

1 Mos. 19,11 f. 2 Mos. 10,21 f.

18. Ty grundämnena ordnas om
sinsemellan,
likasom på ett stränginstrument to-
nernas taktart växlar,

fastän de alltjämt förblifva lika till
sitt ljud.

och detta kan man nogsamnt finna
vid betraktandet af det som
skedde.

Vish. 19,6.

19. Ty landtdjur förvandlades till
sjödjur,
och simmande djur gingo i stället
på land.

Vish. 16,19.

20. Elden förstärkte i vattnet sin
kraft,

och vattnet glömde sin eldsläckande
natur.

Vish. 16,17 f. 22 f.

21. Å andra sidan förtärde lågorna
icke köttet på ömtåliga djur
då dessa rörde sig däri,

och den gudomliga näringen med sin
lättsmälta, rimfrostliknande
natur lät icke smälta sig.

Vish. 16,18, 22 f.

22. Ja, på allt sätt, o Herre, har
du upphöjt och förhärligat
ditt folk

och icke missaktat det, utan alltid
och allestädes stått det bi.

Tobias.

I Kapitlet.

*Tobits släkt och hans fromhet. Hans lef-
nadsöden under landsflykten.*

Detta är berättelsen om Tobit*,
son till Tobiel, son till Hana-
niel, son till Aduel, son till Gabael,
af Asiels släkt, af Neftalims stam.

1 Mos. 46,24. 4 Mos. 26,48.

2. Han blef, på den tid då Ene-
messar var konung öfver Assyrien,

bortförd såsom fånge ifrån Tisbe, som
ligger söder om Kydios i Neftalim,
i Galileen, ofvanför Aser.

2 Kon. 17,3 f. 18,9 f.

3. Jag, Tobit, vandrade på san-
ningens vägar och i rättfärdighet i
alla mina lifsdagar. Och jag gjorde
många barmhärtighetsverk mot mina
bröder och mot dem af mina lands-
män som tillsammans med mig hade
måst utvandra till Nineve i Assyrien.

* "Tobit" är i den grekiska grundtexten namnet på fadern, "Tobias" på sonen i be-
rättelsen. Dessa namn äro endast två olika former af ett och samma ord, hvilket betyder
"Herrens godhet".

4. I min ungdom, då jag ännu befann mig i min hemort i Israels land, hade hela min fädernestam, Neftalim, affallit ifrån Guds hus i Jerusalem, den stad som hade blifvit utvald bland alla Israels stammar, för att alla stammarna skulle offra där, och hvarest templet, den Högstes boning, var uppbyggdt och invigd till en helgedom för evärdliga tider.

5. Och alla de stammar som hade deltagit i affallet offrade åt Baalskalfven; så gjorde ock min stamfaders, Neftalims, hus.

1 Kon. 12,28 f.

6. Men jag allena begaf mig ofta till Jerusalem vid högtiderna, såsom det är föreskrifvet för hela Israel genom en för alla tider gällande stadga, och förde med mig förstlingen och tionden af årsafkastningen och förstlingen af fårens ull

2 Mos. 23,14 f. 4 Mos. 18,12 f. 5 Mos. 18,4.

7. och gaf det åt Arons söner, prästerna, till att frambära på altaret. Och första tionden af årsafkastningen gaf jag åt Levi söner, som göra tjänst i Jerusalem. Men den andra tionden försålde jag och begaf mig till Jerusalem och använde den där på vederbörligt sätt år efter år.

4 Mos. 18,21 f. 5 Mos. 12,11 f. 14,22 f.

8. Och den tredje tionden gaf jag åt dem som den tillkommer, såsom Debora, min farmoder, hade tillsagt mig; min fader hade nämligen lämnat mig efter sig såsom föräldralöst barn.

5 Mos. 12,28 f. 20,12.

9. Sedan jag hade blifvit man, tog jag till hustru Hanna af vår fädernesläkt; och jag födde med henne Tobias.

4 Mos. 36,6.

10. Då vi nu hade blifvit bortförda i fångenskap till Nineve, åto alla mina fränder och landsmän af hedinjarnas mat.

11. Men jag tog mig till vara, så att jag icke åt däraf;

Dan. 1,8.

12. ty jag tänkte på Gud af hela min själ.

13. Och den Högste lät Enemessar finna mig fager och af skön skapnad. Och jag var hans inköpare.

14. Under en resa till Medien nedlade jag i förvar hos Gabael, broder till Gabrias, i Rages i Medien tio talenter silfver.

Tob. 4,20. 9,2.

15. Och när Enemessar dog, blef hans son Sennakerim konung efter honom. Och under hans regering voro vägarna osäkra, och jag kunde icke vidare göra någon resa till Medien.

2 Kon. 18,13.

16. Men redan på Enemessars tid plögade jag göra många barmhärtighetsverk mot mina bröder:

17. mitt bröd gaf jag åt dem som hungrade och mina kläder åt dem som voro nakna; och om jag såg någon af mina landsmän ligga utkastad död bakom Nineves stadsmur, så begrof jag honom.

Jes. 58,7. Matt. 25,35.

18. Och alla som konung Sennakerim, då han såsom flykting hade återkommit från Judeen, till äfventyrs lät döda begrof jag i smyg; han lät nämligen i sin vrede döda många. När sedan konungen lät söka efter de döda kropparna, så kunde man icke finna dem.

2 Kon. 9,35 f.

19. Men en af invånarna i Nineve gick och yppade för konungen att det var jag som begrof dem i hemlighet. Och då jag fick veta att man sökte efter mig för att döda mig, blef jag förskräckt och begaf mig bort.

Tob. 2,7 f.

20. Och alla mina ägodelar plundrades, och intet lämnades kvar åt mig utom min hustru Hanna och min son Tobias.

21. Men femtio dagar hade icke gått till ända, förrän konungen blef dödad af sina båda söner, hvilka därpå flydde till Ararats bergstrakt. Och hans son Sakerdon blef konung

efter honom. Denne satte Akiakar, som var son till min broder Hanael, till att förestå hela sitt rikes penningväsen och hela dess förvaltning.

2 Kon. 19,37. Jes. 37,35.

22. Och Akiakar inlade förbön för mig, så att jag fick återvända till Nineve. Akiakar var nu munskänk och sigillbevarare, riksförvaltare och räkenskapsförare, och Sakerdon hade gjort honom till sin andre man i riket. Men han var min brorson.

2 Kapitlet.

Tobit blir blind. Han smädas af sin hustru.

Då jag hade kommit tillbaka hem och återfått min hustru Hanna och min son Tobias, höll jag vid pingssten, de sju veckornas högtid, en festlig måltid. Och jag lade mig till bords för att äta.

2. Då jag nu såg de många maträtterna, sade jag till min son: »Gå ut; och om du finner någon fattig bland våra bröder som tänker på Herren, så för honom hit; jag väntar på dig.»

5 Mos. 16,11. Luk. 14,13.

3. Och han kom tillbaka och sade: »Min fader, en af vårt folk har blifvit strypt och ligger utkastad på torget.»

4. Då sprang jag upp, innan jag ännu hade smakat något, och lagade så, att den döde blef förvarad under tak, till dess att solen hade gått ned.

Tob. 1,17.

5. Sedan vände jag tillbaka och tvådde mig och åt mitt bröd i sorg.

6. Och jag kom ihåg Amos' profetia, huru han sade:

Am. 8,10. 1 Mack. 1,39.

»Edra högtider skola förvandlas till sorgetider och alla edra glädjesånger till klagovisor.»

7. Och jag föll i gråt. När sedan solen hade gått ned, gick jag bort och gräde en graf och begrof den döde.

8. Men grannarna gjorde spe af mig och sade: »Nu fruktar han icke längre för att blifva dödad för hvad han här gör. Förut nödgades han fly undan, men se, nu begrafver han återigen de döda!»

Tob. 1,19.

9. Samma natt vände jag tillbaka efter förrättadt värf, och eftersom jag hade ådragit mig orenhet, lade jag mig att sofva invid gårdsmuren; och mitt ansikte var obetäckt.

4 Mos. 19,11.

10. Och jag visste icke att sparfvar höllo till i muren. Medan jag låg där med öppna ögon, släppte sparfvorna varm träck i mina ögon. Då uppkommo i mina ögon hvita fläckar; och jag gick till läkare, men de kunde icke hjälpa mig. Men Akiakar underhöll mig ända till dess han for till Elymais.

11. Och min hustru Hanna utförde mot betalning kvinnoarbeten,

12. som hon skickade till dem som beställde af henne. När dessa en gång betalade henne arbetslönen, gäfvode henne dessutom en killing.

13. Men när hon kom tillbaka till mig, började den att bräka. Då sade jag till henne: »Hvarifrån har du fått killingen? Den är väl icke stulen? Gif den tillbaka till dess ägare, ty det är icke rätt att äta något som är stulet.»

5 Mos. 22,1 f.

14. Hon svarade: »Jag har fått den till skänks utöfver arbetslönen.» Men jag trodde henne icke, utan sade att hon skulle återlämna den till dess ägare, och jag blef röd af vrede mot henne. Då svarade hon och sade till mig: »Hvar äro nu dina barmhärtighetsverk och dina rättfärdiga gärningar? Nu är det uppenbart hurudan du i grunden är.»

Job 2,9 f.

3 Kapitlet.

Då blef jag bedröfvad och begynte gråta och bad under smärta och sade:

2. »Herre, du är rättfärdig, och alla dina gärningar och alla dina vägar äro barmhärtighet och sanning; och sannfärdig och rättvis dom dömer du alltid. Ps. 119,137. Vish. 12,15.

3. Tänk på mig och se till mig i nåd; straffa mig icke efter mina synder och efter mina fel, ej heller efter de fel genom hvilka mina fäder hafva försyndat sig mot dig. Ps. 25,7. 79,8.

4. Ty de voro ohörsamma mot dina bud, och då gaf du oss till pris åt plundring och fångenskap och död, och du lät oss blifva till en smådevisa för alla de folk bland hvilka vi hafva blifvit förskingrade.

5 Mos. 28,32 f.

5. Så äro nu ock dina många straffdomar rättvisa, då du handlar med mig efter mina och mina fäders synder, därför att vi icke hafva hållit dina bud; ty vi hafva icke vandrat i sanning inför dig.

6. Så gör nu med mig efter hvad du för godt finner. Bjud att min ande tages bort, på det att jag må skiljas hädan och varda till stoft. Ty det är bättre för mig att dö än att lefva, eftersom jag har fått höra lögnaktiga smädelser och blifvit uppfylld af stor bedröfvelse. Bjud att jag redan i denna stund måtte få skiljas från mitt elände och fara till den eviga boningen; vänd icke bort ditt ansikte ifrån mig.»

1 Kon. 19,4. Jon. 4,3-

7. Samma dag hände det Raguels dotter Sara i Ekbatana i Medien, att också hon fick uppbära smädelser, nämligen af sin faders tjänstekvinnor,

8. därför att hon hade blifvit gifven åt sju män, hvilka den onde anden Asmodeus hade dödat, innan de ännu

hade haft något umgänge med henne. Nu sade tjänstekvinnorna till henne: »Har du då intet förstånd, eftersom du tager lifvet af dina män? Du har redan haft sju och har ännu icke fått bära namn efter någon af dem.

Tob. 6,14.

9. Hvarför slår du oss? Om de hafva dött, så följ du dem. Måtte vi aldrig få se någon son eller dotter efter dig!»

10. Då hon hörde detta, blef hon så djupt bedröfvad, att hon ville gå och hänga sig. Men då tänkte hon: »Jag är min faders enda dotter; om jag gör detta, så drager jag skam öfver honom och bringar hans grå hår med sorg ned i dödsriket.»

11. Och hon gick fram till fönstret och bad och sade:

Dan. 6,10.

»Lofvad vare du, Herre, min Gud, och lofvadt vare ditt heliga och härliga namn evinnerligen. Dig lofve alla dina verk i all evighet.

12. Och nu, Herre, vänder jag mina ögon och mitt anlete till dig.

13. Bjud att jag må skiljas hädan från denna jord, och att jag icke vidare må behöfva höra smädelse.

14. Du känner, o Herre, att jag är ren från all synd med någon man,

15. och att jag icke har fläckat mitt eller min faders namn i det land där jag lefver såsom fånge. Jag är min faders enda barn, och han har icke något annat barn som kan ärfva honom. Icke heller finnes någon nära frände, ej heller en son till någon sådan, så att jag borde spara mig till att blifva hustru åt honom. Jag har redan mist sju män genom döden; hvarför skulle jag då lefva? Men om du icke finner för godt att döda mig, så bjud att jag får röna skonksamhet och förbarmande, så att jag icke vidare behöfver höra smädelse.»

4 Mos. 36,5 f.

16. Och bädas bön blef hörd af den Store i hans härlighet. Dan. 9,20 f.

17. Och Rafael sändes åstad för att hjälpa dem båda: för att taga bort de hvita fläckarna i Tobits ögon och för att gifva Sara, Raguels dotter, till hustru åt Tobias, Tobits son, och för att binda Asmodeus, den onde anden. Det tillkom nämligen Tobias med bordsrätt att få henne till hustru.

Tob. 5,4. 12,15.

I samma stund som Tobit vände tillbaka och gick in i sitt hus steg Sara, Raguels dotter, ned från sin kammare.

4 Kapitlet.

Tobit meddelar sin son sin yttersta vilja samt gifver honom goda råd och förmaningar.

Samma dag kom Tobit att tänka på de penningar som han hade nedlagt i förvar hos Gabael i Rages i Medien.

Tob. 1,14.

2. Och han tänkte inom sig själf: »Jag har utbedt mig döden; borde jag då icke kalla till mig min son Tobias för att yppa saken för honom, innan jag dör?»

3. Och han kallade honom till sig och sade: »Min son, när jag dör, så begraf mig, och försumma icke att taga hand om din moder. Hedra henne så länge du lefver, och gör hvad som behagar henne, och bered henne icke någon sorg.

Tob. 14,12. Syr. 3,2 f.

4. Kom ihåg, min son, att hon har utstått många faror för din skull, medan hon bar dig under sitt hjärta. Och när hon dör, så begraf henne vid min sida i en och samma graf.

Syr. 7,27.

5. Tänk, min son, alla dagar på Herren, vår Gud, och låt icke din vilja förledas till synd och till öfverträdelse af hans bud. Öfva rättfärdighet i alla dina lifsdagar och vandra icke på orättfärdighetens vägar.

6. Ty om du gör sanningen, skall du hafva framgång i allt hvad du företager dig.

7. Mot alla som öfva rättfärdighet må du öfva barmhärtighet af det som du äger; och då du öfvar barmhärtighet, så gör det icke med missunnsamt öga. Vänd icke bort ditt ansikte från någon som är fattig; då skall förvisso icke heller Gud vända bort sitt ansikte från dig.

Ordspr. 3,27. Luk. 6,30.

8. Om du äger mycket, så öfva därmed barmhärtighet efter måttet däraf; om du äger litet, så sky icke att öfva barmhärtighet efter måttet af det lilla du har.

Syr. 14,13. 1 Kor. 16,2. 2 Kor. 8,12.

9. Då samlar du åt dig en god skatt för nödens dag.

10. Ty barmhärtighet räddar en människa från döden och skyddar henne från att inkomma i mörkret.

Dan. 4,24. Tob. 12,9. Syr. 3,30.

11. Såsom en god offergåfva gäller barmhärtighet inför den Högste, alla dem till godo som öfva den.

Am. 5,21 f. Hebr. 13,16.

12. Tag dig till vara, min son, för all otukt; och, framför allt, tag dig en hustru af dina fäders släkt. Tag dig icke en hustru af främmande börd, en som icke är af din faders stam; ty vi äro söner af profeter. Kom ihåg, min son, huru Noa, Abraham, Isak och Jakob, våra fäder ifrån forna dagar, alla togo sig hustrur af sin egen stam; de blefvo ock välsignade i sina barn, och deras säd skall besitta jorden. 1 Mos. 24,1 f. Hebr. 13,4.

13. Så älska då, min son, dina bröder och förhäf dig icke så i ditt hjärta öfver dina bröder och öfver ditt folks söner och döttrar, att du icke tager dig en hustru bland dem. Ty af förhäfvelse kommer fördärf och mycken förvirring, och en odågas lif slutar med utarmning och stor brist; ja, en odågas lif aflar svält.

Syr. 3,18. 6,2 f.

14. Håll icke inne öfver natten lönen för någon som arbetar åt dig, utan betala honom den strax. Om du tjänar Gud, skall du få din veder-gällning. Haf akt på dig själf, min son, i allt hvad du företager dig, och visa en god tukt i all din vandel.

3 Mos. 19,13. Jer. 22,13.

15. Hvad du själf hatar, det må du icke heller göra någon annan. Drick icke så mycket vin, att du blifver rusig, och låt ruset icke blifva din följeslagare på din väg.

Matt. 7,12. Luk. 6,31.

16. Gif af ditt bröd åt den hung- rige och af dina kläder åt de nakna. Med allt hvad du till äfventyrs har till öfverlopps må du öfva barmhär- tighet; och när du öfvar barmhär- tighet, så gör det icke med missunnsamt öga.

Tob. 1,17.

17. Dela rikligen ut ditt bröd vid de rättfärdigas begrafning, men vid syndarnas gif intet.

18. Sök råd hos alla som äro för- ståndiga; och när du får ett godt råd, så förakta det icke.

19. Lofva städse Herren Gud, och bed honom att dina vägar må blifva jämna, och att alla dina stigar och alla dina rådslag må blifva lycko- samma. Ty människor äro alla råd- lösa, men Herren gifver allt godt, och den han vill förödmjucar han, efter som honom behagar. Alltså, min son, kom ihåg mina bud och låt dem icke utplånas ur ditt hjärta.

20. Och nu vill jag yppa för dig huru det förhåller sig med de tio silfvertalenterna, som jag har ned- lagt i förvar hos Gabael, Gabrias' broder, i Rages i Medien.

21. Frukta icke, min son, därför att vi hafva råkat i armod; ty du har en stor rikedom, om du fruktar Gud och afhåller dig från all synd och gör hvad som är välbehagligt inför ho- nom.»

Ps. 73,25.

5 Kapitlet.

Tobias begifver sig på resa i sällskap med ängeln Rafael.

Och Tobias svarade och sade till honom: »Min fader, jag vill göra allt som du har bjudit mig.

2. Men huru skall jag kunna utfå penningarna? Jag känner ju icke mannen.»

3. Då gaf han honom den skrifna förbindelsen och sade till honom: »Sök dig en man som vill följa med dig på resan; jag skall, medan jag ännu lefver, gifva honom lön därför. Begif dig sedan åstad och hämta penning- arna.»

Tob. 9,2, 5.

4. Då gick han att uppsöka en så- dan man, och han fann Rafael, som var en ängel; men detta visste han icke.

5. Och Tobias sade till honom: »Kan jag måne få dig till följeslagare på en resa till Rages i Medien, och känner du till de trakterna?»

Tob. 3,17.

6. Ängeln svarade: »Jag vill följa med dig på resan; vägen känner jag, och hos vår landsman Gabael har jag en gång tagit härbärg.»

7. Tobias sade till honom: »Vänta på mig här, så får jag omtala detta för min fader.»

8. Han svarade: »Gå, men dröj icke länge.»

9. Och han gick in till sin fader och sade till honom: »Nu har jag funnit en man som vill följa med mig på resan.» Fadern sade: »Bed honom komma hit till mig, så att jag får veta af hvilken stam han är, och om han kan blifva en pålitlig följeslagare åt dig.»

10. Då ropade han på honom, och han trädde in, och de hälsade på hvarandra.

11. Och Tobit sade till honom: »Min broder, af hvilken stam och af hvilken familj är du? Omtala det för mig.» Han svarade honom:

12. »Är det stam och familj du söker eller är det en man som mot betalning vill blifva följeslagare åt din son på hans resa?» Tobit sade till honom: »Min broder, jag vill få veta din släkt och ditt namn.»

13. Han svarade: »Jag är Asarias, son till den store Ananias, en af dina bröder.»

14. Då sade Tobit till honom: »Var välkommen, min broder, och misstyck icke att jag sökte få veta din stam och din familj. Det har nu fogat sig så, att du är en broder till mig, af en så god och ädel släkt. Ty jag lärde känna Ananias och Jonatan, den store Semias' söner, när vi tillsammans foro till Jerusalem för att tillbedja och förde dit förstlingen och tionden af årsafkastningen; de hade nämligen icke hemfallit åt samma förvillelse som våra bröder. Du är af god härkomst, min broder.

15. Men säg mig nu, hvad skall jag gifva dig i lön? En drakma om dagen, förutom hvad som behöfves för din likasom ock för min sons räkning?

16. Dessutom skall jag gifva dig en gåfva utöfver lönen, om I kommen välbehållna tillbaka.»

17. Så blef ock öfverenskommet. Och han sade till Tobias: »Gör dig redo till färden, och blifve eder väg lyckosam!»

När sedan sonen hade gjort sig redo till färden, sade fadern till honom: »Begif dig nu åstad med denne man. Men Gud, som bor i himmelen, göre eder väg lyckosam, och hans ängel ledsage eder.» Därpå gingo de båda ut och begåfvo sig på väg. Och ynglingens hund följde med dem.

1 Mos. 24,40.

18. Då begynte hans moder Hanna att gråta, och hon sade till Tobit: »Hvarför har du skickat bort vårt barn? Är han icke såsom en staf i vår hand, då han går ut och in inför våra ögon? Lägg icke mera penningar till dem som vi hafva. Låt dem i stället blifva en lösen för vårt barns lif.

Tob. 18,40.

20. Ty hvad Herren har gifvit oss att lefva af är tillräckligt för oss.»

21. Men Tobit svarade henne: »Gör dig inga bekymmer, min syster. Han skall komma välbehållen tillbaka, och dina ögon skola åter få skåda honom.

22. Ty en god ängel skall följa med honom på resan, och hans väg skall blifva lyckosam, och han skall vända välbehållen tillbaka.» Tob. 11,9.

6: 1. Då upphörde hon att gråta.

6 Kapitlet.

Resan till Medien.

De båda männen färdades nu vägen fram och kommo om aftonen till floden Tigris. Där stannade de öfver natten.

3. Och ynglingen steg ned i vattnet för att bada. Då kom en fisk med fart upp ur floden och ville uppsluka ynglingen.

4. Men ängeln sade till honom: »Fatta tag i fisken.» Då grep ynglingen fisken och kastade upp den på land.

5. Ängeln sade ytterligare till honom: »Skär upp fisken, och tag hjärtat och lefvern och gallan och förvara dem säkert.»

6. Och ynglingen gjorde såsom ängeln hade sagt honom; men fisken stekte de och åto.

Sedan drogo de båda vidare, till dess de kommo i närheten af Ekbatana.

7. Då sade ynglingen till ängeln: »Asarias, min broder, hvad skola lefvern och hjärtat och gallan af fisken vara till?»

8. Han svarade honom: »Hjärtat och lefvern skola användas så: om en demon eller en ond ande plågar någon, så skall man röka därmed framför den mannen eller kvinnan, och då skall plågan upphöra. Tob. 8,2 f.

9. Men gallan skall man hafva till att därmed smörja någon som har fått hvita fläckar i ögonen, och då skall han blifva botad.» Tob. 11,7 f.

10. När de nu nalkades Ekbatana, sade ängeln till ynglingen:

11. »Min broder, i dag skola vi taga härbärge hos Raguel. Han är en frände till dig, och han har endast ett barn, en dotter vid namn Sara. Tob. 3,7.

12. Jag skall tala vid honom om att han gifver henne åt dig till hustru, ty dig tillkommer hennes arf. Du är den ende mannen i hennes släkt, och flickan är vacker och förståndig.

13. Så hör mig nu: jag skall tala vid hennes fader, och när vi återkomma från Rages, skola vi fira bröllopet. Ty jag vet att Raguel enligt Moses' lag icke kan gifva henne åt någon annan man utan att göra sig skyldig till döden, eftersom det tillkommer dig framför alla andra män att mottaga arvet.» 4 Mos. 36,5 f.

14. Då sade ynglingen till ängeln: »Asarias, min broder, jag har hört att flickan har blifvit gifven åt sju män, men att de alla hafva omkommit i brudkammaren. Tob. 3,7.

15. Nu är jag min faders enda barn och jag fruktar, att när jag går in till henne, kommer jag att dö alldeles såsom de förra. Ty en ond ande har begär till henne, och han gör ingen annan något ondt än dem som närma sig henne. Alltså fruktar jag att jag kommer att dö, och

så kommer jag att bringa min fader och min moder med sorg för min skull ned i grafven. Och någon annan son hafva de icke, som kan begrafva dem.»

16. Men ängeln sade till honom: »Kommer du icke ihåg de ord med hvilka din fader bjöd dig att du skulle taga en hustru af din egen släkt? Så hör mig nu, min broder, hon skall blifva din hustru. Gör dig inga bekymmer för den onde anden, ty i denna natt skall hon blifva dig gifven till hustru.

17. När du går in i brudkammaren, skall du taga glödande aska af rökverket och lägga något af fiskens hjärta och lefver därpå, och så skall du röka. Tob. 8,2 f.

18. Då skall den onde anden känna lukten däraf och fly och aldrig mer återkomma. Och när du närmar dig henne, så skolen I båda stå upp och ropa till den barmhärtige Guden; då skall han rädda eder och visa eder barmhörtighet. Frukta icke, ty hon var bestämd åt dig allt ifrån begynnelsen. Du skall rädda henne, och hon skall fara med dig, och jag håller för troligt att du skall få barn med henne.» Då Tobias hörde detta, fattades han af kärlek till henne; och hans hjärta fäste sig innerligt vid henne. Tob. 8,4.

7 Kapitlet.

Tobias i Raguels hus.

Så anlände han till Ekbatana. Och då han kom fram till Raguels hus, mötte Sara honom, och hon hälsade honom, och han henne. Därpå förde hon dem in i huset.

2. Och Raguel sade till sin hustru Edna: »Huru lik är icke denne unge man mitt syskonbarn Tobit.»

3. Och Raguel frågade dem: »Hvar ifrån ären I, mina bröder?» De sva-

rade honom: »Vi tillhöra de män af Neftalims stam som lefva såsom fångar i Nineve.»

Tob. 1,3.

4. Då sade han till dem: »Kännen I vår landsman Tobit?» De svarade: »Ja, vi känna honom.» Han frågade dem: »Står det väl till med honom?»

5. De svarade: »Han lefver, och det står också väl till med honom.» Och Tobias sade: »Han är min fader.»

6. Då sprang Raguel upp och kysste honom och brast i gråt.

7. Och han välsignade honom och sade till honom: »Du en son till den ädle och gode mannen! Men då han fick höra att Tobit hade förlorat sin syn, blef han bedröfvad och grät.

8. Också hans hustru Edna och hans dotter Sara gräto. Och de mot-togo dem vänligt;

9. och de slaktade en vädur och satte fram rikligen med mat.

Och Tobias sade till Rafael: »Asarias, min broder, framställ nu det som du talade om under resan, så att saken blifver afgjord.»

10. Då framlade han ärendet för Raguel. Och Raguel sade till Tobias: »Ät, drick och gör dig glad, ty dig tillkommer det att taga min dotter till äkta. Men jag måste dock yppa sanningen för dig.

11. Jag har gifvit min dotter åt sju män efter hvarandra; men hvar gång någon gick in till henne, dog denne då natten föll på. Nu må du dock göra dig glad.» Men Tobias sade: »Jag vill icke gärna smaka något här, förrän I högtidligen fören henne till mig såsom min brud.» Raguel sade: »Tag henne då från denna stund till din hustru efter lagens befallning. Du är hennes frände, och hon tillhör dig. Gud, den barmhärtige, gifve eder den största lycka på eder väg.»

1 Mos. 24,33. 4 Mos. 36,8.

12. Därpå kallade han på sin dot-

ter Sara, fattade henne vid handen och öfverlämnade henne åt Tobias, till att blifva hans hustru, och sade: »Se här, tag henne efter Moses' lag och för henne hem till din fader.» Och han välsignade dem.

13. Därpå kallade han på sin hustru Edna, och så tog han ett blad att skriva på, uppsatte ett äktenskapsfördrag och satte sitt sigill därunder.

14. Sedan begynte de att äta.

15. Därefter kallade Raguel till sig sin hustru Edna och sade till henne: »Min syster, red till den andra kam-maren och för henne in dit.»

16. Hon gjorde såsom han hade sagt och förde henne dit in. Men Sara begynte att gråta. Och hon tröstade sin dotter i hennes gråt och sade till henne:

17. »Var vid godt mod, mitt barn; himmelens och jordens Herre gifve dig hugnad för denna din bedröfvelse. Var vid godt mod, min dotter.»

8 Kapitlet.

Tobias äktar Raguels dotter.

När de hade slutat måltiden, förde de Tobias in till henne.

2. Men när han skulle gå in, kom han ihåg hvad Rafael hade sagt; och han tog den glödande askan af rökverket och lade fiskens hjärta och lefver därpå och rökte därmed.

Tob. 6,8.

3. Då nu den onde anden kände lukten däraf, flydde han ända bort till öfre Egypten, och där band ängeln honom.

4. Men när dörren hade blifvit stängd om dem båda, stod Tobias upp ur sängen och sade: »Stå upp, min syster, och låt oss bedja, på det att Herren må visa oss förbarmande.»

Tob. 6,18.

5. Så begynte Tobias och sade: »Lofvad vare du, våra fäders Gud, och

lofvadt vare ditt heliga och härliga namn evinnerligen. Dig lofve himlarna och alla dina skapade verk.

Ps. 148,1 f.

6. Du skapade Adam och gaf honom Eva, hans hustru, till hjälp och stöd. Från dem leder människosläktet sitt ursprung. Du sade: 'Det är icke godt att mannen är allena; vi vilja göra åt honom en hjälp som är honom lik.'

1 Mos. 2,7, 18.

7. Och nu, Herre, det är icke af otuktig begärelse som jag tager denna min syster till äkta, utan i all ärbarhet. Så bjud då att förbarmande må vederfaras mig, och att jag med henne må få uppnå en hög ålder.»

8. Och hon sade gemensamt med honom: »Amen.»

9. Sedan sofvo de båda under natten. Men Raguel stod upp och gick ut och gräfde en graf.

10. Ty han tänkte: »Också denne kommer nog att dö.»

11. Då Raguel kom tillbaka hem,

12. sade han till sin hustru Edna: »Sänd en af tjänsteflickorna för att se efter om han lever. Hvarom icke, så låtom oss begrafva honom, så att ingen får veta därom.»

13. Och tjänsteflickan öppnade dörren och gick in och fann dem båda sofvande.

14. Hon gick då ut igen och omtalade för sitt husbondfolk att han lefde.

15. Då lofvade Raguel Gud och sade: »Lofvad vare du, o Gud, med allt lof som rent och heligt är. Dig lofve dina heliga och alla dina skapade verk, alla dina änglar och dina utvalda lofve dig evinnerligen.

16. Lofvad vare du, därför att du har beredt mig glädje, och att det icke har gått mig såsom jag fruktade utan att du har handlat med oss efter din stora barmhärtighet.

Tob. 7,11.

17. Lofvad vare du för att du har förbarmat dig öfver dessa två, sina föräldrars enda barn. Gör barmhärtighet med dem, o Herre. Ja, låt dem fullborda sitt lefnadslopp med hälsa och under åtnjutande af glädje och barmhärtighet.»

18. Därefter befallde han sina tjänare att kasta igen grafven.

19. Sedan gjorde han åt dem ett bröllop, som varade i fjorton dagar.

20. Men innan bröllopsdagarna hade gått till ända besvor Raguel honom att han icke skulle draga bort, förrän de fjorton bröllopsdagarna voro förlidna.

1 Mos. 29,27.

21. Sedan skulle han utfå hälften af Raguels äodelar och så välbehållen vända tillbaka till sin fader. »Det öfriga», sade han, »skall du få, när jag och min hustru äro döda.» Tob. 10,10.

9 Kapitlet.

Rafael hämtar Tobits penningar i Rages.

Därefter kallade Tobias till sig Rafael och sade till honom:

2. »Asarias, min broder, tag med dig en tjänare och två kameler och begif dig till Rages i Medien, till Gabael, och hämta penningarna åt mig, och tag honom själf med hit till bröllopet.

Tob. 1,14. 4,20.

3. Ty Raguel har tagit ed af mig att jag ej skall fara härifrån

Tob. 9,20.

4. och min fader räknar dagarna, så att om jag dröjer för länge kommer det att välla honom mycken ångest.»

Tob. 10,1.

5. Då begaf sig Rafael åstad; och han tog in hos Gabael och lämnade honom den skrifna förbindelsen. Denne bar då fram de förseglade pungarna och gaf dem åt honom.

Tob. 5,3.

6. Och om morgonen begäfvu de sig båda på väg; och de kommo till bröllopet. Och Tobias prisade sin hustru.

10 Kapitlet.

Föräldrarnas väntan på Tobias. Tobias tager afsked af Raguel.

Men hans fader Tobit räknade M hvar dag som gick. Och när de för resan beräknade dagarna voro förlidna och han icke kom, sade Tobit: Tob. 9,4.

2. »Hafva de männe blifvit uppehållna? Eller kan väl Gabael hafva dött, så att ingen gifver honom penningarna?»

3. Och han var mycket bedröfvad.

4. Men hans hustru sade till honom: »Gossen har omkommit, efter som han dröjer så länge.» Och hon begynte att begråta honom och sade:

5. »Huru ondt gör det mig icke, mitt barn, att jag lät dig fara, du mina ögons ljus.»

6. Men Tobit sade till henne: »Tyst, gör dig inga bekymmer, intet ondt har vederfarits honom.»

7. Hon svarade honom: »Tyst, du själf, försök icke att bedraga mig; gossen har omkommit.» Och hvar dag gick hon utåt vägen, den väg, på hvilken han hade dragit bort; om dagen åt hon intet, och om natten hörde hon icke upp att begråta sin son Tobias, så länge de fjorton bröllopsdagarna varade, som Raguel besvurit honom att tillbringa där.

Men Tobias sade till Raguel: »Låt mig nu fara, ty min fader och min moder hafva förlorat hoppet att få återse mig.»

8. Då svarade hans svärfader honom: »Stanna hos mig, så skall jag sända bud till din fader med underättelser om dig.»

9. Men Tobias svarade: »Låt mig fara till min fader.»

10. Då stod Raguel upp och gaf honom hans hustru Sara jämte hälft-

ten af sina ägodelar: trälar, boskap och penningar.

Tob. 8,21.

11. Därpå välsignade han dem och sände dem åstad med dessa ord: »Himmelens Gud skänke eder lycka, mina barn, innan jag dör.»

12. Och till sin dotter sade han: »Hedra dina svärföräldrar; de äro nu dina föräldrar. Måtte jag få höra godt om dig!» Och han kysste henne. Och Edna sade till Tobias: »Min älskade broder, må himmelens Gud låta dig komma lyckligen hem igen och förunna mig att få se barn af dig med min dotter Sara, på det att jag må få glädjas inför Herren. Se, här anförtror jag min dotter i ditt förvar; vålla henne icke någon sorg.»

11 Kapitlet.

Hemkomsten.

D ärpå begaf sig Tobias åstad; och han lofvade Gud för att han hade gjort hans väg lyckosam. Och han tog farväl af Raguel och hans hustru Edna. Så for han vägen fram, till dess han kom i närheten af Nineve.

2. Då sade Rafael till Tobias: »Minns du icke, min broder, huru det stod till med din fader, då du lämnade honom?»

3. Låtom oss nu skynda i förväg, före din hustru, och ställa huset i ordning.

4. Men laga så, att du har fiskens galla till hands.» Så gingo de, och hunden följde efter dem. Tob. 6,19.

5. Och Hanna satt och såg utåt vägen efter sin son.

6. Och då hon fick se honom komma, sade hon till hans fader: »Här kommer din son i sällskap med mannen som for med honom.»

7. Och Rafael sade: »Jag är viss om att din fader skall få sina ögon öppnade.

8. Tag och smörj hans ögon med gallan. När han då känner svedan, skall han gnida dem, och de hvita fläckarna skola falla bort, och han skall se dig.»

9. Men Hanna skyndade ut, föll sin son om halsen och sade till honom: »Jag har fått återse dig, mitt barn; nu vill jag gärna dö.» Och de gräto båda.

10. Så gick Tobit fram emot dörren, men stötte emot. Då skyndade hans son till honom

11. och fattade i sin fader och strök gallan på sin faders ögon och sade: »Var vid godt mod, min fader.»

12. Och då det begynte svida, gned han sig i ögonen.

13. Då föllo de hvita fläckarna såsom fjäll ifrån hans ögonvrår. Och då han fick se sin son, föll han honom om halsen

14. och brast i gråt och sade: »Lofvad vare du, o Gud, lofvadt vare ditt namn evinnerligen, och lofvade vare alla dina heliga änglar,

15. för att du väl har agat mig men åter förbarmat dig öfver mig: o, jag ser min son Tobias!» Glad gick då hans son in med sin fader och omtalade för honom de stora ting som hade hänt honom i Medien.

Ps. 118,18. Tob. 13,2.

16. Uppfylld af glädje och under lof till Gud gick därefter Tobit ut för att möta sin svärdotter vid Nineves stadsport. Och de som sågo honom komma gående förundrade sig öfver att han hade sin syn igen.

17. Men Tobit betygade för dem att Gud hade förbarmat sig öfver honom. Då nu Tobit nalkades sin svärdotter Sara, hälsade han henne och sade: »Var välkommen, min dotter. Lofvad vare Gud, som har fört dig till oss! Välsignade vare ock din fader och din moder!» Och det

blef stor glädje bland alla hans bröder i Nineve.

18. Akiakar och hans brorson Nasbas kommo också tillstädes;

Tob. 1,21 f. 2,10.

19. och Tobias' bröllop firades med gamman i sju dagar.

12 Kapitlet.

Rafael gifver sig tillkänna.

Och Tobit kallade till sig sin son Tobias och sade till honom: »Se, till, min son, att din följeslagare får sin lön, och han bör ock få något därtöfver.»

2. Han svarade: »Min fader, jag kan utan afsaknad gifva honom hälften af hvad jag har haft med mig,

3. eftersom han har fört mig välbehållen tillbaka till dig, skaffat bot åt min hustru, hämtat mina penningar och likaledes skaffat bot åt dig.»

4. Då sade den gamle: »Det förtjänar han.»

5. Sedan kallade han till sig ängeln och sade till honom: »Tag hälften af allt som I hafven fört med eder, och drag i frid dina färde.»

6. Då kallade denne dem båda afsides och sade till dem: »Lofven Gud och tacken honom, gifven honom ära; ja, tacken honom inför allt lefvande för hvad han har gjort med eder. Det är godt att lofva Gud och att upphöja hans namn, genom att man ärar och förkunnar Guds gärningar. Varen icke senfärdiga till att tacka honom.

7. Man gör väl i att hålla en konungs förborgade rådslag hemligt, men Guds gärningar bör man uppenbara och förhårliga. Gören hvad godt är, så skall intet ondt drabba eder.

Ps. 92,2.

8. Och godt är böen i förening med fasta, barmhärtighet och rättfärdig-

het. Bättre är litet i förening med rättfärdighet än mycket i förening med orättfärdighet. Heltre öfva barmhärtighet än samla skatter af guld.

Ordspr. 16, s.

9. Barmhärtighet frälsar ifrån döden, och den renar från all synd. De som öfva barmhärtighetens och rättfärdighetens verk skola blifva hugnade med långt lif,

Ps. 41,2 f. Dan. 4,24 f. Tob. 4,10.

10. men synderna äro fiender till sitt eget lif. Ordspr. 1,32. 19,16. Hos. 13,9.

11. Jag vill nu icke längre dölja sanningen för eder. Jag har nyss sagt att man gör väl i att hålla en konungs förborgade rådslag hemligt, men att han bör uppenbara och förhärliga Guds gärningar.

12. Så vet då, att när du bad på samma gång som din svärdotter Sara, så var det jag som bragte eder bön i åtanke hos den Helige; och när du begrof de döda, så stod jag likaledes vid din sida.

13. Och när du utan dröjsmål stod upp och lämnade din måltid för att gå ut och jorda den döde, så undgick icke din goda gärning mig, utan jag var närvarande.

Tob. 1,13 f.

14. Och nu har Gud sändt mig till att skaffa bot åt dig och åt din svärdotter Sara.

Tob. 5,17.

15. Jag är Rafael, en af de sju heliga änglar som bära upp de heligas böner till himmelen och få träda fram inför den Helige i hans härlighet.»

16. Då blefvo de båda förskräckta, och de föllo ned på sina ansikten, ty de betogos af fruktan.

17. Men han sade till dem: »Frukten icke; intet ondt skall vederfaras eder. Men lofven Gud evinnerligen.»

18. Ty det är icke till följd af min egen ynnest mot eder som jag har kommit, utan på grund af eder Guds

vilja. Lofven fördenskull honom evinnerligen.

19. Alla dessa dagar har jag varit sedd af eder, men jag har hvarken ätit eller druckit, utan det har varit en syn som I hafven sett.

¹ Mos. 18, s. 19, 3. Dom. 16, 3.

20. Så tacken då Gud, ty jag stiger nu upp till honom som har sändt mig. Och skrifven upp i en bok allt det som här har tilldragit sig.»

21. Och då de stodo upp, sågo de honom icke mer.

22. Och de prisade Herrens stora och underbara gärningar, att en Herrens ängel hade uppenbarat sig för dem.

13 Kapitlet.

Tobits lofsång.

Och Tobit skref en bön, en glädjesång, så lydande:

»Lofvad vare Gud, som lefver i evighet, och lofvadt vare hans rike!

2. Ty han agar och förbarmar sig åter, han för ned i dödsriket och upp därur igen, och ingen finnes som kan undfly hans hand.

⁵ Mos. 32,29. Job 5,18. Vish. 16,23.

3. Tacken honom, I Israels barn, inför hedningarna, eftersom han har kringspridt oss bland dem.

4. Förkunnan där hans majestät, upphöjen honom inför allt lefvande; ty han är vår Herre, och han är Gud, vår fader, i all evighet.

5. Om han ock agar oss för våra missgärningars skull, så skall han dock åter förbarma sig och församla oss ifrån alla hednafolk, hvart I än hafven blifvit förskingrade bland dem. Tob. 3,4 f.

6. Om I vänden eder till honom af hela edert hjärta och hela eder själ,

så att I gören sanningen inför honom, då skall han vända sig till eder och icke fördölja sitt ansikte för eder.

Skåden då hvad han vill göra med eder,

och tacken honom så mycket eder mun förmår.

Lofven rättfärdighetens herre, och upphöjen evigheternas konung. Jag, jag tackar honom i min fångenskaps land

och förkunnar hans starkhet och majestät för ett folk af syndare.

Vänden om, I syndare, och öfven rättfärdighet inför honom.

Törhända skall han då fatta behag till eder och bevisa eder barmhärtighet.

7. Min Gud upphöjer jag, min själ upphöjer himmelens konung och vill jubla öfver hans majestät.

8. Så säge alla, och så tacke honom

alla i Jerusalem:

9. Jerusalem, du heliga stad, väl skall han äga dig för det som dina barn föröfvat,

men han skall åter förbarma sig öfver de rättfärdigas barn.

10. Tacka Herren rätt och lofva evigheternas konung, på det att hans tabernakel åter må varda uppbyggdt i dig med fröjd.

Och må han i dig bereda glädje åt de fångna

och i dig bevisa kärlek mot de elända från släkte till släkte evinnerligen.

11. Många folk skola komma fjärran ifrån för att tillbedja Herren Guds namn

med skänker i sina händer, med skänker åt himmelens konung.

Släkte efter släkte skall hembära dig sitt jublande lof.

Jes. 49,18. 60,4. Apg. 2,5 f.

12. Förbannade vare alla som hata dig,

välsignade alla som älska dig, evinnerligen. 1 Mos. 12,3. 27,29.

13. Gläd dig och jubla öfver de rättfärdigas barn;

ty de skola samlas tillhopa, och de skola lofva de rättfärdigas herre.

14. Saliga äro de som älska dig. De skola få glädjas öfver din lycka.

Saliga äro alla de som hafva känt bedröfvelse för de slag som träffat dig,

ty de skola få glädjas för din skull, när de få skåda all din härlighet;

ja, de skola fröjdas evinnerligen. Ps. 122,6.

15. Min själ, lofva Gud, den store konungen. Ps. 103,1 f. Luk. 1,46 f.

16. Ty Jerusalem skall uppbyggas af safir och smaragd,

och af kostbar sten dina murar. Dina torn och bålverk skola byggas af rent guld,

Jes. 54,11 f. Upp. 21,11 f.

17. och Jerusalem's gator skola beläggas med beryll och karbunkel och ädelsten från Ofir.

18. Och alla dess gränder skola sjunga halleluja och Herrens lof;

de skola säga: 'Lofvad vare Gud evinnerligen, han som har upphöjt dig!'

14: 1. Och Tobit slutade sin lofsång. Tob. 2,10. 11,13.

14 Kapitlet.

Tobits sista ord och död. Tobias' död.

Tobit var femtioåtta år gammal, då han förlorade sina ögons ljus, och efter åtta år fick han sin syn igen. Och han gjorde barmhärtighetsverk och fortfor att frukta Herren Gud och tackade honom.

3. Och han uppnådde en mycket hög ålder.

Och han kallade till sig sin son jämte dennes söner och sade till honom: »Min son, se, jag är gammal och färdig att skiljas från lifvet; tag dina söner

1 Mos. 49,1. Tob. 4,3.

4. och begif dig bort till Medien, min son. Ty jag tror att Nineve skall förstöras, alldeles såsom profeten Jonas har sagt. I Medien däremot skall till en tid råda mera lugn. Och jag tror att våra bröder i hemlandet skola drifvas bort ifrån det goda landet och förskingras, och att Jerusalem skall blifva öde och Guds hus där uppbrännas och vara öde till en tid.

Joh. 3,4. Nah. 1,1 f. Sef. 2,13 f.

5. Sedan skall Gud åter förbarma sig öfver dem och låta dem vända tillbaka till sitt land. Och de skola uppbygga Guds hus — det skall dock icke blifva sådant som det förra var — och det skall äga bestånd, till dess att denna världsålders tider hafva nått sin fullbordan. Därefter skola de vända tillbaka från alla de orter där de hafva lefvat såsom fångar och uppbygga Jerusalem med ära. Och Guds hus där skall för alla kommande släkten uppbyggas med härlig prakt, såsom profeterna hafva talat om denna stad.

Esra 3,8. 6,14. Jes. 2,2 f.

6. Och alla hedningar skola uppriktigt omvända sig till att frukta Herren

Gud; de skola gräfva ned sina afgudabilder,

7. och alla hedningar skola lofva Herren. Och hans eget folk skall tacka Gud, och Herren skall upphöja sitt folk. Och glädjas skola alla som i sanning och rättfärdighet älska Herren Gud och öfva barmhärtighet mot våra bröder.

Tob. 13,11.

8. Så begif dig då, min son, bort från Nineve, ty det som profeten Jonas har talat skall i alla stycken gå i fullbordan.

Tob. 4,3.

9. Men håll du lagen och budorden, och var rättfärdig och en man som älskar barmhärtigheten, så att det går dig väl.

10. Begraf mig med heder och din moder vid min sida; och uppehållen eder sedan icke längre i Nineve. Betänk, min son, hvad Nadab gjorde mot sin fosterfader Akiakar, huru han störtade honom ur ljuset i mörkret, och huru illa han lönade honom. Akiakar blef räddad, men den andre fick sin välförtjänta lön och måste själf stiga ned i mörkret. Akiakar öfvade barmhärtighet, och han blef frälst ur dödens snara, hvilken Nadab hade lagt ut för honom; men denne föll själf i snaran och förgicks.

11. Sen fördenskill, mina barn, hvad barmhärtighet förmår, och huru rättfärdighet frälsar.»

Medan han sade detta, gaf han upp andan på sitt läger. Och han var ett hundra femtioåtta år gammal. Och Tobias begrof honom med stor heder.

12. Och då Hanna dog, begrof han henne vid faderns sida. Sedan drog Tobias med sin hustru och sina söner bort till Ekbatana, till sin svärfader Raguel.

13. Och han fick upplefva en ärofull ålderdom. Och han begrof sina svärföräldrar med stor heder och tog deras, likasom ock sin fader Tobits, egendom i arf.

14. Han dog i Ekbatana i Medien ett hundra tjugusju år gammal.

15. Och innan han dog, fick han höra om Nineves undergång; det

blef nämligen eröfradt af Nebudkadnessar och Asverus. Och han fick så före sin död glädja sig öfver Nineves fall. Amen.

Syrak.

Företal.

Jesu, Syraks sons, sonson redogör för tillkomsten af sin farfaderns bok och af sin egen öfversättning af boken från hebreiskt till grekiskt språk.

Genom lagen och profeterna och de öfriga skrifterna, hvilka följt efter dessa, hafva många stora gåfvor kommit oss till del, för hvilkas skull man med rätta må berömma Israel för tukt och vishet. Nu är det ju tillbörligt att de som läsa dem icke allenast själfva skaffa sig insikt därigenom, utan att sådana kunskapsökare också finna möjlighet att både genom tal och skrift gagna de utomstående. Jämväl min farfader Jesus, som med stor ifver hade hängifvit sig åt läsningen af lagen och profeterna och de öfriga fäderneärfda böckerna och så gjort sig i dem synnerligen hemmastadd, kände sig manad att nedskrifva något som afsåg tukt och vishet. Detta gjorde han, för att de kunskapsökande skulle rätta sig efter också hvad han skrifvit och så ännu mycket mer kunna göra framsteg i lifvet efter lagen.

Vi bedja eder därför att med välvilja och uppmärksamhet läsa detta

och att hafva öfverseende med oss i de fall där vi, trots all på öfversättningen nedlagd flit, till äfventyrs synas hafva brustit i det rätta återgifvandet af några enskilda uttryck. Ty när något som ursprungligen är affattadt på hebreiska öfverflyttas till ett annat språk, blifver det icke längre alldeles detsamma som det förut var. Detta gäller icke allenast om denna bok; utan också själfva lagen och profetiorna och de öfriga böckerna te sig på grundspråket ganska olika mot i öfversättningen.

Då jag nämligen under det trettioåttonde året af konung Evergetes' regering kom till Egypten och uppehöll mig där en tid, fann jag därstädes ett prof på en ganska hög bildning. Själf ansåg jag det då vara högst nödvändigt att nedlägga en viss ifver och flit på en öfversättning af denna bok. Jag använde också, under den tid som stod till mitt förfogande, mycken rastlös möda och mycken omsorg för att bringa verket till slut och gifva ut det till gagn jämväl för dem som under sitt lif i främmande land hafva sin lust i att söka efter kunskap, allt under det att de redan på förhand försöka inrätta sig till att lefva ett lif efter lagen.

I Kapitlet.

Vishetens ursprung. Herrens fruktan den sanna visheten.

All vishet kommer från Herren, och hos honom förblifver hon till evig tid. Ordspr. 2,6. Vish. 9,4.

2. Hvem kan räkna hafvets sand och regnets droppar och tillvarons dagar? Jes. 40,12 f.

3. Hvem kan utranssaka himmels höjd och jordens bredd och hafvets djup — eller visheten? Vish. 9,13. Rom. 11,34. 1 Kor. 2,16.

4. Före allt är visheten skapad; insikt och förstånd äro till af evighet. Ordspr. 8,22 f.

6. För hvem har vishetens rot blifvit blottad, och hvem har lärt känna hennes kloka rådslag? Job 28,20 f.

8. En är vis, en öfvermåttan fruktansvärd, han som sitter på sin tron, Herren. Ps. 47,9. Jes. 6,1. Syr. 43,29.

9. Det var han som skapade henne, han såg och mätte henne och utgöt henne öfver alla sina verk. Vish. 11,20.

10. Hos allt kött finnes hon, efter det mått som honom täcktes; men rikligen gaf han henne åt dem som älska honom. Vish. 1,2. 7,14.

11. Herrens fruktan är ära och berömmelse och glädje och en fröjdekrans. Ordspr. 4,9. Syr. 6,31.

12. Herrens fruktan förnöjer hjärtat och gifver glädje och fröjd och långt lif. Ordspr. 3,1 f.

13. Den som fruktar Herren skall det på sistone gå väl, och i sin dödsstund skall han varda välsignad.

14. Vishetens begynnelse är att frukta Gud,

och de trogna är hon medskapad allt ifrån moderlifvet.

Job 28,28. Ps. 111,10. Ordspr. 1,7. 9,10. Jer. 1,5.

15. Bland människor har hon byggt sig en evigt grundad boning, och bland deras säd blifver hon befunnen tillförlitlig. Syr. 24,7 f.

16. Vishetens fullhet är att frukta Herren, och af sina frukter gifver hon de sina rikligen att dricka. Syr. 6,19.

17. Hela sitt hus uppfyller hon med kostliga ting och förrådshusen med sina håfvor. Ordspr. 8,18 f.

18. Herrens fruktan är vishetens ärekrans, och blomstren i den äro lycka och hälsa.

19. Ja, han såg och mätte henne, han lät förstånd och insiktsfylld kunskap utströmma och upphöjde deras ära, som hålla fast vid henne.

20. Vishetens rot är att frukta Herren, och hennes grenar äro långt lif.

22. Orättfärdig vrede kan icke blifva ostraffad, ty när vreden väger öfver, bringar den sin man på fall.

23. En tålmodig man härdar ut intill dess tiden är inne, och därefter kommer honom glädje till del.

24. Intill dess tiden är inne håller han sina ord tillbaka, och mångas läppar skola förtälja om hans förstånd.

25. Bland vishetens skatter finnas sinnrika ordspråk, men för syndaren är gudsfruktan en styggelse. Job 21,14. Syr. 6,20.

26. Åstundar du vishet, håll då buden, så skall Herren förläna dig henne.

27. Ty vishet och tukt komma af Herrens fruktan, och han har behag till tro och saktmod. Ordspr. 15,33. Syr. 19,20.

28. Var icke gensträfvig mot Herrens fruktan, och slut dig icke till den med dubbelt hjärta. Vish. 1,1. Jak. 1,8. 4,8.

29. Skrymta icke inför människorna, och haf akt på dina läppar.

30. Upphöj icke dig själf, att du ej må falla

och draga vanära öfver dig. Herren skall uppenbara dina hemliga tankar

och nedslå dig midt i församlingen, därför att du icke slöt dig till Herrens fruktan

och ditt hjärta var fullt af svek.

Matt. 33,12.

2 Kapitlet.

Förmaning till ståndaktighet och förtröstan i frestelsen och lidandet.

Min son, om du vill hängifva dig åt att tjäna Herren, så gör din själ beredd för frestelser.

Matt. 10,38. 2 Tim. 3,12. Jak. 1,2.

2. Håll ditt hjärta ståndaktigt och hårda ut, och öfverila dig icke i hemsökelsens stund.

3. Håll dig till Herren och vik icke af, så skall du på sistone blifva stor.

4. Tag emot hvadhelst som vederfares dig,

och var tålig i lidandets skiften.

5. Ty i elden prövas guld, och i lidandets smältugn människor som täckas Gud.

Ordspr. 17,3. Vish. 3,6. 1 Petr. 1,7.

6. Förtrösta på honom, så skall han taga sig an dig;

gå räta vägar och hoppas på honom.

Ps. 37,5.

7. I som frukten Herren, förbiden hans nåd,

och viken ej af, att I icke mån falla.

8. I som frukten Herren, förtrösten på honom,

så skall eder lön icke gå förlorad för eder.

9. I som frukten Herren, vänten eder lycka

och evig glädje och förbarmande.

Jes. 35,10.

10. Sen på förgångna släkten och gifven akt:

hvem satte sin lit till Herren och kom på skam?

Eller hvem förblef i hans fruktan och vardt öfvergifven af honom,

eller hvem åkallade honom och blef försmådd?

Ps. 37,25.

11. Nej, barmhärtig och nådig är Herren,

och han förlåter synder och frälsar i nödens tid.

2 Mos. 34,5. Ps. 86,15. 103,8. Mika 7,18.

12. Ve öfver fega hjärtan och maktlösa händer,

öfver syndaren, som går fram på dubbla vägar!

1 Kon. 18,21. Ordspr. 28,18. Syr. 1,28.

13. Ve öfver det maktlösa hjärtat, som ingen förtröstan har!

Fördenskull skall det icke heller blifva beskärmat.

Jes. 7,9.

14. Ve eder som icke hafven förblifvit ståndaktiga!

Hvad skolen I göra, när Herren kommer med sin hemsökelse?

15. De som frukta Herren äro icke ohörsamma mot hans ord,

och de som älska honom hålla sig på hans vägar.

Joh. 14,21.

16. De som frukta Herren söka hans välbehag,

och de som älska honom mätta sig af lagen.

Joh. 4,34.

17. De som frukta Herren göra sina hjärtan beredda,

de göra sina själar ödmjuka inför honom.

18. »Låt oss falla i Herrens händer

och icke i människohand.»

Ty så stor som han själf är, så stor är ock hans barmhärtighet.

2 Sam. 24,14. Vish. 11,23.

3 Kapitlet.

Barns plikter mot sina föräldrar. Förmaning till ödmjukhet. Varning för förmåtenhet i tanke och handling.

Hören, barn, hvad som är en faders rätt,

och gören härefter, att det må gå eder väl. 2 Mos. 20,12. Syr. 7,27.

Matt. 15,4. Ef. 6,1 f.

2. Ty Herren har bestämt att en fader skall äras af sina barn, och en moders rätt har han fastställt för hennes söner.

Ordspr. 23,22.

3. Den som hedrar sin fader skall få förlåtelse för sina synder,

4. och den som ärar sin moder är lik den som samlar en skatt.

5. Den som hedrar sin fader skall själf få glädje af sina barn, och när han beder, skall han blifva hörd.

6. Den som ärar sin fader skall få länge lefva,

och den som är hörsam mot Herren blifver sin moder till huggnad.

7. Den som fruktar Herren hedrar sin fader

och tjänar sina föräldrar såsom en tjänare sina herrar.

8. Hedra din fader i ord och gärning,

för att välsignelse från honom må komma dig till del.

9. Ty en faders välsignelse stöder barnens hus,

men en moders förbannelse kullstörtar dem från grunden.

10. Sök icke din ära i din faders vanheder,

ty din faders vanheder är ingen ära för dig. 1 Mos. 9,20 f.

11. Ty en mans ära kommer af hans faders heder,

men en smälek för barnen är en vanryktad moder. Ordspr. 17,6.

12. Min son, tag dig an din fader på hans ålderdom,

och gör honom icke någon sorg, så länge han lefver.

Ordspr. 23,22.

13. Och om hans förstånd blifver svagt, så öfverse med honom,

och visa honom icke vanvördnad, därför att du står i din fulla kraft.

14. Ty barmhärtighet mot din fader skall icke blifva förgäten;

i stället för att straffas för dina synder skall du se ditt hus tillväxa.

15. På din nöds dag skall du blifva ihågkommen;

likasom rimfrost för solen skola dina synder smälta bort.

16. Lik en gudsförsmädare är den som öfvergifver sin fader,

och förbannad af Herren är den som förtörnar sin moder.

Ordspr. 19,26.

17. Min son, utför i ödmjukhet hvad du har för händer,

så skall du blifva älskad af enhver som tackes Gud.

18. Ju större du är, desto mer må du ödmjuka dig;

då skall du finna nåd inför Herren. Rom. 12,3, 16. 1 Petr. 5,5 f. Jak. 4,6.

20. Ty stor är Herrens makt, och af de ödmjuka blifver han ärad.

21. Spana icke efter det som är dig för svårt,

och forska icke efter det som är dig öfvermåktigt.

Ps. 131,1. Luk. 12,29.

22. Det som har blifvit dig förelagdt, det må du begrunda, ty du har intet behof af det som är förborgadt.

5 Mos. 29,29.

23. Syssla icke i onödan med det som ligger öfver din uppgift, ty vida mera än en människa kan fatta har dock blifvit dig gifvet att skåda.

2 Tess. 3,11. 1 Petr. 4,15.

24. Många hafva ju af egna meningar förts vilse, och grundlös inbillning har kommit deras tankar på fall.

26. Ett förmätet hjärta går det på sistone illa, och den som gärna gifver sig i fara, han förgås däri.

27. Ett förmätet hjärta blifver nedtyngdt af vedermödor, och syndaren hopar synd på synd.

28. Genom hemsökelse låter icke den öfvermodige bota sig, ty onskans planta är djupt rotad hos honom.

29. Den förståndiges hjärta begrundar tänkespråk, och den vises lust är ett lyssnande öra.

30. Vatten släcker brinnande eld, och barmhärtighet bringar förlåtelse för synder.

Ordspr. 10,12. Dan. 4,24. Tob. 4,10. 12,9. Jak. 2,13.

31. Den som återgäldar kärleksverk, han tänker på hvad som skall komma, och då han faller, skall han finna stöd.

4 Kapitlet.

Förmaning till barmhärtighet mot de fattiga och hjälplösa. Vishetens underliga vägar med de sina. Sann och falsk blygsel m. m.

Min son, undanhåll icke den fattige hans lifsuppehälle, och låt bedjande blickar icke vänta.

Ordspr. 3,27 f. Tob. 4,7.

2. Bedröfva icke en hungrande, och gör icke en nödställd man förbittrad.

Jak. 2,6.

3. Reta icke ytterligare upp ett förbittradt sinne, och låt icke den behöfvande vänta på din gåfva.

3 Mos. 15,7.

4. Visa icke bort den bönfallande i hans betryck, och vänd icke bort ditt ansikte från den fattige.

5. Vänd icke bort ditt öga från en bedjande, och gif ingen tillfälle till att förbanna dig.

Ordspr. 28,27.

6. Ty när någon förbannar dig i sitt sinnes bitterhet, skall han, som skapat honom, höra hans bön.

2 Mos. 22,23. Ordspr. 7,5.

7. Gör dig älskad i folkförsamlingen, och sänk ditt hufvud inför den mäktige.

8. Böj ditt öra till den fattige, och gif honom i saktmod vänligt svar.

9. Rädda den som lider orätt ur dens hand som kränker hans rätt, och var oförskräckt, när du faller dom.

Ps. 82,3 f.

10. Var för de faderlösa såsom en fader och i makes ställe för deras moder. Då skall du vara såsom en son till den Högste, och han skall älska dig mer än din egen moder.

Job 20,16. Jes. 1,17.

11. Visheten upphöjer sina barn och tager sig an dem som trakta efter henne.

12. Den som älskar henne älskar lifvet, och de som bittda söka henne skola blifva mättade med glädje.

Vish. 6,14.

13. Den som håller fast vid henne skall vinna ära, och där hon träder in gifver Herren sin välsignelse.

Ordspr. 3,35.

14. De som tjäna henne göra prästtjänst inför den Helige, och dem som älska henne älskar Herren.

Joh. 14,23.

15. Den som är hörsam mot henne skall få döma folken, och den som aktar på henne skall få bo i trygghet.

Vish. 3,8. 6,15 1 Kor. 6,2. Upp. 2,26.

16. Om någon sätter sin lit till henne skall han få henne till arfvedel,

och hans efterkommande skola hafva henne till besittning.

17. I begynnelsen vandrar hon väl svåra omvägar med honom; hon låter fruktan och klenmod komma öfver honom

och plågar honom med sin tuktan, till dess att hon kan lita på honom och har fått pröfva honom genom sina kraf. Ordspr. 3,11 f.

18. Men sedan vänder hon raka vägen tillbaka till honom och bereder honom glädje och uppenbarar för honom sina hemligheter. Hebr. 12,1.

19. Men viker han af på orätt stråt, lämnar hon honom

och gifver honom till pris åt hans fall.

20. Gif akt på hvad stunden kräver, och tag dig till vara för det onda,

så att du icke behöfver blygas öfver dig själf.

21. Ty det finnes en blygsel, som drager synd med sig;

det finnes också en blygsel, som bringar ära och gunst. Syr. 20,22. Mark. 8,33.

22. Haf icke anseende till någons person, dig själf till skada; och visa icke försyn så, att du själf kommer på fall.

23. Håll icke ditt ord tillbaka, när du kan hjälpa, och fördölj ej din vishet af fåfänga.

24. Ty genom ordet blifver vishet känd och tukt genom tungans tal.

25. Motsäg icke sanningen; du bör i stället skämmas öfver din egen brist på tukt.

26. Blygs icke för att bekänna dina synder,

och kämpa icke mot den strida floden

27. Kasta dig icke i stoffet för en dåraktig man,

och haf icke anseende till den mäktiges person.

28. Kämpa för sanningen intill döden,

så skall Herren Gud strida för dig.

29. Var icke käck i din tunga och trög och slapp i dina handlingar.

30. Var icke såsom ett lejon i ditt hus

och en misstänksam tyrann bland dina tjänare.

5 Kapitlet.

Varning för andlig säkerhet i förlitande på jordisk egendom. Den tveungade syndaren. Tungans rätta bruk.

Låt icke din hand vara uträckt till att taga emot, men tillsluten, när du skall gifva igen.

1. Förlita dig icke på dina ägodelar, och säg icke: »Jag har nog.»

Syr. 11,19. Luk. 12,16 f.

2. Låt icke ditt sinne och din kraft leda dig, så att du vandrar efter ditt hjärtas begärelser;

3. och säg icke: »Hvem kan befalla öfver mig?»

Ty Herren skall förvisso straffa dig.

Ps. 12,5.

4. Sä g icke: »Väl har jag syndat, men hvad ondt har därför vederfarits mig?»

Ty Herren är långmodig.

Pred. 3 11. Rom. 2,3 f. 2 Petr. 3,9.

5. Gör dig icke alltför trygg, när det gäller försoning, så att du hopar synd på synd.

6. Och sä g icke: »Hans barmhärtighet är stor, mina många synder skall han förlåta.»

Ty barmhärtighet, men ock vrede finnes hos honom, och öfver syndare hvilat hans förtörkelse. 2 Mos. 20,5 f. Syr. 16,11.

7. Dröj icke att vända om till Herren,

och skjut icke upp det dag efter dag. Ty plötsligt skall Herrens vrede bryta ut,

och på straffdomens dag skall du förgås.

5 Mos. 7,10. Ordspr. 11,4. Sef. 1,18.

8. Lita icke på orättfångna ägodelar, ty de skola icke gagna dig på hemsökelsens dag.

9. Skofla icke säd i hvilken vind som helst,

och gå icke på hvilken stig som helst; så gör den tvetungade syndaren.

10. Var fast i din öfvertygelse, och ett vare ditt tal.

11. Var snar till att höra, men afgif ditt svar med betänksamhet. Jak. 1,19.

12. Förstår du saken, svara då din nästa;

hvarom icke, lägg handen på din mun.

13. Ära eller vanheder kan ligga i en människas tal, och tungan kan bringa henne på fall.

Ordspr. 18,21. Matt. 12,37.

14. Akta dig för att få heta öron-tasslare,

och ställ icke försåt med din tunga. Ty tjufven drager öfver sig skam och den tvetungade en hård dom.

Syr. 20,25. 28,13.

15. Hvarken i stort eller i smått må du fela,

6: 1. och blif icke en fiende i stället för en vän.

Ty ett dåligt namn är en skam, och dess lott är att blifva försmädadt;

så går det den tvetungade syndaren.

6 Kapitlet.

Förhåfvansens följder. Sanna och falska vänner. Sökandet efter visheten och dess lön.

Förhäf dig ej i ditt hjärtas rådslag,

att icke din kraft må blifva sköflad, likasom där en vildoxe går fram: Rom. 12,16.

3. dina löf skall du få förtärda och dina frukter fördärfvade och se dig själf lämnad kvar såsom ett förtorkadt träd.

4. En ond själ fördärfvar den som äger den och gör honom till ett ämne för skadeglädje bland hans fiender.

5. En len strupe gör vännernas antal stort, och en tunga som talar mildt framkallar många prof på vänlighet. Kol. 4,6.

6. Må du hafva många att fridsamt umgås med, men till förtrogna — en på tusen. Rom. 12,8.

7. Om du vill skaffa dig en vän, så sätt honom först på prof, och förtro dig icke för snart åt honom. Mik. 7,5.

8. Ty mången är vän så länge han har gagn däraf, men stannar icke kvar då du kommer i trångmål. Syr. 37,4 f.

9. Och mången vän förvandlas till fiende

och omtalar sedan osämjan så, att du får skam däraf.

10. Mången är vän så länge han sitter vid ditt bord, men stannar icke kvar då du kommer i trångmål. Ordspr. 19,4.

11. I din lyckas dagar är han såsom ditt andra jag och uppträder med myndighet mot ditt husfolk;

12. men om du råkar i betryck,
så blifver han din motståndare
och gömmer sig undan för dig.
13. Håll dig på afstånd från dina
fiender, Ps. 41,10.
och var på din vakt mot dina vänner.
14. En trogen vän är ett fast be-
skärm;
den som har funnit en sådan har fun-
nit en skatt. Ordspr. 18,24.
15. En trogen vän kan med intet
betalas,
och hans värde kan icke uppvägas på
våg.
16. En trogen vän är en lifgifvande
balsam,
och de som frukta Herren skola finna
en sådan.
17. Den som fruktar Herren riktar
sin vänskap åt rätt håll,
ty sådan han själf är, sådan är ock
hans förtrogna.
18. Min son, tag emot tuktan allt
ifrån din ungdom,
och intill din sena ålderdom skall
du finna vishet.
19. Likna plöjaren och såningsman-
nen, när du nalkas henne,
och vänta på hennes goda frukter.
Ty arbetet med henne skall kosta dig
ringa möda,
och snart skall du få njuta af hennes
alster. Syr. 51,27.
20. Huru besvärlig är icke visheten
för dem som äro främmande
för hennes tukt!
Den oförståndige hårdar icke ut med
henne. Ordspr. 24,7. Syr. 1,25.
21. Lik en sten, hvarpå man pröf-
var sin styrka, blifver hon
för honom,
och det dröjer ej länge, innan han
kastar henne ifrån sig.
22. Ty visheten gör rätt för sitt
namn;
hon blifver icke förstadd af många.
23. Hör, min son, och tag emot
min lärdom,
och förkasta icke mitt råd.
24. Stick dina fötter i hennes bojor
och ditt hufvud i hennes halsjärn.
Syr. 51,26. Matt. 11,29 f.
25. Tag henne på din skuldra och
bär henne,
och låt hennes band icke förtryta
dig.
26. Slut dig till henne med hela din
själ,
och håll dig på hennes vägar af alla
dina krafter.
27. Spana och sök, och hon skall
göra sig känd för dig;
och när du har fått henne fatt, så
släpp henne icke.
28. Ty på sistone skall du få er-
fara den vederkvickelse hon
gifver,
och hon skall vändas till glädje för
dig. Vish. 8,16. Joh. 16,20.
29. Då skola bojorna blifva dig till
ett fast beskärm,
och hennes halsjärn till en äreskrud.
30. Ty ett gyllene smycke är hen-
nes ok,
och hennes band äro af purpurspånad.
Syr. 21,21.
31. Du skall ikläda dig henne såsom
en äreskrud
och pryda dig med henne såsom med
en fröjdekrans.
32. Min son, om du vill, så skall
du blifva undervisad,
och du skall blifva klok, om du vinn-
lägger dig därom. Ordspr. 2,1 f.
33. Om du är villig att höra, så
skall du ock få lära;
och om du böjer ditt öra till, så skall
du blifva vis.
34. Ställ dig där gamla män äro
församlade,
och där någon vis finnes, slut dig
till honom. Syr. 8,9.
35. Var ifrig att höra, närhelst
det talas om gudomliga ting,

och låt djupsinniga tänkespråk icke undgå dig.

36. Om du ser en förståndig man, så sök bittida hans umgänge, och låt din fot nöta trösklarna till hans hus. Ordspr. 8,34.

37. Begrunda Herrens befallningar, och tänk beständigt på hans bud. Han skall göra ditt hjärta fast, och ditt begär efter visheten skall blifva stilladt.

5 Mos. 6,7 f. Jos. 1,8. Ps. 1,2. Hebr. 13,9.

7 Kapitlet.

Förmaningar angående lifvet i församlingen och i hemmet. Plikter mot Herrens präster, mot fattiga, bedröfvade och sjuka.

Gör intet ondt, så skall ej heller något ondt träffa dig.

2. Håll dig fjärran ifrån det som är orätt, så skall det ock vika ifrån dig.

3. Min son, så icke i orättfärdighetens fårör, så skall du slippa att bärga skörd från dem i sjufaldt mått.

Ordspr. 22,8. Hos. 10,12 f. Gal. 6,8.

4. Begär icke af Herren en härskareställning eller af konungen en äroplats.

Ordspr. 25,6.

5. Håll dig icke för rättfärdig inför Herren, och gör dig icke vis inför konungen.

Job 9,2. Ps. 143,2. Luk. 18,11.

6. Begär icke att blifva en domare. Törhända skulle du icke hafva kraft nog att afskaffa orättfärdigheter.

Du skulle kanhända rädas inför den mäktige och sätta en anstötlig fläck på din rättrådighet.

7. Förgå dig icke mot menigheten i staden, och bered icke själf ditt fall i folkförsamlingen,

8. Belasta dig icke två gånger med synd,

ty redan för en synd skall du icke blifva ostraffad.

9. Säg icke: »Gud, den Högste, skall se till mängden af mina offergåfvor,

och när jag frambär dem till honom, skall han nådigt mottaga dem.»

Mika 6,6 f. Syr. 34,23.

10. Var icke klenrogen i din bön, och försumma icke att öfva barnhärtighet.

Mark. 11,24. Hebr. 13,16. Jak. 1,6.

11. Håna icke en människa som känner bitter smärta, ty det finnes en som både förnedrar och upphöjer.

1 Sam. 2,7 f. Ordspr. 17,5. Syr. 4,3.

12. Hopsmid icke lögn mot din broder, gör ej heller så mot din vän.

3 Mos. 9,11. Sak. 8,16. Ef. 4,25. Kol. 3,9.

13. Haf icke din lust till lögn af något slag, ty vanan att ljuga leder icke till något godt.

14. Var icke talträngd i gamla mäns församling, och upprepa icke samma ord när du beder.

Matt. 6,7.

15. Sky icke mödosamt arbete, icke åkerbruket, som är inrättadt af den Högste. 1 Mos. 2,15. 3,19.

16. Låt dig icke blifva räknad bland syndares skara; kom ihåg att vredesdomen icke dröjer.

17. Ödmjuka dig af hjärtat; ty den ogudaktiges straff är eld och maskar. Jes. 66,24. Juda 16,17.

18. Byt icke bort en vän mot penningar, eller en verklig broder mot guld från Ofir.

19. Missakta icke en vis och god hustru, ty hennes ljufhet är mera värd än guld.

Ordspr. 31,10.

20. Behandla icke illa en tjänare som arbetar troget, eller en daglönare som ägnar sig helt åt dig. Syr. 33,31.

21. Nej, älska af hjärtat en god tjänare, och undanhåll honom icke friheten.

22. Har du boskapsdjur, vårda dig då om dem;

och om du har nytta af dem, så behåll dem i din ägo.

5 Mos. 25,4. Ordsp. 27,23.

23. Har du barn, håll dem då i tukt, och böj deras nacke allt ifrån ungdomen. Ordsp. 19,11. Syr. 30,1.

24. Har du döttrar, vaka då öfver deras kyskhet, och visa dem icke en alltför blid uppsyn. 3 Mos. 19,29.

25. Gift bort din dotter; då har du fullgjort ett viktigt värf, men gif henne åt en förständig man.

26. Har du en hustru efter ditt sinne, så förskjut henne icke, men förtro dig ej åt en som du fått motvilja emot. Matt. 5,31 f.

27. Ära din fader af hela ditt hjärta, och förgät icke din moders födslo-smärtor. Tob. 4,3 f. Syr. 3,2 f.

28. Kom ihåg att du har blifvit född af dem.

Hvarmed kan du väl återgälda dem hvad de hafva gjort för dig?

29. Frukta Herren af all din själ, och vörda hans präster. Pred. 12,13.

30. Älska din skapare af all din kraft,

och öfvergif icke hans tjänare.

5 Mos. 6,5. 12,19.

31. Frukta Herren och ära prästen, och gif denne hans del, såsom det blifvit dig befalldt:

förstlingsgåfva och skuldoffer och offergärdslår,

heligt slaktoffer och förstlingen af det heliga. 2 Mos. 29,27. 3 Mos. 2,3. 5,16.

7,32. 10,12 f. 4 Mos. 18,11 f. 5 Mos. 18,3 f. Gal. 6,6.

32. Räck ut din hand åt den fattige,

på det att den välsignelse du får må blifva fullkommen.

5 Mos. 14,29. 15,7 f. Ps. 41,2.

33. En gåfva är tacknämlig för hvar lefvande;

men jämväl när det gäller en död, må du icke hålla din välvilja tillbaka.

2 Sam. 2,6. Tob. 1,17 f. 2,3 f. 4,17.

34. Drag dig icke undan dem som gråta,

utan sörj med dem som sörja.

Rom. 12,15. Jak. 1,27.

35. Var icke sen till att besöka sjuka,

ty genom sådant skall du blifva älskad. Matt. 25,35 f.

36. I allt hvad du gör, så tänk på änden.

Då skall du aldrig synda. Syr. 28,6.

8 Kapitlet.

Råd angående umgänget med olika slags människor.

Strid icke med en mäktig man, Satt du ej må falla i hans händer.

2. Tvista icke med en rik man, att han ej må uppväga dig med sitt guld.

Ty guldet har fördärfvat många, jämväl konungars hjärtan har det fört på afvägar. 2 Syr. 31,6.

3. Strid icke med en talträngd man,

och lägg icke bränsle på hans eld. Syr. 9,18. Jak. 3,6.

4. Skämta icke med en ouppfostrad man,

att ej dina förfäder må blifva vanärade.

5. Tala inga hårda ord till en människa som omvänder sig från sin synd;

betänk att vi alla förtjäna straff. 2 Kor. 2,6 f. Gal. 6,1. Jak. 3,2.

6. Visa icke vanvördnad mot en man på hans ålderdom; också bland oss skola somliga blifva åldringar. 3 Mos. 19,32. Syr. 3,13.

7. Triumfera icke öfver någon död; betänk att vi alla måste skiljas hädan. Job 31,29 f. Ordspr. 24,17.

8. Ringakta icke vise mäns tal, utan sysselsätt dig med deras tänkespråk.

Ty af dem kan du lära dig tukt, och huru du skall tjäna de mäktiga. Syr. 6,34 f.

9. Missakta icke gamla mäns tal; också de hafva ju lärt af sina fäder. Ty af dem kan du lära dig insikt, och huru du skall svara, när så behöfves.

10. Blås icke eld i en syndig mans kol, att du ej må brinna upp i lågan af hans eld.

11. Förlora icke besinningen inför en öfvermodig man, att han ej må lägga sig i bakhåll för din mun.

12. Låna icke åt någon som är mäktigare än du; och om du lånar något, så anse det såsom förloradt. Syr. 29,14 f.

13. Gå icke i borgen öfver din förståelse; och om du går i borgen, så var beredd på att du får betala. Syr. 29,14.

14. Börja icke rättegång med en domare, ty efter det anseende han åtnjuter skall man döma i hans sak.

15. Gör icke en resa tillsammans med en våghals, att du ej må drabbas af ofärd.

Ty han skall göra hvad som faller honom in, och genom hans oförnuft skall du dragas med i fördärfvet. Ordspr. 22,24 f.

16. Gif dig icke i strid med en som har lätt att vredgas, och färdas icke genom öknen i hans sällskap.

Ty blod aktas såsom intet i hans ögon, och där ingen hjälp finnes att tillgå, kan han slå dig till marken. Syr. 28,8.

17. Rådför dig icke med en dåre, ty han skall ej kunna hålla tyst med saken. Ordspr. 23,9.

18. Gör icke i en främlings närvaro något som bör hållas hemligt, ty du vet icke hvad han kommer att bringa å bane.

19. Öppna icke ditt hjärta för hvem som helst, att du ej må få skörda otack däraf.

9 Kapitlet.

Varning för förförelse genom kvinnor. Om vänskap. Skilda förmaningar.

Var icke svartsjuk på hustrun i din famn, och gif henne ej en dålig lärdom, dig själf till skada.

2. Gif dig icke så hän åt en kvinna, att hon tager väldet öfver dig. Syr. 47,19.

3. Sök icke en lättfärdig kvinnas umgänge, att du ej må falla i hennes snaror. Ordspr. 7,25. 9,13 f.

4. Var icke för mycket tillsammans med en harpospelerska, att du ej må fångas genom hennes konst.

5. Se icke begärligt på en jungfru, att du ej må råka i olycka och få betala böter för hennes skull. 1 Mos. 34,1 f. Job 31,1. Ordspr. 7,6 f. Matt. 5,8.

6. Gif dig icke hän åt skökor, att du ej må förspilla ditt arf. Ordspr. 5,8 f. 6,26. 29,3. Luk. 15,13.

7. Låt icke dina blickar fara öfver gatorna i staden,

och stryk icke omkring på dess folk-
tomma platser.

8. Vänd bort ditt öga från en fager
kvinna,

och se icke begärligt på en främmande
kvinnas skönhet.

Genom kvinnoskönhet hafva många
blifvit förvillade,

och genom den upptändes älskog
såsom en eld.

2 Sam. 11,2. Juda 12,16.

9. Sitt alls icke tillsammans med
en gift kvinna,

och fira inga dryckesfester i hennes
sällskap,

att icke ditt sinne må vända sig till
henne

och du i ditt blod fara ned i döds-
riket. Ordspr. 5,20.

10. Öfvergif icke en gammal vän,
ty en ny kan ej förliknas vid honom.

En ny vän är såsom nytt vin:

när det blifver gammalt, dricker du
det med förnöjelse.

11. Afundas icke en syndare hans
härlighet,

ty du vet icke hurudant hans slut
skall blifva. Ps. 37,1 f.

12. Låt ej heller de ogudaktigas
välgång behaga dig;

betänk att de icke skola gå fria ända
till sin graf.

13. Håll dig fjärran ifrån en man
som har makt att döda,

så skall du icke behöfva känna fruktan
för ditt lif.

Men om du närmar dig honom, så för-
gå dig icke,

att han ej må beröfva dig lifvet.
Besinna väl att du går fram midt

ibland snaror
och vandrar omkring på fästnings-
tinnar. Ordspr. 20,2.

14. Utforska din nästa så mycket
du förmår,

och rådför dig med visa män.

15. När du samtalar, må det vara
med de förståndiga,

och allt hvad du frambär må gälla
den Högstes lag.

16. Rättfärdiga män vare dina
bordskamrater,

och Herrens fruktan utgöre din be-
römmelse. Syr. 37,12.

17. Genom konstnärens hand blif-
ver hans verk prisadt,

och fursten aktas vis på grund af
sina ord.

18. En talträngd man är fruktad
i sin stad,

och den som är obetänksam i sina
ord gör sig förhatlig.

10 Kapitlet.

En vis regent håller sitt folk i tukt,
och där en förständig man styr,
råder god ordning.

Ordspr. 20,8. Vish. 6,24.

2. Sådan regenten är, sådana äro
ock hans tjänare,

och sådan styresmannen i en stad är,
sådana äro alla dess inbyggare.

1 Kon. 12,28 f. 2 Kon. 21,9 f. Ordspr. 29,12.

3. En konung utan tukt bereder
sitt folks fördärf,

men en stad uppbygges genom de
maktägandes insikt. 1 Kon. 12,13 f.

Ordspr. 28,12, 15. 29,4, 8. Pred. 4,13. 10,16.

4. I Herrens hand ligger makten
öfver världen,

och när tiden är inne, låter han den
rätte uppstå till att härska

öfver den.

5. I Herrens hand ligger en mans
framgång,

och han förlänar en ämbetsman hans
ära. Dan. 2,48.

6. Vredgas icke på din nästa, hvad
orätt som än sker dig;

och då våldsgärningar begås så håll dig stilla. 3 Mos. 19,17 f. Rom. 12,19.

7. Både inför Herren och inför människor är öfvermod förhatligt, och orättfärdighet gäller såsom synd inför både honom och dem.

1 Petr. 5,5.

8. Herradömet flyttas öfver från ett folk till ett annat för missgärningars, för våldshandlingars och vinningslystnads skull.

Vish. 6,2 f.

9. Hvarför förhäfver sig stoft och aska, ja, den hvars inälfvor ruttna bort medan han ännu lefver?

1 Mos. 18,27. Syr. 17,32.

10. Långvarig är sjukdomen; den hånar läkarens konst: i dag konung, i morgon en död man!

11. Ty när en människa är död, blifva kryp, smådjur och maskar hennes lott. Job. 17,14. Jes. 14,11.

12. Öfvermodets begynnelse är att en människa affaller ifrån Herren, att hennes hjärta viker af ifrån hennes skapare.

13. Ty synden är öfvermodets begynnelse, och den som håller fast vid synden, af honom utströmmar stygelse.

Fördens skull har Herren låtit underliga hemsökelser drabba de öfvermodiga och har förgjort dem i grund.

1 Mos. 3,5. Ordsp. 16,18.

14. Härskares troner har Herren kullstörtat och uppsatt saktmodiga män i deras ställe.

1 Sam.-2,8. Syr. 11,5. Luk. 1,52.

15. Folk har Herren ryckt upp med rötterna och planterat ödmjuka släkten i deras ställe.

Ps. 44,3.

16. Befolkade länder har Herren förhärjat,

han har utplånat dem ända till jordens grundvalar. 1 Mos. 19,24 f.

17. Han har borttryckt deras inbyggare från jorden och utplånat dem,

och han har gjort slut på deras åminnelse bland människor.

5 Mos. 32,26. Ps. 9,6 f.

18. Ej är öfvermodet skapadt för människor eller häftigt vrede för dem som äro födda af kvinnor.

19. Hvilket släkte är ärofullt? Människors släkte.

Hvilket släkte är ärofullt? De som frukta Herren.

Hvilket släkte är ärelöst? Människors släkte.

Hvilket släkte är ärelöst? De som öfverträda buden.

20. I bröders krets är deras höfding ärad

och i Herrens ögon de som frukta honom.

22. Den vise, den ansedde, den fattige —

allas berömmelse är Herrens fruktan.

Jer. 9,23 f.

23. Det är icke rätt att förakta en fattig som är vis, ej heller höfves det att ära en syndig man.

Ps. 15,4. Jak. 2,5 f.

24. Stormannen och domaren och den mäktige blifva ärade, men ingen bland dem är större än den som fruktar Herren.

Syr. 25,10 f.

25. En hustjänare som är vis få fria män tjäna, och en förståndig man knorrar icke däröfver.

Ordsp. 17,2

26. Spela icke vis, när du utför din syssla, och håll dig icke förnäm, när du befinner dig i trångmål.

27. Bättre är den som arbetar och har allting i öfverflöd än den som håller sig förnäm och lider brist på bröd. Ordspr. 12,9.
28. Min son, ära dig själf i all ödmjukhet, och tillräkna dig själf heder efter förtjänst.
29. Hvem skall skaffa den rätt som syndar mot sig själf, och hvem skall ära den som vanhedrar sitt eget lif?
30. En fattig man blifver ärad på grund af sitt förstånd, och en rik man blifver ärad på grund af sin rikedom.
31. Men om någon blifver ärad såsom fattig, huru mycket mer då såsom rik, och om någon är ärelös såsom rik, huru mycket mer då såsom fattig.

11 Kapitlet.

Den rätta storheten. Från Herren komma lycka och olycka. Människor, för hvilka man bör taga sig i akt.

- E**n ödmjuk mans vishet upplyfter hans hufvud och gifver honom en plats ibland stormän. 1 Mos. 41,40. 1 Sam. 16,17. Ps. 113,7 f. Dan. 2,48. Luk. 14,7 f.
2. Prisa ingen för hans skönhets skull, och fatta icke motvilja mot någon för hans utseendes skull.
3. Bland bevingade varelser är biet en af de minsta, men hvad det frambringa är det yppersta af allt sött. Ordspr. 6,6 f.
4. Yfs icke öfver kläderna som du bär, och förhäf dig icke på din äras dag. Ty underbara äro Herrens gärningar, och hvad han gör är förborgadt för människor. Ap. 12,21 f.

5. Många furstar hafva måst sätta sig nere på marken, och den som ingen tänkte på har fått bära en krona.
6. Många härskare hafva blifvit höljda med vanära, och ärade män hafva blifvit gifna i andras våld. Jos. 10,24. Est. 7,9 f.
7. Klandra icke, förrän du har undersökt saken; öfverväg först och straffa sedan. 5 Mos. 13,14. 17,6.
8. Svara icke, förrän du har hört till slut, och fall ej en annan i talet. Ordspr. 18,13.
9. Tvista icke om en sak som ej kommer dig vid, och sitt icke till doms tillsammans med syndare.

10. Min son, syssla icke med mångahanda; om du tager dig mycket före, så skall du icke slippa undan ostrafad. Det som du jagar efter, det skall du icke vinna, och det som du rymmer ifrån skall du icke undkomma. Syr. 3,23.
11. Den ene arbetar och mödar sig och äflas, och det går blott alltmer bakut för honom. Ps. 127,1 f. Ordspr. 21,5. Pred. 9,11 f. 1 Tim. 6,9.
12. Den andre är trög och behöfver andras hjälp, lider brist på kraft och har öfverflöd på fattigdom; men Herrens ögon skåda på honom till hans bästa, och han upprättar honom ur hans förnedring.
13. Ja, han upplyfter hans hufvud, och många förundra sig öfver honom.

14. Lycka och olycka, lif och död, fattigdom och rikedom — allt är från Herren.

1 Sam. 2,7. Job 1,2t. Pred. 7,15.

17. Hvad Herren gifver få de fromma behålla,

och hans vilja har alltid framgång.

18. Mången blifver rik till följd af sin omtänksamhet och snikenhet,

men detta är hvad han får till lön:

19. under det att han säger: »Jag har kommit till ro, och nu vill jag äta af mitt goda», så vet han icke huru lång tid skall förlida,

till dess att han måste lämna det åt andra och själf dö.

1 Sam. 25,36 f. Ps. 37,1 f. 62,11. Pred. 5,12 f. Luk. 12,19 f.

20. Stå fast i ditt förbund med Herren och lef däri, och åldras i ditt värf.

21. Förundra dig icke öfver syndarens verk, förtrösta på Herren och förblif vid ditt arbete.

Ty lätt är i Herrens ögon att hastigt och övántadt göra en fattig rik.

22. Herrens välsignelse är den frommes lön, och på kort tid låter han sin välsignelse uppblomstra.

23. Säg icke: »Hvad nytta har jag gjort,

och hvad godt kan jag vänta härefter?»

24. Säg icke heller: »Jag har nog, och hvad ondt kan härefter vederfaras mig?»

Syr. 5,1.

25. På lyckans dag glömmen man olyckan, och på olyckans dag minnes man icke lyckan.

Syr. 18,25.

26. Ty det är lätt för Herren att på dödsdagen vedergälla en människa efter hennes vägar.

Rom. 2,6.

27. En kort stunds ofärd bringar glömska af vällefnadens dagar,

och vid en människas slut komma hennes gärningar i dagen.

28. Prisa ingen lycklig före hans död.

Hurudan en man har varit, det kan man se på hans efterkommande.

Vish. 3,16. Syr. 41,6 f.

29. För icke hvem som helst in i ditt hus,

ty många äro den listiges försåt.

30. Likt en lockfågel i sin bur är den öfvermodiges hjärta,

och lik spejaren spanar han efter ditt fall.

31. Försåtligt vänder han godt till ondt,

och på det allra bästa sätter han en fläck.

32. Af en enda gnista blifver det en stor eld,

och en syndig man ligger i försåt för att få utgjuta blod. Jak. 3,5.

33. Tag dig i akt för den illasinna- de — ty han anstiftar ondt — att han icke må draga öfver dig evärdlig skam.

Syr. 12,13 f.

34. För en främling in i ditt hus, och han skall komma förvirring och oro åstad och göra dig själf till en främling för dina egna.

12 Kapitlet.

Regler för välgörenhet. Varning för qvänner.

Om du vill göra godt, så se till mot hvem du gör det, då skall du få tack för dina välgärningar.

2. Gör den fromme godt, så skall du undfå vedergällning, om icke af honom, så dock af den Högste,

3. Vålgärningar äro icke för den som framhärdat i det onda, eller för den som icke själf öfvar vålgörenhet.

4. Gif åt den som är god, men tag dig icke an syndaren.

2 Kor. 6,14 f. Gal. 6,10.

5. Gör den ödmjuka godt, men gif intet åt den ogudaktige. Undanhåll honom ditt bröd och gif det icke åt honom, att han ej därigenom må få makt öfver dig.

Ty i dubbelt mått skall du få ondt igen för allt godt som du har gjort mot honom.

6. Också den Högste hatar ju syndare, och de ogudaktiga låter han få sitt straff.

5 Mos. 32,35. Ps. 5,5 f. Rom. 12,19.

8. I medgången lär man icke känna vännen, och i motgången blifver ej ovännen fördold.

Syr. 6,6 f.

9. När en man har medgång, hafva hans ovänner sorg; och när han har motgång, draga sig och hans vännar undan.

Ordspr. 19,4.

10. Tro aldrig din ovän; ty såsom kopparen höljer sig med ärg, så ock hans ondska.

Ordspr. 26,24 f.

11. Om han än ödmjukar sig och går med nedböjdt hufvud, så gif dock noga akt och tag dig till vara för honom.

Det skall då gå dig, såsom när man polerar en metallspiegel: du skall märka att han icke till slutet kan behålla sin ärg.

12. Ställ honom icke vid din sida, att han ej må stöta omkull dig och ställa sig på din plats.

Sätt honom icke på din högra sida, att han ej må trakta efter din stol, så att du på sistone får sanna mina ord

och med bitter smärta tänka på hvad jag sagt.

Syr. 11,32.

13. Hvem känner medlidande med en ormtjusare som blifver biten,

eller med alla dem som taga befattning med vilda djur?

Ps. 58,4 f.

14. Så går det ock den som har något att skaffa med en syndig man

och invecklar sig i hans synder.

15. Han stannar hos dig till en tid;

men om du vacklar, så håller han icke ut.

16. Med sina läppar talar väl ovännen söta ord, men i sitt hjärta umgås han med planer att störta dig i gropen. Med sina ögon fäller väl ovännen tårar,

men om han finner tillfälle, så blifver han icke mätt på blod.

Ps. 55,22. Jer. 9,4. 41,16 f.

17. Om någon olycka möter dig, så skall du finna honom där före dig,

och under sken af att hjälpa skall han slå foten undan dig.

18. Hånfullt skall han skaka sitt hufvud och klappa i sina händer,

han skall tissla och tassla och förändra sin uppsyn mot dig.

Syr. 13,7. Mark. 15,29.

13 Kapitlet.

Uppmaning till den fattige att taga sig till vara för den rike.

Den som kommer vid tjära blifver orenad, och den som umgås med den öfvermodige blifver honom lik.

1 Kor. 15,33.

2. Tag icke en börda på dig som öfvergår din kraft,

och umgås ej med den som är mäktigare och rikare än du.
 Hvad har lerkrukan att göra med kitteln?
 Han stöter till, och hon går sönder.
 3. Den rike gör orätt och bannar därjämte,
 den fattige lider orätt och får dessutom göra afbön. Ordspr. 18,23.
 4. Om du kan blifva honom till nytta, så betjänar han sig af dig,
 men om du intet förmår, så frågar han icke efter dig.
 5. Om du äger något, så lefver han gärna samman med dig och tömmer din pung och bekymrar sig icke därom.
 6. Behöfver han dig, så vilseleder han dig,
 han ler mot dig och ingifver dig förhoppningar;
 han talar vackra ord till dig och säger: »Hvarmed kan jag tjäna dig?»
 7. Han kommer dig att skämmas genom sina gästabad,
 till dess att han tömt din pung både två och tre gånger,
 och på sistone utskrattar han dig.
 När han sedan får se dig, så frågar han icke vidare efter dig utan skakar sitt hufvud hånfullt mot dig. Syr. 12,18.
 8. Var på din vakt, så att du icke blifver vilseledd
 och förödmjukad i din fåkunnighet.
 9. Om en mäktig man kallar på dig, så håll dig tillbaka,
 så mycket mer skall han då kalla på dig. Ordspr. 23,1 f.
 10. Var icke påträngande, att du ej må stötas tillbaka,
 håll dig ej heller på för långt afstånd, att du icke må blifva bortglömd. Syr. 7,4.
 11. Fika icke efter att få tala med honom såsom med din like,

och sätt icke tro till hans många ord.
 Ty genom sitt myckna ordflöde skall han pröfva dig,
 och under sken af vänlighet skall han utforska dig.
 12. Obarmhärtig är han och tiger icke med de ord som yttrats,
 och han skall icke spara på misshandling och bojor.
 13. Var på din vakt och se dig noga för,
 ty du går på branten af ditt fall. Syr. 9,13.
 15. Hvert lefvande väsen älskar sin like,
 och hvar människa den som är henne närmast. Syr. 27,9.
 16. Alla varelser sluta sig till sitt släkte,
 och en man håller sig till sin like.
 17. Icke kan en varg hafva någon gemenskap med ett lamm;
 lika litet en syndare med en gudfruktig. Matt. 10,16. 2 Kor. 6,14.
 18. Icke kan frid råda mellan en hyena och en hund,
 och icke kunna rik och fattig lefva i frid med hvarandra.
 19. Lejonets jaktbyte äro vildåsorna i öknen;
 så äro ock de fattiga de rikas bete.
 20. Ödmjukhet är en styggelse för den öfvermodige,
 så är ock den fattige en styggelse för den rike. Ordspr. 29,27.
 21. Om en rik man vacklar, så stödes han af sina vänner,
 men om en ringa man faller, så får han ytterligare en stöt af sina vänner. Ordspr. 19,4.
 22. Om en rik man vacklar, så finnes det många som hålla honom uppe;
 uttalar han otillbörliga ord, så gifver man honom dock rätt.

om en ringa man vacklar, så bannar man honom därjämte; yttrar han något tänkvärdt, så lånar man honom dock icke sitt öra.

23. När en rik man talar, tiga alla, och man höjer hans ord till skyarna.

När en fattig talar, säger man: »Hvem är han?»

och gör han ett felsteg, så slår man därtill omkull honom.

Ps. 73,9 f. Pred. 9,16.

24. Någoting godt är rikedom, när synd icke låder därvid; ett ondt är fattigdomen efter den ogudaktiges mening.

25. En människas hjärta förvandlar hennes ansikte, vare sig till godo eller till ondo.

Syr. 19,29.

26. Ett glad ansikte är tecken på ett förnöjdt hjärta; men att utfinna tänkespråk är öfvermodosam eftertanke.

Ordspr. 15,13. Pred. 8,1.

14 Kapitlet.

Den girige. Lifvet bör njutas, så länge som det varar. Alltings förgänglighet. Sällheten af att hafva funnit visheten.

Säll är den man som icke felar med sin mun och icke gnages af sorg öfver någon synd.

2. Säll är den som icke fördömes af sin egen själ, och som icke har förlorat sitt hopp.

1 Joh. 3,21.

3. En gnidare har icke någon fördel af sin rikedom. Och hvad har en snål människa för gagn af penningar?

4. Den som samlar och icke unnar sig själf något, han samlar åt andra, och af hans goda skola andra frossa.

Pred. 2,18. 6,1 f.

5. Den som är ond mot sig själf, mot hvem skulle han vara god?

Och han får aldrig någon glädje af sina penningar.

6. Det finnes ingen som är mer ond än den som är missunnssam mot sig själf, och detta är straffet för hans ondska.

Ordspr. 11,17.

7. Om han också gör godt, så gör han det af glömska, och på sistone röjer han sin ondska.

8. Ond är den som har ett missunnssamt öga, som vänder bort sitt ansikte och icke frågar efter andra. Syr. 4,4.

9. Den giriges öga låter icke sig nöja med det som blifvit honom tilldeladt, och usel orättfärdighet kommer själen att förtorka.

Ordspr. 27,20. 1 Tim. 6,10.

10. Ett ondt öga ser missunnssamt på själfva brödet och lider brist vid det egna bordet.

Ordspr. 23,6 f.

11. Min son, gör dig själf godt efter måttet af dina tillgångar, och frambär åt Herren värdiga offergåfvor. Syr. 38,11. Hebr. 13,16.

12. Kom ihåg att döden icke fördröjer sig, och hvad dödsriket har förordnat har icke blifvit dig yppadt.

Pred. 3,19.

13. Gör din vän godt, förrän du går hädan; räck ut din hand och gif honom allt efter din förmåga. Job 4,7.

14. Försumma icke en god dag, och uraktlått icke att taga del i ett oskyldigt nöje. Pred. 3,12. 8,15.

15. Måste du icke åt en annan lämna dina mödors lön och ditt arbetes frukt till fördelning åt arfvingar?

Ps. 49,18. 1 Tim. 6,7.

16. Gif och tag och gör dig inga betänkligheter,
ty i dödsriket söker man förgäfves
efter njutning. Pred. 5.17 f.

17. Allt lefvande åldras såsom en
klädnad,
ty sedan urminnes tid är det förord-
nadt: »Du skall döden dö.»

18. Likt löfverket som grönskar
på ett lummigt träd —
en del faller af, och en annan del
spricker ut —
så är det släkte som består af kött
och blod:
det ena dör bort det andra födes till
lif.

1 Mos. 3,19. Jes. 40,6 f. 1 Petr. 1,24.

19. Hvart människoverk multnar
och tager en ände,
och den som har utfört det går bort
med det. Jak. 1,10 f.

20. Säll är den man som tänker
på visheten,
och den som öfverlägger med sig själf
i sitt förstånd;

21. den som begrundar hennes vä-
gar i sitt hjärta
och med sin tanke fördjupar sig i hen-
nes hemligheter.

22. Begif dig ut efter henne såsom
en spanare,
och ställ dig på vakt, där hon träder
in. Syr. 6,27. 51,13 f.

23. Ja, säll är den som skådar in ge-
nom hennes fönster
och lyssnar vid hennes dörrar;
Ordspr. 8,34 f.

24. som hvilat ut nära hennes hus
och taltar invid hennes väggar;

25. som uppreser sitt tält vid hen-
nes sida
och hvilat ut i ett härbärke, uppfyllt
af goda ting;

26. som ställer sina barn under hen-
nes skygd
och tager sin hviloplats under hennes
grenar;

27. som söker skygd hos henne un-
dan hettan
och hvilat ut i hennes härlighet.
Jes. 4,6.

15 Kapitlet.

*Fortsättning af det föregående. Människans
fria vilja.*

Så gör den som fruktat Herren,
och den som håller sig till lagen
skall vinna henne. Syr. 1,20.

2. Hon kommer honom till mötes
likasom en moder,
och likasom en ung maka mottager
hon honom. Jes. 61,10. 66,13.

3. Hon gifver honom förståndets
bröd att äta
och vishetens vatten att dricka.
Jes. 44,3. Joh. 4,14.

4. Han stöder sig på henne och
vacklar icke,
han förlitar sig på henne och kommer
icke på skam.

5. Hon upphöjer honom öfver hans
grannar
och upplåter hans mun i församlingen.
Vish. 8,10. Syr. 21,17.

6. Glädje och en fröjdekrans
och ett evärdligt namn skall han få
till arfvedel.
Vish. 8,13. Syr. 1,11.

7. Oförståndiga människor vinna
henne icke,
och syndiga män få icke skåda henne.
Vish. 1,4.

8. Fjärran är hon från öfvermodet,
och lögnaktiga män hafva henne icke
i sina tankar.

9. Lofsång höfves icke syndarens
mun,
ty den är honom icke sänd af Herren.
Ps. 50,16. Ordspr. 26,7.

10. Nej, ur ett vist hjärta må lof-
prisning frambäras,
och då är den ingifven af Herren.

11. Säg icke: »Det är Herren som
är skuld till mitt affall»;

ty det han hatar, det skall du icke göra.

Jak. 1,13.

12. Säg icke: »Han själf har förledt mig»;
ty han har intet behof af en syndig man.

13. All styggelse hatar Herren, och de som frukta honom hafva icke behag därtill.

Ps. 5,5.

14. Han skapade människan i begynnelsen och öfverlämnade henne åt hennes fria vilja.

1 Mos. 1,27. 2,16. 5 Mos. 30,19.

15. Om du vill, kan du hålla buden, och att öfva trohet står i ditt eget val.

Matt. 19,17.

16. Han har satt framför dig eld och vatten, mot hvilketdera du vill kan du räcka ut din hand.

17. Framför människan ligga lif och död, och hvilketdera hon väljer skall blifva henne gifvet.

5 Mos. 30,15 f. Jer. 21,8.

18. Ty stor är Herrens vishet; väldig är han i makt, och allting ser han.

Syr. 23,19. Hebr. 4,13.

19. Och hans ögon äro vända till dem som frukta honom, och han känner allt hvad en människa har för händer.

Ps. 33,18. 34,16. 1 Petr. 3,12.

20. Men ingen bjöd han att vara ogudaktig, och ingen gaf han lof till att synda.

16 Kapitlet.

Ogudaktiga barn en osäker besittning. Ogudaktighetens straff. Varning för andlig säkerhet. Guds verk i naturen.

A stunda icke ett stort antal onyttiga barn, och gläd dig ej öfver ogudaktiga söner.

Vish. 4,1.

2. Om du också får många barn, så gläd dig ej öfver dem, om icke Herrens fruktan finnes hos dem.

3. Lita icke på att de skola få lefva, och gör dig icke säker på att de skola bestå.

Ty ett kan vara bättre än tusen, och att dö barnlös är bättre än att hafva ogudaktiga barn.

4. Genom en enda förståndig man blifver en stad folkrik, men en hel stam af laglösa blifver utrotad.

5. Mycket sådant har jag skådat med mina ögon, och om ännu större ting har mitt öra hört.

6. I en församling af syndare upplammar eld, och öfver ett ohörsamt folk upplammar vrede.

4 Mos. 11,1.

7. Herren hade ingen misskund med forntidens jättar, när de uppreste sig mot honom i sin väldighet.

1 Mos. 6,4 f. Bar. 3,26 f. 2 Petr. 2,5.

8. Han skonade icke det folk bland hvilket Lot bodde; de voro i hans ögon en styggelse för sin fräckhets skull.

1 Mos. 19,23 f. Hes. 16,43.

9. Han hade intet förbarmande med det till fördärf hemfallna folket,

med dem som blefvo utrotade i sina synder.

1 Mos. 18,20 f.

10. Så gick det ock de sex hundra tusen männen, som hade sammangaddat sig i sina hjärtans hårdhet.

2 Mos. 12,37. 4 Mos. 11,21. 26,65.

11. Och om det vore allenast en enda hårdnackad man, förunderligt vore, om han blefvo ostraffad.

Ty barmhärtighet, men ock vrede, finnes hos Herren;

han härskar öfver förlåtelse, men utguter ock vrede.

2 Mos. 20,5 f. Jos. 7,1. Syr. 5,6 f.

12. Så stor som hans barmhärtighet är, så stor är ock hans tuktan;

enhvar dömer han efter hans gärningar.

Rom. 2,6.

13. Ej skall syndaren undkomma med sitt rof,

och den frommes förväntan skall han icke dröja att uppfylla.

Pred. 8,12 f.

14. Hvar god gärning skall han främja;

enhvar skall få efter hvad han har gjort.

Ps. 62,13. Syr. 17,23.

17. Säg icke: »Jag är fördold för Herren,

icke tänker väl någon på mig i höjden. Bland så många människor kan jag icke blifva ihåkommen.

Och hvad är min själ i den omätliga världen?»

Ps. 10,4 f. 33,13 f. 94,7. Syr. 23,18 f.

18. Se himmelen och himlarnas himmel,

hafsdjupet och jorden bäfva, när han kommer med sin hemsökelse.

Ps. 18,8 f. Matt. 24,29.

19. Ja, bergen och jordens grundvalar

skälfva och darra, när han ser på dem.

Ps. 97,5. 104,32. Nah. 1,5.

20. Och sådant begrundar man icke i sitt hjärta!

Och hvem besinnar hans vägar?

21. Likasom stormvinden, som människan icke kan se,

så äro de flesta af hans verk förborgade.

Pred. 11,5. Joh. 3,8.

22. »Hvem kan förkunna hans rättfärdighets verk? Eller hvem kan vänta ut dem?»

Ty länge dröjer det, till dess han verkställer sitt beslut.»

23. Så tänker den som har ringa förstånd,

och en fåkunnig och förvillad man tänker sådan dårskap.

24. Hör mig, min son, och lär dig förstånd,

och akta i ditt hjärta på mina ord.

25. Jag vill yppa en lära, vägd på våg,

och med noggrannhet meddela förstånd.

26. När Herren skapade sina verk i begynnelsen,

redan då han danade dem, bestämde han åt hvar och ett dess särskilda lott.

1 Mos. 1,1 f.

27. Han ordnade för evärdlig tid sina verk

och fastställde deras maktbefogenheter släkte efter släkte.

De blifva icke hungriga eller utmattade,

och de förtrötta icke att utföra sina värf.

Jes. 40,26. Syr. 43,10.

28. De stöta icke mot hvarandra, och aldrig äro de ohörsamma mot hans ord.

Ps. 104,19 f.

29. Och därefter skådade Herren ned på jorden

och uppfyllde den med sitt goda.

30. Med allehanda lefvande väsen betäckte han dess yta,

och till den vände de åter tillbaka.

Ps. 104,29.

17 Kapitlet.

Människans skapelse. Lagen. Guds vdergällande rättfärdighet. Uppmaning till omvändelse.

Herren skapade människan af jord, och han lät henne åter vända dit tillbaka.

1 Mos. 2,7. 3,19.

2. Han räknade människornas dagar och tillmätte dem deras bestämda tid

och gaf dem makt öfver allt som är på jorden.

Job 14,5.

3. Han beklädde dem med kraft efter det mått som anstod dem,
och till sin afbild skapade han dem.
1 Mos. 1,27 f. 5,1. Vish. 2,23.
4. Han lät fruktan för dem komma öfver allt kött och gaf dem makt att råda öfver fyrfotadjur och fåglar.
1 Mos. 9,2.
6. Förnuft och tunga och ögon gaf han dem,
öron och ett hjärta, så att de skulle kunna tänka.
Ordspr. 20,12.
7. Med förstånd och insikt uppfyllde han dem,
och godt och ondt visade han dem.
8. Han satte sitt öga i deras hjärtan för att kunna visa dem storheten i sina verk,
9. på det att de skulle förkunna hans väldiga gärningar.
10. och prisa hans heliga namn.
11. Han förelade dem visdom, och en lag till lif gaf han dem till besittning.
Bar. 4,1.
12. Ett evigt förbund stiftade han med dem,
och sina rätter visade han dem.
2 Mos. 24,1. 5 Mos. 4,13.
13. Deras ögon fingo skåda hans härlighets majestät,
och hans stämmas härlighet hörde deras öra.
2 Mos. 19,16 f.
14. Och han sade till dem: »Tagen eder till vara för allt hvad orätt är»,
och gaf dem befallning, enhvar angående hans nästa.
15. Deras vägar ligga alltid inför honom,
de äro icke fördolda för hans ögon.
Jer. 16,17.
17. (Öfver hvart folk har han satt en furste,

- under det att Israel är Herrens egen besittning.) 5 Mos. 4,19 f. Dan. 10,13. Vish. 6,3 f. Rom. 13,1 f.
19. Alla deras gärningar ligga inför honom klara såsom solen,
och hans ögon äro oafvändt riktade på deras vägar.
Syr. 23,19. Hebr. 4,13.
20. Deras missgärningar äro icke fördolda för Herren,
och alla deras synder ligga uppenbara inför honom.
Ps. 90,s.
22. En mans barmhärtighet förvarar han såsom en signetring,
och en människas välvillighet aktar han såsom sin ögonsten.
Ps. 17,3.
23. En gång skall han stå upp och vedergälla dem
och låta vedergällningen komma öfver hvars och ens hufvud.
Syr. 16,14. Matt. 16,27.
24. Men dem som göra bättring tilllåter han att vända om,
och han uppmuntrar dem hvilkas hopp sviktar.
Matt. 11,28.
25. Så vänd dig nu till Herren och upphör att synda,
bed inför hans ansikte och undvik alltmer att falla.
Ps. 34,15. Jer. 3,12. Apg. 3,19.
26. Kom tillbaka till den Högste och vänd om från orättfärdigheten,
och hata af hjärtat all styggelse.
27. Hvem prisar den Högste i dödsriket?
Allenast de som lefva bringa honom lof.
Ps. 6,6. Jes. 38,18. Bar. 2,17.
28. Hos den döde tystnar tack-sägelsen — han är ju icke ens mer till;
den som har lif och hälsa, han prisar Herren.
29. Huru stor är icke Herrens barmhärtighet

och hans förlåtande nåd mot dem
som vända sig till honom!

Ps. 103,8 f.

30. Ty människorna kunna icke
vara fullkomliga;
människors barn äro ju icke odöd-
liga.

31. Hvad är väl klarare än solen?
Och ändå sviker dess sken.
Huru mycket mer då en människa,
som har sitt sinne riktadt på
kött och blod!

1 Mos. 8,21. Job 25,5. Rom. 8,7. 1 Kor. 2,14.

32. Herren mönstrar himlahöjdens
härskaror,
men människorna äro alla stoft och
aska.

Ps. 103,14. Syr. 10,9.

18 Kapitlet.

*Guds storhet och människans ringhet. Det
vänliga ordet. Uppmaning till förtänk-
samhet. Varning för vällefnad.*

Han som lefver i evighet, han
har skapat det alltsammans.

2. Herren allena har rätten. Jes. 45,21.

4. Åt ingen har han gifvit makt
att förkunna hans verk.

Och hvem kan utranssaka hans väl-
diga gärningar?

5. Hvem kan mäta kraften af hans
majestät?

Och hvem kan därjämte skildra hans
nådesbevis?

Ps. 40,6.

6. Intet kan tagas bort och intet
läggas till,

och ingen kan utranssaka Herrens
underbara verk.

Ps. 139,17 f. Syr. 42,21.

7. När någon kommer till slutet
därmed, då först begynner
han;

och när han upphör, står han där
rådlös.

8. Hvad är människan, och hvad
duger hon till?

Hvad godt eller hvad ondt kan hon
åstadkomma?

Job 35,6 f.

9. Talet af en människas dagar
är, när det når högt, hundra
år.

Ps. 90,10.

10. Såsom en vattendroppe i haf-
vet eller såsom ett sandkorn
äro hennes få år i den oändliga tiden.

11. Fördenskull är Herren långmo-
dig mot dem
och utgjuter öfver dem sin barm-
härthighet.

Vish. 12,18. Luk. 13,7 f.

12. Han ser och känner att deras
ände är svår;

fördenskull gifver han sin förlåtelse
i rikt mått.

Ps. 103,14.

13. En människas barmhärthighet
riktar sig mot hennes nästa,
men Herrens barmhärthighet sträcker
sig till allt kött.

Han agar och tuktar och undervisar
och för till rätta, likasom en herde
sin hjord.

Ps. 23,1 f. 104,27 f. 145,9. Jes. 40,41. Tob. 13,12.

14. Han förbarmar sig öfver dem
som taga emot tukt

och öfver dem som villigt följa hans
rätter.

15. Min son, när du gör godt, så
gör det utan förebråelser;
och fäll aldrig sårande ord, när du
gifver en gåfva.

16. Mildrar ej daggen den brän-
nande hettan?

Likaså är ett ord förmer än din gåfva.

2 Kor. 9,7.

17. Ja, är icke ett ord mer värdt
än en god gåfva?

Men bådadera finnas hos en man som
vill göra godt.

18. En dåre talar ovänligt hårda
ord,

och den missunnsammes gåfva fram-
pressar tårar.

19. Hämta själf lärdom, innan du
talar,

och sök bot, förrän sjukdomen kom-
mer.

20. Rannsaka dig själf, förrän dom fälles, så skall du i hemsökelsens stund finna förlåtelse.

21. Ödmjuka dig, innan du får en sjukdom, och visa ånger i samma stund som du syndat. Syr. 5,7.

22. Låt icke hindra dig från att i rätt tid betala ditt löfte, och vänta icke till din dödsstund med att infria det. 5 Mos. 23,21. Pred. 5,3.

23. Öfverväg nog, innan du gör ett löfte, och var icke lik en människa som frestar Herren.

24. Tänk under dina sista dagar på vreden och på domens stund, när Herren vänder sitt ansikte ifrån dig. Syr. 7,36.

25. Tänk på hungerns tid, medan du ännu har allt tillfyllest, på fattigdom och brist under rikedomens dagar. 1 Mos. 41,33 f.

26. Från morgon till afton växlar tiden, och allt skiftar hastigt om inför Herren. Ordspr. 27,1.

27. En vis man är på sin vakt i allt, och i frestelsens stund tager han sig till vara för felsteg.

28. Hvar förståndig man känner visheten; och den som har funnit henne, honom gifver hon sitt lof.

29. De som förstå visa ord ådagalägga ock själfva vishet och låta träffande ordspråk flöda.

30. Följ icke dina begärelser, och hejda dina lustar. Gal. 5,16. 1 Petr. 2,11.

31. Om du gifver fritt lopp åt din själs begärelse, så skall den göra dig till ett ämne för dina fienders skadeglädje. Syr. 6,4

32. Haf icke din glädje i yppig vällefnad; utarma dig icke genom ditt deltagande däri. Luk. 16,19 f..

33. Blif icke en tiggare genom att fira dryckesfester för lånta penningar, medan du själf intet har i din pung.

19 Kapitlet.

Följden af ett besinningslöst lefnadssätt. Det onda ryktet. Äkta och falsk vishet.

En arbetare som är hemfallen åt dryckenskap blifver icke rik; den som föraktar det ringa kommer inom kort på obestånd. Ordspr. 21,17.

2. Vin och kvinnor leda förståndiga män på afvägar, och den som håller sig till skökor sätter ännu mera på spel. 1 Mos. 19,32. 1 Kon. 11,4. Hos. 4,11. Syr. 9,9.

3. Förruttelse och maskar skola få honom till byte, och en besinningslös själ skall ryckas bort. Ordspr. 7,26.

4. Den som är snartrogen är lätt-sinnig, och den som felar häri försyndar sig mot sig själf.

5. Den som glädes öfver det onda ådrager sig dom,

6. men den som hatar skvaller slipper mycket ondt.

7. För aldrig vidare hvad någon har sagt; du skall alls intet förlora därpå. Syr. 42,1.

8. Omtala det icke, vare sig för vän eller ovän; håll det doldt, så framt du icke begår synd därmed.

9. Ty när man väl har hört dig, så tager man sig i akt för dig, och vid lägligt tillfälle skall man visa dig sitt hat.

10. Har du hört ett rykte, låt det då dö med dig; var lugn, du kommer icke att sprängas där af.

11. För ett ryktes skull får en dåre födslosmärter, likasom en barnaföderska för fostrets skull.

12. Likt en pil som fastnat i låret är ett rykte som inkommit i en dåre.

13. Tag din vän i förhör; kanhända är han icke skyldig.

Men om han är skyldig, så tillrättvisa honom, för att han icke må fela på nytt. *Matt. 18,15 f.*

14. Tag din vän i förhör; kanhända har han icke sagt det.

Men om han har sagt det, så tillrättvisa honom, för att han icke må upprepa det.

15. Tag din vän i förhör; ty ofta är förtalet framme.

Och tro icke allt hvad som säges,

16. Mången förgår sig, men utan ond afsikt.

Och hvem har icke syndat med sin tunga? *Jak. 3,2.*

17. Tag din nästa i förhör, innan du talar strängt till honom, och lämna rum för den Högstes lag. *3 Mos. 19,17.*

20. All vishet är tillika Herrens fruktan, och till all vishet hör att man håller lagen.

Job 28,28. Ps. 111,10. Ordsp. 1,7. Syr. 1,27.

22. Men vishet är icke att vara förfaren i det onda, och syndares rådklokhet är icke förstånd. *Vish. 1,4. Syr. 15,7.*

23. Det finnes en vishet, som dock är en styggelse, och det finnes dårar, som hafva föga af önska. *Jak. 3,15 f.*

24. Bättre är att vara gudfruktig, om ock underlägsen i insikt, än att hafva öfverflöd på förstånd, men vara en lagöfverträdare.

25. Mången skarpsinnig klokskap är orättfärdig,

och mången går bakslugt till väga för att bringa det rätta i dagen.

26. Mången går nedböjd i sorgdräkt,

under det att hans inre är fullt af svek. *Jer. 41,6 f. Syr. 12,16 f.*

27. Han hänger hufvudet och låtsar sig döf på ena örat, men när han är obemärkt, öfverraskar han dig.

28. Och om han hindras att synda af brist på kraft, så skall han dock göra dig illa, så fort han får tillfälle.

29. På utseendet kännes en man, och den vise kännes på sitt sätt att skicka sig.

Ordsp. 6,12 f. Syr. 13,25 f. 27,22 f.

30. Klädseln och leendet och gången röja hvem och hvad en människa är. *Syr. 21,20.*

20 Kapitlet.

Man bör tala och tåga i rätt tid. Skenet kan bedraga. Däreus girighet, tungans synder, vishetens nytta.

Mången gång tillrättavisar man i otid,

och mången gång är den klok som tiger. *Syr. 19,17.*

2. Långt bättre är att tillrättavisa än att bära agg;

och den som erkänner sitt fel slipper undan obehag.

4. Lik en snöping som trår efter att beröfva en jungfru hennes oskuld

är den som vill häfda rätten genom våld. *5 Mos. 1,16 f.*

5. Mången som tiger befinnes vara vis,

men mången gör sig förhatlig genom mycket ordande.

6. Mången tiger, ty han kan icke gifva något svar;

men mången tiger, därför att han vet sin tid. Pred. 3,7.

7. En vis man tiger, till dess tiden är inne;

men skräflaren och dåren taga ej den rätta tiden i akt.

Ordspr. 25,11.

8. Den som har öfverflöd på ord väcker motvilja, och den som kommer med maktspråk gör sig förhatlig. Ordspr. 10,19.

9. En människas olycka är mången gång hennes lycka, och af en vinning blifver mången gång en förlust.

10. Mången gåfva gifves, utan att man får gagn däraf, och mången gåfva vedergälles dubbelt. Ordspr. 28,27.

11. För mången blifver den ära han åtnjuter till skada, och mången får ur förödmjukelsen upplyfta sitt hufvud.

12. Mången köper mycket för en ringa penning, men får dock betala det sjufaldt.

13. Den vise gör sig omtyckt genom sitt tal, men dårars fagra ord äro förspillda. Syr. 18,16 f.

14. En dåres gåfva länder icke dig till gagn, ty med giriga blickar ser han efter dig.

15. Knappa äro hans gåfvor, men många hans hårda ord, och han spärrar upp munnen såsom en utropare.

I dag lånar han ut, i morgon kräfver han igen; förhatlig är en sådan människa.

16. Dåren säger: »Jag äger ingen vän, och jag får ingen tack för mina välgärningar.

De som äta mitt bröd hafva onda tungor.»

17. Huru ofta och af huru många blifver ej en sådan förhånad!

18. Det är bättre att falla på marken än genom sin tunga; så inträffar ock de ondas fall med hast.

19. Ord i orätt stund höra samman med en obehaglig människa; i vettlösa människors mun äro sådana ord vanliga.

20. Ett tänkespråk från en dåres mun vinner intet bifall, ty han uttalar det icke i rätt tid.

21. Mången hindras af sin fattigdom ifrån att synda och behöfver icke få sitt lugn stördt af samvetskval.

22. Mången bereder sitt eget fördärf genom blyghet och fördärfvar sig genom att skicka sig såsom en fåkunnig. Syr. 4,21.

23. Mången gifver för skam skull löften åt en vän och skaffar sig därigenom oförskylltd i honom en fiende.

24. En stygg fläck på en människa är lögnen; i vettlösa människors mun är den vanlig.

25. Bättre är en tjuf än en som har till vana att ljuga; men båda skola de få fördärf till arfvedel. Syr. 5,14. 7,13.

26. En lögnaktig människas sinnesart är en vanheder för henne, och hennes skam följer henne beständigt åt. Ps. 5,7. Upp. 21,27.

27. Den vise främjar sitt eget bästa genom sina ord, och en förståndig man vinner ynnest hos de store. 1 Mos. 41,37 f.

28. För den som väl brukar sin jord stiger säden i bingen,

och den som åtnjuter stormäns ynnest får orättfärdighet öfver-skyld. Ordspr. 12,11. 28,19.

29. Skänker och gåfvor blända ock vise mäns ögon,
och såsom en munkaffe hindra de dem att tala bestraffande ord. 2 Mos. 23,8. 5 Mos. 16,19.

30. Dold vishet och förborgad skatt, hvartill gagna de båda? Syr. 41,14. Matt. 25,18. Luk. 11,33.

31. Bättre är en människa som döljer sin dårskap, än en som döljer sin vishet.

21 Kapitlet.

Uppmaning till att undfly synden och till att göra bättring. Den vise och dåren.

Min son, har du syndat, så gör det icke mer,
och bed om förlåtelse för hvad du förut har brutit. Syr. 5,5 f. 17,25.

2. Fly för synden såsom för en orm;
ty om du kommer den för nära, så stinger den dig.

Dess tänder äro lejonotänder, som dräpa människors själar. Ordspr. 23,32.

3. All lagöfverträdelse är såsom ett tveeggadt svärd;
för det sår som den gifver finnes ingen läkedom. Ordspr. 5,4.

4. Tyranni och våldsamhet förröda rikedom;
så blifver ock den öfvermodiges hus förrödt. Syr. 10,8 f.

5. Bönen från den fattiges mun når ej längre än till dennes öron,
men domen öfver honom kommer med hast.

6. Den som hatar bestraffning är inne på syndarens väg;
men den som fruktar Herren omvänder sig i sitt hjärta, Syr. 32,17.

7. På långt håll gör sig storskräflaren känd,
men den förståndige märker när han tager miste.

8. Den som bygger sitt hus med andras penningar,
han är lik en som samlar sten till sin egen grafhög. Ordspr. 21,6.

9. De ogudaktigas hop är såsom en packe blånor,
och deras ände är att förtäras af eld. Jes. 1,31. Mal. 4,1.

10. Syndarens väg är jämn och väl stenlagd,
men vid dess slut öppnar sig dödsrikets djup. Ordspr. 14,12. Matt. 7,13.

11. Den som håller lagen är herre öfver sina begär,
och fulländningen af Herrens fruktan visheten. Syr. 1,16. 15,1. Joh. 7,17.

12. Den som icke är klok kan ej bibringas tukt,
men det finnes en klokhet som är rik på bittra följder.

13. En vis mans kunskap flödar öfver såsom en öfversvämande flod,
och hans rådklokhed är såsom en levande källa. Ordspr. 18,4. Joh. 4,14.

14. En dåres inre är såsom ett sprucket krus;
ingen kunskap kan han hålla kvar.

15. Om en förständig man får höra ett vist ord,
så prisar han det och fogar ett annat därtill.

Om en lättfärdig hör det, så misshagar det honom,
och han kastar det bakom ryggen. Ordspr. 1,5. 9,9.

16. En dåres tal är såsom en börda på en vandring,
men på den insiktsfulles läppar bor behag. Ordspr. 10,32.

17. Till den förständigiges mun lyssnar man gärna i folkförsamlingen,

och hans ord begrundar man i sitt hjärta.

Syr. 15,5.

18. Såsom ett sammanstörtadt hus är visheten för dåren, och den oförståndiges kunskap yttrar sig i meningslösa ord.

19. Såsom bojor på fötterna är tukt för de oförnuftiga och såsom handbojor på högra handen.

20. Dåren gifver till ett högt gap-skrott, men en klok man småler på sin höjd helt stilla.

Pred. 7,7. Syr. 19,30. 27,13.

21. Såsom ett gyllene smycke är tukt för den förståndige och såsom en prydnad på högra armen.

Ps. 141,5.

22. Dåren skyndar med snabb fot in i ett hus, men den erfarne mannen dröjer för-synt vid ingången.

23. Den vettlöse spejar från dörren in i huset, men den väluppfostrade stannar utan-för.

24. Att lyssna vid dörren visar brist på uppfostran, och den förståndige skulle tyngas af det vanhedrande däri.

25. Den fräckes läppar orda om det som icke angår honom, men de förståndiga väga sina ord på våg.

Syr. 28,25.

26. Dårarna hafva sitt hjärta i sin mun, men de vises mun är såsom deras hjärta.

27. När den ogudaktige förbannar sin vedersakare, så förbannar han sig själf.

28. Örontasslaren sätter fläckar på sig själf och gör sig hatad af dem bland hvilka han bor.

Syr. 5,14.

22 Kapitlet.

Den late. Vanartiga barn: En dåres be-grätansvärda tillstånd. Det fasta sinnet. Regler för vänskapen.

Den late kan liknas vid en smutsad sten, och enhver hvisslar åt honom för hans föraktlighets skull.

2. Den late kan liknas vid en göd-selklump;

enhvar som tager upp den skakar smutsen af handen.

3. Det är en skam för en fader att hafva födt en vanartig son, och att föda en sådan dotter bringar skada.

Ordspr. 17,21, 25.

4. En förståndig dotter får sig en man,

men den som drager skam öfver sin omgifning blifver till sorg för den som födt henne.

5. Den fräcka utskämmer både sin fader och sin man och blifver föraktad af båda.

6. Såsom musik i sorgetid är att tala i orätt stund;

men aga och tukt äro alltid vishet.

Ps. 137,3. Ordspr. 25,20.

7. Att undervisa en dåre är såsom att hoplimma en sönderslagen lerkruka,

såsom att uppväcka en sofvande ur djup sömn.

Ordspr. 27,22.

8. Att tala inför en dåre är såsom att tala inför en som håller på att somna;

när man slutat, säger han: »Hvad var det?»

11. Gråt öfver en död, ty hans ljus är slocknadt;

gråt ock öfver en dåre, ty hans för-stånd är slocknadt.

Gråt mindre öfver en död, ty han har kommit till ro;

men dårens lif är värre än döden,

Syr. 38,16.

12. Sorgen efter en död varar i sju dagar,
men öfver en dåre och en ogudaktig
i alla hans lifsdagar.

1 Mos. 50,10.

13. Tala icke mycket med den oförnuftige,
och sök icke den fåkunniges umgä-
ngä.

Tag dig tillvara för honom, så att du
icke ådrager dig förtret.

Då skall du icke heller blifva nedsmutsad,
när han skakar på sig.

Undvik honom, så skall du finna ro
och icke behöfva plågas af hans vanvett.

Ordspr. 14,7. Syr. 8,17.

14. Hvad finnes som är tyngre än bly?

Hvilket namn skulle det väl bära annat än »dåre»? Syr. 21,16.

15. Sand och salt och en klump järn

är lättare att bära än en fåkunnig människa.

Ordspr. 27,3.

16. Ett bjälkverk, infogadt i en byggnad,
går icke isär vid en jordstöt.

Så är det ock med ett sinne som har sitt fäste i välbetänkta rådslag;

i farans stund rädes det icke.

Matt. 7,24 f.

17. Ett sinne som hvilat säkert på klok eftertanke

är såsom puts af sand på en slät vägg.

18. Grus som ligger fritt på en höjd håller icke stånd mot vinden.

Så är det ock med ett sinne som är försagdt till följd af dåraktigt tänkesätt;

det håller icke stånd mot någon förskräckelse.

19. En stöt i ögat drifver fram tårar,

en stöt i hjärtat framkallar smärta.

20. Kastar man sten på fåglar,
så skrämmer man bort dem;

och skymfar man en vän, så upplöser man vänskapen. Syr. 27,21.

21. Om du drager ditt svärd mot en vän,
så uppgif icke hoppet; ty återgång är möjlig.

22. Om du upplåter din mun mot din vän,

så var icke rädd; ty försoning är möjlig. Men skymf och öfvermod, röjd hemlighet och svekfullt anslag — är sådant på färde, då flyr hvar vän sin kos. Syr. 27,17.

23. Sök vinna förtroende hos din nästa, medan han är fattig,
på det att du må få dela hans öfverflöd i hans lyckas dagar.

Stanna hos honom i nödens tid,
på det att du, när han får något arf,
må få dela arvet med honom.

24. Före elden kommer dunst från ugnen och rök;

på samma sätt komma smädelser före blodsutgjutelse.

25. Ej vill jag skämmas för att skydda min vän,

och jag vill icke hålla mig borta från honom.

26. Och om något ondt skulle hända mig för hans skull,

så skall enhvar som får höra därom taga sig till vara för honom.

23 Kapitlet.

Bön om skydd mot tungans och köttets frestelser. Munnens tukt. Tre slag af otukt.

O att någon ville sätta en vakt för min mun

och ett konstrikt insegel på mina läppar,

så att jag icke komme på fall genom min tunga

och icke genom henne råkade i fördärf! Ps. 39,2. 141,3. Syr. 28,24 f.

1. O Herre, min fader och mitt lifs härskares,

låt mig icke komma på fall genom dem.

2. O, att ett gissel vore beredt för min tanke

och ett vishetens tuktoris för mitt hjärta,
så att skonsamhet icke öfvades, när jag felar,

eller öfverseende, när jag syndar med dem,

3. på det att icke mina förvillelser måtte blifva många

och mina synder öfverflöda
och jag så komma på fall i mina motståndares åsyn

och min fiende få känna skadeglädje öfver mig!

4. Herre, min fader och mitt lifs Gud,

gif mig icke till pris åt deras rådslag.
Låt icke mina ögon se efter det som är högt,

5. och håll begärelsen borta ifrån mig.

6. Låt icke bukens begär och köttets lust få makt öfver mig,
och låt mig icke hemfalla åt ett skamlöst sinnelag.

7. Hören barn, om munnens tukt; den som aktar härpå skall icke låta sig fångas.

8. Genom sina läppar snärjes syndaren,

och smädaren och den öfvermodige komma genom dem på fall.

9. Vänj icke din mun vid svärjande, och tag icke till vana att nämna den Heliges namn.

2 Mos. 20,7. Syr. 27,14. Matt. 5,14.

10. Ty likasom en tjänare hvilken man oaförligen måste tukta aldrig blifver fri ifrån blånader, så blifver den som ständigt svär och nämner namnet aldrig ren från synd.

11. En man som ofta svär begår mycken synd,
och plågan skall icke vika från hans hus.

Om han förgår sig, så hvilar dock hans synd på honom;
och frågar han icke därefter, så har han försyndat sig dubbelt.

Och om han svär falskt, så skall han icke blifva ostraffad,
nej, hemsökelser i mängd skola drabba hans hus.

12. Det finnes ett talesätt som är lika med döden*.

Må det aldrig blifva funnet i Jakobs arfvedel!

Ty allt sådant må vara fjärran ifrån de fromma,

och de må icke invefva sig i synder.

3 Mos. 24,14 f.

13. Vänj icke din mun vid ohyfsad råhet,

ty sådan för med sig syndiga ord.

14. Tänk på din fader och din moder,

när du sitter i stormäns krets,
så att du icke glömmes dig i deras närvaro

och genom din onda vana bevisar dig såsom en dåre

och så kommer att önska att du aldrig hade blifvit aflad

och förbannar den dag då du föddes.

15. En människa som vänjer sig vid smädligt tal

låter icke tukta sig under hela sitt lif.

16. Två slags människor begå mycken synd,

och det tredje slaget drager öfver sig vrede.

Ett lidelsefullt sinne är likt brinnande eld;

det slocknar icke, förrän det blifvit förtärdt.

* D. ä. hädelse mot Gud.

En människa som öfvar otukt på sitt eget kött

hör icke upp, förrän elden brunnit ut.

17. För en lösaktig människa smakar all spis söt; hon tröttnar icke, förrän hennes lif är till ända.

18. En man som går bort ifrån sin äkta säng

säger vid sig själf: »Hvem ser mig? Mörker omgifver mig, och väggarna skyla mig,

och ingen ser mig; hvad har jag att frukta?

Mina synder skall den Högste icke komma ihåg.»

Job 22,13. 24,15. Ps. 10,4. Jes. 29,15.

19. Men människoögon äro hans förskräckelse.

Och han vet icke att Herrens ögon äro tiotusenfalt klarare än solen,

och att de blicka ned på människors alla vägar

och skåda in i de hemligaste vrår.

Ps. 139,7 f. Ordspr. 15,3. Jer. 16,17. Syr. 17,19. Hebr. 4,13.

20. Allting är känt af honom, innan det har blifvit till, så ock sedan det har blifvit fullbordadt.

Ps. 139,16. Apg. 15,18.

21. En sådan man skall på gatorna i staden få sitt straff, och han skall blifva gripen där han minst förmodar. 3 Mos. 20,10.

22. Så går det ock en kvinna som har öfvergifvit sin make och skaffat en arfvinge i huset med en främmande man. Joh. 8,5.

23. Ty först och främst har hon varit ohörsam mot den Högstes lag,

och vidare har hon förbrutit sig mot sin man;

för det tredje har hon i otukt begått äktenskapsbrott

och med en främmande man skaffat barn i huset.

24. En sådan kvinna skall föras bort inför folkförsamlingen, och öfver hennes barn skall hemsökelse komma. 5 Mos. 22,24. Hes. 16,38 f.

25. Hennes barn skola icke slå rot, och hennes grenar skola icke bära frukt. Vish. 3,16. 4,3. Syr. 40,15.

26. Det minne hon efterlämnar skall förbannas, och hennes skam skall icke utplånas.

4 Mos. 5,27.

27. Och så skola de efterlevande lära sig

att intet är bättre än Herrens fruktan och intet ljufvare än att akta på Herrens bud. Ps. 19,11. Syr. 24,20.

24 Kapitlet.

Visheten prisar sig själf; hennes inbjudan. Syrak en vishetslärare för kommande släkten.

Visheten prisar sig själf och berömmar sig midt ibland sitt folk.

2. I den Högstes församling upplåter hon sin mun och berömmar sig inför hans härskara: Ordspr. 8,1 f.

3. Jag utgick från den Högstes mun, och såsom ett töcken öfvertäckte jag jorden. Vish. 7,25 f.

4. Jag tog min boning i himlahöjderna, och min tron stod på en molnpelare.

5. Jag allena genomfor himlarunden och vandrade omkring i afgrundernas djup. Ps. 139,7 f.

6. Bland hafvets vågor och på hela jordytan, bland alla folk och släkter härskade jag. Apg. 14,17. 17,27.

7. Hos alla dessa sökte jag en hvilo-stad.

I hvems arfvedel skulle jag väl finna härbärke?

8. Då fick jag en befallning ifrån alltings skapare, han som hade skapat mig lät mig finna en varaktig boning.

Och han sade: »Slå upp din boning i Jakob, och mottag en besittning i Israel.»

5 Mos. 4,6 f. 32,9. Ps. 147,19 f.

9. Före all tid, i begynnelsen, skapade han mig, och aldrig någonsin skall jag upphöra att finnas till. Ordspr. 8,22 f.

10. I det heliga tabernaklet gjorde jag prästtjänst inför honom, och likaså fick jag en fast boning på Sion. Ps. 78,68. 132,13.

11. I den stad som han älskar lät han mig sammalunda finna ro, och i Jerusalem är mitt herradöme.

12. Och jag slog rot hos ett äradt folk, i Herrens ägoslott, i hans arfvedel. 5 Mos. 32,9. Syr. 17,17.

13. Jag växte hög såsom en ceder på Libanon, såsom en cypress på Hermons berg. Hes. 31,3 f. Syr. 39,13.

14. Jag växte hög såsom en palm i Engeddi, såsom ett rosenträd i Jeriko, såsom ett skönt olivträd på fältet; såsom en platan växte jag i höjden.

15. Jag spred doft såsom kanel och välluktande aspalatus, såsom utsökt myrra utsände jag väl-lukt, såsom galban, sjönagel och stakte och såsom rökelseången i tabernaklet.

16. Jag sträckte ut i mina grenar såsom en terebint; härliga och sköna voro mina grenar.

17. Jag slog ut i fågring såsom en vinstock, och mina blommor blefvo till härlig och riklig frukt.

19. Så kommen då till mig, I som hafven åstundan efter mig, och mätten eder med mina häfvor.

20. Ty att tänka på mig är sötare än honung, och att hafva mig till besittning är förmer än renaste honung. Ps. 119,103. Syr. 23,27.

21. De som äta mig skola alltfört hungra, och de som dricka mig skola alltfört törsta. Joh. 6,35.

22. Den som lyssnar till mig skall icke komma på skam, och de som vinnlägga sig om mig skola icke synda.

23. Allt detta gäller Guds, den Högstes, förbunds bok, den lag som Moses påbjöd till en arfvedel för Jakobs menigheter;

25. den lag som låter vishet flöda såsom Pison och såsom Tigris i förstlingsfrukternas dagar; 1 Mos. 2,11.

26. som låter insikt rikligen strömma såsom Eufrat och såsom Jordan vid skördetiden; Jos. 3,15.

27. som låter tuktt stråla fram såsom ljuset, * såsom Gihon vid tiden för fruktskörden. 1 Mos. 2,13.

28. Den förste har icke lärt känna henne till fullo, likaså har den siste icke uttrannsakat henne.

29. Ty outtömlig såsom hafvet är hennes tanke och såsom det stora djupet hennes rådslag.

30. Och jag, jag var såsom en kanal från en flod, och såsom en vattenledning strömmade jag ut i lustgården.

* I den hebreiska texten stod här sannolikt en beteckning för Nilfloden, som af den grekiske översättaren förväxlades med den till skriftsättet mycket lika beteckningen för "ljus".

31. Jag sade: »Jag vill vattna min örtagård och rikligen fukta mina trädgårds-sängar.»

Men se, kanalen blef för mig till en flod, och min flod blef till ett haf.

32. Alltfort vill jag låta tukt stråla fram såsom morgonrodnaden och låta den lysa vida omkring.

33. Alltfort vill jag låta min lära strömma fram såsom profetiskt tal

och lämna den efter mig till alla kommande släktled.

34. Sen att jag icke har mödat mig för mig själf allena, utan för alla dem som trakta efter visheten. Syr. 33,13.

25 Kapitlet.

Tre sköna, tio prisvärda ting. Den onda kvinnan m. m.

Tre ting behaga mig väl och äro sköna inför Gud och människor:

endräkt mellan bröder, vänskap mellan grannar och att hustru och man komma väl öfverens.

1 Mos. 13,8. Ps. 133,1. Syr. 26,1 f. Rom. 12,10.

2. Men tre slag hatar min själ, och jag harmas högeligen öfver deras tillvaro:

en fattig som är öfvermodig, en rik som är en lögnare och en fåvitsk åldring som är en äkten-skapsbrytare.

3. Har du underlåtit att samla i din ungdom, huru skulle du då kunna finna något på din ålderdom?

Ordspr. 6,8. Syr. 6,18.

4. Huru väl kläder det icke gråhårsmän att fälla utslag och gamle män att veta råd!

5. Huru väl kläder icke vishet åldringar och eftertanke och rådkloshet män i ärad ställning!

6. Rik erfarenhet är åldringars ärekrans, och Herrens fruktan är deras berömmelse. Ordspr. 16,31.

7. Nio ting, som kommit i mina tankar, prisar jag i mitt hjärta och om det nionde vill jag tala med min tunga:

en man som har glädje af sina barn; den som, medan han lefver, får se sina fienders fall;

8. säll är ock den som får lefva samman med en förständig hustru

och den som icke plöjer med oxer och åsna tillsammans: *

den som icke felar genom sin tunga och den som icke behöfver tjäna en som är honom ovärdig;

5 Mos. 22,10. Syr. 14,1. 26,1. Jak. 3,2.

9. säll är den som har undfått förstånd

och den som får tala för lyssnande öron.

10. Huru stor är icke den som har funnit visheten!

Dock är han icke förmer än den som fruktar Herren. Syr. 10,22 f.

11. Herrens fruktan öfvergår allt. Den som håller fast vid den, vid hvem kan han förlikas?

13. Hvilka sår som helst, blott icke hjärtesår!

Hvilken ondska som helst, blott icke kvinnoondska!

14. Hvilken hemsökelse som helst blott icke hemsökelse genom dem som hata mig!

* Denna till den ursprungliga texten hörande versrad är utelämnad af den grekiske öfversättaren.

Och hvilken hämnd somhelst, blott icke mina fienders hämnd!

15. Intet hufvud är farligare än en orms hufvud*, och ingen vrede är värre än en fiendes vrede. Job 20,16.

16. Hellre ville jag bo tillsammans med ett lejon eller en drake än bo samman med en ond kvinna. Ordspr. 21,9. 19.

17. En kvinnas ondska förvandlar hennes utseende och gör hennes ansikte mörkt såsom en björn.

18. I kretsen af sina grannar sätter sig hennes man, och ofrivilligt suckar han bittert.

19. Ringa är all elakhet i jämförelse med en kvinnas elakhet. Drabbe henne syndarens lott!

20. Såsom en sandig backe för en gammal mans fötter är en talträngd hustru för en stillsam man.

21. Låt icke förleda dig af en kvinnas skönhet, och fatta icke åtrå till en kvinna. Syr. 42,12.

22. Vrede och oförsynthet och stor skam vållas af att en hustru försörjer sin man.

23. Nedslaget sinne och dyster uppsyn och hjärtesar vållas af en ond hustru.

Maktlösa händer och vacklande knän vållas af en hustru som icke gör sin man lycklig.

24. Med en kvinna tog synden sin begynnelse, och för hennes skull dö vi alla. 1 Mos. 3,6. 2 Kor. 11,3. 1 Tim. 2,14.

25. Låt icke vatten taga sig fritt lopp, och låt icke en ond hustru få någon makt.

26. Om hon icke vill gå vid din hand, så skär af bandet mellan dig och henne. 5 Mos. 24,1.

26 Kapitlet.

Kvinnodugd och kvinnoondska.

Säll är den man som har en god hustru; hans dagars tal varder fördubbladt. Ordspr. 31,10.

2. En duktig hustru gör sin man glädje, och han får fullborda sina år i frid. Ordspr. 12,4. 14,1.

3. En god hustru är en dyrbar lott, och hon kommer på dens lott som fruktar Herren. Ordspr. 18,22. 19,14.

4. Ehvad han är rik eller fattig, är hans hjärta förnöjdt, och hans uppsyn är alltid glad. Ordspr. 31,11 f.

5. För tre ting rädes mitt hjärta, och för det fjärde fruktar jag högeligen: förtal i staden och folkskockning och falsk angivelse, alltsammans värre än döden.

6. En pina för hjärtat och en grämselse är en kvinna som är svartsjuk på en annan och en stingande tunga som omtalar saken för alla.

7. En ond hustru är såsom ett bångstyrgt par oxar att taga en sådan är såsom att fatta tag i en skorpion.

8. En drucken kvinna väcker stor harm, och hon döljjer icke sin skam.

9. En kvinnas lösaktighet röjes af hennes fräcka ögonkast och märkes på hennes blickar. Ordspr. 6,25.

* Den hebreiska grundtexten hade här ett ord som betyder både "hufvud" och "gift". Den grekiske öfversättaren har oriktigt valt den förra betydelsen.

10. Håll sträng vakt öfver en tuktlös dotter,
för att hon ej, om hon får för mycken frihet, må begagna sig af den.

Höga V. 8,9. Syr. 7,24. 42,11.

11. Följ med vaksamhet en kvinna som har oblygt öga, och förvånas icke, om hon förbryter sig mot dig.

12. Såsom en törstig vandrare öppnar sin mun och dricker af allt slags vatten han finner på sin väg, så sätter hon sig ned framför hvar tältplugg och öppnar sitt koger för hvar pil.

13. En hustrus behag bereder hennes man fägnad, och hennes förstånd fyller hans ben med mærg.

En tystlåten hustru är en Herrens gåfva,

och ett väl tuktdadt sinne låter sig icke betala.

1 Petr. 3,1 f.

15. En blygsam hustru är en ljuflighet utan mått, och ingenting kan uppväga ett återhållsamt sinne.

16. Lik solen, när den uppgår i Herrens himlahöjder, är en god hustrus skönhet i hennes välordnade hus.

17. Likt lampan som skiner på den heliga ljusstaken är ansiktets skönhet på en välväxt gestalt

2 Mos. 25,31.

18. Lika gyllene pelare på en fot af silfver

äro välformade ben på stadiga hälar.*

2 Mos. 26,19.

28. Öfver två ting är mitt hjärta bedröfvadt, och öfver det tredje gripes jag af harm:

när en krigsman lider nöd till följd af fattigdom,
och när insiktsfulla män blifva ringaktade,
och när någon vänder om från rättfärdighet till synd;
denne bereder Herren för svärdet.

5 Mos. 13,5 f. Hes. 18,24.

27 Kapitlet.

Köpenskapens faror. Huru människor pröfvas. Följden af att röja hemligheter. Det onda går igen.

En köpman kommer svårligen undan försyndelser, och en krämare går ej fri ifrån synd.

1. För penningars skull hafva många syndat, och den som traktar efter att få mycket vänder sina blickar från det rätta hållet.

Ordspr. 23,1. Syr. 31,5 f. 1 Tim. 6,9 f.

2. Såsom en plugg drifves in i fogarna mellan stenar, så tränger sig synden in mellan köparen och säljaren.

3. Den som icke med allvar håller fast vid Herrens fruktan, hans hus blifver med hast omstörtadt.

4. När ett säll skakas, stannar smutsen kvar; likaså stannar det dåliga hos människan kvar i hennes tankar.

5. Såsom lerkärl i ugnen så lär man känna en människa genom hennes tänkesätt.

Syr. 2,5.

6. Frukten röjer trädets skötsel, likaså tänkandet en människas sinne- lag.

Matt. 12,33 f.

7. Prisa ingen, förrän du har hört hans tankar, ty på det sättet pröfvas människor.

* Verserna 19—27 utgöra sannolikt ett senare tillägg till den ursprungliga texten och äro därför här utelämnade. Liknande utelämnningar af enskilda verser hafva ofta måst göras i denna bok.

8. Om du far efter det rätta, så skall du vinna det och ikläda dig det såsom en praktskrud. Syr. 6,27 f.

9. Fåglarna slå ned bland sina likar, och sanningen vänder åter till dem som öfva henne.

10. Såsom lejonet lurar på sitt byte, så lurar synden på dem som göra hvad orätt är.

1 Mos. 4,7. Syr. 21,2.

11. Hvad den gudfruktige talar är alltid vishet, men den oförnuftige skiftar såsom månen.

12. Akta på tiden, när du befinner dig bland fåvitska människor, men dröj länge kvar bland de eftertänksamma. Syr. 4,20.

13. Dårars tal är en styggelse, och deras skratt är en syndig utsväfning. Syr. 21,20.

14. Storsvärjarens tal kommer håren att resa sig på ens hufvud, och när sådana kifvas, måste man stoppa till örönen. Syr. 23,9 f.

15. Kif mellan öfvermodiga vållar blodsutgjutelse, och deras otidigheter äro vidriga att höra.

16. Den som röjer hemligheter förlorar människors förtroende, och han finner aldrig en hjärtevän. Ordspr. 20,19. 25,9. Syr. 22,22.

17. Älska din vän och visa dig trofast mot honom; men har du röjt hans hemligheter, så löp icke vidare efter honom. Syr. 22,20 f.

18. Ty såsom en människa dödar sin fiende, så har du dödat vänskapen mellan dig och din broder.

19. Och såsom du släpper en fågel ur din hand, så har du låtit din broder fara och kan icke infånga honom.

20. Skynda icke efter honom, ty han är redan långt borta, och har flytt undan likasom hinden ur snaran.

21. Ty ett sår kan man förbinda, och efter smädelse är förlikning möjlig,

men för den som har röjt hemligheter finnes icke mer något hopp.

22. Den som blinkar med ögonen hopsmider ondt, och ingen kan fria sig för honom.

Ordspr. 6,12 f. 10,10.

23. Inför dina ögon är han söt i munnen

och uttalar stor beundran för hvad du säger,

men efteråt ändrar han sitt språk och ställer så till, att man stöter sig på dina ord.

Ps. 55,22. Ordspr. 26,24 f. Syr. 12,16.

24. Mycket hatar jag, men intet så mycket som en sådan; också Herren hatar ensådan människa.

25. Den som kastar en sten i höjden, kastar på sitt eget hufvud,

och ett försåtligt hugg sårar åt olika håll.

26. Den som gräfver en grop faller själf däri, och den som lägger ut en snara fångas själf i den. Ps. 7,16. Pred. 10,8.

27. Om någon gör något ondt, så faller det tillbaka på honom själf,

och han förstår icke hvarifrån det kommer.

28. De öfvermodiga håna och smäda, men straffet lurar såsom ett lejon på dem.

29. De som glädjas öfver de frommas fall skola fångas i snaran,

och grämelse skall förtära dem, förrän de dö.

28 Kapitlet.

Varning för vrede och stridslystnad. Den onda tungan.

Agg och vrede, också det är en styggelse,

och en syndig man framhärdar däri.

1. Den som hämnas skall få erfara Herrens hämnd,

och hans synder skall Herren skningslöst tillräkna honom.

5 Mos. 32,35. Rom. 12,19 f. Hebr. 10,30.

2. Förlåt din nästa den orätt han har gjort;

då skall ock du få tillgift för dina synder, när du beder.

Matt. 6,14.

3. En människa behåller vrede mot en annan,

och ändå begär hon läkedom af Herren!

Matt. 5,23 f. 18,23 f.

4. Mot en människa, som är hennes like, har hon intet förbarmande,

och ändå beder hon om förlåtelse för sina egna synder!

5. Om den som dock själf är kött behåller agg mot andra, hvem skall då bringa försoning för hans synder?

6. Tänk på änden, och hör upp att hysa fiendskap, på förgängelse och död, och förblif vid budorden.

3 Mos. 19,18. Syr. 18,24.

7. Tänk på budorden, och hys icke agg mot din nästa, på den Högstes förbund, och öfverse med andras fel.

Syr. 10,6.

8. Afhåll dig från strid, så skall du synda mindre;

ty en häftig människa upptänder strid,

Ordspr. 26,20 f.

9. och en syndig man ställer till split mellan vänner och utsår förtal bland dem som lefva i frid.

10. Ju mera bränsle, desto häftigare brinner det;

och ju större stridskrafterna äro, desto hetare blifver striden.

Ju mäktigare en man är, desto starkare blifver hans harm;

och ju större hans rikedom är, desto högre stiger hans vrede.

11. En tvist som hastigt utbryter upptänder eld,

och en strid som hastigt utbryter åstadkommer blodsutgjutelse.

12. Om du blåser på en eldgnista, så flamar den upp,

och om du spottar på den, så slocknar den;

och det ena som det andra kommer från din mun.

13. Förbannen örontasslaren och den tvetungade,

ty många som lefvat i frid hafva de störtat i fördärfvet.

Syr. 21,28.

14. Tredje mans tunga har bragt många på obestånd

och drifvit dem ifrån folk till folk. Fasta städer har hon nedrifvit,

och mäktiga herrars hus har hon omstörtat.

Ordspr. 15,4.

15. Tredje mans tunga har jagat duktiga hustrur ur deras hus

och beröfvat dem deras mödors lön.

16. Den som aktar på henne finner aldrig någon ro

och får icke bo i lugn.

17. Gisselslag framkalla blånader, men tungans slag krossa ben.

18. Många hafva fallit för svärds-egg,

dock icke så många som genom tungan.

19. Säll är den som har blifvit beskärmad för henne,

och som icke har råkat ut för hennes raseri,

som icke har måst släpa på hennes ok

och icke har behöft bindas med hennes fjättrar.

20. Ty hennes ok är ett ok af järn, och hennes fjättrar äro kopparfjättrar.

21. En ond död är den död som hon vållar; ja, själfva dödsriket är att föredraga framför henne.

22. Öfver de fromma får hon dock aldrig någon makt, och de skola icke förtäras i hennes låga. Ps. 31,24.

23. De som öfvergifva Herren, de falla i hennes våld; i dem får hon bränsle, så att hon icke slocknar.

Hon släppes lös mot dem såsom ett lejon, och såsom en panter söndersliter hon dem.

24. Upp, omhägna dina ägor med törnhäck,

och sätt dörr och rigel för din mun! 25. Sätt lås för ditt silfver och ditt guld,

och skaffa dig våg och vikt för dina ord! Syr. 21,25. 22,27.

26. Var på din vakt, så att du icke slinter genom tungan och faller omkull i dens åsyn som ligger i försåt för dig.

29 Kapitlet.

Om lån och borgen. Den kringvandrande främlingens bittra lot.

Den som öfvar barmhärtighet, han lånar åt sin nästa; och den som stöder honom med sin hand håller buden.

Ps. 37,26. 2 Kor. 8,14.

2. Låna åt din nästa, när han är i behof;

och betala igen åt din nästa på utsatt tid. Matt. 5,42.

3. Stå fast vid ditt ord och visa dig trofast mot honom,

så skall du städse få hvad du behöver. Syr. 27,17.

4. Mången anser lån för ett fynd och bereder den förtret, som har hul-pit honom.

5. Till dess att han får det, kysser han sin nästas hand och talar i ödmjuk ton om hans penningar.

Men när tiden för betalningen kommer, skjuter han upp och betalar med jämrande ord och skyller på dåliga tider. Ps. 37,21.

6. Är han i stånd att betala, återfår den andre med knapp nöd hälften

och får räkna till och med detta såsom ett fynd.

Är han det icke, har han beröfvat den andre hans penningar, och denne har oförskylltd fått sig en fiende i honom.

Förbannelse och skymford gifver han i betalning, och i stället för med ära betalar han med smälek.

7. För sådan onskas skull vända många ryggen till; de frukta att oförskylltd blifva beröfvade hvad de äga.

8. Men gäller det en betryckt, så haf tålmod med honom, och låt honom icke vänta på din välgärning. Matt. 18,29.

9. Tag dig an den fattige för budordets skull, och låt honom icke i sin fattigdom gå tomhändt bort. 3 Mos. 25,35. 5 Mos. 15,7 f. Matt. 5,7.

10. Förlora hellre ditt silfver på en broder och en vän, än du låter det rosta bort under stenen. Jak. 5,3.

11. Samla ihop åt dig en skatt efter den Högstes bud, och det skall gagna dig mer än guld som du äger.

Tob. 4,3 f. Syr. 17,22. Matt. 6,19 f. 19,21. Hebr. 13,16.

12. Slut in välgörenhet i dina för-
rådskamrar,
och den skall rädda dig ur all ofärd.
Ps. 41,2 f. Dan. 4,24. Tob. 4,15. Luk. 16,9.
Apg. 10,4. 1 Kor. 16,2.
13. Bättre än en stark sköld och
ett fast spjut
skall den strida för dig mot ovän-
nen.
14. En god man går i borgen för
sin nästa,
men den som har förlorat skammen
lämnar honom utan hjälp.
15. Förgät icke en borgensmans
välgärningar;
han har ju gifvit sig själf för dig.
Ordspr. 20,16.
16. Syndaren föröder sin borgens-
mans egendom,
17. och den som är otacksam i sitt
sinne prisgifver sin räddare.
18. Borgen har störtat många väl-
mående i fördärfvet
och vräkt dem omkring såsom hafvets
våg.
Mäktiga män har den drifvit från hus
och hem,
så att de måst irra omkring bland
främmande folk. Ordspr. 11,15.
19. Syndaren råkar i borgensför-
bindelser,
och den som jagar efter vinstgif-
vande företag råkar inför
domstol.
20. Tag dig an din nästa efter
mättet af din förmåga,
men var på din vakt, så att du ej
själf råkar illa ut.
21. Det viktigaste för lifvet är
vatten och bröd
samt kläder och hus till att skyla
nakenheten. Syr. 39,26.
22. Bättre är den fattiges lif under
 eget brädsjul
än kostliga rätter i främmande hus.
Ps. 37,16. 1 Tim. 6,6 f.

23. Har du litet eller mycket, låt
dig nöja därmed,
så skall du slippa att höra dig skym-
fas för din härkomsts skull.

Fil. 4,11 f.

24. Det är ett uselt lif att gå från
hus till hus;
och där man lefver såsom främ-
ling får man icke öppna sin
mun.

25. Utan tack får du bjuda på mat
och dryck,
och dessutom får du höra sårande
ord:

26. »Träd hit, främling, red till
bordet,
och om du har något, så gif mig att
äta.»

27. »Gå din väg, främling, och gif
rum för förnämt folk.
Min frände har kommit på besök;
här måste öfvas gästvän-
skap.»

28. Tungt är sådant för en man
med förstånd:
bannor för husrum och hårda ord
af borgenärer.

30 Kapitlet.

*Barnauppföstran. Hälsan den största ri-
kedom. Glädjens nytta, sorgens skadlighet.*

Den som älskar sin son spar icke
på riset,
för att han till slut må få glädje af
honom. Ordspr. 13,24.

2. Den som håller sin son i tukt
skall få gagn af honom,
och bland sina bekanta skall han få
berömma sig af honom.

Ordspr. 23,13 f.

3. Den som undervisar sin son
kommer att väcka afund hos
sin fiende,
och inför sina vänner skall han få
fröjda sig öfver honom.

4. När hans fader har slutat sina
dagar, är det som om han
icke hade dött,

ty han har lämnat efter sig en som är honom lik.

5. Medan han lefde, såg han honom och gladdes;

och när han slutade sina dagar, kände han ingen bedröfvelse.

6. Åt sina fiender har han lämnat efter sig en hämnare

och åt sina vänner en som återgäldar välgärningar.

7. Den som klemar med sin son plåstrar om hans skrämor, och vid minsta skrik fylles han af ängslan.

8. En häst som icke tämjes blifver bångstyrig, och en son som icke hålles efter blifver själfsvåldig.

9. Kela med din son, och han skall blifva en skräck för dig; gyckla tillsammans med honom, och han skall göra dig sorg.

10. Glamma icke uppsluppet med honom, att du ej sedan må bedröfvas med honom

och för hans skull på sistone »få ömma tänder», Jer. 31,29 f. Hes. 18,2.

11. Låt honom icke få sin vilja fram, medan han är ung, och öfverse icke med hans fel.

12. Böj hans nacke, medan han är ung,

och gör hans länder mjuka, medan han är liten,

att han icke må blifva styfsint och visa dig olydnad

och du därför få utstå hjärtequal.

Syr. 7,23.

13. Tukta din son, och håll honom till arbete,

för att han icke i sin vanartighet må begå något anstötligt.

Syr. 33,26 f.

14. Bättre vara fattig, men frisk och stark,

än vara rik, men plågad af sjukdom.

15. Hälsa och välbefinnande är bättre än allt guld i världen,

och en stark kropp är bättre än omätlig rikedom.

16. Det finnes ingen större rikedom än kroppens hälsa, och ingen glädje öfvergår hjärtats glädje.

17. Bättre är att dö än att lefva ett kvalfyllt lif,

bättre är den eviga ron än långvarig sjukdom.

18. Läckheter, framdukade för en tillsluten mun,

äro såsom maträtter, framsatta vid en graf.

19. Hvad nytta har en afgudabild af offret?

Den kan ju hvarken äta eller känna lukt.

Så är det ock med den som blifver hemsökt af Herren:

5 Mos. 4,28. Ps. 115,5 f.

20. han ser på maten och suckar, lik snöpingen, som omfamnar en jungfru och suckar.

21. Öfverlämna dig icke åt sorgen, och plåga icke dig själf med ditt grubbel.

Syr. 38,18 f.

22. Glädje i hjärtat är lif för en människa,

och fröjd förlänger en mans dagar.

Ordspr. 15,13.

23. Gör dig inga betänkligheter, utan uppmuntra ditt hjärta,

och håll sorgen långt borta ifrån dig.

Ty sorgen har dödat många, och den för ingen nytta med sig.

Pred. 8,15. 2 Kor. 7,10.

24. Afund och vrede förkorta lifvet,

och bekymmer gör gammal i förtid.

Ordspr. 12,25. 19,19.

25. Den som har sinne för frikostighet och förnöjelse af läckra rätter,

han sörjer ock för att god mat ej fattas honom.

31 Kapitlet.

Rikedomens faror. Goda bordsseder. Måttlighet i mat och dryck.

Att vaka för rikedomens skull tär på hullet, och bekymmer därför drifver sömnen på flykten.

2. Näringsbekymmer förjaga slumrern,

likasom svår sjukdom håller människan vaken.

3. Den rike mödar sig under hop-samlade af ägodelar; och när han hvilar sig, mättar han sig med sina läckerheter.

4. Den fattige mödar sig under knapp tillgång på hvad som behöfves för uppehållet; och när han hvilar sig, inställer sig nöden. Syr. 11,11.

5. Den som älskar guldets gård är icke fri ifrån synd, och den som jagar efter penningar, han far vilse.

Ordspr. 28,20 Syr. 26,29 f.

6. Många hafva bragts på fall för guldets skull; ja, deras fördärf stod plötsligt midt framför dem.

7. Ett giller är guldets för dem som blifva dårade däraf, och hvarhelst en oförnuftig finnes, så fångas han däri.

Matt. 6,24. Ef. 5,5.

8. Säll är den rike som är befunnen ostrafflig, och som icke har låtit sig förledas af guldets. Ps. 62,11.

9. Hvar finnes han, att vi må prisa honom säll? Ty något underbart har han gjort bland sitt folk.

10. Hvem blef pröfvad häri och befunnen fullkomlig? Han vore berömmelse värd. Hvar finnes den som icke förbröt sig, fastän han hade kunnat det,

den som icke gjorde det ondt var, fastän han hade förmått det?

Matt. 19,23.

11. Den mannens lycka skall fast bestå, och om hans välgörenhet skall man förtälja i folkförsamlingen.

12. Sitter du vid ett rikt bord, så gapa icke däröfver, och säg icke: »Här var mycket att få!»

Ordspr. 23,1 f.

13. Betänk att ett missunnansamt öga är ett ondt ting. Intet har blifvit skapat som är värre än ögat.

Fördens skull måste det fälla tårar på hvart ansikte.

14. Bedöm din nästas önskningar efter dina egna, och tänk dig noga för i hvar sak.

15. När han ser efter något, så sträck icke din hand där-efter,

och stöt icke samman med honom i fatet.

16. Ät såsom en människa **det** som är framsatt för dig, och ät icke glupskt, att du ej må väcka motvilja.

17. Var för anständighetens skull den förste som slutar, och var icke omättlig, att du ej må väcka anstöt.

18. Och om du sitter i lag med flera, så sträck icke ut din hand före de andra.

19. Med huru litet låter icke en väluppfostrad man sig nöja! Och han slipper att ligga och pusta på sitt läger.

20. Af sömnlöshet, äckel och bukref plågas en omättlig man.

Man får sund sömn, när magen är måttligt fylld; bitida står man upp och med full själskaft. Pred. 5,11. Syr. 37,30.

21. Men om du har fått för mycket af läckerheterna, så gå och kasta upp, och du skall få lugn igen.

22. Hör mig, min son, och förakta mig icke, så skall du på sistone få sanna mina ord.

Var flink i allt hvad du företager dig, så, skall du aldrig träffas af någon sjukdom.

23. Den som håller ett präktigt bord blifver prisad af alla, och vittnesbördet om hans förträfflighet är sant. Ordspr. 22,9.

24. Öfver den som håller ett njuggt bord knorrar man i hela staden, och vittnesbördet om hans njugghet är riktigt. 1 Sam. 25,25 f. Syr. 14,3.

25. Var icke en hjälte i vindricande, ty många äro de som vinet har fördärfvat. Jes. 6,22.

26. Ugnen pröfvar stålet, sedan det doppats i vatten; likaså pröfvar vinet hjärtan, när öfvermodiga män strida.

27. Vin är såsom lif för människan, om du dricker det i tillbörligt mått. Hurudant lif lefver väl den som saknar vin?

Det är ju skapadt till glädje för människor. Ps. 104,15. 1 Tim. 5,23.

28. En fröjd för hjärtat och en glädje för sinnet är vinet, när det drickes i rätt tid i lagom mått. Ordspr. 31,6 f. Syr. 40,20.

29. Men bitterhet i sinnet vållas af vinet, när det drickes i myckenhet under upphetsning och slagsmål. Ef. 5,18.

30. Ruset stegrar den oförnuftiges hetsighet och drifver honom till försyndelser;

det försvagar hans kraft och åsamkar honom därtill sår.

31. Gå icke till rätta med din nästa vid ett dryckeslag, och visa honom icke förakt i hans upprymdhet.

Säg intet skymfande ord till honom, och ansätt honom icke med skuldfordran. Syr. 20,1.

32 Kapitlet.

Regler för festliga samkväm. Vikten af lagens studium och af eftertänksamhet.

Har man valt dig till värd vid ett festligt samkväm, så förhäf dig icke; var bland gästerna såsom en af dem.

Sörj först för dem, och sätt dig sedan själf. 1 Mack. 2,27.

2. När du fullgjort ditt värf, så intag själf din plats, för att sedan få glädja dig för de andras skull

och för de goda anordningarna undfå ärekransen. Jud. 15,13.

3. Tala, åldring, ty det höfves dig, med noggrann insikt, men hindra ej musiken. Job 32,6 f. Jes. 5,12.

4. Där öronfägnad bjudes, må du ej låta ditt tal flöda, och bär icke fram din vishet i otid. Pred. 3,7. Syr. 20,7.

5. Likasom en signetsten af karbunkel på ett smycke af guld är skön musik vid ett festligt samkväm. Syr. 44,5.

6. Likasom en signetsten af smaragd i en infattning af guld är vacker sång till sött vin.

7. Tala, yngling, där det är af nöden,

högst två gånger, om du blifver tillspord.

8. Fatta dig kort, säg mycket i få ord;

visa att du kan tiga, om du också något vet.

9. Är du bland stormän, så sök icke att likställa dig med dem;

och när en annan talar, så prata icke vidt och bredt.

10. Före åskdundret kommer blixten farande, och före den blygsamme går bevågenheten.

11. Bryt upp i tid och dröj ej bland de sista; skynda dig hem och glöm dig icke kvar.

12. Därhemma må du förlusta dig och göra hvad dig lyster, men försynda dig icke med öfvermodigt tal.

13. Och prisa under allt detta din skapare, honom som rikligen mättar dig med sitt goda. 5 Mos. 8,10.

14. Den som fruktar Herren tager emot tukt, och de som bittida söka därefter skola finna nåd.

15. Den som forskar i lagen skall finna mätnad i den, men för skrymtaren blifver den till en stötsten. Ps. 1,2 f.

16. De som frukta Herren finna det rätta

och låta domsutslag lysa såsom ljus. 17. En syndig man afböjer tillrättavisning, och efter eget behag utfinner han rättsgrunder. Ordspr. 12,1. Syr. 21,6.

18. En klok man lämnar aldrig en tanke obeaktad, men den fräcke och öfvermodige skyr icke för något.

19. Gör intet utan eftertanke; och när du sedan gjort något, så ångra dig icke.

20. Gå icke på en förfallen väg, att du ej må snafva på steniga ställen.

21. Förlita dig ej ens på en jämn väg; Syr. 21,10.

22. tag dig till vara och till med för dina egna barn.

23. Förlita dig på dig själf i allt hvad du företager dig, ty också det är att hålla buden:

24. Den som förlitar sig på lagen, han aktar på dess bud, och den som förtröstar på Herren, han skall icke lida något men. Ps. 23,4. 84,12. Jes. 7,9. Hab. 2,4.

33 Kapitlet.

Fortsättning af det föregående. Olikheter och motsatser i tillvaron. Syrak den siste vishetsläroaren. Var aktsam om din ställning. Tjänares behandling.

Den som fruktar Herren vederfäres intet ondt, och kommer han än i frestelse, så hjälper Herren honom därur igen. Ordspr. 12,21. Syr. 2,1 f.

2. En vis man hatar icke lagen, men den som hycklar med den är såsom ett skepp i stormen. Syr. 32,15.

3. En förståndig man sätter sin lit till lagen; ja, lagen synes honom tillförlitlig såsom ett svar från urim och tummin. 2 Mos. 28,30. 4 Mos. 27,21. Tit. 1,9.

4. Förbered hvad du skall säga, då skall man lyssna till dig; rusta dig med lärdom, och svara sedan.

5. En dåres hjärta är såsom hjulet på en vagn,

och hans tanke såsom hjulnafvet,
som vrider sig omkring.

6. En vän som är en gycklare är
lik en brunstig hingst;
han gnäggjar under hvar ryttare.

7. Hvarför har den ena dagen före-
träde framför den andra,
då likväl hvar dag i året får sitt ljus
från solen?

8. Genom Herrens vishet hafva de
åtskilts från hvarandra,
och han låter tider och högtider om-
skifta. 1 Mos. 2,3. Dan. 2,21.

9. Somliga af dem har han upp-
höjt och helgat,
och andra har han satt bland van-
liga dagars tal.

10. Och människorna — de äro
alla af stoft,
och af jord blef Adam danad;
1 Mos. 2,7.

11. men i sin stora vishet har Her-
ren gjort åtskillnad mellan
dem
och för dem utstakat skiftande vä-
gar. 1 Kor. 12,4 f.

12. Somliga har han välsignat och
upphöjt,
och somliga har han helgat och låtit
komma sig nära.
Men andra har han förbannat och
förödmjukat
och störtat från deras plats.

13. Såsom leret är i krukmakarens
hand,
så att han formar det efter sitt be-
hag,
så äro och människorna i hans hand
som skapat dem,
så att han gifver dem efter hvad
honom rätt synes.
Jes. 45,9 f. Vish. 15,7 f. Rom. 9,20 f. 1 Kor. 12,11.

14. Det onda har sin motsats i
det goda, och döden har sin
motsats i lifvet;
sammalunda har den fromme sin
motsats i syndaren.

15. Se på alla den Högstes verk:
de te sig sammalunda två och två;
det ena har sin motsats i det
andra. Syr. 42,24 f.

16. Och jag — såsom den siste
har jag mödat mig,
såsom en som gör efterplockning ef-
ter skördemännen.

17. Genom Herrens välsignelse har
jag hunnit framom de andra,
och såsom en skördeman har jag
fyllt vinpressen.

18. Veten att jag icke har mödat
mig för mig själf allena,
utan för alla dem som söka efter
tukt.

19. Så hören mig då, I stormän
bland folket;
lyssnen, I höfdingar i folkförsam-
lingen. Vish. 6,1 f.

20. Låt icke son eller hustru, bro-
der eller vän
taga väldet öfver dig, så länge du
lefver.

Och gif icke bort dina ägodelar
åt en annan,
att du ej må ångra dig och behöfva
bedja att få dem tillbaka.

21. Medan du ännu lefver och din
ande är i dig,
må du icke afstå din plats åt någon
människa.

22. Ty det är bättre att dina barn
få bedja dig,
än att du nödgas blicka efter dina
söners händer.

23. Var den bestämmande i allt
hvad du gör,
och låt ingen fläck komma på din ära.

24. När dina lefnadsdagar hafva
nått sitt slut
och din sista stund är inne, då må
du skifta arvet.

25. Foder och piska och börda
äro för åsnan,

bröd och tuktan och arbete äro för tjänaren.

Ordspr. 26,3.

26. Håll din tjänare till arbete, så får du själf ro;

låt hans armar hvila, och han skall fika efter friheten.

27. Ok och töm böja nacken; sträckbänk och pina passa för en illvillig tjänare.

Syr. 42,5.

28. Drif honom till arbete, så att han ej går fåfäng;

29. ty fåfäng gå lär mycket ondt.

30. Sätt honom till att arbeta, såsom det höfves honom; och lyder han icke, så belägg honom med tunga bojor.

Men drif det icke för långt med någon människa, och gör intet utan rätt och skäl.

31. Har du blott en tjänare, så håll honom såsom dig själf, ty för ditt blod har du köpt honom. Har du blott en tjänare, så behandla honom såsom en broder; ty du behöfver honom såsom dig själf.

32. Om du behandlar honom illa, så att han står upp och löper sin kos,

33. på hvilken väg vill du då söka efter honom?

34 Kapitlet.

Drömmar äro fåfängliga. Den mångförfarnes främsta rön. Rätt offer och fasta.

En fåkunnig man gör sig tomma och bedrägliga förhoppningar, och de oförnuftiga låta sig oroas af drömmar.

2. Lik en som griper efter skuggan och jagar efter vinden är den som förlitar sig på drömmar.

5 Mos. 13,1 f.

3. En drömsyn är såsom en spegelbild, såsom afbilden af ett ansikte i stället för ansiktet själf.

4. Hvad rent kan det finnas i det som är orent?

Hvad sant i det som är lögn?

Job 14,4.

5. Spådomar, järtecken och drömmar äro fåfängliga, de äro yrselbilder i själen, lika en kvinnas i barnsnöd.

6. Såframt de icke hafva blifvit dig sända såsom budskap från den Högste, så lägg dem icke på hjärtat.

1 Mos. 37,5 f. 4 Mos. 12,6. Job 37,15 f. Joel 2,18.

7. Många hafva låtit sig vilseledas af sina drömmar och svikits i det hopp som de hade satt till dem.

8. Lagen går osvikligen i fullbordan, och vishet från tillförlitliga läppar vinner uppfyllelse.

Jes. 8,19 f.

9. En väl fostrad man vet mycket, och den mångförfarne har visa ting att förkunna.

10. Den som intet har erfarit vet föga,

11. men den som farit vida omkring äger mycken klokskap.

12. Mycket har jag sett under mina irrfärder, och min insikt är större än mina ord låta förstå.

13. Ofta har jag varit i dödsfara, men blifvit räddad, tack vare allt som jag lärt.

14. Deras ande, som frukta Herren, skall lefva,

15. ty deras hopp står till honom som räddar dem.

16. Den som fruktar Herren rädes alls icke; han förfäras alls icke, ty Herren är hans hopp.

Ps. 27,1 f.

17. Säll är den människas själ som fruktar Herren.

Ps. 112,1.

18. På hvem förlitar hon sig? Och hvem är hennes stöd?
19. Herrens ögon äro riktade på dem som älska honom, ett mäktigt beskärm och ett fast stöd är han, ett skygd undan den brännande vinden och ett skygd undan middagshettan. Han bevarar dem för att stöta emot och hjälper dem, så att de icke falla. Jes. 4,6. Syr. 15,19.
20. Han höjer deras mod och upp-lyser deras ögon; han gifver läkedom, lif och välsignelse.
21. Den som offerar af orättfånget gods, hans gåfva är en bespottelse;
22. och de orättfärdigas bespottelser äro ej Gud till behag.
23. Icke har den Högste behag till de ogudaktigas offergåfvor, ej heller förlåter han synder för mängden af offer. Ordspr. 15,8. Jes. 1,11 f. 56,3 f. Am. 5,21 f. Syr. 7,9
24. Såsom att slakta en son i hans faders åsyn är att frambära offer af fattigas ägodelar.
25. Af armodets bröd beror de fattigas lif; den som beröfvar dem det är en blodsman.
26. Att afhända någon hans lifsuppehälle är detsamma som att dräpa sin nästa, 3 Mos. 19,13.
27. och att förhålla dagakarlen hans lön, det är att utgjuta blod. Jer. 22,13. Job. 4,14. Syr. 7,20.
28. Den ene bygger upp, och den andre rifver ned. Hvad hafva de vunnit därpå annat än mödor?
29. Den ene beder, och den andre förbannar. Hvilken deras röst skall Herren höra?

30. Den som tvär sig efter beröring med en död och kommer vid honom igen, hvad har han vunnit genom sin tvagning? 4 Mos. 19,11 f. Ordspr. 26,11. Hebr. 10,28. 2 Petr. 2,22.
31. Likaså en människa som fastar för sina synders skull, men går och gör samma synder igen: hvem skall väl höra hennes bön, och hvad har hon vunnit genom att hon ödmjukade sig? Ordspr. 28,9. Jes. 1,15. 59,2.

35 Kapitlet.

Andlig offertjänst. De rättfärdigas tem-peloffer. Herren är en rättvis domare.

- A**tt hålla lagen är att frambära rikliga offergåfvor, 1 Sam. 15,22. 1 Kor. 7,19.
2. att akta på buden är att offra tackoffer.
3. Att återgälda välgärningar är att frambära spisoffer,
4. och att öfva barmhärtighet är att offra loffer. Hebr. 13,16.
5. Det som täckes Herren är att man afhåller sig från det onda, och försoningsoffer är att afhålla sig från orättfärdighet.
6. Träd icke fram inför Herren med tomma händer. 2 Mos. 23,15 f. 5 Mos. 16,16 f.
7. Ty allt sådant bör man göra för budordets skull.
8. Den rättfärdiges offer gör altaret fett, och dess vällukt stiger upp inför den Högste. 1 Mos. 8,21.
9. En rättfärdig mans offer täckes Gud, och det som däraf offras till åmin-nelseoffer skall icke blifva förgätet. 1 Mos. 4,4. 3 Mos. 2,2.
10. Med frikostigt öga må du ära Herren,

och var icke njugg med den först-
ling som dina händer fram-
bära.

2 Mos. 22,29 f.

11. Närhelst du bringar en gård,
så gör det med glad ansikte,
och helga din tionde under glädje.

3 Mos. 27,30 f.

12. Gif åt den Högste efter hvad
han har gifvit åt dig,
och med frikostigt öga efter hvad
du med dina händer har för-
värfvat.

Tob. 4,8. 2 Kor. 9,6 f.

13. Ty Herren är en som veder-
gäller,
ja, sjufaldt skall han vedergälla dig.

14. Försök icke att muta honom,
ty mutor tager han icke
emot;

15. och förlita dig icke på orätt-
färdig offergård.

Ty Herren är en rätt domare,
och han har icke anseende till per-
sonen.

5 Mos. 10,17. Vish. 6,7. Apg. 10,34. Rom. 2,11.

16. Han tager icke parti mot den
fattige,
och han hör den förorättades bön.

Job 34,19.

17. Han ringaktar icke den fader-
löses rop
eller änkan, när hon utgjuter sin
klagan.

2 Mos. 22,22 f. 5 Mos. 24,17. Ordspr. 23,10 f.

18. Flyta icke änkans tårar ned
öfver hennes kind,

19. och anklagar hon icke med sitt
rop den som har frampressat
dem?

Ps. 68,6.

20. Den som tjänar Gud på det
sätt som är honom välbe-
hagligt, han tackes honom,
och hans bön stiger upp till skyarna.

21. Den betrycktes bön tränger
genom skyarna,

och han gifver sig icke till freds, förrän
den nått ända fram;
han slutar icke, förrän den Högste
kommer med hjälpen.

22. Och Herren skall fälla rättvis
dom och bringa rätten till
seger.

Sannerligen, han dröjer icke,
ej heller skall han visa långmodig-
het mot de obarmhärtiga,
till dess att han har krossat deras länd

23. och utkräft hämnd på hedna-
folken;

till dess att han har utplånat vålds-
männens hop

och sönderbrutit de orättfärdigas spi-
ror;

24. till dess att han har vedergällt
enhvar efter hans gärningar
och människornas verk allt efter
deras uppsåt; Ps. 62,13. Rom. 2,6.

25. till dess att han har skaffat sitt
folk rätt

och beredt det glädje genom sin barm-
härthighet.

26. Ljufligt kommer hans barm-
härthighet i den tid då det
lider betryck,

såsom regnmoln i torkans tid.

36 Kapitlet.

*Bön för Israel, Guds egendomsfolk. Lyc-
kan af att äga en god hustru.*

Förbarma dig öfver oss, du som
är Gud öfver allting,

2. och se till oss,

och låt fruktan för dig komma öfver
alla hednafolk.

Jer. 10,25.

3. Lyft din hand mot de främ-
mande folken,

och låt dem få skåda din makt.

Jes. 9,22.

4. Såsom du inför deras ögon har
bevisat dig helig på oss,
så förhårliga dig ock på dem inför
våra ögon,

4 Mos. 14,13 f. 20,13. Hes. 38,23.

5. så att de få veta, såsom ock
vi fått veta,
att ingen Gud finnes förutom dig,
o Herre. 2 Kon. 19,19. Jes. 45,14.

6. Sänd nya tecken och utför åter undergärningar; 2 Mos. 6,1 f.
7. förhårliga din hand och din högra arm. 2 Mos. 15,6.
8. Väck upp din harm och utgjut din vrede. Ps. 79,6.
9. Røj undan motståndaren och tillintetgör fienden.
10. Påskynda tiden och tänk på att änden må komma, för att man må förtälja dina väldiga gärningar.
11. I vredens eld må de förtäras till sista man, och låt fördärfvet träffa dem som med orätt förtrycka ditt folk.
12. Krossa hufvudet på fiendernas furstar, på dem som säga: »Ingen finnes förutom oss.»
13. Församla alla Jakobs stammar, så att de få taga sin arfvedel i besittning såsom i forna dagar. 5 Mos. 3, 28.
14. Förbarma dig, Herre, öfver det folk som är uppkalladt efter ditt namn, öfver Israel, som du har räknat likt en förstfödd son. 2 Mos. 4,22.
15. Haf miskund med din helgedoms stad, med Jerusalem, den stad där du har din hviloort. Ps. 132,14. Jud. 5,19. 9,8.
16. Uppfyll Sion med jubel öfver dig och ditt tempel med din härlighet. Ps. 102,14 f.
17. Aflägg ett vittnesbörd för dem som du i begynnelsen har skapat, och låt de profetior som uttalades i ditt namn gå i uppfyllelse.
18. Låt dem som förbida dig få sin lön, och låt dina profeter befinnas sannfärdiga.
19. efter din nåd mot ditt folk; och låt alla som bo på jorden veta att du är Herren, den evige Guden.
20. All mat kan buken mottaga, men den ena maten smakar bättre än den andra. 1 Kor. 6,13.
21. Såsom gommen urskiljer smaken på vildt, så urskiljer ett förståndigt hjärta lögnaktigt tal.
22. En vrängsint man kommer be- dröfvelse åstad, men den mångförfarne låter den falla tillbaka på honom själf.
23. En kvinna får hålla till godo med hvilken man som helst, men den ena dottern är bättre än den andra.
24. En kvinnas skönhet gör mannens uppsyn glad och öfvergår allt som bereder honom lust.
25. Om mildhet och saktmod bo på hennes tunga, så har hennes man icke sin like bland människor. Syr. 26,13.
26. Den som förvärfvar sig en hustru gör ett godt förvärf, en hjälp som honom höfves och ett fast stöd att hvila vid. 1 Mos. 2,18.
27. Där icke hägnad finnes, blifva ägorna sköflade, och där ingen hustru finnes, går mannen omkring och suckar.
28. Hvem kan väl tro den lätt-rustade röfvaren, som ilar bort från stad till stad? Så är det ock med en man som icke har eget bo, utan tager sitt härbärke, hvarhelst natten finner honom.

Hör, Herre, din tjänares bön

37 Kapitlet.

Sann och falsk vänskap. Varning för dåliga rådgifvare. Den verkligt vise. Uppmaning till att pröfva hvad man tål samt till måttlighet.

Hvar vän säger: »Också jag är vän»;

men mången vän är allenast till namnet vän. Syr. 6,9 f.

2. Må man icke gräma sig till döds, när en kamrat och vän förvandlas till ovän?

3. O, du onda sinnelag, hvarifrån har du böljat fram för att öfvertäcka jordens yta med falskhet?

4. Mången kamrat fröjdar sig med sin vän i glädjens dagar, men blifver i nödens tid hans motståndare.

5. Mången kamrat delar sin väns mödor för magens skull, men när strid hotar, griper han till skölden.

6. Förgät icke din vän i ditt hjärta, och glöm icke bort honom midt i ditt välstånd.

7. Hvar rådgifvare bjuder väl på råd, men mången gifver råd till sin egen fördel.

8. Tag dig i akt för en rådgifvare, och sök först att få veta hvad som göres honom själf behof — han kan ju gifva råd till sin egen fördel —

så att han icke lämnar dig till pris åt slumpen

9. och säger till dig: »Lyckosam är din väg», men sedan ställer sig ett stycke ifrån för att se huru det skall gå dig.

10. Rådför dig icke med den som ser sneadt på dig,

och håll ditt rådslag hemligt för dina afundsmän.

11. Rådför dig icke med en kvinna om hennes medtäflerska eller med den fege om krig; med en köpman om varubyte eller med en köpare om försäljning; med den missunnsamme om tacksamhetsbevisning

eller med den obarmhärtige om gifmildhet;

med den tröge om något som skall uträttas

eller med en för år lejd arbetare om hvad som skall göras vid årets slut,

eller med en lat tjänare om strängt arbete.

Lita aldrig på sådana, när det gäller att hämta råd.

12. Nej, håll dig i stället alltid till den gudfruktige,

till den, om hvilken du vet, att han håller buden,

den som är ett hjärta och en själ med dig och vill lida med dig, om du kommer på fall. Ps. 119,63. Syr. 9,14.

13. Låt ock det råd gälla som ditt eget hjärta gifver; du har ju ingen trognare vän än detta.

14. Ty en människas själ plägar stundom gifva bättre besked än sju väktare som sitta högt uppe i ett vaktorn.

15. Men, förutom allt detta, bed till den Högste

att han i trofasthet leder din väg.

16. Öfverläggning vare begynnelsen till hvart företag,

och före hvar handling gånge rådslaget. Syr. 32,19.

17. Såsom följder af sinnets förvandling

18. komma fyra ting i dagen: godt och ondt, lif och död;

men det som beständigt regerar öfver dessa är tungan. Ordspr. 18,21.

19. Mången klok är en lärare för många,
men förstår icke att gagna sig själf.
20. Mången som synes vis gör sig förhatlig genom sina ord;
en sådan går miste om lifvets njutningar.
21. Ty han har icke af Herren fått gåfvan att behaga;
ja, han är i saknad af all verklig vishet.
22. Mången är vis allenast till sin egen nytta,
och frukterna af hans insikt äro synliga på hans kropp.
23. Den verkligt vise är en lärare för sitt folk,
och frukterna af hans insikt äro osvikliga.
24. Den verkligt vise får skörda rik välsignelse,
och alla som se honom prisa honom säll. Syr. 11,1.
25. En mans lif utgöres af ett ringa antal dagar,
men Israels dagar kunna icke räknas. Job 14,5. Syr. 17,2.
26. Den som är vis bland sitt folk vinner ära,
och hans namn skall lefva evinnerligen.
27. Min son, pröfva dig själf under lifvets gång,
och lägg märke till hvad som är dig skadligt, och afhåll dig ifrån sådant.
28. Ty allt är icke nyttigt för alla,
och enhvar finner sig icke väl af hvad som helst.
29. Var aldrig omättlig i någon njutning,
och var icke alltför glupsk, när det bjudes på läckra rätter. Syr. 31,12 f.
30. Ty mycket mat vållar illamående,
och omättlighet leder ända till dödlig sjukdom.

31. För omättlighets skull hafva många dött,
men den som tager sig i akt förlänger sitt lif.

38 Kapitlet.

Läkekonsstens höghet. Sorg öfver döda. Den högre visheten kräfver frihet ifrån gröfre sysslor.

Visa läkaren tillbörlig heder, ty du kan komma att behöfva honom;
Herren har ju skapat honom.

2. Från den Högste kommer läkedom,
och af konungen mottager läkaren skänker.

3. Läkarens konst upplyfter hans hufvud,
och bland stormän är han vördad.

4. Herren har låtit jorden frambringa läkemedel,
och en förståndig man förkastar dem icke.

5. Gjordes icke vattnet sött genom ett stycke trä,
för att hans makt skulle blifva känd?
2 Mos. 15,25.

6. Och han själf har förlänat människor insikt,
för att han skulle blifva förhärligad genom de underbara krafterna i hans skapelse.

7. Genom dem skaffar läkaren bot och borttager den sjukens plåga;

8. salfvomakaren bereder genom dem en konstnärlig blandning.

Och Guds verk taga aldrig slut,
och från honom kommer välsignelse öfver jordens yta.

9. Min son, om du blifver sjuk, så var icke försumlig utan bed till Herren, så skall han göra dig helbrägd.

Jes. 38,2 f. Jak. 5,13 f.

10. Afhåll dig ifrån felsteg och bevara dina händer ostraffliga, och rena ditt hjärta från all synd.
Jes. 1,16. Syr. 18,21.
11. Frambär välluktande offer och åminnelseoffer af fint mjöl, och låt din offergåfva vara fet, likasom vore det ute med dig.
3 Mos. 2,1 f.
12. Men också för läkaren må du lämna rum, och håll honom icke på afstånd, ty också honom behöfver du.
13. Understundom ligger ock en god utgång i deras händer;
14. ty också de kunna bedja till Herren, att han skall hjälpa dem att skaffa lindring och bot till den sjukes vederfående.
15. Den som syndar mot sin skapare, han falle i läkarens händer!
5 Mos. 28,22.
16. Min son, fäll tårar öfver en död, och stäm upp en klagosång såsom under djup sorg. Sköt om hans döda kropp såsom honom tillkommer, och anse icke hans begrafning såsom något likgiltigt.
Tob. 14,11. Syr. 22,11 f.
17. Bitter vare din klagan och heta dina tårar, och sörj honom såsom han förtjänar, en dag eller två för förtalets skull, och låt sedan trösta dig i sorgen.
2 Sam. 12,20 f. 1 Tess. 4,13.
18. Ty af sorg kommer död, och hjärtetsorg nedbryter lifskraften.
Ordspr. 15,13. Syr. 30,23.
19. I hemsökelsens tid gifver ej heller sorgen vika, och fattigmans lif tär på sinnet.
20. Öfverlämna dig icke åt sorgen, håll den på afstånd, och tänk på ändan.
21. Förgät icke detta, ty en död vänder aldrig åter, och honom gagnar du icke, men skaddar dig själf.
Job 7,9. 14,10. Vish. 2,5.
22. Betänk att såsom det gått honom, så skall det ock gå dig: »I går mig och i dag dig.»
23. När den döde kommit till ro, må du ock låta hans minne hafva ro; och låt trösta dig öfver honom, när hans ande har flytt.
24. Den skriftlärdes vishet vinnes genom lämplig ledighet, och den som är fri ifrån sysslor kan blifva vis.
25. Huru kan den blifva vis som går bakom plogen och har sin berömmelse i att handtera oxpiken, som kör oxar och sysselsätter sig med deras arbete, och hvars tal rör sig om tjurkalfvar?
26. Han tänker endast på att framdraga fårorna, och hans oafåtliga omsorg är att skaffa kvigorna foder.
27. Så är det ock med alla handverkare och byggmästare, hvilka om natten äro i verksamhet såsom om dagen; så ock med dem som gravera signetringar, och som tålmodigt utarbета omväxlande figurer. De tänka endast på att göra bilden lik, och deras oafåtliga omsorg är att fullborda arbetet.
28. Så är det ock med smeden, där han sitter invid sitt städ och noga synar sitt smide. Hettan från elden framdrifver hans svett, och han kämpar med värmen från åssjan.

Tili släggans då lyssnar hans öra,
och hans ögon äro riktade på förebilden
till det redskap han förfärdigar.

Han tänker endast på fullbordandet
af sina arbeten,
och hans oafslätliga omsorg är att till
slut gifva dem ett prydligt utseende.

29. Så är det ock med krukmakaren,
där han sitter vid sitt arbete

och drifver skifvan med fötterna.
Han är ständigt i bekymmer för sitt
arbete,

och i hans yrke går allt ut på antalet.
30. Med sin arm formar han leret,
och med fötterna bryter han dess motståndskraft.

Han tänker endast på att fullborda
glaseringen,
och hans oafslätliga omsorg är att
hålla ugnen ren.

31. Alla dessa förlita sig på sina
händer,
och enhvar lägger i sitt arbete vishet
i dagen.

32. Utan dem kan ingen stad byggas,
och de behöfva icke lefva såsom
främlingar eller vandra omkring.

33. Men till folkets rådplägingar
kallas de icke,
och i folkförsamlingen utmärka de
sig icke.

På domaresätet sitta de icke,
och rättsförbundet begrunda de icke.
De framlägga icke lära och rättsutslag,

och där ordspråk uttänkas, äro de
icke att finna.

34. Men lifvets timliga ordning
stödja de,
och deras bön gäller utöfningen af
deras yrke.

39 Kapitlet.

Den vises sysselsättning. Den underbara ändamålsenligheten i skapelsen.

Icke så den som endast tänker på
den Högstes lag
och begrundar den i sitt sinne.

1. Han utforskar alla de gamlas
visdom

och sysselsätter sig ifrigt med profeternas utsagor.

Dan. 9,2. Matt. 5,21.

2. Han aktar noga på hvad namnkunniga män förtälja
och intränger i tänkespråkens ordvändningar.

Vish. 8,8.

3. Han utforskar ordspråkens förborgade mening
och fördjupar sig i tänkespråkens gåtor.

4. Bland stormän gör han tjänst,
och inför fursten träder han fram.
Han färdas genom främmande länder,
ty både godt och ondt pröfvar han
bland människor.

Syr. 34,9 f.

5. Med all sin håg söker han Herren sin skapare,
och inför den Högste böntaller han.
Han upplåter sin mun i tillbedjan,
och han beder om tillgift för sina synder.

6. Om Herren, den Store, så vill,
varder han uppfylld med förstånds
ande.

Han låter visdomsord rikligen flöda,
och i sin bön prisar han Herren.

2 Mos 31,3. 5 Mos. 34,9. Jak. 1,5.

7. Han styr rätt sin rådklokhet
och sitt förstånd,
och Guds hemligheter begrundar han.

8. Han framlägger sin lära till fostran,
och af Herrens förbunds lag berömmar han sig.

9. Många prisa hans insikt,
och aldrig någonsin skall den blifva förgäten.

Hans åminnelse skall icke upphöra,
och hans namn skall lefva från släkte
till släkte. Syr. 15,6. 44,13 f.

10. Om hans vishet skola folken
förtälja.

och hans lof skall förkunnas i folkför-
samlingen. 1 Kon. 4,31.

11. Om han får lefva, skall han
efterlämna ett namn, större
än tusendes;

och om han får gå till ro, ökar han än
mer sin berömmelse. Syr. 37,26.

12. Ytterligare vill jag med efter-
tänksamhet uttala mig,
och af tankar är mitt hjärta fullt
såsom fullmånen. Syr. 24,30 f.

13. Lyssnen till mig, I fromma
barn, så skolen I grönska
såsom rosenträdet, där det växer vid
vattenbäcken. Ps. 1,3. Jer. 17,8.

14. I skolen sprida ljuflig vållukt
såsom rökelsen

och skjuta blomster såsom liljan.
Låten eder doft utströmma, och upp-
stämmen en lofsång.

Lofven Herren för alla hans gärningar.
Hos. 14,6. Syr. 24,15. 50,8 f.

15. Gifven hans namn ära,
och tacken honom med lofprisning,
med edra läppars sånger och med
psaltarspel.

Och så skolen I säga i eder lofpris-
ning:

16. Underbart sköna äro alla Her-
rens verk,
och allt hvad han bjuder sker på sin
rätta tid.

1 Mos. 1,31. Ps. 33,9. Vish. 1,14. 1 Tim. 4,4.

17. Ej må man säga: »Hvad är
detta?» »Hvartill är detta?»

Ty allt blifver efterfrågadt i sin tid.
På hans ord ställde sig vattnet upp
såsom en hög,

och på hans muns befällning samlades
det i sina förvaringsrum.

1 Mos. 1,6 f. 2 Mos. 14,21 f. 15,18. Jos. 3,15 f.
Job 38,8 f. Ps. 33,7.

18. På hans bud sker allt hvad
han har beslutat,
och ingen finnes som kan hindra hans
frälsande verk.

Ps. 135,6. Syr. 42,22 f.

19. Alla människors gärningar äro
uppenbara inför honom,
och intet kan fördöljas för hans ögon.

Ps. 139,1 f. Syr. 17,15. 42,18.

20. Hans blickar gå från tidsålder
till tidsålder,
och intet är underbart i hans ögon.

Syr. 15,18 f.

21. Ej må man säga: »Hvad är
detta?» »Hvartill är detta?»
Ty allting är skapat för sitt ända-
mål.

22. Hans välsignelse öfvertäcker
jorden såsom en ström
och vattnar hennes yta såsom en
öfversvämmande flod.

Ps. 65,10 f.

23. Likaledes blifva ock folken of
för hans vrede,
såsom när han förvandlade vattenrikt
land till salthed. 1 Mos. 19,23 f.

24. För de fromma äro hans vägar
jämna,

men för de ogudaktiga äro de fulla
af stötestenar. Ps. 18,27.

25. Godt är från begynnelsen be-
redt för de goda,
men ondt för syndarna.

Vish. 16,24. Rom. 8,28.

26. Det förnämsta af allt som är
nödigt för en människas lif
är vatten, eld, järn och salt,
hvetemjöl, honung och mjölk,
drufvans blod, olja och kläder.

Syr. 29,21.

27. Allt detta blifver för de gud-
fruktiga till något godt,
men för syndarna vändes det till
något ondt. Vish. 5,17 f.

28. Det finnes vindar som äro ska-
pade till straffdom,
och som i sitt raseri låta sina gissel-
slag drabba hårdt.

I tillintetgörörelsens stund utgjuta de
sin kraft

och stilla hans vrede, som har skapat dem.

Ps. 104,4.

29. Eld och hagel, hungersnöd och pest,

allt detta är skapat till straffdom;

2 Mos. 9,1 f. Hes. 7,15. Syr. 40,9 f.

30. vilddjurs tänder, skorpioner och ormar

och hämnens svärd till de ogudaktigas undergång.

5 Mos. 32,24. Jer. 15,3. Vish. 16,5.

31. De fröjda sig öfver hans bud och hålla sig redo att uppfylla sina ändamål på jorden;

och när deras tid kommer, lyda de villigt hans ord.

Ps. 148,s.

32. Fördenskull har jag från begynnelsen varit fast i min öfvertygelse

och har begrundat det och nedskrivit det:

33. alla Herrens verk äro fullkomliga

och uppfylla alla sina ändamål i rätt tid.

Ps. 111,3. Mark. 7,37.

34. Ej må man säga: »Det ena är sämre än det andra», ty allting består väl sitt prof, när dess tid kommer.

35. Så sjungen då med fullaste hjärta och mun, och lofven Herrens namn.

40 Kapitlet.

Människolifvets elände. Ovaraktigheten af de ogudaktigas egendom. Gudsfruktan är förmer än allt annat. Tiggarlif är värre än döden.

Stor möda är hvar människa beredd,

och ett tungt ok hvilar på Adams barn.

Från den dag, då de utgå ur sin moders lif,

intill den dag, då de återvända till allas moder:

Job 1,21. 7,1. 14,1 f.
Ps. 90,10. Pred. 2,23. Vish. 2,1. 7,6.

2. tunga tankar och hjärteoro, framtidsomsorg, dödens dag.

Hebr. 2,15.

3. Från den som tronar i härlighet till den som sitter djupt nere i stoft och aska,

4. från den som bär purpur och krona

till den som är höljd i groft säcktyg:

5. vrede och afund, oro och bäfvan,

fruktan för döden, agg och kif.

Till och med när man hvilar på sitt läger,

förvirrar sömnen om natten ens tankar.

Job 4,13 f. 7,13 f.

6. Man njuter liten eller ingen hvila, och sedan är det under sömnen, såsom när man står på vakt;

ja, man skrämnes genom sin själs syner,

lik en som är stadd på flykt ur en strid.

7. Just när det gäller ens räddning, vaknar man upp

och förundrar sig öfver att ingen fara var på färde.

Ps. 3,6.

8. Bland allt lefvande, från människan till boskapen

— och öfver syndarna i ytterligare sjufaldt mått —

9. råda pest och blodsutgjutelse, strid och svärd,

olyckor och hungersnöd, förödelse och plåga.

Syr. 39,29 f.

10. För de orättfärdiga är allt detta beredt;

för deras skull kom ju ock den stora floden.

1 Mos. 6,13.

11. Allt som är af jord vänder åter till jord,

och allt som är vatten flyter tillbaka till hafvet.

1 Mos. 3,19. Job 10,9. Pred. 1,7. 12,7. Syr. 41,10.

12. Mutor och orättfånget gods blifva alltid om intet,

med redlighet består evinnerligen.

Syr. 5,8.

13. De orättfärdigas skatter äro såsom en vinterbäck, som torskar ut,
och såsom ett starkt tordön, hvars dunder dör bort, när regnet kommer.

14. Den redlige gläder sig öfver att upplåta sina händer, men lagöfverträdarna tyna bort och blifva till intet.

15. De ogudaktigas afkomlingar skjuta icke grenar i mängd, och oreña rötter stå på kala klippan.

Syr. 23,25. Vish. 4,3 f.

16. De lika vassen vid hvar vatensamling och vid hvar flodbrädd,
hvilken ryckes bort före allt annatgräs.

17. Men välvilja är lik en välsignad lustgård,
och barmhärtighet förblifver evinnerligen.

Tob. 4,11.

18. Ljuft är lifvet för den förnöjsamme och arbetsamme, men den som finner en skatt är förmer än båda.

1 Tim. 6,6.

19. Att få barn och att bygga en stad befäster namnet, men en hustru utan tadel är att räkna förmer än båda.

Ordspr. 31,10 f.

20. Vin och musik fröjda hjärtat, men kärleken till visheten är förmer än båda.

Ps. 104,15. Vish. 7,10 f.

21. Flöjt och harpa frambringa ljufva toner,

men en mild tunga är förmer än båda.

Ordspr. 12,25.

22. Behag och skönhet äro en lust för ögat, men åkerfältets grönska är för mer än båda.

23. En vän och en kamrat infinna sig i rätta stunden, men hustrun vid mannens sida är förmer än båda.

Syr. 36,27.

24. En broder och en hjälpare infinna sig i nödens stund,

men barmhärtigheten är en frälsare som är förmer än båda.

Syr. 29,12.

25. Guld och silfver göra foten stadig, men rådklokhet är i anseende förmer än båda.

26. Rikedom och styrka höja modet, men Herrens fruktan är förmer än båda.

Vid Herrens fruktan låder icke någon brist, och där den finnes, behöfver man icke söka efter hjälp.

27. Herrens fruktan är såsom en välsignad lustgård, och han har omgifvit den med en oförliknelig härlighet.

28. Min son, lef icke ett tiggarlif; ty bättre är att dö än att tigga.

29. En man, som ser efter ett främmande bord, hans lif är icke att räkna såsom verkligt lif.

Han besmittar sin själ med de främmande rätterna, men en förståndig och välfostrad man tager sig till vara.

30. I den skamlöses mun ljuder tiggarbönen söt, men i hans inre brinner en eld.

41 Kapitlet.

Alla måste dö, men ett godt namn förblifver evinnerligen. Olika fall då blygsel är berättigad.

Odöd, huru bitter är icke tanken på dig för en människa som lefver i ro bland sina ägodelar, för en man som njuter ostördt lugn och har framgång i allt, och som ännu har kraft att göra sig till godo bordets läckerheter!

Job 21,23 f

2. O död, huru ljuft är icke din lott
för en människa som är behöfvande
och orkeslös,
för den som har nått lefnadens gräns
och bekymrar sig för allting,
och för en som är missmodig och har
förlorat hoppet!
3. Räds icke för dödens lott;
tänk på dem som varit före dig och
dem som komma efter dig.
Ps. 89,49. Syr. 38,22.
4. Denna lott är af Herren bestämd
för allt kött.
Hvarför skulle du då vara gensträfvig
mot den Högstes beslut?
Du må få lefva tio år eller hundra
eller tusen —
i dödsriket höres intet klander öfver
lefnadens längd.
5. Vederstyggliga barn äro syndarnas
barn,
sådana som dväljas i de ogudaktigas
boningar. Vish. 3,12 f.
6. För syndarnas barn går deras
arf om intet,
och vid deras afkomma låder beständig
skam. Syr. 23,24. Vish. 3,16.
7. En ogudaktig fader blifver anklagad
af sina barn,
därför att de blifva smädade för hans
skull. Vish. 4,6.
8. Ve eder, I ogudaktiga,
I som hafven öfvergifvit den Högstes
lag!
9. Ty när I föröken eder, så sker
det till fördärf,
och när I själfva blifven födda sker
det till förbannelse;
och när I döna, så blifver förbannelse
eder del. 5 Mos. 27,26. Vish. 12,11.
10. Såsom allt som är af jord vänder
åter till jord,
så gå de ogudaktiga ifrån förbannelse
till fördärf. Syr. 40,11.
11. Människors sorg gäller de dödas
kroppar,

- men ett godt namn blifver icke utplånadt.
Ordspr. 10,7.
12. Var rädd om ditt namn, ty
det får du längre behålla
än kostbara gyllene skatter i tusental.
Ordspr. 22,1. Pred. 7,2.
13. Ett godt lifs dagar äro räknade,
men ett godt namn förblifver evinnerligen.
14. Mina barn, bevaren stilla min
undervisning.
Men döld vishet och förborgad skatt,
hvertill gagna de båda?
Syr. 20,30. Matt. 25,18 f.
15. Bättre är en människa som
döljer sin dårskap
än en människa som döljer sin vishet.
16. Alltså, kännen blygsel i enlighet
med mina ord.
Ty icke all blygsel är berättigad,
och allt blifver icke af alla med rätta
ansedt för godt.
Syr. 4,20 f. Mark. 8,38.
17. Blygens inför fader och moder
för otukt,
inför styresman och makthafvande
för lögn;
18. inför domare och öfverhetsperson
för förseelser,
inför menighet och folkförsamling
för laglöshet,
inför medbroder och vän för orättfärdighet;
19. inför den ort där du uppehåller
dig för stöld
och för att bryta ed och fördrag
och för att stödja dig på armbågen
vid gästabuden
och för att ställa dig skymfligt
afvisande, när det gäller att taga
eller gifva; Syr. 42,7.
20. inför den som hälsar för att
icke hälsa igen,
för att se på en lösaktig kvinna
21. och för att vända bort ansiktet
från en frände;

för att undandraga någon hans andel
och gärd

och för att beskåda en annan mans
hustru;

Mal. 3,8. Syr. 9,9. Matt. 5,28.

22. för att hafva för mycket att
skaffa med din tjänsteflicka
— ställ dig icke vid hennes bädd —;
inför vänner för skymfande ord
— skymfa ej, sedan du gifvit en
gåfva —;

Syr. 18,15. 20,15.

42:1 för att sprida ett rykte som
du hört

och för att yppa hvad som borde
hållas hemligt.

Om du så gör, visar du dig verkligt
blygsam

och skall finna nåd inför hvar man.

42 Kapitlet.

*Olika fall då blygsel icke är berättigad.
En faders bekymmer för sin dotter. Guds
under i naturen.*

För följande ting må du icke bly-
gas,
och ej må du af anseende till personen
försynda dig däri:

3 Mos. 19,15. Ordspr. 24,23. Syr. 19,7. 27,17 f.

2. för den Högstes lag och för-
bundet

eller för rätten, så att du skulle fri-
känna den ogudaktige;

3. för penninguppgörelse med stall-
broder och reskamrat,

för att skifta arf med fränder;

4. för noggrannhet i fråga om
våg och vikter

eller för förvärf, vare sig det gäller
mycket eller litet;

3 Mos. 19,36.

5. för penningar, förtjänade genom
handel och köpenskap,

för att mycket tukta barnen
eller för att piska en elak tjänare.

Syr. 30,1 f.

6. Där en ond hustru är, där är
det godt att hafva ett signet,

och där många händer finnas, där
läs väl till.

Syr. 25,16.

7. Räkna och väg det som du till
äfventyrs anförtror i någons
förvar,

och skrif upp alla utgifter och in-
komster.

Fil. 4,15.

8. Blygs icke för att tillrättavisa
den oförnuftige och dåren
eller en utlefvad åldring, som har att
stå till svars för otukt.

Därigenom visar du dig vara verk-
ligt fostrad

och skall vinna gillande bland alla
människor.

Syr. 25,2.

9. En dotter är för sin fader en
anledning till hemligt nattvak,
och oron för henne förjagar hans
sömn:

medan hon är ung, för att hon skall
blifva öfverårig,

och när hon blifvit gift, för att hon
skall väcka sin mans mot-
vilja;

10. medan hon är jungfru, för att
hon skall blifva kränkt

och i sin faders hus blifva hafvande;
när hon har man, för att hon skall

begå något felsteg
eller i sitt äktenskap blifva ofrukt-
sam.

11. Håll sträng vakt öfver en tukt-
lös dotter,

så att hon ej gifver dina fiender an-
ledning till skadeglädje öfver
dig

och vållar att du blifver omtalad
i staden och instämd inför
folkförsamlingen

och sålunda blifver utskämd bland
den stora hopen.

Syr. 26,10.

12. Se icke på en människa för
hennes skönhets skull,

och sitt icke i kvinnors sällskap.

Job 31,1. Syr. 9,8.

13. Ty från kläder kommer mal
och från en kvinna kvinnoonska.

14. Bättre är en frånstötande man än en behagsjuk kvinna; och en kvinna som utskämmer sin man vållar nesa.

15. Nu vill jag tänka på Herrens verk, och hvad jag har sett vill jag förtälja. Genom Herrens ord hafva hans verk blifvit danade, och efter hans behag har hans beslut blifvit fullbordadt. Ps. 33,9.

16. Den strålande solen skådar ned på allt, och allt hvad han har gjort är uppfyllt af hans härlighet.

17. Ej har Herren gifvit de heliga makt till att förtälja alla hans under, dem som Herren, den Allsmåktige, har befäst, för att världsalltet skulle stå fast genom hans härlighet.

Ps. 40,6. Syr. 18,1 f.

18. Hafsdjupet har han utransakat och människohjärtat, och han har utgrundat deras listiga anslag.

Ty Herren besitter all kunskap, och han skådar in i tidernas tecken.

Ps. 7,10. 139,1 f. Ordspr. 5,21. Jer. 17,9 f.

19. Det förgångna och det tillkommande gör han kunnigt, och han uppdragar spåren af det förborgade.

20. Ingen tanke undgår honom, och icke ett enda ord är fördoldt för honom.

Job 34,21 f. Syr. 39,19.

21. Sin vishets storverk har han väl inrättat, och från evighet till evighet äro de sig lika.

De kunna hvarken ökas eller minskas, och af någon rådgifvare har han icke behof.

Jes. 40,30 f. Rom. 11,34.

22. Huru kostbara äro icke alla hans verk!

Och dock kan man ej se mera än en gnista däraf. Syr. 39,16. 43,32.

23. Allt detta lefver och förblifver till evärdlig tid, och för alla behof står alltsammans till hans förfogande.

24. Allt är tvåfaldigt, det ena svarar mot det andra, och intet har han skapat som kan taga slut.

Syr. 33,14.

25. Det ena främjar det andras bästa. Ja, hvem kan se sig mätt på hans härlighet?

-43 Kapitlet.

Fortsättning på skildringen af Guds under i naturen. Guds oändliga storhet.

Himlahöjdens stolthet är det klara fästet, himmelens gestalt bereder ett härligt skådespel. Ps. 19,2 f. Rom. 1,20.

2. När solen visar sig vid sin uppgång, kommer den såsom budbärare,

ett underbart redskap, ett verk af den Högste.

3. När den står i sin middagshöjd uttorkar den jorden, och hvem kan uthärda dess hetta?

4. Man upphettar ugnen vid arbeten som fordra värme, men trefaldt starkare bränner solen bergen.

Den utsprider glödande ångor och utsänder ljusstrålar som bländad ögat.

5. Stor är Herren, som har danat den; och på hans ord ilar den fram på sin färd.

6. Och månen — i allt tager den sin tid i akt, utvisar tidsskiftena och är ett tidens tecken.

1 Mos. 1,16 f. Ps. 104,19.

7. Det är månen som gifver tecken till högtidernas firande,

ljusspridaren, som aftager i sken,
sedan den nått sin fullhet.

² Mos. 12,2.

8. Månaden har efter den sitt namn;
den ökar sig underbart under sin
växling,
en signaleld för härskarorna i höjden,
som sprider sitt sken på himmelens
fäste.

9. Skön på himmelen är stjär-
nornas glans,
ett strålande smycke på Herrens
himlahöjder.

10. På den Heliges bud ställa de
upp sig i ordning
och förtrötts icke på sina vaktposter.
^{Jes. 40,26.}

11. Se regnbågen, och lofva ho-
nom som har danat den!
Underbart skön är den i sin glans.

12. Den hvälfver sig öfver himme-
len med sin strålande ring;
den Högstes händer hafva spänt den.
^{1 Mos. 9,14. Jes. 40,12.}

13. Genom sin befallning kommer
han plötsligt snön att falla,
och han utsänder med hast sina hän-
nande blixtrar.
^{5 Mos. 28,12. Job 38,22 f. Ps. 148,8.}

14. Fördenskull upplåta sig för-
rådshusen,
så att molnen flyga ut såsom fåglar.

15. Genom sin väldiga makt ger
han molnen styrka,
och hagelstenar falla i sönderbrutna
stycken. ^{Jos. 10,11.}

16. Rösten af hans tordön kom-
mer jorden att skälfva,
och vid hans anblick bäfva bergen.
^{Ps. 29,8.}

17. Efter hans vilja blåser sunnan-
vinden
och nordanstormen och hvirfvelvinden.
Snön strör han ut lik nedsväfvande
fåglar,
och likt en gräshoppsvärm som sän-
ker sig ned är dess fall.

18. Öfver skönheten af dess hvita
färg förvånas ögat,
och öfver dess fallande flingor råkar
sinnet i häpnad.

19. Och rimfrosten strör han ut
öfver jorden såsom salt;
och när den fryser, blifver den till
hvassa nålspetsar. ^{Ps. 147,16.}

20. Kall blåser nordanvinden, och
vattnet fryser till is.
Den sänker sig öfver hvar vatten-
samling,
och vattnet beklädes såsom med
pansar.

21. Ja, han föröder bergen och
förbränner öknen
och afsveder grönskan såsom eld.

22. Till läkedom för allt kommer
dimman med hast;
daggen faller och uppfriskar allt efter
hettan. ^{1 Mos. 2,6. Syr. 18,16.}

23. Genom sitt rådslut bragte han
hafsdjupet till hvila
och lät ör växa upp däri. ^{1 Mos. 1,9.}

24. De som segla på hafvet för-
tälja om dess farlighet,
och vi förundra oss öfver hvad våra
öron höra. ^{Ps. 107,23 f.}

25. Och där finnas sällsamma och
underbara ting,
en brokig mångfald af allehanda va-
relser, hafsvindrens värld.
^{Ps. 104,25.}

26. Genom hans makt är hans bud-
bärares väg lyckosam,
och genom hans ord äger allting be-
stånd. ^{Ps. 33,6.}

27. Mycket kunna vi väl säga,
och dock nå vi aldrig slutet.
Summan af våra ord är: Han är allt.
^{App. 17,28. Rom. 11,36.}

28. Om vi vilja prisa honom, huru
skola vi mäktas det?
Ty han är den Store, större än alla
sina verk.

29. Fruktansvärd är Herren och högeligen stor, och underbar är hans makt. Ps. 96,4.

30. Prisen och upphöjen Herren så mycket I förmån; I kunnen dock aldrig prisa honom nog.

Upphöjen honom, och uppbjuden all eder kraft;

förtröttens icke, ty I nån dock aldrig slutet. Ps. 105,1.

31. Hvem har sett honom, så att han skulle kunna beskrifva honom?

Och hvem kan prisa honom såsom han är värd? Ps. 106,2.

32. Mycket förborgadt finnes, som är ännu större än allt detta, ty föga hafva vi sett af hans verk.

Syr. 42,22.

33. Ja, allting har Herren gjort, men de fromma har han förlänat visheten.

44 Kapitlet.

Fädernas lof: Henok, Noa, Abraham, Isak, Jakob.

Nu vilja vi prisa ärorika män och våra fäder efter tidsföljd.

2. Stor härlighet har Herren beredt genom dem, sitt majestät har han uppenbarat från uråldrig tid.

3. Män som hafva härskat i sina riken

och män som hafva vunnit namn genom sin makt;

som hafva gifvit råd genom sin insikt,

och som hafva framburit förkunnelse genom profetior;

4. som hafva varit folkets ledare genom sina rådslag

och genom sin insikt i den skriftlärdom som funnits bland folket,

och som med visa ord meddelat sin undervisning;

2 Mos. 18,25.

5. som hafva uppfunnit visor till att sjunga

och författat och nedskrifvit diktverk;

6. rika män, utrustade med ägodelar,

som hafva lefvat fredligt i sina böningsorter:

7. alla dessa hafva bland sina samtida hållits i ära

och åtnjutit berömmelse under sin lifstid.

8. Många bland dem hafva lämnat efter sig ett namn,

så att man förkunnar deras lof.

9. Af andra har icke något minne blifvit bevaradt,

och de hafva försvunnit, såsom om de aldrig hade funnits till.

Ja, det har blifvit med dem, såsom om de aldrig hade varit födda, likaså med deras barn efter dem.

10. Men de som nu följa äro fromma män,

hvilkas rättfärdiga gärningar icke hafva blifvit förgätna.

11. Hos deras säd förblifver det goda de efterlämnat,

och deras kvarlåtenskap blifver deras efterkommandes arfvedel.

12. Deras säd står fast i förbundet och deras barn för deras skull.

13. Till evig tid förblifver deras säd, och deras ära skall icke utplånas.

14. Deras kroppar ligga begrafna i frid,

men deras namn lefver från släkte till släkte. Syr. 37,26. 39,9 f.

15. Om deras vishet förtälja folken, och i folkförsamlingen förkunnar man deras lof.

16. Henok var välbehaglig för Herren och togs bort,

ett föredöme i bättring för kommande släkten.

1 Mos. 5,24. Vish. 4,10. Syr. 49,14. Hebr. 11,5.

17. Noa blef befunden ostrafflig och rättfärdig; i vredens tid tjänade han såsom en lösen.

Fördenskull blef en kvarlefva lämnad på jorden, och till följd af förbundet med honom upphörde floden.

1 Mos. 6,9 f. 7,1. Hebr. 11,7.

18. Eviga förbund slötos med honom, att allt lefvande icke vidare skulle utplånas genom någon flod.

1 Mos. 9,9 f.

19. Abraham var en stor fader för många folk, och på hans ära blef icke någon fläck funnen,

1 Mos. 12,1 f. Rom. 4,17. Hebr. 11,8.

20. han som höll den Högstes lag och trädde i förbund med honom. Och på sitt kött förverkligade han förbundet, och i pröfningen blef han befunden trogen.

1 Mos. 17,2 f. 22,1 f. 1 Mack. 2,52.

21. Fördenskull fastställde Herren åt honom genom ed, att folken skulle varda välsignade i hans säd, och att han skulle göra honom talrik såsom jordens stoft och upphöja hans säd såsom stjärnorna

och gifva dem en besittning från haf till haf och ifrån floden intill jordens ända.

1 Mos. 12,3. 13,16. 15,18. 22,18. Ps 72,8. Sak. 9,10.

22. Också åt Isak fastställde han på samma sätt, för Abrahams, hans faders, skull, välsignelsen för alla människor och förbundet.

1 Mos. 26,3 f.

23. Han lät den ock hvila på Jakobs hufvud; han utmärkte honom med sin välsignelse

och förlänade honom arvet och utskiftade hans arfslotter

och fördelade dem bland de tolf stammarna.

1 Mos. 27,27 f. 28,13 f. 49,28.

45 Kapitel.

Fortsättning på fädernas lof: Mose, Aron, Pinehas.

Och han lät en ättling uppstå af honom, en from man, hvilken fann nåd i alla människors ögon

1. och var älskad af både Gud och människor, Mose, hvilkens minne var välsignadt.

2 Mos. 2,1 f. 11,3. Apg. 7,20 f.

2. Han gjorde honom i härlighet lik de heliga

och gjorde honom stor genom den skräck han injagade hos fienderna.

2 Mos. 7,1 f. 8,1 f.

3. Genom dennes ord lät han tecken inträffa med hast; han förhärligade honom inför konungar

och gaf honom befallning till hans folk och lät honom se en skymt af sin härlighet.

2 Mos. 33,18 f.

4. För hans trohets och saktmodskull afskilde han honom till heligt värf; han utvalde honom bland allt lefvande.

4 Mos. 12,13 f.

5. Han lät honom höra sin röst och lät honom träda in i töcknet. Och han gaf honom sina bud med egen hand,

lifvets och kunskapens lag, för att han skulle undervisa Jakob om förbundet

och Israel om hans rätter.

5 Mos. 16,10 f. 19,3 f. 33,11. 4 Mos. 12,8.

5 Mos. 4,6. 30,19.

6. Aron upphöjde han, en helig man, den förres like, dennes broder af Levi stam.

2 Mos. 4,14.

7. Han upprättade i hans person ett evigt förbund

och gaf honom prästadöme bland folket.

Han hugnade honom med en skön skrud

och omgjordade honom med en praktfull dräkt. 2 Mos. 28,1 f.

8. Ja, han beklädde honom med den högsta ståt

och prydde honom med kostbara klädnadsstycken, benkläder och kåpa och efod.

9. Och han hängde omkring honom en krans af granatäpplen och en mängd af gyllene bjällror, för att det skulle klinga, när han gick, så att klangen hördes i templet, till en påminnelse för hans folks barn.

10. Han försåg honom med den heliga klädnaden, med guld och mörkblått och purpurrodt garn i konstväfnad, med domsskölden, med urim och tummin, Vish. 18,24.

11. med tvinnadt rosenrodt garn, ett konstrikt arbete, med kostbara stenar, graverade såsom signetringar, i infattning af guld, ett verk af stensnidarekonst,

till åminnelse försedda med inristad skrift,

efter antalet af Israels stammar.

12. På hufvudbindeln satte han ett gyllene diadem, hvarpå den heliga inskriften var ingraverad, ett dyrbart praktstycke, ett kostbart arbete.

Alltsammans en lust för ögonen, en skön prydnad.

2 Mos. 28,36 f

13. Före honom har aldrig något sådant funnits,

och aldrig har någon af annan släkt fått bära en sådan klädnad, allenast hans egna söner

och hans afkomlingar i alla tider.

14. Hans offer förbrännas helt

två gånger om dagen för beständigt. 2 Mos. 29,38 f.

15. Mose företog handfyllning med honom

och smorde honom med helig olja. Och till en evärdlig förordning blef det fastställt för honom och för hans säd, så länge himmelen består, att de skulle förrätta tjänst inför Herren samt vara hans präster

och välsigna hans folk i hans namn. 2 Mos. 28,41. 40,15. 3 Mos. 8,12 f. 4 Mos. 6,23 f. 5 Mos. 18,5.

16. Han utvalde honom bland alla lefvande

till att frambära offer åt Herren, rökelse och vällukt till åminnelse, och till att bringa försoning för folket.

17. Och han gaf honom sina bud och makt öfver sina rättsförordningar, för att han skulle lära Jakob hans vittnesbörd

och undervisa Israel i hans lag.

5 Mos. 3,10.

18. Mot honom sammanrotade sig främmande män,

och de grepos af afund mot honom i öknen,

Datan och Abiram och deras folk och Koras hop, i vrede och harm.

4 Mos. 16,1 f.

19. Herren såg det, och det behagade honom icke,

och de blefvo tillintetgjorda genom stark vrede.

Han lät under ske med dem, så att han lät dem förtäras genom sin eldslåga.

20. Och han förlånade Aron än mera härlighet

och beskärde honom hans arfvedel, förstlingen af all afkastning tilldelade han honom;

främst beredde han honom bröd till att mätta sig med.

3 Mos. 24,5 f. 4 Mos. 18,13 f.

21. Ty af Herrens offer skulle de äta,

dem som han hade bestämt åt honom
och åt hans säd. 3 Mos. 7,28 f.

22. Men i folkets land skulle han
ingen besittning hafva,
och ingen lott ibland folket:

»Ty jag själf», sade Herren, »skall
vara din lott och arfvedel.»

4 Mos. 18,50.

23. Och Pinehas, Eleasars son, är
den tredje i ära,
därför att han nitälskade i Herrens
fruktan

och grep in vid folkets affall,
i sitt hjärtas redliga nit,
och bragte försoning för Israel.

4 Mos. 25,7 f. Ps. 106,30 f.

24. Fördenskull blef ock med hon-
om ett fridsförbund upp-
rättadt,

att han skulle vara en föreståndare
för helgedomen och för sitt
folk,

så att prästadömet's högsta värdighet
skulle tillhöra honom
och hans säd till evärdlig tid.

1 Mack. 2,54.

25. Och likasom ett förbund blef
upprättadt med David,

Jessais son, af Juda stam,
att konungavärdigheten skulle gå i
arf från son till son allenast,
så skulle det ock vara på samma
sätt med Arons och hans säds
arfsrätt.

26. Herren gifve eder vishet i edra
hjärtan

till att styra hans folk med rättfär-
dighet,
för att dess lycka aldrig måtte gå om
intet,
ej heller dess härlighet släkte efter
släkte.

46 Kapitlet.

*Fortsättning på fädernas lof: Josua, Ka-
leb, domarne, Samuel.*

En hjälte i strid var Josua, Nuns
son,

Moses efterföljare i profetämbetet;
han som, enligt hvad hans namn
utsäger,

blef stor såsom frälsare för Guds ut-
valda,

i det att han utkräfde hämnd på de
fiender som reste sig upp,
för att han så skulle förhjälpa Israel
till sin arfvedels besittning.

5 Mos. 34,9.

2. Huru härlig tedde han sig icke,
då han lyfte sin hand
och sträckte ut sitt svärd mot stä-
derna!

Jos. 8,18 f.

3. Hvem före honom stod stark
såsom han?

Ty Herrens krig förde han.

4. Var det icke genom hans hand
som solen gick tillbaka,
så att en dag blef så lång som två?

Jos. 10,12.

5. Han åkallade den högste härs-
karen,
när fienderna trängde honom på alla
sidor.

Och den store Herren bönhörde ho-
nom

genom att sända tunga, väldiga ha-
gelstenar.

Jos. 10,11.

6. Han slungade dem mot det
fientliga folket

och förgjorde motståndarna i passet.
Så skulle hedningarna få lära känna
hans vapenrustning,

känna att han inför Herrens ansikte
förde sin strid;

också efterföljde han ju den Allsmäk-
tige.

Jos. 14,8 f.

7. Redan under Moses dagar be-
visade han sin fromhet,
han och Kaleb, Jefunnes son,

i det att de sökte stå menigheten emot och hindra folket ifrån synd och nedtysta dess onda knorrande.

4 Mos. 14,6 f. 1 Mack. 2,56.

8. Och så blefvo dessa två allena räddade.

bland sex hundra tusen vapenföra män

till att föra dem in i deras arfvedel, in i det land som flyter af mjölk och honung.

2 Mos. 12,37. 4 Mos. 26,65. 5 Mos. 1,35 f.

9. Och Herren förlänade Kaleb kraft;

och ända till hans ålderdom förblef den hos honom,

så att han kunde draga upp till Bergsbygden.

Och jämväl hans efterkommande fingo en besittning,

Jos. 14,10 f. 1 Mack. 2,56.

10. för att alla Israels barn skulle få se

att det är godt att efterfölja Herren.

11. Domarne, enhvar med sitt namn,

så många af dem som icke i sina hjärtan förföllo till horeri,

och så många som icke afföllo ifrån Herren —

deras minne vare välsignadt!

Dom. 2,16 f.

12. Deras ben skjute skott ur deras grafvar,

och må deras namn gå i arf på deras söner.

Syr. 49,10.

13. Älskad af sin herre var Samuel,

en Herrens profet, som grundade konungadömet

och smorde furstar öfver hans folk.

1 Sam. 10,1 f. 16,13.

14. Efter Herrens lag dömde han menigheten;

och Herren såg nådigt till Jakob.

15. Till följd af sin trohet blef han nogsamt känd såsom en sannfärdig profet,

och på grund af sina ord blef han befunnen tillförlitlig såsom siare.

1 Sam. 3,19 f.

16. Och han åkallade Herren, den Allsmåktige,

när fienderna trängde honom på alla sidor,

under det att han frambar ett dilamm till offergåfva.

1 Sam. 7,8 f.

17. Och Herren dundrade från himmelen

och lät med starkt då sin röst höras;

1 Sam. 12,18.

18. och han nedgjorde tyriernas höfdingar

och alla filistéernas furstar.

19. Och innan han somnade in i den eviga sömnen,

betygade han inför Herren och hans smorde:

»Intet, icke så mycket som ett par skor,

har jag tagit från någon människa.»

Det var ej heller någon som anklagade honom.

1 Sam. 12,3 f.

20. Jämväl sedan han hade afsomnat, profeterade han

och förutsade konungen hans död.

Och han lät sin röst höras ur jorden för att genom sitt profetiska ord utplåna folkets synd.

1 Sam. 28,16 f.

47 Kapitlet.

Fortsättning på fädernas lof: Natan, David, Salomo; rikets delning.

Och efter denne uppstod Natan och verkade såsom profet i Davids dagar.

2 Sam. 7,4 f. 12,1 f.

2. Såsom det feta afskiljes från tackoffret,

så var David afskild från Israels barn.

3 Mos 3,3 f

3. Han lekte med lejon såsom
med killingar
och med björnar såsom med lamm.

1 Sam. 17,34 f.

4. Slog han icke i sin ungdom
ihjäl jätten
och tog bort försmädelsen ifrån folket,

i det att han lyfte sin hand med slungstenen
och slog till marken Goljats stolta
skryt?

1 Sam. 17,49 f.

5. Ty han åkallade Herren, den
Högste,
och Herren lade styrka i hans högra
hand
till att nedgöra den starke kämpen
och till att upphöja hans folks horn.

6. Så ärade man honom för de tio
tusen

och prisade honom för den välsignelse han undfått af Herren,
under det att man hembjöd åt honom
ärans krona.

1 Sam. 18,7.

7. Ty han kufvade fienderna rundt
omkring
och tillintetgjorde filistéerna som stodo
honom emot;

ända till denna dag har han krossat
deras horn.

2 Sam. 8,1 f.

8. Vid allt hvad han företog sig
hembar han tacksägelse
åt den helige Högste med härliga
ord.

Af hela sitt hjärta sjöng han,
och han höll sin skapare kär.

2 Sam. 22,1 f. 23,1 f.

9. Sångare ställde han framför altaret
och lät genom deras röster ljufliga
sånger klinga.

1 Krön. 16,4 f. 25,1 f. Neh. 12,24.

10. Han förlänade festerna glans,
och med sköna anordningar inrättade
han högtiderna året igenom,
i det att man prisade Guds heliga
namn,

så att helgedomen genljöd däraf från
tidigt om morgonen.

11. Herren borttog hans synder
och upphöjde för evigt hans horn
och slöt med honom ett förbund
angående konungadömet
och tilldelade honom ärans tron i
Israel.

2 Sam. 7,12 f. 12,13.

1 Kon. 2,4. Ps. 89,4 f. 1 Mack. 2,57.

12. Efter honom uppstod hans vise
son,
som för hans skull fick hafva ro vida
omkring.

1 Kon. 2,12. 4,1 f.

13. Salomo fick härskas såsom konung
under en tid af fred,
och Gud gaf honom ro på alla sidor,
för att han skulle uppföra ett hus i
hans namn

och grunda en helgedom för evärdlig
tid.

1 Kon. 5,1 f. 6,1 f.

14. Huru vis var du icke i din ungdom!

Fylld var du af insikt såsom en flod.

15. Din ande omfattade hela jorden,
och du uppfyllde den med sinnrika
ordspråk.

1 Kon. 4,32 f.

16. Till aflägsna öar nådde ditt
rykte,
och du blef älskad för den fred som
du skapade.

1 Kon. 10,1 f.

17. Genom dina sånger, liknelser
och ordspråk
och genom din uttydningskonst väckte
du beundran i länderna.

18. I Herrens, Guds, namn,
hans, som kallas Israels Gud,
samlade du guld såsom tenn
och hopade silfver såsom bly.

1 Kon. 10,27. 2 Krön. 1,15.

19. Men du gaf dig helt åt kvinnor
och lät dem få makt öfver din kropp.

1 Kon. 11,1 f.

20. Du satte en fläck på din ära
och vanhelgade din säd.
Så drog du vrede öfver dina barn
och vållade bitter grämelse för din
dårskaps skull.

21. Och så blef väldet deladt,
och ur Efraim framgick ett ohörsamt
rike.

1 Kon. 12,16 f.

22. Men Herren låter aldrig sin barmhärtighet fara, och aldrig låter han något af sina verk blifva till intet. Aldrig utplånar han sin utvaldes afkomma, och dens säd, som älskar honom, utrotar han aldrig. Så gaf han ock åt Jakob en kvarlefva och åt David en telning som utgick från honom.

2 Sam. 7,15. 1 Kon. 11,34 f. Ps. 89,25 f.

23. Och Salomo gick till hvila hos sina fäder och lämnade efter sig sin son, full af dårskap och underlägsen i förstånd, Roboam, som genom sitt råd bragte folket till affall: Så kom ock Jeroboam, Nabats son, som förledde Israel till synd och öppnade för Efraim syndens väg.

1 Kon. 11,43. 12,10 f. 26 f. 14,9 f.

24. Och folkets synder förökades svårligen, så att de blefvo bortförda ifrån sitt land.

2 Kon. 17,6 f.

25. Ja, de foro efter allsköns ondska, intill dess straffdomen kom öfver dem.

48 Kapitlet.

Fortsättning på fädernas lof: Elias, Elisa, Esekias, Esaias.

Därefter uppstod Elias, en profet lik en eld, hvilkens ord brann såsom en fackla.

1 Kon. 17,1 f.

2. Och han lät hungersnöd komma öfver dem, och genom sin nitälskan lät han deras antal förminska.

1 Kon. 18,2.

3. Genom Herrens ord lät han himmelen tillslutas;

likaså lät han eld tre gånger falla ned.

1 Kon. 18,38. 2 Kon. 1,10 f. Luk. 4,25. Jak. 5,17.

4. Huru härlig tedde du dig icke, Elias, i dina undergärningar! Och hvem kan berömma sig af att vara din like?

5. Du som uppväckte en död från de döda, från dödsriket, genom den Högstes ord;

1 Kon. 17,22 f.

6. du som nedstörtade konungar i förgängelsen och höga herrar från deras sjukläger;

1 Kon. 21,19 f. 2 Kon. 1,4 f. 2 Krön. 21,12 f.

7. du som på Sinai förnam straffförkunnelsen och på Horeb hämndens domar;

1 Kon. 19,8 f.

8. du som smorde konungar till att öfva vedergällning och profeter till efterföljare åt dig; 9. du som blef upptagen i en stormvind af eld,

i en vagn, dragen af eldshästar;

2 Kon. 2,11. 1 Mack. 2,58.

10. du, om hvilken det står skrifvet, att du är i beredskap för kommande tider, till att stilla vreden, innan den bryter ut,

och till att vända fädernas hjärtan till barnen

och upprätta Jakobs stammar.

Mal. 4,5 f

11. Saliga äro de som skola få se dig;

ja, saliga äro ock de som redan hafva insomnat i ro.

Ty också vi skola få lefva såsom han.

12. Sedan Elias hade öfverskygats af stormvinden, blef Elisa uppfylld af hans ande. Och så länge han lefde, kunde ingen furste få honom att vackla, och ingen fick makt öfver honom.

2 Kon. 2,9 f. 5,11.

13. Ingenting öfversteg hans förmåga,

och hans döda kropp hade ännu i grafven profetisk kraft.

2 Kon. 6,14 f.

14. Medan han lefde, gjorde han tecken,

och när han var död, voro hans gärningar underbara. 2 Kon. 13,21.

15. Trots allt detta bättrade sig ej folket

och afstod icke från sina synder, till dess att de blefvo bortförda såsom byte från sitt land och förskingrades öfver hela jorden. Och allenast en ringa del af folket lämnades kvar,

så ock en furste åt Davids hus.

Syr. 47,24.

16. Några af dessa gjorde det som var välbehagligt för Gud, men andra begingo synder i myckenhet. 2 Kon. 18,3.

17. Esekias befäste sin stad och ledde in en vattenledning i den. Han högg igenom den hårda klippan med järn

och byggde dammar för vattnet.

2 Kon. 20,20. 2 Krön. 32,2 f.

18. I hans dagar drog Sennakerim upp

och sände Rabsake åstad.

Och han lyfte sin hand mot Sion och hädade i sitt öfvermod.

2 Kon. 18,13 f. Jes. 36,1 f. 1 Mack. 7,41.

19. Då skälde deras hjärtan och händer,

och de vändades såsom barnaföderskor. 2 Kon. 19,1 f

20. Och de åkallade Herren, den barmhärtige,

och sträckte sina händer mot honom.

Och den Helige hörde dem snarligen från himmelen

och förlossade dem genom Esaias.

21. Och han slog assyriernas läger, och hans ängel förgjorde dem.

2 Kon. 19,35 f. Jes. 37,36. 1 Mack. 7,41.

22. Ty Esekias gjorde det som var välbehagligt för Herren

och höll sig stadigt på sin fader Davids vägar,

hvilka Esaias, profeten, föreskref honom,

den store och i sina syner tillförlitlige. 2 Kon. 18,3 f.

23. I hans dagar gick solen tillbaka, och han förlängde konungens lif.

2 Kon. 20,8 f. Jes. 38,5 f.

24. Med mäktig ande skådade han det tillkommande

och tröstade de sörjande på Sion. 2 Kon. 20,17 f. Jes. 40,1 f.

25. Han uppenbarade hvad som komma skulle intill en aflägsen framtid

och det förborgade, förrän det ännu hade inträffat.

49 Kapitlet.

Fortsättning på fädernas lof: Josias, Jeremias, Hesekiel, de tolf mindre profeterna, Sorobabel, Josua, Nehemias m. fl.

Josias' åminnelse är såsom en fin rökelseblandning, tillagad med salfvoberedarens konst. I hvar mun är den söt såsom honung, och den är såsom musik vid ett festligt samkväm. 2 Kon. 22,1 f.

2. Rätt riktade han sitt sinne vid folkets omvändelse,

och han bortskaffade laglöshetens styggelser.

2 Kon. 23,2 f. 2 Krön. 34,3 f.

3. Han riktade sitt hjärta till Herren,

i de laglösas dagar befäste han Guds fruktan.

4. Förutom David och Esekias och Josias

försyndade de sig allesammans, ty de öfvergäfvade den Högstes lag;

så blefvo Juda konungar till intet. Syr. 48,16.

5. Ty de måste öfverlåta sitt horn åt andra

och sin ära åt ett främmande folk,

6. som sätte eld på den utvalda,
heliga staden

och ödelade dess gator.

2 Kon. 25,9 f. 21,10.

7. Detta skedde genom Jeremias'
ord, ty honom hade de miss-
handlat.

Och dock hade han redan i moder-
lifvet blifvit helgad till pro-
fet,

till att upprycka och förgöra och för-
därfva,

såsom ock till att uppbygga och plan-
tera.

Jer. 1,5, 10. 20,2. 38,6.

8. Hesekiel fick skåda Herrens här-
lighet i en syn,
som han visade honom på keruber-
nas vagn.

Hes. 1,4 f.

9. Också hotade han fienderna med
slagregn,

men lofvade dem godt som vandrade
på rätta vägar.

Hes. 13,11. 18,22.

10. Och de tolf profeterna — må
deras ben

skjuta skott ur deras grafvar.

Ty de tröstade Jakob

och ingåfvo dem ett fast hopp om för-
lossning.

Syr. 46,12.

11. Huru skola vi väl prisa So-
robabel?

Han var såsom en signetring på högra
handen.

Esra 3,2. Hagg. 1,12. 2,24.

12. Och huru prisa Josua, Josedeks
son?

På sin tid uppbyggde de Guds hus
och uppförde ett tempel, helgadt åt
Herren,

beredt till oförgänglig härlighet.

Esra 5,2. 6,14 f. Hagg 1,8 f. 2,7 f.

13. Och Nehemias — hans åmin-
nelse når vidt,
han som uppbyggde åt oss de fallna
murarna

och lät sätta in portar och bommar

och åter bebygga våra boningsplat-
ser.

Neh. 2,17. 7,1.

14. Aldrig har någon blifvit skapad
på jorden som varit Henok
lik;

ty också han blef lefvande borttagen
från jorden.

Syr. 44,16.

15. Ej heller har någon annan man,
sådan som Josef, blifvit född;
en höfding var han öfver sina bröder,
en stödjepelare för folket.

Till och med hans ben vårdade sig
Herren om.

1 Mos 37,5 f. 41,41.

47,12. 50,25. 2 Mos 13,19. Jos. 24,32.

16. Sem och Set åtnjöto ära bland
människor,
men öfver alla lefvande varelser i
skapelsen står Adam.

1 Mos. 4,25. 5,32. 9,26. 10,21

50 Kapitlet.

*Afslutning på fädernas lof: öfversteprästen
Simon. Slutönskan och slutord.*

Simon, Onias' son, öfversteprästen,
Siståndsatte under sin lefnad Guds
hus

och befäste templet på sin tid.

2. Och af honom uppfördes mu-
ren,
den höga ringmuren omkring temp-
let.

3. På hans tid blef en vattenbe-
hållare uthuggen,
en damm, lik ett haf i omfång.

4. Han sörjde för sitt folk, att det
icke skulle komma på fall,
och gjorde staden stark mot beläg-
ringar.

5. Huru härlig tedde han sig icke,
då han vände sig mot folket,
då han trädde fram ur rummet bak-
om förlåten:

3 Mos. 16,2 f.

6. lik morgonstjärnan mellan skyar,
lik fullmånen under högtidsdagarna;

7. lik solen, när den lyser på den
Högstes tempel,

och lik bågen, när den skimrar bland glänsande skyar;

8. lik rosor i förstlingsfrukternas dagar,

lik liljor vid vattenkällor,
lik Libanons grönska under sommarens dagar;

9. lik brinnande rökelse i fyrfatet,
lik ett kärl af gediget guld,
prydt med allehanda kostbara stenar;

10. lik ett olivträd med riklig frukt

och lik en cypress som höjer sig mot molnen.

11. När han påtog sin praktskrud och iklädde sig sin fulla ståt,
när han steg upp på det heliga brännoffersaltaret,

då spred han glans öfver helgedomens förgård. 2 Mos. 28,4 f. Syr. 45,8 f.

12. Och när han mottog offerstyc-
kena ur prästernas händer,
medan han själf stod invid altarets hård,

slöto hans bröder en krans omkring honom,

såsom unga cederträd på Libanon,
och rundt omkring honom stodo de såsom palmstammar.

13. Ja, alla Arons söner stodo där i sin härlighet,
med Herrens offer i sina händer,
inför Israels hela menighet.

14. Och till afslutning på tjänsten vid altarna

och för att skönt fullända offret åt den Högste och Allsmäktige

15. sträckte han ut sin hand efter kannan

och utgöt drickoffer af drufvans blod;
vid brännoffersaltarets fot utgöt han det,

den Högste, alltings konung, till välbehaglig lukt.

16. Då stötte Arons söner i basun och blåste i trumpeterna af drifvet silfver.

De läto en stark trumpetklang ljuda för att bringa folket i åminnelse inför den Högste.

4 Mos. 10,8 f. 2 Krön. 7,6. 29,26 f.

17. Då skyndade på en gång allt folket

att falla ned till jorden på sina ansikten

för att tillbedja sin Herre,
den allsmäktige Guden, den Högste.

18. Och sångarna prisade honom med sina röster,

och i det fyllda templet ljöd ljufligt deras sång. Syr. 47,9.

19. Och folket bad till Herren den Högste,

och tillbad inför den Barmhärtige,
till dess att hyllningen till Herren var fullbordad

och de hade afslutat gudstjänsten.

1 Mack. 4,55.

20. Då steg han ned och upplyfte sina händer

öfver Israels barns hela menighet för att utdela Herrens välsignelse med sina läppar

och berömma sig af hans namn.

3 Mos. 9,22. 4 Mos. 6,23 f.

21. Och ännu en gång nedföllu de för att mottaga välsignelsen från den Högste.

22. Och nu, prisen honom som är Gud öfver allting,

honom som öfverallt gör stora ting,
som från moderlifvet för vår lefnad uppåt,

och som handlar med oss efter sin barmhärtighet.

23. Skänke han eder fröjd i edra hjärtan,

och låte han frid råda under våra dagar,
i Israel, likasom i dagar som fordom varit.

24. Låte han sin barmhärtighet blifva bestående hos oss,
och när hans tid kommer, förlosse han oss.

25. Öfver två folk harmas min själ,
och det tredje är icke något folk:
26. de som äro bosatta på Seirs berg och filistéerna samt det dåraktiga folk som bor i Sikem. 1 Mos. 36,8 f. Joh. 4,9.

27. Insiktsfylld och förståndig lära har jag nedskrifvit i denna bok, jag, Jesus, son till Eleasar, son till Syrak, från Jerusalem, och vishet har jag låtit framströmma ur mitt hjärta.

28. Säll är den som sysselsätter sig härmed i sina tankar; och den som lägger det på hjärtat varder vis.

29. Ty om han gör därefter, skall han få kraft till allt, eftersom Herrens fruktan skall leda hans fjät. Ps. 143,10

51 Kapitlet.

Två tillägg: Jesu, Syraks sons, tacksägelsebön; en sång, hvori vishetsläroaren skildrar sitt eget sökande efter visheten och inbjuder andra till att mottaga hans undervisning. Afslutning.

Jag vill tacka dig, Herre, konung, och prisa dig, Gud, min frälsare. Jag tackar ditt namn,

2. därför att du har blifvit min beskärmare och hjälpare och har förlöstat mig ifrån fördärfvet och från den förtalande tungans snara,

från läppar som tala lögn. Och inför mina motståndare har du bevisat dig såsom min hjälpare Ps. 120,2.

3. och har förlöstat mig, efter din stora barmhärtighet och enligt ditt stora namn, från deras rytande som voro beredda att förtära mig,

från deras våld som traktade efter mitt lif,

från allt det myckna betryck som hade kommit öfver mig;

4. från att kväfvast af branden som hade omhvarft mig, och midt ur den eld som jag icke själf hade tändt;

5. ur dödsrikets djupa svalg och från den orena tungan och det lögnaktiga talet,

6. från den orättfärdiga tungans pilar.

Min själ nalkades döden, och mitt lif var nära dödsrikets djup. Job 33,22. Jon. 2,3.

7. De omgäfv mig på alla sidor, och ingen fanns som kunde hjälpa.

Jag såg mig omkring efter bistånd från människor men fann intet.

8. Då tänkte jag på din barmhärtighet, o Herre, och på allt hvad du har gjort af ålder,

huru du befriar dem som förbida dig och frälsar dem ifrån fiendernas våld.

9. Och jag lät mitt bönerop uppstiga från jorden och bad om räddning från döden.

10. Jag anropade Herren, min fader och herre, att han icke skulle öfvergifva mig i nödens tid, i en stund då jag stod hjälplös mot öfvermodet.

11. Och jag sade: »Jag vill prisa ditt namn beständigt och sjunga under tacksägelse.» Då blef min bön hörd;

12. ty du frälste mig ifrån fördärfvet

och befriade mig från den onda tiden. Fördenskull vill jag tacka och prisa dig

och lofva Herrens namn.

* Medan jag ännu var ung, och förrän jag begynt mina irrfärder, sökte jag, öppet inför alla, vishet i min bön.

14. I min ungdom. bad jag om henne, och intill mitt yttersta vill jag söka efter henne. Syr. 6,18.

15. Hon prunkade likasom en mognande drufklase, mitt hjärta fröjdade sig öfver henne. Min fot trädde in på en jämn väg; allt ifrån min ungdom har jag följt hennes spår.

16. Något litet böjde jag mitt öra till henne och mottog hennes ord,

och jag inhämtade mycken lärdom. Syr. 6,32 f.

17. Mer och mer förkofrades jag däri; ära vill jag gifva honom som förlånade mig visheten.

18. Jag tänkte efter huru jag skulle kunna utöfva henne, och jag nitälskade för det goda och skall icke komma på skam

19. Min själ kämpade med henne, och noggrannhet iakttog jag i mitt handlande.

Jag sträckte mina händer mot höjden och sörjde öfver mina felsteg mot henne. Syr. 6,18 f.

20. Jag vände min håg till henne och fann henne i hennes renhet. Förstånd förvärfvade jag hos henne allt ifrån begynnelsen; fördenskull skall jag icke blifva öfvergifven af henne.

21. Ja, mitt innersta var i uppror af min ifver att söka efter henne; fördenskull förvärfvade jag mig en dyrbar skatt.

22. Herren gaf mig min tungas konst såsom min lön, och med den vill jag prisa honom.

23. Så kommen hit till mig, I olärda, och dväljens i min lärosal. Matt 11,28.

24. Sägen, hvarför stån I ännu tillbaka i dessa stycken, och hvarför skola edra själar plågas af så svår törst?

25. Jag har upplåtit min mun och talat, förvärfven nu vishet utan penningar. Jes. 55,1 f.

26. Böjen eder hals under hennes ok, och låten eder själ mottaga tukt; nära är hon, så att I kunnen finna henne. Matt. 11,29 f.

27. Sen med egna ögon att jag har gjort mig en ringa möda, men att jag vunnit mycken ro. Syr. 6,19 f.

28. Ja, tagen del af min lära mot en stor summa silfver, och guld i myckenhet skolen I förvärfva med dem. Vish. 7,8 f.

29. Eder själ fröjde sig öfver Guds barmhärtighet; och blygens icke för att prisa honom.

30. Utfören edert verk, medan tid är; och när hans tid kommer, skall han låta eder undfå eder lön.

* V. 13—29 utgöra en alfabetisk psalm; jfr noten vid ps. 9 i Psaltaren.

Baruk.

I Kapitlet.

Baruk skrifver en bok, som uppläses för judarna i Babylonien. Dessa sända penningar till judarna i Palestina jämte en skrifvelse, innehållande en syndabekännelse.

Detta är hvad som stod i den bok som Baruk, son till Nerias, son till Maaseas, son till Sedekias, son till Hasadias, son till Kelkias, skref i Babylonien

Jer. 32,12 f.

2. i det femte året, på sjunde dagen i månaden, på den tid då kaldéerna hade intagit Jerusalem och uppbränt det i eld.

2 Kon. 25,9.

3. Och Baruk läste upp det som stod i denna bok för Jekonias, Joakims son, konungen i Juda, och för allt folket, så många som kommo för att höra därpå,

4. och för furstarna och konungasönerna och för de äldste och för allt folket, både små och stora, alla som bodde i Babylonien vid floden Sud.

5. Och de gräto och fastade och bådo inför Herren

6. och sammansköto penningar, efter som hvar och en förmådde,

7. och skickade dem till Jerusalem, till öfversteprästen Joakim, son till Kelkias, son till Salom och till prästerna och till allt folket, så många som med honom befunno sig i Jerusalem.

8. Och samtidigt, på tionde dagen i månaden Sivan, lät Baruk hämta de tempelkärl som hade tillhört Herrens hus, men blifvit bortförda ifrån tempel, och sände dem tillbaka till Judaland, nämligen ett antal silfverkärl,

som Sedekias, Josias' son, konungen i Juda, hade låtit göra,¹

2 Kon. 24,15 f. 2 Krön. 36,10. Jer. 24,1.

9. sedan Nebukadnessar, konungen i Babylonien, hade bortfört Jekonias jämte furstarna och fångarna och de mäktiga och landets folk ifrån Jerusalem och låtit dem komma till Babylonien.

10. Och de skrefvo följande:

Här sända vi till eder penningar; köpen nu för dessa penningar brännoffer och syndoffer och rökelse, och tillreden spisoffer och frambären på Herrens, vår Guds, altare,

11. och bedjen för Nebukadnessars, konungens i Babylonien, lif och för Baltasars, hans sons, lif, att deras lefnad må räcka lika länge som himmelen hvälfver sig öfver jorden.

Jer. 29,7. Dan. 5,1.

12. Då skall Herren gifva oss styrka och upplysa våra ögon, och vi skola få lefva under Nebudadnessars, konungens i Babylonien, skugga och under Baltasars, hans sons, skugga och tjäna dem under lång tid och finna nåd inför dem.

13. Och bedjen för oss till Herren, vår Gud, ty vi hafva syndat mot Herren, vår Gud; och Herrens harm och hans vrede har icke vändt sig ifrån oss ända till denna dag.

14. Och läsen upp denna skrifvelse, som vi nu sända eder, till en syndabekännelse, i Herrens hus på högtidsdagen och på öfriga festdagar,

15. och sägen sålunda:

»Herren, vår Gud, är rättfärdig, men vi måste blygas, vi, Juda män och Jerusalems invånare,

Esra 9,6 f. Neh. 9,4 f. Dan. 9,4 f. Bar. 2,6 f.

16. våra konungar och våra furstar, våra präster och våra profeter och våra fäder, såsom vi ock nu göra.

17. Ty vi hafva syndat mot Herren¹

18. och varit olydiga mot honom och icke hört Herrens, vår Guds, röst, så att vi vandrat efter de bud som Herren har förelagt oss.

19. Ja, ända ifrån den dag då Herren förde våra fäder ut ur Egyptens land och intill denna dag hafva vi varit olydiga mot Herren, vår Gud, och varit svårt försumliga i att höra hans röst.

20. Så vidlåder oss också den olycka och den förbannelse som Herren förkunnade för sin tjänare Moses, på den tid, då han förde våra fäder ut ur Egyptens land för att gifva oss ett land som flyter af mjölk och honung, såsom det ock nu har skett.

2 Mos. 3,8. 5 Mos. 18,15 f.

21. Och vi hafva icke hört Herrens, vår Guds, röst i enlighet med allt hvad de profeter som han sändt till oss hafva talat,

22. utan vi hafva gått bort, hvar och en i sitt onda hjärtas tänkesätt, till att tjäna andra gudar och göra hvad ondt är i Herrens, vår Guds, ögon.

Jes. 65,2. Jer. 7,24. Bar. 2,8.

2 Kapitlet.

Fortsättning på de babiloniska judarnas skrifvelse: syndabekännelse och bön om frälsning.

Och så lät Herren det ord gå i uppfyllelse som han hade talat mot oss och mot våra domare, som dömde Israel, och mot våra konungar och mot våra furstar och mot Israels och Juda män.

2. Han lät nämligen så svåra olyckor komma öfver oss, att ingenstades under himmelen något sådant har skett som det som nu har skett

i Jerusalem, i enlighet med hvad som står skrifvet i Moses lag,

5 Mos. 28,15 f.

3. så att vi till och med nödgades äta, den ene sin sons och den andre sin dotters kött.

5 Mos. 28,53.

2 Kon. 6,29. Jer. 19,9. Klag. 2,20.

4. Ja, han gaf dem i alla de rikens våld, som lågo rundt omkring oss, och gjorde dem till smålek och till ett exempel på förödelse bland alla de folk som bodde rundt omkring oss, bland hvilka Herren hade förskingrat dem.

Jer. 24,9. 29,18. Hes. 5,14 f. Bar. 3,8.

5. Och de måste 'ligga under' och fingo icke 'ligga öfver', eftersom vi hade syndat mot Herren, vår Gud, och icke hört hans röst.

5 Mos. 28,13.

6. Herren, vår Gud, är rättfärdig, men vi och våra fäder måste blygas, såsom vi ock nu göra.

Bar. 1,15 f.

7. Alla de olyckor som Herren hade låtit förkunna mot oss hafva nu kommit öfver oss.

Jer. 19,15.

8. Och vi bönföllo icke inför Herren och vände icke om, hvar och en från sitt onda hjärtas tankar.

Bar. 1,22.

9. Och Herren vakade öfver att olyckan drabbade oss; ty Herren är rättfärdig i alla sina gärningar, hvilka han har bestämt för oss.

Dan. 9,14.

10. Men vi hörde icke Herrens röst, så att vi vandrade efter hans bud, hvilka han har förelagt oss.

11. Och nu, Herre, Israels Gud, du som har fört ditt folk ut ur Egyptens land med stark hand och med tecken och under och med stor kraft och upplyft arm och gjort dig ett namn, som är detsamma än i dag!

Neh. 9,10. Jer. 32,21. Dan. 9,15.

12. Vi hafva syndat, vi hafva varit ogudaktiga, vi hafva varit orättfärdiga, o Herre, vår Gud, i allt hvad du har stadgat såsom rätt.

13. Låt nu din vrede vända sig ifrån oss, ty vi äro allenast ett fåtal

som har lämnats kvar bland de folk bland hvilka du har förskingrat oss.

5 Mos. 28,62. Esr. 9,15. Jer. 42,2.

14. Hör, o Herre, vår åkallan och vår bön, och befria oss för din egen skull, och låt oss finna nåd i deras ögon som hafva fört oss bort i landsflykt,

15. på det att hela jorden må få lära känna att du, Herre, är vår Gud, eftersom ju Israel och hans släkt äro uppkallade efter ditt namn.

Dan. 9,19.

16. Herre, skåda ned från din heliga boning, och akta på oss; böj, Herre, ditt öra till och hör.

5 Mos. 26,15. Jes. 63,15. Dan. 9,18.

17. Upplåt, Herre, dina ögon och se; ty de döda i dödsriket, hvilkas ande är tagen bort ur deras bröst, gifva icke Herren ära och erkänna icke hans rätt.

Ps. 6,6. Jes. 38,15. Syr. 17,27 f.

18. Men den själ som är djupt bedröfvad, och som går nedböjd och maktlös, och de ögon som försmäkta, och den själ som hungrar, de gifva dig ära och erkänna din rättfärdighet, o Herre.

5 Mos. 28,65. Ps. 74,21.

19. Det är ju icke för våra fäders och för våra konungars rättfärdiga gärningars skull som vi nedlägga vår bön om förbarmande inför dig, Herre, vår Gud.

Dan. 9,18.

20. Ty du har sändt ut din harm och din vrede öfver oss, i enlighet med hvad du har talat genom dina tjänare profeterna. Du sade ju:

21. 'Så säger Herren, böjen edra skuldror och tjäna konungen i Babylonien, så skolen I få blifva boende i det land som jag har gifvit åt edra fäder.

Jer. 27,11 f.

22. Men om I icke hören Herrens befallning att tjäna konungen i Babylonien,

23. så skall jag i Juda städer och i Jerusalem göra slut på glädjehrop och fröjdhrop, på rop för brudgum och rop för brud, och hela landet skall

blifva ödelagdt och tomt på inbyggare.'

Jer. 7,34.

24. Men vi hörde icke din befallning att vi skulle tjäna konungen i Babylonien; och då lät du de ord gå i uppfyllelse som du hade talat genom dina tjänare profeterna, nämligen att våra konungars ben och våra fäders ben skulle blifva tagna bort ur deras grafvar.

Jer. 8,1.

25. Och se, nu ligga de utkastade för hettan om dagen och för kölden om natten. Och de omkommo genom svåra kval, genom hunger och svärd och pest.

Jer. 36,30.

26. Och du har gjort det hus som är uppkalladt efter ditt namn till hvad det nu är, för Israels hus' och Juda hus' ondskas skull.

27. Men med oss har du, Herre, vår Gud, handlat efter all din mildhet och efter all din stora misskund,

28. i enlighet med hvad du har talat genom din tjänare Mose, på den tid då du bjöd honom att uppskrifva din lag inför Israels barn, i det att du sade:

5 Mos. 28,62.

29. 'Om I icke hören min röst, så skall förvisso denna stora och talrika sorlande folkskara varda till en ringa hop bland de folk bland hvilka jag skall förströ dem.

30. Ty jag vet att de icke skola höra mig, eftersom det är ett hårdnackadt folk. Men de skola besinna sig i det land där de lefva i landsflykt,

5 Mos. 30,1 f. 2 Krön. 6,37.

31. och de skola förnimma att jag är Herren, deras Gud. Och jag skall gifva dem hjärtan och öron som höra,

2 Mos. 29,46. Jer. 24,7. Hes. 11,19. 36,26.

32. och de skola prisa mig i det land, där de lefva i landsflykt, och tänka på mitt namn.

33. Och de skola omvända sig från sin hårdnackethet och från sina onda gärningar, ty de skola komma ihåg huru det gick deras fäder, när de syndade mot Herren.

34. Och jag skall låta dem komma tillbaka till det land som jag genom ed har lofvat deras fäder, Abraham, Isak och Jakob; och de skola taga det i besittning. Och jag skall föröka dem, och de skola icke vidare förminskas.

Jer. 14,6. 30,3.

35. Och jag skall med dem upprätta ett evigt förbund, så att jag skall vara deras Gud, och de skola vara mitt folk, och jag skall icke vidare låta mitt folk Israel flytta bort ifrån det land som jag har gifvit dem.'

Jer. 31,33. 32,38 f.

3 Kapitlet.

Afslutning på de babyloniska judarnas skrifvelse. En sång om visheten.

Herre, du allsmäktige, Israels Gud, en ångestfylld själ och en bekymrad ande ropar till dig.

2. Hör, Herre, och förbarma dig, ty vi hafva syndat mot dig.

3. Du tronar ju till evig tid, men vi förgås till evig tid.

Jes. 57,15. Klag. 5,19.

4. Herre, du allsmäktige, Israels Gud, hör nu den bön som uppsändes af de döda bland Israel och af barnen till dem som syndade mot dig, hvilka icke hörde din, deras Guds, röst, hvarför ock olyckan nu låder vid oss.

5. Tänk icke på våra fäders missgärningar, utan tänk i denna stund på din arm och på ditt namn.

Tob. 3,3.

6. Ty du är Herren, vår Gud, och vi vilja prisa dig, o Herre;

7. det är ju därför som du lagt din fruktan i våra hjärtan, så ock ditt namns åkallan. Ja, vi vilja prisa dig i det land där vi lefva i landsflykt, ty vi hafva från våra hjärtan skilt all den orättfärdighet som våra fäder begått, de som hafva syndat mot dig.

Jer. 32,40.

8. Se, ännu i denna dag lefva vi här i vår landsflykt, på den ort dit du har förstrött oss till att vara föremål för smälek och förbannelse och till att vara botgörare för alla de missgärningar, som hafva blifvit begångna af våra fäder, hvilka afföllo från Herren, vår Gud.»

Bar. 2,4.

Hör, Israel, lifvets bud, Hlyssnen, så att I lären förstånd.

5 Mos. 13,19 f.

10. Hvaraf kommer det, Israel, hvaraf kommer det att du är i fiendeland,

att du har åldrats i främmande land,

11. att du har blifvit oren likasom de döda,

att du blifvit aktad lik dem som farit ned i dödsriket?

12. Jo, du har öfvergifvit vishetens källa.

Jer. 2,13.

13. Om du hade vandrat på Guds väg,

så skulle du hafva fått bo i trygghet för alltid.

14. Så låt nu lära dig hvar man finner förstånd,

hvar man finner styrka och insikt, på det att du tillika må förnimma

hvar man finner lång lefnad och lif,

hvar strålande ögon och hvar frid äro att finna.

15. Hvem har funnit det rum där visheten bor,

och hvem har fått träda in i hennes förrådshus?

Job 28,12 f. Vish. 7,14. Syr. 1,17.

16. Hvar äro folkens furstar och de som härskade öfver markens djur?

17. Hvar äro de som lekte med himmelens fåglar

och samlade silfver och guld, hvar-till människorna satte sin lit,

så att det icke var någon gräns för deras förvärf?

Ps. 49,7. Ordspr. 11,28.

18. Hvar äro de som arbetade i silfver med sådan omsorg, att man icke kan utgrunda deras verk?

Syr. 38,27 f.

19. De hafva försvunnit och farit ned i dödsriket, och andra hafva uppstått i deras ställe.

20. Yngre släkten fingo se ljuset och fingo bo på jorden, men vishetens väg lärde de icke känna.

21. De förstodo icke hennes stigar, och deras barn vinnlade sig icke om henne

utan höllo sig fjärran ifrån hennes väg.

22. Ej hörde man om henne i Kanaan,

och ej skådade man henne i Teman.

Jer. 49,7.

23. Och Hagars barn, som sökte efter insikt på jorden, köpmännen från Merran och Tema, och fabelforskarna och lärdomssökarna —

vishetens väg lärde de icke känna, och hennes stigar hade de icke i minne.

24. O, Israel, huru stort är icke Guds hus

och huru vidsträckt det rum som han besitter!

25. Stort är det och utan ände, högt är det och utan mått.

26. Där blefvo jättarna till, de namnkunniga från urtiden; väldiga voro de till gestalt, förfarna i krigskonst. 1 Mos. 6,4. Vish. 14,6.

27. Men icke var det dessa som Gud utvalde,

och icke var det för dem som han öppnade väg till visheten.

28. Och de förgingos, eftersom de icke hade förstånd, de förgingos för sin oförnuftighets skull.

29. Hvem har farit upp till himmelen och hämtat henne och fört henne ned från molnen?

5 Mos. 30,12. Rom. 10,6.

30. Hvem har farit tvärs öfver hafvet och funnit henne och förvärfvar henne för utvaldt guld?

31. Ingen finnes som känner hennes väg

och ingen som aktar på hennes stig.

32. Men han som allting vet, han känner henne;

han har funnit henne genom sin insikt,

han som har danat jorden för evärdlig tid

och uppfyllt den med fyrfotadjur;

Job 28,23. Syr. 1,9 f.

33. hansom sänder ljungelden åstad, och den går,

kallar på den, och den lyder honom med bäfvan. Job 37,3. Syr. 43,13.

34. Och stjärnorna lysa på sina poster och glädja sig,

Job 38,7. Syr. 43,9.

35. han kallar på dem, och de svara: »Här äro vi!»

De lysa med glädje inför honom som skapat dem.

Job 38,35. Ps 19,5 f. Jes. 40,26.

36. Detta är vår Gud; ingen annan gäller något i jämförelse med honom.

Ps. 48,15. Jes. 46,9. Jer. 10,6 f.

37. Han utrönte all vishetens väg och gaf henne åt Jakob, sin tjänare, och åt Israel, sin älskade.

5 Mos. 4,6. Syr. 24,8 f.

38. Däreför blef hon skådad på jorden

och hade sin umgängelse bland människorna.

4 Kapitellet.

Fortsättning och slut på sången om visheten. Ännu en sång, hvori Jerusalem klagat öfver sina barns fångenskap, uttalar sitt hopp om deras befrielse och blifver tröstad af Gud.

Hon är boken med Guds stadgar och lagen som består evinnerligen.

Alla de som hålla fast vid henne skola vinna lif,
men de som öfvergifva henne skola dö.

Ördspr. 3,18. Hes. 20,11. Syr. 24,23.

2. Vänd om, Jakob, och sök att vinna henne;
vandra framåt efter hennes sken, i det ljus som hon sprider.

3. Gif icke din ära åt en annan eller dina förmåner åt ett främmande folk.

4. Saliga äro vi, Israel, ty det som tackes Gud har blifvit oss kunnigt.

Ps. 147,19 f.

Var vid godt mod, mitt folk, du som bär namnet Israel!

6. I hafven blifvit sålda åt hedna-folken,
dock icke till undergång,
och därför att I hafven förtörnat Gud,
hafven I blifvit prisgifna åt edra motståndare.

7. Ty I hafven retat honom som har skapat eder genom att offra åt onda andar i stället för åt Gud.

5 Mos. 32,15 f. 1 Kor. 10,20.

8. I hafven förgåtit honom som har fostrat eder, den evige Guden,
och bedröfvat henne som har upp-födt eder, Jerusalem.

9. Ty hon såg den vrede som kom öfver eder från Gud och sade:

»Hören, I som bon omkring Sion, ty Gud har låtit en svår bedröfvelse drabba mig.

10. Jag har sett mina söner och döttrar föras bort i den fångenskap

som den Evige har låtit drabba dem.

11. Ty med glädje har jag upp-födt dem,

men med gråt och bedröfvelse har jag måst släppa dem ifrån mig.

12. Ingen glädje sig öfver mig, då jag nu har blifvit änka och öfvergifvits af så många.

Det är för mina barns synders skull som jag har blifvit lämuad ensam,

därför att de veko af ifrån Guds lag

Klag. 1,1.

13. och icke ville veta af hans stadgar

och icke vandrade på Guds buds vägar

eller trädde in på de stigar där han ville fostra dem i rättfärdighet.

14. Kommen hit, I som bon omkring Sion,

och betänken huru mina söner och döttrar hafva blifvit bort-förda i den fångenskap

som den Evige har låtit drabba dem.

15. Ty han har skickat öfver dem ett folk fjärran ifrån,
ett fräckt folk med främmande tungomål,

som icke hade försyn för de gamla och ingen misskund med de unga,

5 Mos. 28,49 f. Jer. 5,15.

16. utan förde bort från änkan hennes älsklingar

och gjorde den ensamma öfvergifven af sina döttrar.»

17. Men jag — huru skulle jag förmå att hjälpa eder?

18. Nej, han som har låtit olyckan komma,
han skall befria eder ur edra fienders hand.

19. Dragen bort, mina barn, dragen bort,
ty jag har gjorts öfvergifven och ensam.

20. Jag har afklädt mig lyckans högtidsskrud
och iklädt mig min bönedräkt af säcktyg;
jag vill ropa till den Evige, så länge jag är till.

21. Varen vid godt mod, mina barn, och ropen till Gud,
så skall han befria eder ifrån öfvermakten, ifrån fiendernas hand.

22. Ty på den Evige har jag grundat mitt hopp om eder frälsning,
och glädje har kommit mig till del från den Helige,
för den barmhärtighets skull, som snarligen skall vederfaras eder från den Evige, eder frälsare.

23. Vål släppte jag eder ifrån mig med bedröfvelse och gråt,
men Gud skall återskänka eder åt mig med fröjd och glädje till evig tid.

24. Ty likasom de som bo omkring Sion nu hafva sett huru I hafven blifvit bortförda i fångenskap,
så skola de ock snarligen få skåda den frälsning ifrån Gud,
som skall komma eder till del med stor härlighet och glans från den Evige.

25. Mina barn, fördragen med tålmod den vrede som har kommit öfver eder från Gud.
Ty väl har din fiende hårdt ansatt dig,
men du skall snarligen få skåda hans undergång,

och du skall få sätta din fot på hans nacke.

26. Mina förklemade barn fingo vandra oländiga vägar,
de blefvo borttryckta såsom en hjord som har röfvats af fiender.

27. Men varen vid godt mod, mina barn, och ropen till Gud.
Ty han som har låtit detta ske skall komma ihåg eder.

28. Ja, likasom eder håg förut stod till att gå bort ifrån Gud,
så vänden nu om och söken honom med mångdubbel ifver.
5 Mos. 4,29 f.

29. Ty han som har låtit denna olycka vederfaras eder,
han skall också låta den eviga glädjen vederfaras eder tillika med eder frälsning.
Jer. 32,42.

30. Var vid godt mod, Jerusalem! Han som har gifvit dig ditt namn, skall trösta dig.

31. Olyckliga de som misshandlade dig
och som gladda sig öfver ditt fall!
Ob. v. 12 f.

32. Olyckliga de städer, åt hvilka dina barn måste göra träl-tjänst,
olycklig hon som tog emot dina söner!

33. Ty likasom hon gladda sig öfver ditt fall och fröjdade sig öfver din undergång,
så skall hon få sörja öfver att själf vara öfvergifven.

34. Och jag skall borttaga från henne den larmande mängdens jubel,
och hennes stolta skryt skall vändas i bedröfvelse.

35. Ty eld skall från den Evige komma öfver henne intill en aflägsen framtid,

och af onda andar skall hon blifva
bebodd under lång tid.

Jes. 34,10 f.

36. Lyft upp dina ögon mot öster,
Jerusalem,
och se den glädje som kommer till
dig från Gud.

Jes. 49,18. 60,4. Bar. 5,5.

37. Se, dina söner komma, de som
du fick släppa ifrån dig;
de komma, hopsamlade från öster
till väster, på den Heliges
ord,
uppfyllda af glädje öfver Guds här-
lighet.

Jes. 43,5. 49,12.

5 Kapitlet.

*Afslutning på klag- och tröstesången: de
fångnas återvändande.*

¹ **K**läd af dig, Jerusalem, den be-
dröfvansens och lidandets dräkt
som du bär,

och ikläd dig för evig tid den sköna
skruden af den härlighet som
kommer från Gud. Jes. 52,1.

2. Hölj dig i manteln af den rätt-
färdighet som kommer från
Gud,

sätt på ditt hufvud den Eviges här-
lighets diadem. Jes. 61,10.

3. Ty Gud skall visa din glans för
all världen.

4. Ja, det namn du skall få ifrån
Gud för evig tid

skall vara »Rättfärdighetens frid» och
»Gudsfruktans härlighet».

Jes. 1,26. 62,2. Jer. 33,16.

5. Stå upp, Jerusalem, och ställ
dig på höjden,
lyft upp dina ögon mot öster,
och se dina barn hopsamlade från
väster till öster på den He-
liges ord,

uppfyllda af glädje öfver att Gud
har kommit ihåg dem.

Bar. 4,36 f.

6. Ty väl drogo de bort ifrån dig
till fots,
framdrifna af fienderna,
men Gud förer dem åter till dig,
högt burna i härlighet såsom på en
konungatron.

Jes. 49,22. 66,20.

7. Ty Gud har befallt att alla
höga berg och de eviga kul-
larna skola sänkas,
och att dalarna skola fyllas, så att
de blifva till slät mark,
för att Israel må vandra framåt i
trygghet under hägnet af
Guds härlighet. Jes. 40,4 f.

8. Och skogarna och alla doftande
träd
skänka skugga åt Israel på Guds be-
fallning. Jes. 41,19.

9. Ja, Gud skall leda Israel under
glädje,
i ljuset af sin härlighet,
med den barmhärtighet och rättfär-
dighet som komma från ho-
nom. Jes. 55,12.

Jeremias' bref.

Varning för afguderi. Afgudarnas vanmakt.

Detta är en afskrift af ett bref, som Jeremias sände till dem som af babyloniernas konung skulle föras bort i fångenskap till Babylonien, och hvori han kungjorde för dem hvad som hade blifvit honom befalldt af Gud:

1. För de synders skull som I hafven begått mot Gud skolen I af Nebukadnessar, babyloniernas konung, föras bort i fångenskap till Babylonien.

2. När I nu hafven kommit till Babylonien, så skolen I stanna där i många år, ja, under en lång tid, intill dess att sju mansåldrar hafva gått till ända. Men därefter skall jag föra eder ut därifrån i frid.

3. Nu skolen I emellertid i Babylonien få se afgudar af silfver och guld och trä, som man bär på sina axlar, men som väcka fruktan hos hedningarna.

Jer. 10,2 f.

4. Tagen eder därför till vara, att icke också I blifven lika främlingarna, så att I intagens af fruktan för afgudarna,

2 Mack. 2,2.

5. när I fån se huru människorna framför dem och bakom dem falla ned och tillbedja dem. Tänken i stället i edert sinne: »Dig, Herre, skall man tillbedja».

5 Mos. 6,13.

6. Ty min ängel är med eder, och han håller vakt om edra själar.

2 Mos. 23,23.

7. Ty deras tunga är snidad af en handtvärfkare, och själfva äro de öfverdragna med guld och silfver; lögn äro de, och de kunna icke tala.

Ps. 115,4 f. Jer. 10,14.

8. Och såsom gällde det en jungfru som älskar att smycka sig, taga de guld

9. och förfärdiga däraf kronor till att sätta på sina afgudars hufvuden. Det händer till och med att prästerna från sina afgudar taga undan guld och silfver och använda det för eget bruk;

10. ja, att de jämväl åt skökorna i skököhuset gifva af sina afgudars egendom. Vidare pryda de dem, dessa afgudar af silfver och afgudar af guld och trä, med kläder såsom människor.

Jer. 10,9. Hes. 16,17 f.

11. Men de kunna icke skydda sig för rost och maskar, fastän de äro höljda i purpurdräcker.

12. Man måste aftorka deras ansikten för det damms skull som stiger upp i tempelbyggnaden, och som i ymnighet har lagt sig på dem.

13. En spira har afguden också, likasom en mänsklig härskare öfver ett land, han som dock icke kan förgöra den som förbryter sig mot honom.

14. Och ett vapen håller han i sin hand jämte en yxa, men han kan icke rädda sig själf från krig och röfware. Här af kan man förstå att de inga gudar äro. Frukten alltså icke för dem.

15. Ty såsom ett käril, som en människa brukar, blifver odugligt, när det går sönder,

16. så är det ock med deras afgudar. Där de stå uppställda i tempelen, äro deras ögon fulla af dammet som röres upp af de inträdandes steg.

17. Och såsom man spärrar till alla utgångar för någon som har förbrutit

sig mot en konung, eftersom en sådan ju är hemfallen åt döden, så stänga prästerna till afgudarnas hus med dörrar, riglar och bommar, för att de icke skola stjälas bort af röfvare.

18. De tända lampor åt dem, till och med flera än åt sig själfva; och dock kunna afgudarna icke se en enda af dem.

19. Det är med dem som med bjälkarna som sitta i tempelbyggnaden; det såges att de upprätas i sitt inre, och maskarna ur jorden äta upp både dem och deras kläder, utan att de förnimma det.

20. Svärtade äro de i sina ansikten af röken i tempelbyggnaden.

21. Flädermöss, svalor och andra fåglar komma flygande och sätta sig på deras kroppar och hufvuden; ja, till och med kattor komma och sätta sig där.

22. Häraf kunnen I förstå, att de inga gudar äro. Frukten alltså icke för dem.

23. Ty de äro visserligen öfverdragna med guld för att se sköna ut, men om man icke gnider af fläckarna, så blänka de alls icke. De hade ju ej heller, när de blefvo gjutna, någon förnimmelse däraf.

24. De hafva blifvit köpta till hvad pris som helst, dessa som dock icke hafva någon lifsande i sig.

25. Utan fötter som de äro, bäras de på axlarna och lägga så för människorna sin ömklighet i dagen. Och jämväl de som betjäna dem måste skämmas,

Jes. 42,17. 46,7. Vish. 15,15.

26. därför att afgudarna, om de falla till marken, icke kunna resa upp sig af sig själfva, och om man ställer dem upprätt, icke kunna röra sig af sig själfva, ej heller, om de komma i lutande ställning, kunna räta upp sig; utan såsom för döda får man framsätta sina gåfvor för dem.

Jer. 10,4 f. Vish. 13,16.

27. Och det som offras åt dem afyttra deras präster och använda det till sin egen nytta. Likaledes taga ock deras hustrur af offerköttet och salta in det och dela icke med sig åt den fattige eller behöfvande.

Bel och dr. v. 13.

28. Kvinnor som hafva sin månadsrening och barnaföderskor få vidröra deras offer. Då I alltså häraf kunnen förstå att de inga gudar äro, så frukten icke för dem. 3 Mos. 12,2 f.

29. Ty hvarför skulle de kallas gudar? Kvinnor sätta ju fram mat åt dessa afgudar af silfver och guld och trä.

30. Och i deras tempel sitta prästerna med sönderrifna kläder och med afrakadt hår och skägg och blottade hufvuden

3 Mos. 21,5.

31. och tjuta och ropa inför sina afgudar, såsom somliga göra vid dödsmåltider.

Jer. 16,5 f. Hes. 8,14.

32. Prästerna taga stycken af afgudarnas kläder och bekläda därmed sina hustrur och barn.

33. Vare sig man låter dem få röna ondt eller godt, äro de ur stånd att vedergälla det. De kunna hvarken tillsätta eller afsätta en konung.

34. Lika litet kunna de förläna gods eller penningar. Om någon afgifver ett löfte åt dem och icke infriar det, så kunna de alls icke utkräfva det som lofvats.

Vish. 13,17.

35. De förmå icke att rädda en människa från döden, ej heller att befria en svagare från hans öfverman.

36. En blind kunna de icke åter-skänka hans syn; en människa som befinner sig i nöd kunna de icke hjälpa därur.

37. En änka kunna de icke bevisa barmhärtighet, ej heller öfva väl-görenhet mot en faderlös.

38. Lika stenar, som huggits ur klippan, äro dessa träbilder och dessa

med guld eller silfver öfverdragna bilder, och de som betjäna dem komma grundligt på skam.

39. Huru skulle alltså dessa kunna anses för gudar eller kallas så?

40. Ja, än mer; kaldéerna själfva draga vanära öfver dem, i det att de, när de se någon som är stum och icke kan tala, föra fram en bild af Bel och fordra att han skall låta sin röst höras, likasom om denne kunde förstå något.

41. Och dessa kunna ej inse detta och så vända dem ryggen; ty de hafva intet förstånd.

42. Och kvinnorna sitta där vid vägarna, ombundna med bindor, och bränna sitt rökverk af kli.

43. Men när någon af dem har blifvit dragen afsides af en förbigående och lägrad af honom, skymfar hon den kvinna som sitter näst intill, därför att icke denna rönt samma heder som hon själf och icke fått sin binda afsliten.

44. Allt hvad som sker med afgudarna är lögn. Huru skulle alltså dessa kunna anses för gudar eller kallas så?

45. Af handtverkare och guldsmeder äro de förfärdigade, och de kunna omöjligen blifva något annat än hvad konstnärerna vilja att de skola blifva.

46. De som förfärdiga dem hafva ju själfva icke någon lång tillvaro.
Jes. 44,9. Vish. 15,16 f.

47. Huru kan man väl då vänta att de som hafva blifvit förfärdigade af dem kunna hafva det? Nej, lögn och smälek hafva de lämnat efter sig åt de efterlevande.

48. Ty när dessa afgudar hemsökas af krig och olycka, rådslå prästerna med hvarandra om hvar de skola gömma sig tillsammans med dem.

49. Huru kan man alltså undgå att märka att de inga gudar äro,

dessa som icke kunna rädda sig själfva, vare sig undan krig eller annan olycka?

50. Ty då de äro bilder af trä och bilder öfverdragna med guld eller silfver, skall det i sinom tid blifva kunnigt att de äro lögn. För alla folk och konungar skall det blifva uppenbart att de inga gudar äro, utan verk af människohänder, och att ingen gudomlig kraft finnes i dem.

51. Hvem skulle alltså kunna undgå att inse att de inga gudar äro?

52. De kunna ju icke tillsätta en konung i ett land; ej heller kunna de gifva regn åt människorna.

Jer. 14,22.

53. De kunna hvarken förhjälp sig själfva till sin rätt eller afvärja en oförrätt, vanmäktiga som de äro.

54. De äro lika kråkorna, som flyga mellan himmel och jord. Ja, när eld bryter ut i afgudarnas hus, dessa afgudars hvilka äro af trä eller öfverdragna med guld eller silfver, så fly deras präster och rädda sig undan, men de själfva förbrinna ända igenom likasom träbjälkar.

55. Mot en konung eller mot fiender kunna de icke göra något motstånd.

56. Huru skulle man då kunna medgifva eller anse att de äro gudar?

Hvarken undan tjufvar eller undan röfvere kunna de rädda sig, dessa afgudar som äro af trä eller öfverdragna med silfver eller guld.

57. De som få dem i sitt våld taga af dem guld och silfret och gå sin väg med de kläder hvare de äro klädda, utan att de kunna hjälpa sig själfva.

58. Således är det bättre att vara en konung, som lägger sin tapperhet i dagen, eller ett husgeråd, som är nyttigt för det ändamål, hvartill dess ägare vill begagna det, än att vara sådana falska gudar. Ja, till och med

en dörr i ett hus, hvilken skyddar det som finnes därinne, är förmer än dessa falska gudar; och en träpe-lare i ett palats är förmer än dessa falska gudar.

59. Ty solen och månen och stjär-norna, som lysa och utsändas för sina ändamål, lyda villigt.

Syr. 42,23. Bar. 3,33 f.

60. Likaså är ock blixten, när den visar sig, skön att skåda. Så är det ock med vinden, där den blåser i alla länder.

61. Och när molnen få befallning af Gud att fara ut öfver hela jord-kretsen, så fullborda de det som har blifvit dem befalldt.

62. Och när elden sändes ut från ofvan till att förtära berg och skogar, så gör den det som har blifvit den ålagdt. Men dessa afgudar, de hafva hvarken till skapnad eller verknings-kraft någon likhet med dem.

63. Fördenskull böra de hvarken anses för gudar eller kallas så; de äro ju ej heller i stånd att vare sig fälla en dom eller göra väl mot människor.

64. Då I alltså kunnen förstå att de inga gudar äro, så frukten icke för dem.

65. Konungar kunna de ju hvar-ken förbanna eller välsigna.

66. De kunna icke låta några tec-ken visa sig på himmelen för folken; ej heller kunna de lysa såsom so-len eller sprida sken såsom månen.

67. Djuren på marken äro bättre än de; ty dessa kunna fly in i sina gömslen och så hjälpa sig själfva.

68. På intet sätt framgår det alltså för oss att de äro gudar. Frukten fördenskull icke för dem.

69. Ty såsom en fågelskrämna på ett gurkfält, som icke gifver något skydd, äro deras afgudar af trä eller öfverdragna med guld eller silfver.

Jer. 10,5.

70. Vid en törnhäck kring en träd-gård, hvori alla slags fåglar sätta sig, eller vid en död, utkastad i mörkret, kunna de sammalunda förliknas, de-ras afgudar af trä eller öfverdragna med guld eller silfver.

71. Af det multnande purpurtyget och linnat som de bära på sig kan man förstå att de inga gudar äro. Till sist blifva de också själfva sön-derfrätta och till smälek i landet.

72. Bättre är alltså en människa som är rättfärdig och icke har några afgudabilder. Ty hon får vara fjärran ifrån försmädelse.

Första Mackabéerboken.

I Kapitlet.

Alexander den stores regering och hans rikes delning. Antiokus Epifanes gynnar de affälliga judarna. Han piundrar Je-rusalems tempel och inlägger en besättning i staden samt inför hedniska offerbruk i Judalandet och låter uppsätta ett afguda-altare på brännoffersaltaret. Många judar vägra att lyda konungens påbud.

Sedan Alexander af Macedonien, Philips son, som drog ut från kitté-ernas land, i grund hade slagit Darius, persernas och medernas konung, blef han konung i dennes ställe. Och re-dan förut härskade han öfver Grek-land.

Jer. 2,10. Dan. 8,5 f. 11,3 f., 30. 1 Mack. 8,5.

2. Han förde många krig, och han bemäktigade sig fasta platser och dräpte konungar.

3. Och han nådde fram till jordens yttersta gränser och tog byten från en mängd folk. Då nu jorden icke vågade göra honom motstånd, blef han högmodig, och hans hjärta förhåfde sig.

4. Och han sammandrog en mycket stark härsfakt och gjorde sig till herre öfver länder och folk och konungariket, och de blefvo skattpliktiga under honom.

5. Men därefter nedlades han på sjukbädden; och då han kände sitt slut nalkas,

6. kallade han till sig sina mest ansedda tjänare, som hade växt upp tillsammans med honom från hans ungdom, och fördelade sitt rike mellan dem, medan han ännu lefde.

7. Alexander hade vid sin död regerat i tolf år.

8. Och hans tjänare togo väldet efter honom, hvar och en i sin landsända.

9. Och de anlade alla efter hans död konungadiademet, så ock deras söner efter dem under många år. Och de föröfvade mycket ondt på jorden.

10. Från dem utgick en syndfull telning, Antiokus Epifanes, konung Antiokus' son, som hade varit gisslan i Rom. Han blef konung i det grekiska * konungadömet ett hundra trettiosjunde år.

Dan. 8,23 f. 11,21. 2 Mack. 4,7.

11. På den tiden uppträdde i Israel ogudaktiga män, som vunno många på sin sida, då de sade: »Låtom oss gå och sluta en öfverenskommelse med hedningarna rundt omkring oss; ty allt sedan vi hafva afskilt oss från dem, hafva vi fått lida mycket ondt.»

12. Man fann behag i det talet,

13. och några af folket förklarade sig villiga och begåfvo sig till konungen, och han bemyndigade dem att införa hedningarnas sedvänjor.

14. De uppförde nu i Jerusalem en byggnad för kroppsöfningar enligt hedniskt bruk.

2 Mack. 4,9.

15. Och de skaffade sig förhud och afföllo från det heliga förbundet och gingo i ok tillsammans med hedningarna och sålde sig till att göra hvad ondt var.

1 Mos. 17,11. 2 Kon. 17,17.

2 Mack. 4,10 f. 2 Kor. 6,14.

16. Då Antiokus såg sitt välde befast, fick han i sinnet att blifva konung också i Egypten, för att så blifva herre öfver båda rikena.

Dan. 11,25 f. 2 Mack. 5,1 f.

17. Han drog alltså till Egypten med en stor härsfakt, med vagnar och elefanter och rytteri, och med en stor flotta

18. och inlät sig i strid med Ptolemeus, konungen i Egypten. Och Ptolemeus höll icke stånd mot honom, utan flydde, och många föllo slagna.

19. Antiokus' män intogo de fasta städerna i Egypten, och han lät plundra detta land.

20. Sedan Antiokus hade besegrat Egypten, återvände han år 143 och tågade då upp till Israel och Jerusalem med stor härsfakt.

2 Mack. 5,11.

21. Och i sitt öfvermod gick han in i helgedomen och tog bort det gyllene rökelsealtaret och ljusstaken med alla dess tillbehör

Dan. 8,11. 11,28. 2 Mack. 3,6 f. 5,15.

22. och skådebrödsbordet och kannerorna och skålarorna och de gyllene rökelsekaren och förlåten och kran-sarna och de gyllene prydnaderna på framsidan af templet och all på-lagd metall.*

2 Mos. 25,29. 26,29. 2 Krön. 4,19 f. Ps. 74,6. 1 Mack. 4,57. 2 Mack. 5,16.

23. Och han tog silfret och guldet och de kostbara kärnen och likale-

* Det (grekisk-)syrisk konungadömet, hvars första år motsvarar år 312 f. Kr.

des de undangömda skatter som han påträffade 2 Mack. 3,10 f. 5,21.

24. och drog med alltsammans hem till sitt land, sedan han förut hade anställt ett blodbad och utfarit i svåra hädelser. Dan. 11,36. 2 Mack. 5,12 f.

25. Då kom en stor sorg öfver Israel i alla dess landsändar, Klag. 1,4. 2,10.

26. och styresmännen och de äldste suckade;

jungrur och ynglingar tynade bort, och kvinnornas skönhet försvann.

27. Hvar brudgum uppstämde klagosång, och bruden i brudgemaket blef försänkt i sorg;

28. jorden bäfvade för sina inbyggares skull, och Jakobs hela hus höljdes med skam.

29. Två år därefter sände konungen till Juda städer en högste ämbetsman för skatteindriftningen; och han kom till Jerusalem med stor härsmakt. 2 Mack. 5,24.

30. Han gaf dem svikligen fredliga försäkringar, och de satte lit till honom. Men därpå öfverföll han plötsligt staden, anställde ett stort nederlag där och dödade mycket folk af Israel. 2 Mack. 5,25.

31. Och han plundrade staden och stack den i brand och förstörde dess hus och ref ned dess murar rundt omkring. 2 Mack. 8,3.

32. Och de förde bort deras kvinnor och barn i fångenskap och bortrövade boskapen.

33. Sedan befäste de Davids stad med en hög och stark mur och starka torn, och sålunda fingo de en borg.

34. Och de inlade i den en besättning af hedniska syndare, ogudaktiga män, som forskansade sig där.

35. Och de förde dit vapen och lifsmedel i förråd, och det hopsamlade

bytet från Jerusalem lade de in där till förvaring.

Och borgen blef en stor snara; 36. den blef ett bakhåll för helgedomen

och en svår motståndare för Israel hela tiden.

37. Och de utgöto oskyldigt blod omkring helgedomen, och de oskärade helgedomen.

Ps. 79,1 f. 1 Mack. 7,17. 2 Mack. 6,4 f.

38. Och Jerusalems inbyggare flydde för deras skull,

och staden blef en boningsplats för främlingar;

den blef främmande för sin egen af föda,

och dess barn öfvergafvo den allt mer och mer. Klag. 5,2.

39. Dess helgedom blef öde såsom en ödemark,

dess högtider förvandlades till sorgedagar,

dess sabbater till smälek,

dess ära till förakt. Am. 8,10. Tob. 2,6.

40. Lika stor som dess härlighet hade varit, blef nu dess vanheder,

och dess höghet förvandlades till sorg.

41. Och konungen utfärdade en kungörelse till hela sitt rike att alla skulle vara ett folk

42. och hvar och en öfvergifva sina egna gudstjänstbruk. Och alla hedniska folk fogade sig efter konungens befällning.

43. Också många af Israel funno behag i hans gudskyrdan och offrade åt afgudarna och ohelgade sabbaten.

Dan. 11,32.

44. Därjämte sände konungen bud med skrivelser till Jerusalem och Juda städer, att de skulle vandra efter sedvänjor som voro främmande för landet 2 Mack. 6,1.

45. och upphöra med brännoffer och slaktoffer och drickoffer i helgedomen och ohelga sabbater och högtider
2 Mack. 6,6.

46. och oskära helgedomen och de heliga.
Dan. 7,21, 25.

47. Vidare skulle de bygga altaren och helgedomar och afgudahus och offra kött af svin och andra orena djur
3 Mos. 11,7.

48. och lämna sina gossebarn oomskurna, korteligen, de skulle besudla sina själar med allt hvad orent och befläckadt var,

49. så att de skulle förgäta lagen och upphäfva alla dess stadgar.
2 Mack. 6,1.

50. Och hvar och en som icke lydte konungens befallning skulle straffas till lifvet.

51. Sådant var innehållet af de skrivelser som han lät utfärda i sitt rike. Och han tillsatte uppsyningsmän öfver hela folket och ålade Juda städer att offra, hvar stad för sig.
2 Mack. 5,22.

52. Och många af folket — alla de som öfvergåfvo lagen — slöto sig till dem. Och de förfölvade ondt i landet
1 Mack. 2,16 f.

53. och tvungo israeliterna att gömma sig, hvarhelst en tillflyktsort fanns för dem.
1 Sam. 22,1.

54. Och på femtonde dagen i månaden Kislev år 145 uppsatte de »förödelsens styggelse» på brännoffersaltaret, och rundt om i Juda städer byggde de afgudaaltaren
Dan. 9,27, 11,31. 1 Mack. 1,59. 2 Mack. 6,2 f. Matt. 24,15.

55. och tände rökelse framför husens dörrar och på gatorna.

56. Och de lagböcker som de träffade på refvo de sönder och brände upp i eld.
Jer. 36,23. 1 Mack. 3,48.

57. Och enhvar, hos hvilken en förbundsbok påträffades, och enhvar, som höll sig till lagen, dömdes af konungens påbud till döden.

58. I sin våldsmakt förforo de så i städerna månad efter månad mot Israel, mot dem som ertappades.
2 Mack. 6,7.

59. Och på tjugufemte dagen i hvar månad offrade de på ett afgudaaltare som var uppfördt på brännoffersaltaret.
2 Mack. 6,5.

60. Och de kvinnor som hade låtit omskära sina barn dödade de i enlighet med befallningen,
2 Mack. 6,10.

61. hvarvid de hängde de af späda barnen vid mödrarnas hals; och deras hus plundrade de, och de män som hade omskurit barnen dödade de.

62. Men många i Israel togo mod till sig och föresatte sig att icke äta något orent
Dan. 11,32.

63. och underkastade sig hellre döden än att blifva förorenade genom maten och ohelga det heliga förbundet. Och de ledo sålunda döden.
2 Mack. 6,18 f. 7,1 f.

64. Ja, en stor vrede drabbade tungt Israel.
2 Mack. 6,12 f. 7,18, 33.

2 Kapitlet.

Mattatias vägrar att offra och flyr med sina söner och andra liktänkande till bergen. En skara judar dödas på sabbatsdagen. Mattatias och hans folk sätta sig till motstånd. Mattatias' afskedstal och död.

¹ Vid den tiden uppträdde Mattatias, son af Johannes, Simeons son, en präst af Joaribs söner från Jerusalem. Han bodde i Modein.
1 Krön. 9,10. 24,7. 1 Mack. 13,25. 14,29.

2. Och han hade fem söner, Johannes med tillnamnet Gaddis,
1 Mack. 9,35 f. 2 Mack. 8,22.

3. Simon, som ock kallades Tassis,

4. Judas, som kallades Mackabeus,

5. Eleasar, som kallades Avaran, och Jonatan, som kallades Apfus.
1 Mack. 6,43. 9,37.

6. Då han nu förnam de hädiska gärningar som begingos i Judeen

7. och i Jerusalem, sade han:

»Ve mig! Hvarför har jag blifvit född till att se mitt folks undergång

och den heliga stadens undergång och till att sitta här overksam, då den har gifvits i fienders hand

och dess helgedom i främlingars hand?
Job 3,11. Jes. 48,2.

8. Dess tempel har blifvit såsom en åt fienden utlämnad man,

9. dess präktiga kärl hafva tagits såsom rof och bortförts;

dess späda barn hafva dödat på dess gator

och dess ynglingar genom fiendens svärd. 1 Mack. 1,23 f. 2 Mack. 6,10.

10. Hvilket folk finnes, som icke har tagit dess borg i besittning

och icke har bemäktigat sig dess egendom såsom byte?

11. All dess prydnad är bortröfvad, i stället för fri har den blifvit träl.

Jer. 2,14. Klag. 1,1.

12. Sannerligen, allt hvad vi ägde heligt och skönt och ärorikt är förödt,

och hedningarna hafva skändat det.

13. Hvarför skulle vi längre lefva?»

14. Och Mattatias och hans söner refvo sönder sina kläder och svepte sig i säcktyg och sörjde djupt.

15. Konungens utskickade, som ville tvinga folket till affall, kommo emellertid till staden Modein, för att man skulle offra där. 1 Mack. 1,51.

16. Och många israeliter trädde fram till dem. Också Mattatias och hans söner kommo allesammans dit.

1 Mack. 1,52.

17. Då togo konungens utskickade till orda och sade till Mattatias: »Du är en högt ansedd och inflytelse-rik styresman i denna stad och har ett starkt stöd i söner och bröder.

18. Så träd nu först fram och efterkom konungens befallning, såsom alla

folk och Juda män och de som äro kvar i Jerusalem hafva gjort. Då skall du och ditt hus tillhöra konungens vänner, och du och dina söner skolen blifva hedrade med silfver och guld och många skänker.»

1 Mack. 1,42. 2 Mack. 7,24.

19. Men Mattatias svarade och sade med hög röst: »Om ock alla folk inom konungens rike äro honom hörsamma, så att de hvar för sig affalla från sina fäders gudsdyrkan och viligt foga sig i hans påbud,

20. så skola dock jag och mina söner och mina bröder vandra enligt förbundet med våra fäder.

21. Bort det, att vi skulle öfvergifva lagen och våra stadgar!

22. Konungens bud ämna vi icke hörsamma; vi vilja icke vika ett steg från vår gudstjänst, vare sig till höger eller till vänster.»

23. Just som han hade slutat tala dessa ord, gick en judisk man i allas åsyn fram för att offra på altaret i Modein enligt konungens befallning.

24. Då Mattatias såg detta, blef han uppfylld af nitälskan, och hans innersta kom i uppror, och han gaf fritt lopp åt sin vrede, såsom rätt var, och sprang fram och dräpte honom på altaret.

2 Mos. 22,20. 32,27. 5 Mos. 13,6 f. 1 Kon. 18,40.

25. Också konungens sändebud, som sökte tvinga folket att offra, dödade han vid samma tillfälle, och han ref ned altaret.

2 Mos. 34,13. 5 Mos. 12,3. 2 Kon. 18,4.

26. Så nitälskade han för lagen, i det att han gjorde såsom Pinehas en gång hade gjort med Sambri, Saloms son. 4 Mos. 25,7 f. Ps. 106,30 f.

27. Och Mattatias ropade i staden med hög röst och sade: »Hvar och en som nitälskar för lagen och vill upprätthålla förbundet må draga ut efter mig.»

28. Därpå flydde han jämte sina

söner till bergen; och de lämnade i sticket allt hvad de ägde i staden.

1 Mack. 1,38. 2 Mack. 5,27. Hebr. 11,38.

29. Då drogo många, som traktade efter rättfärdighet och rätt, ned till öknen för att bo där,

Ps. 89,15.

30. de själfva och deras söner och deras hustrur och deras boskap. Ty förföljelserna mot dem blefvo allt hårdare.

31. När konungens män och den styrka som fanns i Davids stad i Jerusalem fingo höra att en skara män, sådana som hade missaktat konungens påbud, hade dragit ned till grotterna i öknen,

1 Mack. 1,29, 33, 44 f.

32. skyndade de i stort antal efter dem. Och då de träffade på dem, lägrade de sig mot dem och beredde sig till anfall mot dem på sabbatsdagen.

2 Mack. 6,11.

33. Och de sade till dem: »Må det nu vara nog! Kommen ut, och gören såsom konungen har sagt, så skolen I få lefva.»

34. Men de svarade: »Vi ämna icke komma ut, och vi ämna icke göra såsom konungen har sagt och därmed ohelga sabbatsdagen.»

35. Då gingo de andra genast till strid mot dem.

36. Men de försvarade sig icke och kastade icke en sten mot dem och spärrade icke ingångarna till grotterna,

37. utan sade: »Må vi allesammans dö i vår ostrafflighet! Himmelen och jorden äro våra vittnen att I förgören oss utan all rätt.»

38. Men de andra gingo till anfall mot dem under sabbatsdagen; och så dödades de, tillika med sina hustrur och barn och sin boskap, till ett antal af vid pass ett tusen själar.

39. Då Mattatias och hans vänner fingo veta detta, sörjde de dem djupt.

40. Och de sade till hvarandra:

»Om vi alla göra såsom våra bröder hafva gjort och icke kämpa mot hedningarna till försvar för våra lif och våra stadgar, så skola de helt snart hafva utrotat oss från jorden.»

41. Och de fattade den dagen följande beslut: »Mot hvar och en som drager ut till strid mot oss på sabbatsdagen vilja vi försvara oss; vi vilja icke allesammans omkomma, såsom våra bröder omkommo i grotterna.»

42. Vid denna tid församlades hos dem en skara asidéer, tappra stridsmän ur Israel, alla som voro villiga att försvara lagen.

1 Mack. 7,13. 2 Mack. 14,6.

43. Och alla som flydde undan förföljelserna sällade sig till dem och förstärkte dem.

44. Så fingo de en krigsmakt till stånd. Och de dräpte syndarna i sin vrede och lagöfverträdarna i sin harm. Och återstoden flydde till hedningarna för att rädda sig.

45. Och Mattatias och hans vänner drogo omkring och refvo ned deras altaren

1 Mack. 2,24.

46. och läto med våld omskära alla oomskurna gossebarn som de träffade på inom Israels gränser

1 Mack. 1,48.

47. och förföljde de öfvermodiga. Och företaget hade god framgång under deras ledning.

48. Och de togo lagen i skydd mot hedningarnas makt och mot konungarnas makt, och de läto icke syndarna resa sitt hufvud.

49. Men då tiden närmade sig att Mattatias skulle dö, sade han till sina söner: »Nu hafva öfvermod och skymf och en tid af omstörtning och en bister vrede fått öfverhand.

50. Så nitälsken nu, mina barn, för lagen, och gifven edra lif till försvar för förbundet med våra fäder.

51. Kommen ihåg våra fäders verk, hvad de hafva uträttat släktled efter

släktled, så skolen I ock vinna stor ära och ett evärdligt namn.

52. Abraham blef ju befunnen trogen vid pröfningen, och det räknades honom till rättfärdighet.

1 Mos. 2,21 f. Syr. 44,19 f. Hebr. 11,17. Jak. 2,21 f.

53. Josef höll budet, när han var i trångmål, och blef herre i Egypten.

1 Mos. 39,7 f. 41,10 f. Ps. 105,21. Apg. 7,10.

54. Med Pinehas, vår fader, gjordes för hans nitälskans skull ett förbund, genom hvilket han undfick ett evärdligt prästadöme.

4 Mos. 25,13. Syr. 45,23 f.

55. Josua blef, därför att han hade efterkommit befallningen, domare i Israel.

4 Mos. 14,6 f. 27,18 f. 5 Mos. 34,9. Jes. 1,2.

56. Kaleb erhöll ett stycke land såsom arfvedel för sitt vittnesbörd inför det församlade folket.

Jos. 14,13 f. 21,12. Syr. 46,9.

57. David fick för sin fromhet till arfvedel en konungatron för evärdlig tid.

2 Sam. 7,16. 1 Kon. 2,45. Ps. 132,12. Syr. 47,11.

58. Elias blef upptagen till himmelen, därför att han nitälskade för lagen.

1 Kon. 18,21 f. 19,10. 2 Kon. 1,16. 2,11. Syr. 48,9.

59. Ananias, Asarias och Misael frälstes för sin tros skull ur lågorna.

Dan. 1,6 f. 3,12 f. As. bön v. 26 f., 63.

60. Daniel blef på grund af sin ostrafflighet räddad ur lejonens gap.

Dan. 6,22 f. Bel o. dr. v. 40 f. Hebr. 11,33.

61. Betänken på detta sätt hvad som har inträffat från släktled till släktled, så skolen I förstå att ingen som hoppas på Honom* skall duka under.

Ps. 34,6. 56,5.

62. Frukten därför icke för en syndig mans bud, ty hans härlighet skall släpas i smutsen och blifva maskars föda.

Jes. 51,12.

63. I dag förhäfver han sig, och i morgon skall man icke finna honom, ty han har vändt åter till det stoff

hvaraf han är kommen, och hans anslag har blifvit om intet.

Job. 20,6 f. Ps. 37,35 f. 46,4. Syr. 10,10.

64. Men I, mina barn, varen frimodiga och oförfärade i värnandet af lagen, ty därigenom skolen I blifva förhäriligade.

Jos. 1,7.

65. Här står eder broder Simon. Jag vet att han är en rådvis man. Hören alltid på honom; han skall vara för eder såsom en fader.

66. Och Judas Mackabeus, han som har varit en stark kämpe från sin ungdom, han skall blifva eder här-förare och kämpa vårt folks kämp.

67. Och dragen till eder alla som lyda lagen, och utkräfven hämnd för edert folk.

Jer. 51,36.

68. Vedergällan hedningarna hvad de hafva gjort, och akten på lag-buden.»

Ps. 149,6 f.

69. Därefter välsignade han dem. Och han blef samlad till sina fäder.

1 Mos. 49,28.

70. Han dog år 146. Och hans söner begrofvos honom i hans fäders graf i Modein, och hela Israel höll en stor dödsklagan öfver honom.

2 Sam. 1,12. 1 Mack. 9,19 f. 13,25 f.

3 Kapitlet.

Judas träder i spetsen för de lagtrogna. Han besegrar Apollonius och Seron. Konungen tager till Persien och påbjuder ett nytt krigståg mot judarna. Judas vider religionen och militära förberedelser.

Hans son Judas, som kallades Mackabeus, trädde nu i hans ställe.

2 Mack. 8,1 f.

2. Och alla hans bröder och alla som hade anslutit sig till hans fader bistodo honom; och de förde Israels krig med glädte mod.

1 Mack. 2,42 f.

3. Han förvärfvade ära åt sitt folk vidt omkring;

han tog på sig sitt pansar såsom en hjälte

* I denna bok undvikes nämmandet af Guds namn.

och omgjordade sig med sin krigsrustning;

han inlät sig i drabbningar och skyddade sitt läger med svärdet.

4. Han liknade ett lejon i sina bragder,

han var såsom ett ungt lejon, som ryttande störtar mot sitt rof.
2 Mack. 11,11.

5. Han uppspårade lagöfverträdarna och förföljde dem, och han lät eld öfvergå dem som oroade hans folk.

6. Lagöfverträdarna krympte ihop af fruktan för honom, och alla som öfvade laglöshet blefvo förskrämda; räddningsverket hade god framgång under hans ledning.

7. Han väckte förbittring hos många konungar, men fröjdade Jakob genom sina bedrifter;

till evärdlig tid skall hans minne välsignas.

8. Han drog fram genom Juda städer

och utrotade de gudlösa ur landet och afvände vreden från Israel;

9. och hans namn nådde fram till jordens gränser.

10. Men Apollonius samlade hedniskt krigsfolk och en stor styrka från Samarien, för att strida mot Israel.
1 Mack. 1,29. 2 Mack. 5,24.

11. Då Judas fick kunskap härom, drog han ut för att möta honom; och han besegrade honom och dödade honom, och många föllo slagna, och de öfriga flydde.

12. Och de togo deras egendom såsom byte; och Judas tog Apollonius' svärd och begagnade det sedan alltid i striden.

13. Då Seron, befälhafvaren öfver Syriens härsmakt, fick höra att Judas hade dragit till sig en skara, en

församling af trogna, hvilka under hans befäl gingo ut till strid,

14. sade han: »Jag skall göra mig ett namn och vinna ära i konungariket genom att strida mot Judas och hans följe, som förakta konungens bud.»

15. Så drog också han upp och med honom en stark här af ogudaktiga för att hjälpa honom att utkräfva hämnd på Israels barn.

16. Och han hade hunnit nära upp till passet vid Betoron, då Judas med en ringa styrka drog ut för att möta honom.

17. När nu Judas' män sågo hären komma emot sig, sade de till honom: »Huru skola vi, som äro så fåtaliga, kunna strida mot en så stor mängd folk? Och därtill äro vi utmattade, eftersom vi icke hafva ätit något i dag.»

18. Men Judas sade: »Det kan lätteligen hända att många blifva öfverväldigade genom ett fåtal, och det gör icke någon skillnad för himmelen att bringa räddning genom många eller genom få.
1 Sam. 14,6. Jud. 9,11. 2 Mack. 15,21. Luk. 15,18.

19. Ty det är icke på härens storlek som segern i striden beror, utan allenast från himmelen kommer kraften.
Jes. 45,1.

20. De draga emot oss, fulla af öfvermod och laglöshet, för att tillintetgöra oss och våra kvinnor och våra barn och för att utplundra oss.

21. Men vi kämpa för våra lif och för våra stadgar,

22. och Han själf skall krossa dem inför våra ögon. Hysen alltså ingen fruktan för dem.»

23. Och när han hade slutat tala, störtade han plötsligt åstad mot dem; och Seron och hans här blef slagen af honom,

24. och de förföljde dem utför passet vid Betoron ända till slätten.

Vid pass åtta hundra man stupade af dem; de öfriga flydde till filistéernas land.

25. Nu uppkom den första förskräckelsen för Judas och hans bröder, och bäfvan begynte gripa hedningarna där rundt omkring.

26. Och ryktet om honom nådde fram till konungen, och alla folk talade om Judas' strider.

27. När nu konung Antiokus fick höra om dessa händelser, greps han af häftig vrede. Och han sände ut och lät samla alla sitt rikets stridskrafter, en öfvermåttan stark här.

28. Och han öppnade sin skattkammare och gaf sitt krigsfolk sold för ett år och ålade dem att för ett år framåt vara beredda till krigstjänst, när och hvar så behöfdes.

29. Men då han såg att silfret begynte tryta i hans penningkistor, och då landets skatter inflöto sparsamt, till följd af den söndring och det afbräck som han hade åstadkommit i landet, genom att söka afskaffa de bruk och stadgar som gällde sedan urminnes tid,

30. så befarade han att han, såsom en och annan gång förut, icke skulle hafva medel till sina utgifter och till de skänker som han tillförne med frikostig hand hade plägat utdela; ty han öfverbjöd häri sina företrädare.

Dan. 11,24

31. Och han var i stort bryderi. Då beslöt han att fåga till Persien och upptaga skatterna i dessa trakter och samla ihop en myckenhet penningar.

32. Han kvarlämnade Lysias, en ansedd man af kunglig börd, för att sköta konungens åligganden inom länderna ifrån floden Euftrat till Egyptens gränser

2 Mack. 11,1.

33. och leda hans sons, Antiokus', uppfostran, till dess han själf komme tillbaka.

1 Mack. 6,15.

34. Och han öfverlämnade åt honom hälften af stridskrafterna samt elefanterna och gaf honom tillsägelse om allt som han ville hafva utträttadt och särskildt angående invånarna i Judeen och Jerusalem,

35. att han skulle sända ut en här mot dem för att upprifva och tillintetgöra Israels krigsmakt och hvad som var kvar af Jerusalem och utplåna deras åminnelse från platsen,

36. och låta främlingar bosätta sig i alla deras landsändar och genom lottning fördela deras land.

37. Med den återstående hälften af stridskrafterna bröt konungen där efter upp från sin hufvudstad Antiochia år 147, öfvergick floden Euftrat och genomtågade de öfre landskapen.

38. Lysias utsåg nu Ptolemeus, Dorymenes' son, och Nikanor och Gorgias, betydande män bland konungens vänner,

1 Mack. 5,59. 7,26. 2 Mack. 8,8 f. 10,12, 14.

39. och sände med dem fyrtio tusen man fotfolk och sju tusen ryttare, för att de skulle draga in i Judalandet och förhärja det enligt konungens bud.

40. De bröto upp med hela sin styrka, och då de hade kommit fram, slogo de läger nära Ammaus på slätten.

2 Mack. 8,11

41. Då köpmännen i landet fingo höra talas om dem, togo de med sig silfver och guld i stor mängd och tjänare och kommo till lägret för att köpa israeliter såsom slafvar. Och till hären slöt sig också krigsfolk från Syrien och filistéernas land.

42. Då nu Judas och hans bröder sågo att faran tilltog, och att hären hade lägrat sig inom deras gränser, och då de fingo kunskap om hvad konungen hade påbjudit att man skulle göra med judafolket till dess fördärf och undergång,

43. sade de till hvarandra: »Låt om oss återupprätta vårt folk ur dess fall och kämpa för vårt folk och helgedomen».

44. Och menigheten församlade sig för att vara redo till strid och för att åkalla och bedja om nåd och barmhärtighet.

45. Men Jerusalem var obebodt såsom en öken. Ingen gick in och gick ut af dess afkomma, helgedomen var förtrampad, och främlingars söner bodde i borgen; det hade blifvit ett tillhåll för hedningar.

Glädjen hade försvunnit ifrån Jakob, och flöjt och harpa hade tystnat.

Jes. 24,8. 1 Mack. 1,33 f. 2 Mack. 8,2.

46. Därför församlade de sig och gingo till Mispa midt emot Jerusalem, ty Mispa var en plats där Israel fordom hade tillbedt.

Dom. 11,11. 1 Sam. 7,5 f. 10,17.

47. Och de fastade den dagen och svepte sig i säcktyg och strödde aska på sina hufvuden och refvo sönder sina kläder.

48. Och de bredde ut lagboken, en af dessa böcker som hedningarna plägade söka efter för att på dem rita bilder af sina afgudar.

1 Mack. 1,56.

49. Och de buro fram den prästerliga dräkten och förstlingsfrukterna och tiondena. Och de läto de nasirer framträda hvilkas nasirtid var ute.

2 Mos. 28,4 f. 4 Mos. 6,2 f.

50. Och de ropade högt till himmelen och sade: »Hvad skola vi göra med dessa? Och hvarthän skola vi föra dem?»

4 Mos. 6,13 f. Neh. 10,85 f.

51. Din helgedom är ju förtrampad och oskärad, och dina präster äro i sorg och förnedring.

52. Och nu hafva hedningarna för-

samlat sig mot oss för att tillintetgöra oss. Du vet hvad de hafva i sinnet mot oss.

53. Huru skola vi kunna bestå inför dem, om icke du hjälper oss?»

54. Och de blåste i trumpeterna och ropade med hög röst.

4 Mos. 10,9.

55. Därefter tillsatte Judas anförare för folket, höfvitsmän öfver tusen och öfver hundra och öfver femtio och öfver tio.

2 Mos. 18,21.

56. Och han tillsade dem som hade byggt ett hus eller trolofvat sig med en kvinna eller planterat en vingård eller voro försagda, att de skulle vända om, hvar och en till sitt hus, enligt lagen.

5 Mos. 20,5 f. Dom. 7,5 f. 2 Mack. 8,13.

57. Därpå bröt hären upp och lägrade sig söder om Ammaus.

58. Och Judas sade: »Omgjorden eder och varen tappra män, och hållen eder redo till i morgon att strida mot dessa hedningar, som hafva församlat sig mot oss för att tillintetgöra oss och vår helgedom.

59. Ty det är bättre för oss att dö i striden än att nödgas se vårt folks och vår helgedoms ofärd.

60. Men såsom han vill som är i himmelen, så må det ske.»

2 Sam. 10,12. 1 Krön. 19,13.

4 Kapitlet.

*Judas besegrar i grund den syriska hären under Ptolemeus, Nikanor och Gorgias och året därpå riksfjörståndaren Lysias. Tempel-
let renas, och ett nytt brännoffersaltare inviges. Judas befäster Judeen.*

Emellertid tog Gorgias fem tusen man fotfolk och ett tusen man utvaldt rytteri och bröt nattetid upp med denna styrka

1 Mack. 3,38. 2 Mack. 10,14.

2. för att oförvarandes öfverfalla judarnas här och slå dem; och manskapet på borgen visade honom vägen.

1 Mack. 3,40.

3. Men Judas fick underrättelse härom och bröt också upp med sina krigsmän för att slå konungens här vid Ammaus,

4. medan stridskrafterna ännu voro aflägsnade från lägret.

5. Då nu Gorgias under natten kom till Judas' lägerplats och icke fann någon där, sökte han dem bland bergen; ty han sade: »Dessa fly undan för oss».

6. Men i dagbräckningen blef Judas synlig på slätten med tre tusen man, hvilka dock icke voro så väl-försedda med skyddsvapen och svärd som de skulle hafva önskat.

2 Mack. 8,16, 22 f.

7. Då de nu sågo hedningarnas läger starkt och väl förskansadt och betäckt af rytteri — ty det var krigsförfaret folk —

8. sade Judas till de män som följde honom: »Frukten icke för deras stora antal, och blifven icke förskräckta öfver deras anfall.

2 Mack. 8,16.

9. Kommen ihåg huru våra fäder blefvo frälsta i Röda hafvet, då Farao med härsmakt förföljde dem.

2 Mos. 14,22 f.

10. Och nu, låtom oss ropa till himmelen, i hopp att han skall hafva behag till oss och komma ihåg förbundet med fäderna och låta denna här duka under inför oss i dag.

11. Då skola alla hedningar förstå att det finnes en, som förlossar och frälsar Israel.»

1 Sam. 17,47. Ps. 59,14.

12. Då nu utlänningarna lyfte upp sina ögon och sågo dem tåga emot sig,

13. ryckte de ut ur lägret till strid. Och Judas' män blåste i trumpeterna.

1 Mack. 3,54.

14. Och de drabbade samman, och hedningarna dukade under och flydde utåt slätten;

15. och de som blefvo efter föllo alla för svärdet. Och de förföljde

dem till Gasara och till slättmarkerna i Judeen och vid Asotus och Jamnia. Och vid pass tre tusen af dem stupade.

Jos. 11,22. 15,11. 16,3. 2 Mack. 8,24.

16. När nu Judas med sin styrka återkom ifrån förföljandet af dem,

2 Mack. 8,24.

17. sade han till folket: »Låten icke locka eder af begär efter bytet, ty vi hafva ännu en strid framför oss,

18. eftersom Gorgias och hans styrka befinner sig på berget nära oss; utan hållen nu stånd mot våra fiender och kämpen med dem. Sedan kunnen I med all frimodighet taga byte.»

19. Innan Judas ännu hade talat till slut, syntes en afdelning fiender komma fram ifrån bergen.

20. Dessa fingo nu se att hären hade flytt, och att man höll på att antända lägret; ty den uppstigande röken röjde hvad som hade skett.

21. Då de förstodo detta, blefvo de högeligen förskräckta, och som de tillika sågo Judas' här stå stridsfärdig på slätten, flydde de alla till filisteernas land.

23. Nu vände Judas om för att plundra lägret. Och de togo silfver och guld i mängd och mörkblå och äkta röda purpurtyger och mycken annan rikedom.

24. Och vid hemkomsten sjöngo de lofsånger och prisade himmelen, »ty hans nåd är god, ty den varar evinnerligen».

1 Krön. 16,41. 2 Krön. 5,13. 7,3. Ps. 118,1. 136,1.

25. Det var en stor frälsning som den dagen vederfors Israel.

26. Men de af hedningarna som hade undkommit begåfvo sig till Lysias och inberättade för honom allt hvad som hade hänt.

1 Mack. 3,38.

27. Vid underrättelsen härom blef han bestört; och han var missmodig öfver att det icke hade gått med

Israel såsom han hade önskat, och att saken icke hade aflupit enligt konungens befallning. 2 Mack. 11,1.

28. Följande året samlade han därför sextio tusen man utvaldt folk och fem tusen ryttare för att föra kriget mot judarna till slut. 2 Mack. 11,2.

29. Dessa tågade till Idumeen och slogo läger vid Betsura, och Judas drog dem till mötes med tio tusen man. Jos. 15,58. 2 Mack. 11,5.

30. Då han såg hären vara så stark, bad han och sade: »Lofvad vare du, Israels räddare, du som hejdade kämpens anlopp genom din tjänare Davids hand och gaf filistéernas läger i Jonatans, Sauls sons, och hans vapendragares händer. 1 Sam. 14,6 f. 17,48 f. Jer. 14,8.

31. Gif nu denna krigshär fången ditt folk Israels hand, och låt dem komma på skam med sin stridsmakt och sitt rytteri.

32. Injaga fruktan hos dem och förlama deras djärfva mod, så att de vackla och duka under.

33. Slå ned dem genom deras svärd som älska dig, så att alla som känna ditt namn må prisa dig med lofsånger.»

34. Därpå sammandrabbade de båda härarna, och af Lysias' här stupade vid pass fem tusen man, som föllo för dem. 2 Mack. 11,11 f.

35. Då Lysias såg huru hans slaglinje hade vändt sig till flykt, och hvilket mod Judas' män visade, och huru dessa voro redo att manligen kämpa på lif och död, drog han därifrån till Antiokia; och han värfvade legosoldater för att, sedan han åter fått hären fulltalig, infinna sig i Judeen.

36. Då sade Judas och hans bröder: »Nu hafva våra fiender dukat under; låtom oss därför tåga upp till Jerusalem för att rena och på nytt inviga helgedomen.»

37. Och hela hären församlade sig, och de tågade upp till Sions berg.

38. Då de nu sågo helgedomen öde och altaret vanhelgadt och portarna uppbrända och gräs och buskar uppvuxna på förgårdarna, likasom i en småskog eller på ett berg, och tempelkamrarna förstörda, 2 Mack. 1,8. 8,33.

39. refvo de sönder sina kläder och utbrusto i en högljudd veklagan och strödde aska på sina hufvuden

40. och föllo ned till jorden på sina ansikten. Och de läto blåsa i larmtrumpeterna och ropade till himmelnen.

41. Därpå beordrade Judas manskap att kämpa mot borgens besättning, till dess han hade renat helgedomen. 1 Mack. 1,33 f.

42. Han utvalde nu till präster sådana som voro ostraffliga och hade sin lust i lagen.

43. Och de renade helgedomen och förde bort besmittelsens stenar till en oren plats. 1 Mack. 1,54. 2 Mack. 2,18. 10,3.

44. Och de öfverlade angående det vanhelgade brännoffersaltaret, hvad de borde företaga därmed. 1 Mack. 1,59. Esr. 3,2.

45. Och de funno på det goda rådet att nedrifva det, för att det icke skulle blifva en orsak till tadel mot dem, därför att hedningarna hade besudlat det. Alltså refvo de ned altaret. 1 2 Mack. 10,2.

46. Men stenarna lade de i förvar på tempelberget, på en lämplig plats, i afvaktan på att en profet skulle uppträda, som kunde gifva anvisning om hvad man skulle göra med dem. 5 Mos. 18,18. Esr. 2,63. 1 Mack. 14,41.

47. Därpå togo de ohuggna stenar, enligt lagen, och byggde ett nytt altare efter mönstret af det förra. 2 Mos. 20,25. 5 Mos. 27,6. 2 Mack. 10,3.

48. De återställde likaledes helgedomen och templets inre och invigde förgårdarna.

49. Och de läto förfärdiga nya heliga kärl och buro in i templet ljusstaken och rökelsealtaret och bordet.

2 Mos. 25,23 f., 31 f. 40,4 f. 1 Mack. 1,21 f.

50. Och de offrade rökelse på altaret och tände lamporna i ljusstaken, så att de lyste i templet.

2 Mack. 10,3.

51. Och de lade fram bröd på bordet och spände ut förhängena.

Då de nu hade fullbordat allt som de hade företagit sig,

2 Mos. 40,3—5.

52. stodo de tidigt upp på tjugufemte dagen i nionde månaden — denna månad är Kislev — år 148

53. och framburo enligt lagens föreskrifter offer på det nya brännoffersaltare som de hade uppfört.

2 Mos. 29,38 f. 2 Mack. 1,8. 10,3.

54. I samma månad och på samma dag som hedningarna hade oskärat det, blef det nu på nytt invigt med sånger och spel af cittror, harpor och cymbaler.

1 Krön. 25,6. 1 Mack. 1,59. 2 Mack. 10,5.

55. Och hela folket föll ned på sina ansikten, och de tillbådo och lofvade vända mot himmelen, honom, som så väl hade ledt dem.

2 Mack. 10,4.

56. De firade det nya altarets invigning i åtta dagar, och de framburo brännoffer under glädje och offrade tack- och loffer.

3 Mos. 7,11 f. 2 Mack. 10,6.

57. Och de prydde templets framsida med gyllene kransar och små sköldar och invigde portarna och tempelkamrarna och försågo dessa med dörarr.

1 Mack. 1,22.

58. Och det blef en mycket stor glädje bland folket, därför att den smålek som hedningarna hade tillfogat dem hade blifvit borttagen.

59. Judas och hans bröder och Israels hela menighet fastställde nu att dagarna för altarinvigningen årligen på sin bestämda tid skulle firas i åtta dagar, från tjugufemte dagen

i månaden Kislev räknadt, med glädje och fröjd.

2 Mack. 10,8. Joh. 10,22.

60. Vid denna tid befäste de ock Sions berg rundt omkring med höga murar och starka torn, för att hedningarna icke skulle kunna komma och förtrampa det, såsom de förut hade gjort:

1 Mack. 1,31.

61. Och Judas inlade där en besättning för dess skydd. Och de befäste Betsura, på det att folket måtte hafva en fast ort mot Idumeen.

5 Kapitlet.

Judas och hans bröder göra segerrika krigståg till Judeens grannprovinser. Två af Judas' underbefälhafvare besegras af Gorgias.

Då hedningarna rundt omkring finga höra att altaret hade blifvit återupprest och helgedomen återställd i sitt förra skick och invigd, vredgades de högeligen.

2. Och de lade råd om att utrota dem af Jakobs släkt som bodde inom deras gränser, och de begynte sprida död och förödelse bland folket.

3. I följd häraf förde Judas krig mot Esaus barn i Idumeen, i Akra-battene, därför att de lågo i försåt vid Israels gränser. Och han tillfogade dem ett stort nederlag och satte skräck i dem och tog deras egendom såsom byte.

2 Mack. 10,15 f.

4. Han erinrade sig också Bajans barns ondska, hvilka voro folket till en snara och ett giller genom att lägga sig i bakhåll för dem på vägarna.

5. Han stängde in dem i deras torn och belägrade dem och gaf dem till spillo och brände upp stadens torn tillika med alla som voro därinne.

2 Mack. 10,36.

6. Därpå gick han öfver floden till Ammons barn och påträffade där en stark krigsmakt och mycket folk, med Timoteus såsom anförare.

2 Mack. 10,24.

7. Och han inlät sig i många strider med dem, och de dukade under för honom, och han slog dem.

8. Vidare intog han med storm Jaser med underlydande orter och vände därefter tillbaka till Judeen.

4 Mos. 21,32. 2 Mack. 10,22.

9. Nu församlade sig hedningarna i Galaaditis emot de israeliter som befunno sig inom deras gränser, för att förgöra dem. Men dessa flydde till fästningen Datema

10. och sände ett bref till Judas och hans bröder af följande innehåll: »Hedningarna rundt omkring oss hafva församlat sig emot oss för att förgöra oss,

11. och nu bereda de sig att komma och intaga det fäste dit vi hafva flytt, och Timoteus anför deras här.

12. Så kom nu och befria oss ur deras våld. Ty många af oss hafva stupat,

13. och alla våra bröder i Tubia's område hafva dödats; och de hafva bortfört deras kvinnor och deras barn och deras bohag och hafva där nedgjort vid pass ett tusen män.»

Dom. 11,3. 2 Sam. 10,6. 2 Mack. 12,17.

14. Medan man ännu höll på att läsa brevet, funno sig andra sändebud från Galileen i sönderrifna kläder och framförde det muntliga budskapet¹

1 Mack. 2,14.

15. att folk ifrån Ptolemais och Tyrus och Sidon jämte hela det af hedningar bebodda Galileen hade församlat sig mot dem för att tillintetgöra dem.

Jes. 9,1. Matt. 4,15.

16. Då Judas och folket hörde allt detta, sammanträdde en stor folkförsamling för att rådslå om hvad de skulle göra för sina nödställda bröder, som anföllos af hedningarna.

17. Och Judas sade till sin broder Simon: »Välj ut åt dig manskap, och drag åstad och rädda dina bröder i Galileen. Jag och min broder Jonatan skola tåga till Galaaditis.»

1 Mack. 2,65.

18. Men han kvarlämnade Josef, Sakarias' son, och Asarias såsom anförare för folket med återstoden af hären i Judeen för dess bevakning.

19. Och han befallde dem och sade: »Stån i spetsen för folket här, men undviken att inlåta eder i strid med hedningarna, till dess vi hafva kommit tillbaka.»

20. Och Simon fick tre tusen man sig tilldelade för att tåga till Galileen och Judas åtta tusen man för att tåga till Galaaditis.

21. Simon tågade alltså till Galileen och inlät sig i många strider med hedningarna, och de dukade under för honom.

22. Och han förföljde dem till Ptolemais' portar. Af hedningarna stupade vid pass tre tusen, och han bemäktigade sig deras egendom såsom byte.

23. Därefter upptog han i sitt följte judarna från Galileen och i Arbatta med deras kvinnor och barn och allt hvad de ägde; och de förde dem till Judeen under stor glädje.

24. Judas Mackabeus åter och hans broder Jonatan gingo öfver Jordan och tågade tre dagsresor genom öknen.

25. Där stötte de på nabatéerna. Och dessa bemötte dem fredligt och omtalade för dem allt hvad som hade hänt deras bröder i Galaaditis.

26. »Många af dem», så sade de, »hållas inneslutna i Bossora och Bossor, i Alima, Kasfor, Maked och Karnaim, idel befästa och stora städer.

1 Mos. 14,5. Jos. 20,8. Jer. 48,24.

27. Också i de öfriga städerna i Galaaditis hållas några inneslutna. Till i morgon bereda sig deras fiender att angripa de befästa platserna och så få dem i sin hand och förgöra dem alla på en enda dag.»

28. Då vek Judas med sin här plötsligt af till Bossora, i öknen,

intog staden och dödade allt mankön med svärdsegg och tog all deras egendom såsom byte och stack den i brand.

29. Sedan bröt han upp därifrån om natten och tågade till den befästa platsen.

30. Och då dagen grydde, lyfte de upp sina ögon, och de blefvo varse en oräknelig mängd folk, som förde fram stegar och stormverktyg, för att intaga fästningen, och stredo mot dem som voro därinne.

31. Då Judas såg att striden hade begynt och hörde huru larmet från staden steg upp mot himmelen under trumpetstötar och stort skri,

32. sade han till sina krigsmän: »Kämpen nu i dag till försvar för våra bröder.»

33. Därpå tågade han fram i tre hopar i ryggen på fienderna, och hans män stötte i trumpeterna och upphäfde bönerop.

Dom. 7.16, 18. 1 Mack. 3,54. 2 Mack. 12,20.

34. Timoteus' här förstod nu att det var Mackabeus, och de flydde för honom, och han tillfogade dem ett stort nederlag; och vid pass åtta tusen af deras män föllo den dagen.

2 Mack. 12,12.

35. Därefter vek han af till Maafa och angrep denna stad och intog den och dödade allt mankön där och tog all egendom i den såsom byte och stack den i brand.

36. Därifrån drog han vidare och intog med storm Kasfor, Maked, Bosor och de öfriga städerna i Galaaditis.

37. Efter dessa tilldragelser samlade Timoteus en ny här och slog läger midt emot Rafon på andra sidan om bäcken.

2 Mack. 12,20.

38. Judas sände då spejare till lägret och de inberättade till honom följande: »Alla hedningar rundt omkring oss hafva församlat sig hos dem, en mycket stor krigsmakt.

39. Och araber äro värfvade såsom hjälptrupper åt dem. Och de hafva sitt läger på andra sidan om bäcken, redo att draga ut emot dig till strid.» Då tågade Judas dem till mötes.

2 Mack. 12,10.

40. Och då Judas och hans här nalkades vattenbäcken, sade Timoteus till sina underbefälhafvare: »Om han först går öfver bäcken emot oss, skola vi icke kunna hålla stånd emot honom, ty då skall han blifva oss öfvermäktig.

41. Men om han blifver klenmodig och slår läger på andra sidan om floden, då skola vi gå öfver den emot honom och blifva honom öfvermäktiga.

42. När Judas nu nalkades vattenbäcken, ställde han folkets tillsyningsmän vid bäcken och gaf dem följande befallning: »Låten icke någon enda man lägga sig, utan må de alla gå ut till striden.»

43. Därmed gick han först öfver bäcken emot fienden, och allt hans folk följde honom. Och alla hedningarna dukade under för honom, och de kastade bort sina vapen och flydde till helgedomen i Karnaim.

2 Mack. 12,26.

44. Men israeliterna intogo staden med storm och brände upp helgedomen tillika med alla som voro därinne. Och Karnaim blef kufvad, och de kunde icke vidare göra motstånd mot Judas.

45. Nu församlade Judas alla israeliter i Galaaditis, från den störste till den minste, med deras kvinnor och barn och bohag, en mycket stor hop, för att draga till Judeen.

46. Och under tåget kommo de till Efron. Detta var en stor, starkt befäst stad, belägen vid ingången till passet, så att det icke var möjligt att vika åt sidan för den, vare sig till höger eller till vänster, utan man måste fåga midt igenom den.

2 Mack. 12,27.

47. Men invånarna stängde staden för dem och spärrade för portarna med stenar.

48. Då sände Judas till dem och lät säga i fredliga ordalag sålunda: »Vi vilja tåga genom ditt område för att komma fram till vårt land, och ingen skall därunder göra eder någon skada; vi vilja allenast få gå fram och tåga igenom.» Men de ville icke öppna för honom.

4 Mos. 20,17. 5 Mos. 2,28.

49. Då lät Judas förkunna för sin här att hvar och en skulle göra halt på den plats där han befann sig.

50. Och männen i hären gjorde halt, och de stridde mot staden hela den dagen och hela den följande natten; och staden blef gifven i hans händer.

2 Mack. 12,29.

51. Och han lät förgöra allt mankön med svärdsegg och förstörde staden i grund och tog all egendom i den såsom byte och tågade igenom staden fram öfver de slagna.

52. Och de gingo öfver Jordan, till stora slätten framför Betsan.

2 Mack. 12,29.

53. Och Judas höll tillsammans dem som blefvo efter, och han intalade folket mod under hela färden, till dess han kom till Judeen.

54. Och de gingo upp på Sions berg under glädje och fröjd och framburo brännoffer, därför att ingen enda af dem hade stupat, till dess de hade kommit välbehållna tillbaka.

2 Mack. 12,31.

55. Under den tid då Judas jämte Jonatan uppehöll sig i Galaads land och hans broder Simon i Galileen framför Ptolemais, fingo Josef, Sakarias' son,

56. och Asarias, anförarna för stridskrafterna i Judeen, höra talas om de krigiska bedrifter som de andra hade utfört.

1 Mack. 5,18.

57. Då sade de: »Må också vi skaffa oss ett berömdt namn och draga ut

för att strida mot hedningarna rundt omkring oss.»

58. Och de uppbadade de män hvilka hörde till krigsfolket som stod under deras befäl och drogo mot Jamnia.

59. Gorgias ryckte då ut ur staden med sitt folk för att möta dem i öppen strid.

1 Mack. 4,1 f.

60. Och Josef och Asarias blefvo därvid slagna på flykten och följda ända till Judeens gränser; och på den dagen föllo af Israels folk vid pass två tusen man.

61. Sålunda led folket ett stort nederlag, därför att de, i tro att de skulle kunna utföra bedrifter, icke hade hörsammat Judas och hans bröder.

62. Men dessa voro icke af de mäns blod, genom hvilkas hand räddning blef Israel beskärd.

63. Hjälden Judas åter och hans bröder kommo i stort rykte hos hela Israel och hos alla hedningar, hvarhelst deras namn nämndes.

64. Och man församlade sig till dem för att lyckönska dem.

65. Judas och hans bröder drogo sedan ut och krigade mot Esaus barn i landet söderut; och han betvang Hebron med underlydande orter och förstörde dess borg och brände upp dess torn rundt omkring staden.

Jos. 15,14. 2 Sam. 5,5. Neh. 11,25.

66. Därefter bröt han upp för att tåga till filistéernas land och tog vägen genom Marisa.

2 Krön. 11,8. 2 Mack. 12,35.

67. Vid detta tillfälle stupade i striden några präster, som ville utmärka sig och oförsiktigt hade gifvit sig ut i striden.

2 Mack. 12,34.

68. Judas vek af nu till Asotus, till filistéernas land, ref ned deras altaren och brände upp deras snidade afgudabilder och bemäktigade sig bytet i städerna och återvände därefter till Judeen.

5 Mos. 7,5. 25 1 Mack. 4,15. 10 84.

6 Kapitlet.

Konungen misslyckas i sitt försök att plundra ett tempel. Vid underrättelsen om Judas' framgångar sjuknar han af grämelse och dör. Hans son Eupator uppsättes på tronen. Judas belägrar borgen i Jerusalem. Lysias och konungen tåga till Judeen med en stor här. Betsura intages, och Judas belägras i Jerusalem. Vid underrättelsen om Filippus' planer mot Lysias upphäver denne belägringen och ingår fördrag med judarna.

Under det att konung Antiokus tågade genom de öfre landskapen, fick han höra att i Persien fanns en stad, Elymais, som var beryktad för sin rikedom på silfver och guld,

1 Mack. 3,37. 2 Mack. 1,14. 9,2 f.

2. och att dess tempel var öfvermåttan rikt, och att där funnos gyllene rustningar, både pansar och andra vapen, som hade kvarlämnats där af Alexander, Filips son, den macedoniske konungen, som var den förste konungen öfver grekerna.

3. Han tågade alltså dit och sökte intaga staden för att plundra den. Men han förmådde det icke, ty saken hade blifvit bekant för stadens invånare.

4. Och de reste sig till strid mot honom, och han måste fly och drog under stor grämelse därifrån för att vända om till Babylon.

5. Då ankom till honom i Persien en budbärare med underrättelse att de härar som tågat till Judeen hade blifvit slagna på flykten,

1 Mack 4,14, 22. 2 Mack. 9,3.

6. och att Lysias, som tågat dit i spetsen för en stark härsmakt, hade lidit nederlag mot Judarna, och att dessa hade förstärkts genom vapen och manskap och de många byten som de tagit från de härar som de hade nedgjort.

1 Mack. 4,28, 34 f.

7. Vidare hade de rifvit ned den styggelse som han hade låtit uppföra

på altaret i Jerusalem och omgifvit helgedomen med höga murar likasom förut, så ock hans egen stad Betsura.

1 Mack. 1,54. 4,43, 60 f.

8. När konungen hörde denna berättelse, blef han häpen och mycket uppskakad. Och han måste intaga sängen och föll i en sjukdom, af grämelse öfver att det icke hade gått för honom såsom han önskade.

2 Mack. 9,5.

9. Och han blef liggande där flera dagar, ty en stor grämelse öfverföll honom alltjämt på nytt. Då han nu förstod att han skulle dö,

10. kallade han till sig alla sina vänner och sade till dem: »Sömmen flyr mina ögon och mitt sinne är nedtryckt af bekymmer.

11. Och jag har tänkt inom mig: I hvilket trångmål har jag icke råkat, och huru stort är icke det olycksfall hvori jag nu befinner mig, jag som dock var god och älskad i mitt rike!

12. Men nu minnes jag det onda som jag har föröfvat i Jerusalem, huru jag har tagit alla guld- och silfverkärlen i staden och utsändt folk för att utan orsak utrota dem som bo i Judeen.

1 Mack. 1,21 f. 3,35 f.

13. Jag förstår att det är därför som dessa olyckor hafva nått mig. Och nu måste jag förgås af stor grämelse i ett främmande land.»

Dan. 8,25. 2 Mack. 7,37. 9,28.

14. Och han kallade till sig Filippus, en af sina vänner, och satte honom att råda öfver hela sitt rike.

2 Mack. 9,29.

15. Och han gaf honom sitt diadem och sin konungamantel och sin signetring med uppdrag att leda hans son Antiokus och fostra honom för konungakallet.

Est. 8,2. 1 Mack. 3,33. 2 Mack. 9,25.

16. Och konung Antiokus dog år 149.

1 Mack. 1,10.

17. När Lysias fick veta att konungen var död, uppsatte han på tro-

nen i dennes ställe hans son Antiokus, som han hade fostrat under hans barndom, och gaf honom tillnamnet Eupator.

2 Mack. 10,10 f.

18. Emellertid hindrade de som voro på borgen israeliternas fria tillträde till helgedomen och sökte alltjämt göra dem skada och utgjorde ett stöd för hedningarna.

1 Mack. 1,33.

19. Judas beslöt då att skaffa dem ur vägen, och han sammankallade hela folket för att belägra dem.

20. Och de församlade sig allesammans och begynte belägra dem år 150. Och han lät förfärdiga ställningar för kastmaskiner och belägringsredskap mot dem.

21. Men åtskilliga af dem lyckades komma ut genom spärrningskedjan, och några af de ogudaktiga israeliterna sällade sig till dem.

22. Dessa begåfvo sig till konungen och sade: »Huru länge skall du dröja med att hålla dom, och när skall du skaffa våra bröder rätt?

23. Vi voro beredvilliga i att tjäna din fader och vandra efter hans bud och följa hans befallningar.

1 Mack. 1,42 f.

24. Fördenskill höllo vårt folks barn borgen innesluten och voro afvoigt sinnade mot oss; ja, så många af oss som de påträffade dödade de, och vår egendom plundrade de.

1 Mack. 2,44. 3,8.

25. Och icke allenast mot oss hafva de utsträckt sin hand, utan ock mot alla sina grannar.

26. Och nu i dessa dagar hafva de begynt belägra borgen i Jerusalem för att intaga den, och de hafva beäst helgedomen och Betsura.

1 Mack. 4,60 f.

27. Och om du icke skyndar att förekomma dem, skola de göra hvad värre är än detta, och du skall icke längre vara i stånd att hejda dem.»

28. När konungen hörde detta, blef

han vred och sammankallade alla sina förtrogna, befälhafvarna öfver hans fotfolk och dem som anförde rytteriet;

2 Mack. 13,1 f., 9.

29. och från andra konungar och från öarna i hafvet erhöill han legotrupper.

30. Antalet af hans stridskrafter uppgick till ett hundra tusen man fotfolk och tjugu tusen ryttare och trettio två krigsöfvade elefanter.

2 Mack. 13,2.

31. Och de drogo genom Idumeen och begynte belägra Betsura och kämpade under flera dagar och förfärdigade belägringsredskap. Men de belägrade gjorde ett utfall och brände upp dessa och stredo manligt.

1 Mack. 4,29. 2 Mack. 13,19.

32. Och Judas bröt upp från borgen och tågade till Betsakarias och lägrade sig där midt emot konungens läger.

33. Och konungen lät tidigt på morgonen sin här, stridslysten som den var, bryta upp i riktning mot Betsakarias, och trupperna uppställde sig i slagordning, och man blåste i trumpeterna.

34. Och för elefanterna ställde man fram röd druf- och mullbärssaft för att upplifva dem till striden.

35. Och de fördelade elefanterna på de olika härafdelningarna och ställde bredvid hvar elefant ett tusen man till fots, klädda i kedjepansar och med bronshjälmar på hufvudet; och fem hundra man utvaldt rytteri voro afdelade för hvar djur.

36. Dessa uppehöll sig redan på förhand ständigt i elefantens närhet, följde med hvart den gick och veko icke ifrån den.

37. Och hvar elefant bar förutom sin förare ett starkt, skyddadt trä-torn, fasthållet med buk gjordar, och i hvart torn funnos trettio två stridskämpar.

38. Det återstående rytteriet uppställde de å ömse sidor på härens båda flyglar för att därmed oroa fienderna och skaffa sig betäckning vid fotfolksafdelningarna.

39. Och när solen lyste på de guld- och bronsklädda sköldarna, lyste ber- gen af dem och skeno såsom brin- nande facklor.

40. En del af konungens här ut- bredde sig nämligen på bergshöjderna, en annan del åter på jämn mark, och de kommo antågande med fasta steg och i god ordning.

41. Alla bäfvade, då de hörde ro- pet från deras mängd och dånet af deras steg och slamret af deras va- pen; ty hären var öfvermåttan stor och talrik.

42. Emellertid närmade sig Judas och hans här för att inlåta sig i drab- ning, och af konungens här föllo sex hundra man.

43. Därunder fick Eleasar Avaran bland elefanterna se en som var om- gjordad med kungliga pansar och i storlek öfverträffade alla de andra djuren, så att den såg ut att bära konungen. 1 Mack. 2,5. 2 Mack. 13,15.

44. Då gaf han sig själf till pris för att rädda sitt folk och förvärfva sig ett evärdligt namn.

45. Han rusade alltså djärft fram mot den, midt in i härafdelningen, och nedmejade fiender till höger och vänster, så att de drefvos undan från den åt ömse sidor.

46. Därpå böjde han sig under ele- fanten och stack den i buken och fäll- de den till marken, så att den föll öfver honom; och så blef han dödad på stället.

47. Men då Judas' män sågo den kungliga härens öfvermakt och kri- garskarornas häftiga anfall, drogo de sig tillbaka undan dem.

48. En del af konungens härsmakt tågade nu upp till Jerusalem för att

möta judarna i strid, och konungen lägrade sig mot Judeen och mot Si- ons berg.

49. Besättningen i Betsura lät han dagtinga och de utrymde staden, därför att de icke hade nog lifsme- del där för att kunna uthärda en belägring i den; ty landet hade hvil- o-sabbat det året. 1 Mack. 2,5. 2 Mack. 13,15.

50. Konungen bemäktigade sig allt- så Betsura och inlade där en besätt- ning för att skydda staden.

51. Därefter belägrade han helge- domen under lång tid och uppställde där skansar och krigsmaskiner och redskap för att kasta eld, stenar och pilar, så ock slungor. 1 Mack. 4,60.

52. Men de belägrade tillverkade, också de, krigsmaskiner till försvar mot fiendens och kämpade under lång tid.

53. Men de hade icke lifsmedel i sina förrådsrum, därför att det var sjunde året, och de som hade räddats och förts upp till Judeen från hed- ningarnas land hade förtärt hvad som fanns kvar af förrådet. 1 Mack. 5,23,45.

54. Därför stannade blott få krigs- män kvar på den heliga platsen, ty hungern blef dem öfvermäktig, och de skingrades, hvar och en till sin ort.

55. Emellertid fick Lysias höra att Filippus, åt hvilken konung Antio- kus före sin död hade anförtrott sin sons fostran för hans blifvande ko- nungakall, 1 Mack. 6,13 f.

56. Hade återvändt från Persien och Medien i spetsen för de trupper som hade åtföljt konungen, och att han traktade efter att bemäktiga sig riksstyrelsen. 1 Mack. 3,17. 2 Mack. 13,23.

57. Han skyndade sig därför att samtycka till aftåg och sade till ko- nungen och anförarna för krigsmak- ten och manskapet: »Vi blifva dag för dag svagare och hafva helt obe- tydligt med lifsmedel, och platsen

som vi belägra är fast, och därtill hvilat omsorgen om riket på oss.

2 Mack. 11,14.

58. Må vi då nu räcka dessa mäniskor handen och sluta fred med dem och med hela deras folk,

59. och må vi tillstödja dem att såsom förut vandra efter sina egna stadgar; ty för sina stadgars skull, som vi hafva upphäft, hafva de blifvit uppretade och gjort allt detta.»

2 Mack. 11,25.

60. Detta tal behagade konungen och befälhafvarna, och han sände fredsambud till judarna, och dessa antogo dem.

2 Mack. 13,23.

61. Och sedan konungen och befälhafvarna hade gifvit dem edlig bekräftelse härpå, utrymde de befästningsverken,

62. och konungen tågade in på Sions berg. Men då han såg platsens befästningsverk, höll han icke den ed som han hade svurit utan gaf befallning om att rifva ned murarna rundt omkring.

63. Därpå bröt han skyndsamt upp och återvände till Antiokia; och då han fann Filippus vara herre i staden, inlät han sig i strid med honom och bemäktigade sig staden med våld.

2 Mack. 9,29.

7 Kapitlet.

Konung Demetrius sänder först Backides jämte Alcimus mot Judas och därefter Nikanor. Nikanors hot mot helgedomen, hans nederlag och fall. Segerfest i Jerusalem.

År 151 undkom Demetrius, son af Seleukus, från Rom och landsteg med några få följeslagare i en kuststad och lät där utropa sig till konung.

2 Mack. 14,1 f.

2. Och då han därefter drog in i sina fäders konungaboning, grep krigsfolket Antiokus och Lysias för att föra dem till honom.

3. Men när han fick veta detta, sade han: »Låten dem icke komma inför mina ögon.»

4. Så blefvo de då dödade af krigsfolket, och Demetrius besteg sitt rikets tron.

2 Mack. 14,2.

5. Då infunno sig hos honom alla affälliga och ogudaktiga israeliter, anförda af Alcimus, som ville blifva erkänd såsom öfverstepräst.

2 Mack. 14,3.

6. Dessa anklagade sitt folk inför konungen och sade: »Judas och hans bröder hafva röjt ur vägen alla dina vänner, och oss har han jagat ur landet.

1 Mack. 2,44. 3,s. 6,21.

7. Så sänd nu en man som du litat på, och låt honom komma för att med egna ögon se allt det fördärf som Judas har dragit öfver oss och konungens land och för att straffa dessa och alla som äro dem behjälpliga.»

8. Konungen utsåg nu Backides, en af konungens förtrogna vänner, som var ståthållare i landet på andra sidan Eufrat, en högt ansedd man inom riket och konungen trogen,

2 Mack. 14,12.

9. och afsände honom jämte den ogudaktige Alcimus, som han tillförsäkrade den öfversteprästerliga värdigheten, och gaf honom i uppdrag att utkräfva hämnd på Israels barn.

2 Mack. 14,13.

10. De bröto alltså upp och kommo med en stor härsmakt till Judeen. Backides sände nu budbärare till Judas och hans bröder med hycklade fredsförsäkringar.

11. Men de lyssnade icke till deras ord, eftersom de sågo att de hade kommit med stor härsmakt.

12. Emellertid församlade sig hos Alcimus och Backides ett antal skriftlärda för att söka rättvisa.

13. Och asidéerna voro de första bland Israels barn som sökte erhålla fred af dem,¹

1 Mack. 2,42. 2 Mack. 14,6.

14. ty de tänkte: »En öfverste-

präst, som härstammar från Aron, har kommit med detta krigsfolk; han skall icke göra oss något ondt.»

2 Mack. 14,7.

15. Och han gaf dem fredliga försäkringar och tillsade dem med ed: »Vi skola icke stämpla ondt mot eder och edra vänner.»

16. De litade därför på honom. Men han lät gripa sextio män af dem och aflifva dem på en och samma dag, enligt Skriftens ord:

17. Dina frommas döda kroppar hafva de utkastat,
och deras blod hafva de utgjutit
rundt omkring Jerusalem,
och ingen fanns som begrof dem.

Ps. 79,2 f.

18. Och hela folket greps af fruktan och förskräckelse för dem, ty de sade: »Det finnes icke sanning och rätt hos dem. De hafva ju brutit öfverenskommelsen och den ed som de svuro.»

19. Backides bröt nu upp från Jerusalem och lägrade sig i Betset. Där sände han åstad och lät gripa många af dem som frivilligt hade slutit sig till honom och några bland folket aflifvade dem och kastade deras lik i den stora brunnen.

Jer. 41,7. 1 Mack. 9,69.

20. Därefter öfverlät Backides landets besittning åt Alcimus och kvarlämnade hos honom en styrka till hans hjälp och tågade därifrån till konungen.

21. Alcimus kämpade nu ifrigt för sitt öfversteprästämbete.

22. Och hos honom församlade sig alla som sökte väcka söndring bland sitt folk; och de fingo Judalandet i sin makt och foro mycket våldsamt fram i Israel.

23. Då Judas såg allt det onda som Alcimus och hans anhängare

föröfvade bland Israels barn, ännu mera än hedningarna,

24. Drog han omkring till alla trakter af Judeen och utkräfd hämnd på öfverlöparna, och dessa hindrades från att draga ut i landet.

25. Då Alcimus såg att Judas och hans anhängare fingo öfverhanden och märkte att han icke kunde hålla stånd mot dem, återvände han till konungen och framställde mot dem svåra anklagelser.

2 Mack. 14,26.

26. Konungen sände då Nikanor, en af sina mest ansedda fältherrar, som närde hat och fiendskap mot Israel, med uppdrag att utrota folket.

1 Mack. 3,38. 2 Mack. 14,12,39.

27. Och sedan Nikanor med stor härmakt hade ankommit till Jerusalem, skickade han bud till Judas och hans bröder med hycklade fredsförsäkringar, i det att han lät säga:

2 Mack. 14,19.

28. »Må det icke vara strid mellan mig och eder. Jag skall komma i sällskap med några få män för att i fred och vänskap sammanträffa med eder.»

29. Och han kom till Judas, och de hälsade hvarandra fredligt. Fienderna stodo emellertid färdiga att föra bort Judas med våld.

2 Mack. 14,21 f.

30. Men saken blef bekant för Judas, att han hade kommit till honom med svek i sinnet, och Judas förfogade sig därför skyndsamt undan och vägrade att vidare möta honom.

2 Mack. 14,30.

31. Då Nikanor märkte att hans anslag hade blifvit röjdt, drog han ut till öppen strid mot Judas vid Kafarsalama.

32. Därvid föllo af Nikanors folk vid pass fem tusen man; de öfriga flydde till Davids stad.

33. Efter dessa tilldragelser gick Nikanor upp på Sions berg. Och några af prästerna från helgedomen och af folkets äldste gingo ut för att på fredligt vis hälsa honom och visa honom

det brännoffer som höll på att fram-
bäras för konungens välgång.

Esr. 5,10. 2 Mack. 14,31.

34. Men han hånade och utskrattade
dem och förorenade dem och förde
öfvermodigt tal.

35. Och han svor i vredesmod en
ed och sade: »Såframt icke Judas
och hans här genast öfverlämnas i
min hand, så skall jag, då jag välbe-
hållen återvänder, bränna upp detta
hus.» Och han gick därifrån i stort
vredesmod.

2 Mack. 14,33.

36. Då gingo prästerna in och ställ-
de sig framför altaret och templet
och brusto ut i gråt och sade:

37. »Du har utvalt detta hus till
att uppkallas efter ditt namn, för
att tjäna ditt folk till ett hus för
åkallan och bön.

1 Kon. 8,29, 43. 2 Mack. 14,35. Matt. 21,13.

38. Så utkräf hämnd på denne
man och på hans här, och låt dem
falla för svärdsegg. Kom ihåg deras
smädelser, och låt dem icke förblifva
beståndande.»

39. Och Nikanor drog ut från Jeru-
salem och slog läger i Betoron, där
en krigsstyrka från Syrien mötte
honom.

40. Judas åter lägrade sig i Adasa,
tre tusen man stark. Och Judas
bad och sade:

2 Mack. 14,16.

41. »När fordom en gång den assy-
riske konungens sändebud hädade,
gick din ängel ut och slog ett hundra
åttiofem tusen man i hans här.

2 Kon. 19,35. Jes. 37,36. Syr. 48,21. 2 Mack. 8,19.
15,22.

42. Låt likaså denna här duka un-
der inför oss i dag, på det att de öfriga
må förstå att han har talat hädiskt
mot din helgedom; och döm honom
efter som hans ondska förtjänar.»

43. Det var på trettonde dagen i
månaden Adar som härarna drabbade
samman till strid. Och Nikanors
här dukade under, och själf var han
den förste som föll i striden.

2 Mack. 15,28.

44. Men när hans här såg att Ni-
kanor var fallen, kastade de sina va-
pen och flydde.

45. Och Israeliterna förföljde dem
en dagsresas väg, från Adasa fram
till Gasara, och de blåste i larmtrum-
peterna bakom dem.

1 Mack. 4,15, 40.

46. Då kom folket ut från alla byar
i Judeen rundt omkring och afskar
återtåget för dem, så att de vände
tillbaka mot hvarandra, och de föllo
alla för svärdsegg, och icke en enda
af dem blef vid lif.

2 Mack. 15,27.

47. Och israeliterna togo såsom
byte deras egendom och allt hvad
de hade röfvat, och de afhöggo Nika-
nors hufvud och hans högra hand,
som han hade höjt i öfvermod, och
förde dem med sig och fäste upp dem
på en hög plats invid Jerusalem.

1 Sam. 31,9. 2 Mack. 15,30 f.

48. Folket glädde sig öfvermåttan,
och de firade denna dag såsom en
stor glädjedag.

49. Och de bestämde att denna dag
årligen skulle firas på den trettonde
Adar.

1 Mack. 4,59. 2 Mack. 15,36.

50. Därefter fick Judalandet lugn
en kort tid.

1 Mack. 9,57.

8 Kapitlet.

*Hvad Judas hört om romarna. Han sänder
en beskickning för att sluta förbund med
dem. Förbundsurkunden.*

Nu hade Judas hört sägas om
romarna att de voro tappra
stridsmän, och att de visade välvilja
mot alla, som slöto sig till dem, och
ingingo vänskapsförbindelse med alla,
som vände sig till dem,

2. och att de, såsom sagdt var,
voro tappra stridsmän. Och man be-
rättade för honom om deras krig
och de bragder som de hade utfört
mot gallerna, hurusom de hade öfver-
vunnit dessa och pålagt dem skatt,

3. så ock om allt som de hade uträttat i Spanien för att bemäktiga sig silfver- och guldgrufvorna där,

4. och huru de hade öfvervunnit hela detta land genom sin klokhet och ihärdighet, fastän det låg mycket långt aflägsset från dem. Och likaledes hade de öfvervunnit de konungar som kommit tågande mot dem från jordens yttersta gräns, så att de hade i grund slagit dem och tillfogat dem stort nederlag, till följd hvaraf de öfverblifna betalade dem en årlig skatt.

5. Och man berättade huru de hade i strid slagit och öfvervunnit Filip och Perseus, kittéernas konung, och dem som hade upprest sig mot dem; 1 Mos. 10,4. Dan. 11,30. 1 Mack. 1,1.

6. likaså huru Antiokus den store, konungen i Asien, som drog ut till strid mot dem med ett hundra tjugu elefanter och rytteri och vagnar och en mycket stor härmakt till fots, hade blifvit i grund slagen af dem,

Dan.

7. Och de hade tagit honom själf till fånga och ålagt honom och hans efterträdare att betala dem en stor gärd och lämna gisslan och afträda länder åt dem, nämligen Indien, Medien och Lydien och andra af deras skönaste länder, hvilka de sedan hade skänkt konung Eumenes.

9. Och vidare berättade man huru Greklands folk hade uppgjort planen att komma och tillintetgöra dem,

10. men huru de hade fått kunskap härom och sändt en fältherre mot dem och utkämpat en drabbning med dem. Därvid hade många af dem fallit slagna; och de hade tagit deras kvinnor och deras barn såsom krigsbyte och bortfört dem, och de hade bemäktigat sig deras land och förstört deras fästningar och utplundrat dem och gjort dem sig underdåniga allt intill denna dag.

11. Och alla öfriga konungariket och de öar som hade satt sig upp mot dem hade de underkufvat och gjort sig underdåniga.

12. Med sina vänner och dem som litade till dem hade de däremot upprätthållit vänskap, men kufvat de när- och fjärrboende konungarna, så att alla som hörde dem omtalas fruktade dem.

13. Ty alla som de ville hjälpa och göra till konungar, de fingo blifva konungar, men dem de ville afsätta, dem afsatte de. Och på detta sätt hade de ernått en mycket hög maktställning.

14. Och trots allt detta hade ingen af dem påsatt sig konungadiademet eller iklädt sig purpurmanteln för att yfvas i den,

15. utan de hade inrättat åt sig en rådsförsamling, och det var tre hundra tjugu män som dagligen rådplägade, i det de beständigt lade råd angående menigheten för att ordna för den på bästa sätt.

16. Och de anförtrorde åt en enda att för ett år vara deras öfverhufvud och råda öfver hela deras område, och alla hörsammade denne ende, och det fanns icke någon afund eller täflan om makten bland dem.

17. Judas utsåg därför Eupolemus, son till Johannes, Ackos' son, och Jason, Eleasars son, och sände dem till Rom, för att romarna skulle ingå vänskap och sluta förbund med dem, Neh. 3,4. 2 Mack. 4,11.

18. och för att de skulle aflyfta träldomsoket från dem, eftersom de kunde se huru det grekiska konungariket höll Israel i förtryck.

19. Och de reste till Rom, och vägen dit var mycket lång. När de nu hade kommit inför rådsförsamlingen, togo de till orda och sade:

20. »Judas, som ock kallas Mackabeus, och hans bröder och det ju-

diska folket hafva sändt oss till eder för att med eder sluta fredsfördrag och förbund och blifva upptagna bland edra bundsförvanter och vänner.»

21. Detta tal vann deras bifall.

22. Och så lyder afskriften af den urkund, hvilken de såsom svar låto rista på bronstaflo och sände till Jerusalem för att där hos dem vara en åminnelse af deras fredsförbund:

23. »Må det gå romarna och det judiska folket väl till lands och vatten i evärdlig tid, och må svärd och fiende vara fjärran ifrån dem!

24. Men om krig först hotar Rom eller någon af dess bundsförvanter inom hela området för dess välde,

25. så skall det judiska folket, allt efter som omständigheterna kräfva af dem, komma dem till hjälp af fullt hjärta;

26. och åt trupperna skola romarna icke behöfva lämna eller tillhandahålla säd, vapen, penningar eller fartyg, annat än om de själfva så finna för godt. Och det judiska folket skall fylla dessa förpliktelse utan att taga någon ersättning.

27. Och på samma sätt — om det judiska folket först råkar ut för krig, skola romarna uppriktigt komma dem till hjälp, allt efter som omständigheterna kräfva af dem;

28. och åt hjälptrupperna skall icke behöfva gifvas säd, vapen, penningar eller fartyg, annat än om romarna så finna för godt. Och de skola uppfylla dessa sina förpliktelse och det utan svek.

29. I enlighet med dessa bestämmelser hafva romarna träffat aftal med det judiska folket.

30. Men om efter träffandet af dessa bestämmelser endera af dem önskar lägga till eller taga bort något, skola de få göra detta efter sitt eget fria skön; och hvad de sålunda

tillägga eller borttaga skall blifva gällande.»

31. »Hvad angår det onda som konung Demetrius tillfogar eder, hafva vi skrivit till honom i följande ordalag: 'Hvarför har du lagt ett så tungt ok på våra vänner och bundsförvanter judarna?

32. Om de således ytterligare vända sig till oss med klagomål mot dig, skola vi skaffa dem rätt och föra krig mot dig till lands och vatten'.»

9 Kapitlet.

Konungen sänder Backides mot Judas. Judas besegras och stupar. Jonatan efterträder honom såsom anförare. Nya strider. Johannes' tillfångatagande och död. Alcimus' död. Backides ingår fördrag med judarna.

När Demetrius erfor att Nikanor och hans trupper hade fallit i striden, sände han ytterligare ännu en gång Backides och Alcimus till Judalandet med högra flygeln af sin härmakt.

1 Mack. 7,8 f., 43 f.

2. Och de togo vägen till Galgala och lägrade sig framför Mesalot i Arbela och intogo staden och anställde en stor manspillan.

3. I första månaden af år 152 lägrade de sig mot Jerusalem,

4. och därifrån drogo de till Berea med tjugu tusen man fotfolk och två tusen ryttare.

5. Judas låg nu lägrad i Elasa med tre tusen man utvaldt manskap.

1 Mack. 7,40.

6. Men då dessa sågo att fiendernas antal var så stort, blefvo de mycket förskräckta, och många smögo sig bort ifrån lägret, så att slutligen icke mer än åtta hundra man funnos kvar af dem.

7. Då Judas såg att hans här hade smugit sig bort, men på samma gång förstod att strid var oundviklig, greps

han af djupt missmod öfver att han icke hade tid nog att samla sin styrka.

8. Och i sin förtviflan sade han till dem som hade stannat kvar: »Upp, och fram mot våra motståndare, ifall vi möjligen skulle kunna utkämpa en strid mot dem!»

9. Men de afrådde honom och sade: »Det kunna vi sannerligen icke. Låt om oss hellre nu rädda våra lif, så skola vi sedan återvända tillsammans med våra bröder och strida mot dem. Ty vi äro alltför få.» 1 Mack. 3,17.

10. Men Judas sade: »Bort det att jag skulle så göra och fly undan för dem! Är vår stund kommen, låtom oss då också manligen dö för våra bröder; och må vi icke lämna en fläck på vår ära.»

11. Emellertid drogo fienderna ut ur lägret, och de uppställde sig i slagordning mot dem. Rytteriet fördelades på de båda flyglarna, och slungarna och båtskyttarna gingo framför fotfolket, och alla de tappreste stodo i främsta linjen.

12. Backides befann sig på högra flygeln, och slaglinjen närmade sig från båda flyglarna, och de blåste i trumpeterna. Judas' män blåste, också de, i sina trumpeter,

1 Mack. 4,13. 6,33.

13. och marken darrade af larmet från härarna; och handgemänget begynte och varade från tidigt på morgonen ända till aftonen.

14. Då Judas märkte att Backides med kärnan af hären befann sig på högra flygeln, vände han sig dit och med honom alla de mest behjärtade.

15. Och högra flygeln dukade under för dem, och de förföljde den till berget Asotus.

16. När de som stodo på vänstra flygeln sågo att den högra hade blifvit slagen, vände de om och följde tätt bakefter Judas och hans folk.

17. Det blef nu en het strid, och många föllo slagna på hvardera sidan.

18. Också Judas föll, och de öfriga flydde.

19. Men Jonatan och Simon upp-togo sin broder Judas' döda kropp och begrofvo honom i hans fäders graf i Modein. 1 Mack. 2,70. 13,25.

20. Och de begräto honom där, och hela Israel höll en stor dödsklagan öfver honom och sörjde honom många dagar, och de sade:

5 Mos. 34,8. Syr. 22,12. 1 Mack. 2,70. 13,26.

21. »Huru har icke hjälten fallit, Israels frälsare!» 2 Sam. 1,19.

22. Hvad nu mera är att säga om Judas och om de strider han utkämpade och de bragder han utförde och om hans storhet, det har icke blifvit upptecknad, ty det skulle blifva alltför mycket. 1 Kon. 11,41. Joh. 21,25.

23. Efter Judas' död lyfte de af-fälliga upp hufvudet i alla Israels landsändar, och alla som bedrefvo hvad ondt var frodades.

Ps. 92,8. Sak. 1,21.

24. Vid den tiden blef det en mycket stor hungersnöd, så att landet frivilligt slöt sig till dem.

25. Och Backides utvalde de ogud-aktiga männen och satte dem till herrar öfver landet.

26. Och dessa efterspanade och uppspårade Judas' anhängare och förde dem inför Backides; och han straffade dem och begabbade dem.

27. Och det blef ett stort betryck i Israel, ett sådant hvars like icke hade funnits, allt sedan den tid då någon profet icke längre lät se sig bland dem. Dan. 12,1.

28. Då församlade sig alla Judas' anhängare och sade till Jonatan:

1 Mack. 2,5. 5,17. 24 f.

29. »Allt sedan din broder Judas har gått bort, finnes icke någon hans like, som kan draga ut mot fienderna

och Backides och mot dem som hata vårt folk.

30. Därför välja vi dig nu i dag till att i hans ställe vara vår höfding och befälhafvare och föra vårt krig.»

31. Jonatan mottog då anförarskapet och trädde i sin broder Judas' ställe.

1 Mack. 3,1. 1 Mack. 2,3, 65.

32. Då Backides erfor detta, traktade han efter att döda honom.

33. Men då Jonatan och hans broder Simon och alla som voro med honom fingo veta detta, flydde de till Tekoas öken och slogo läger vid brunnen Asfars vatten.

2 Sam. 14,2.

34. Backides fick underrättelse här- om och infann sig på sabbatsdagen i spetsen för hela sin här på andra sidan Jordan.

35. Jonatan hade nämligen sändt Johannes, sin broder, såsom befälhafvare öfver trossen och bedt sina vänner nabatéerna, att de skulle få lämna sitt myckna bohag i förvar hos dem.

1 Mack. 2,2.

36. Då kommo jambriterna från Medaba och fingo Johannes och allt hvad han hade hos sig i sitt våld och drogo bort därmed.

37. Men sedermera hade man till Jonatan och hans broder Simon framfört följande budskap: »Jambriterna hålla på att fira ett stort bröllop, och de föra bruden, dotter till en af de förnämsta höfdingarna i Kanaan, från Nadabat med stort följe.»

38. Då tänkte de på sin broder Johannes' öde och tågade upp dit och gömde sig i en hålväg i berget.

39. Och när de upplyfte sina ögon, fingo de se ett stort, larmande tåg. Det var brudgummen och hans vänner och bröder som drogo brudföljet till mötes med pukor och strängaspel och en mängd tillbehör.

40. Då rusade de upp från bak- hållet mot dem och anställde ett blod-

bad på dem. Många föllo slagna, och de öfriga flydde in bland bergen; och de togo all deras utrustning såsom byte.

41. Och bröllopet blef förbytt i sorg och deras strängaspel i klagolåt.

42. Så hämnades de sin broders blod och återvände därefter till Jordans sumpmarker.

Jos. 3,15.

43. Detta hade alltså Backides fått höra, och han kom på sabbatsdagen till Jordans stränder med en stor styrka.

44. Då sade Jonatan till sina trosbröder: »Upp nu, och låtom oss kämpa för våra lif! Ty aldrig någon sin förr hafva vi sväfvat i så stor fara som i dag.

45. Fienden hotar ju framför oss och bakom oss, och på ömse sidor hafva vi Jordans vatten och sumpmark och skogsmark, och någon möjlighet att undkomma finnes icke.

46. Så ropen nu till himmelen, att I mån blifva frälsta ur edra fienders hand.»

47. Och striden begynte, och Jonatan sträckte ut sin hand för att slå Backides, men denne drog sig tillbaka undan honom.

48. Då kastade sig Jonatan och hans män i Jordan och summo öfver till andra stranden. Men fienderna gingo icke öfver Jordan efter dem.

49. Och på Backides' sida stupade den dagen vid pass tre tusen man.

50. Denne återvände nu till Jerusalem och förstärkte flera befästa städer i Judeen, fästningen vid Jeriko och Ammaus och Betoron och Betel och Tamnata-Faraton och Tefo, med höga murar och portar och bommar.

Jos. 16,8. Dom. 12,15. 2 Kon. 23,15. 1 Mack. 3,16, 40.

51. Och de inlade vaktmanskap i dem för att kriga mot Israel.

52. Han förstärkte också staden Betsura och Gasara och borgarna och

inlade i dem besättningar och förråd af lifsmedel.

53. Och han tog sönerna till landets mest ansedda män såsom gisslan och satte dem i förvar på borgen i Jerusalem.

54. I andra månaden af år 153 gaf Alcimus befallning om att nedrivva muren till helgedomens inre förgård och gick sålunda att förstöra profeternas verk. Men så snart Alcimus påbegynte nedrivandet,

Esr. 5:1 f. 6,14. Hagg. 1,7 f. Sak. 4,8 f.

55. blef han rörd af slag, så att hans verk förhindrades; och hans mun blef tillstoppad, och han blef förlamad, så att han icke vidare kunde yttra ett ord och beställa om sitt hus.

56. Så dog då Alcimus under svåra plågor.

57. När Backides erfor att Alcimus var död, återvände han till konungen; och Judalandet fick lugn under två år.

1 Mack. 7,50.

58. Men de affälliga lade samfälligt råd och sade: »Se, Jonatan och de som äro med honom sitta i ro och säkerhet. Nu vilja vi därför kalla hit Backides, så skall han fasttaga dem alla på en enda natt.»

59. Och de foro till honom och lade råd tillsammans med honom.

60. Och han bröt upp och kom tågande med en stor här och sände i hemlighet bref till alla sina bundsförvanter i Judeen med begäran att de skulle gripa Jonatan och dem som voro med honom. Men de lyckades icke häri, ty de andra fingo reda på deras plan.

61. Och dessa grepo själfva vid pass femtio af landets män, hufvudmännen för det onda anslaget, och dödade dem.

62. Därefter drogo sig Jonatan och Simon och de som voro med dem undan till Betbasi i öknen, och de

byggde åter upp hvad som var förstörd af staden och befäste den.

63. Då Backides fick kunskap här om, samlade han hela sin styrka och uppbådade dem som voro från Judeen.

64. Och han kom och lade sig framför Betbasi och belägrade staden i flera dagar och lät förfärdiga stormredskap.

65. Då lämnade Jonatan sin broder Simon i staden och drog med ett ringa antal ut på landsbygden.

66. Och han slog Odomera och hans bröder och Fasirons barn i deras tätläger. Då han nu begynte angripa fienden och rycka närmare med sitt krigsfolk,

67. gjorde Simon och de som voro med honom ett utfall ur staden och brände upp stormverktygen.

68. Därpå inlät de sig i strid med Backides, och han blef i grund slagen af dem; och de vållade honom stor grämelse, därför att hans plan och hans fälttåg hade misslyckats.

69. Han vredgades nu häftigt på de affällingar som hade rådt honom att komma till Judalandet och lät aflifva många af dem; och han beslöt att draga därifrån till sitt land igen.

1 Mack. 7,16, 19, 24.

70. Då Jonatan fick kändedom här om, afsände han till honom en beskickning för att förhandla med honom om fred och om fångarnas utlämnande.

71. Och Backides gick in härpå och antog hans förslag samt gaf honom edlig försäkran att, så länge han lefde, icke söka göra honom något ondt.

72. Därtill utlämnade han åt honom de fångar som han tidigare hade tagit i Judalandet. Sedan drog han därifrån tillbaka till sitt land och kom icke vidare med sin fot inom Israels gränser.

73. Så fick nu svärdet hvilat i Israel. Och Jonatan bosatte sig i Makmas. Här begynte han uppträda som folkets styresman, och han utrotade de ogudaktiga ur Israel.

1 Sam. 13,2. Neh. 11,31.

10 Kapitlet.

Alexander, motkonung till Demetrius, beviljar judarna flera förmåner och utnämner Jonatan till öfverstepräst. Demetrius söker förgäflvas vinna judarna på sin sida genom löften. Demetrius faller i striden mot Alexander, som blir konung. Jonatan utmärkes af Alexander. Han besegrar Apollonius, som tagit den unge Demetrius' parti, och bränner Dagon's tempel.

Ar 160 kom Alexander Epifanes, Antiokus' son, antågande och intog Ptolemas, och de mottogo honom hos sig, och han uppträdde såsom konung där.

2. Då konung Demetrius fick höra detta, samlade han en mycket stor här och drog ut för att möta honom i öppen strid.

3. Samtidigt sände han Jonatan ett bref med fredliga försäkringar för att visa honom heder.

4. Ty han tänkte: »Låtom oss skynda att i förväg sluta förbund med dem, innan han sluter förbund med Alexander mot oss.

5. Ty han kommer att minnas allt det onda som vi hafva gjort honom och hans bröder och hans folk.»

6. Och han bemyndigade honom att samla krigsfolk och företaga rustningar och att vara hans bundsförvant och lofvade honom att återfå den gisslan som förvarades på borgen.

1 Mack. 9,53.

7. Jonatan begaf sig då till Jerusalem och uppläste brefvet inför hela folket och dem som voro i borgen.

8. Dessa grepos af stor fruktan, då de fingo höra att konungen hade bemyndigat honom att samla krigsfolk.

9. Och besättningen på borgen utlämnade dem som voro gisslan till Jonatan, och han öfverlämnade dem till deras föräldrar.

10. Jonatan tog nu sin bostad i Jerusalem och begynte uppbygga och återställa staden.

1 Mack. 6,62. 9,54.

11. Och han tillsade dem som utförde arbetena att de skulle bygga murarna i staden och rundt omkring Sions berg af huggen sten till dess förstärkande; och de gjorde så.

1 Kon. 6,7. 7,9 f. Jes. 9,10.

12. De utlänningar som bodde i de af Backides befästa platserna togo nu till flykten;

1 Mack. 9,50 f.

13. hvar och en lämnade den plats där han befann sig och drog därifrån hem till sitt land.

14. Allenast i Betsura stannade några kvar af dem som hade öfvergifvit lagen och stadgarna; ty denna plats tjänade dem såsom tillflyktsort.

15. När konung Alexander fick höra talas om alla de löften som Demetrius skriftligen hade gifvit Jonatan, och när man för honom skildrade de strider som han och hans bröder hade utkämpat och de bragder som de hade utfört och de vedermodor som de hade haft att genomgå,

16. utbrast han: »Skola vi väl kunna finna en sådan mans like? Så låtom oss nu göra honom till vår vän och bundsförvant.»

17. Och han skref och sände honom ett bref af följande lydelse:

18. »Konung Alexander hälsar sin broder Jonatan.

19. Vi hafva hört om dig att du är en tapper man och ägnad att vara vår vän.

20. Så insätta vi dig denna dag till öfverstepräst för ditt folk och förordna att du skall kallas konungens vän» — och som tecken härfpå sän-

de han honom samtidigt en purpurmantel och en gyllene krona — »och bedja dig att du måtte stå på vår sida och hålla vänskap med oss.»

Est. 8,15. 1 Mack. 2,18. 9,56.

21. Jonatan anlade då den öfverstepræsterliga skruden i sjunde månaden af år 160 vid löfhyddohögtiden. Och han samlade krigsfolk och företog stora rustningar.

2 Mos. 28,4 f. 3 Mos. 23,34.

22. När Demetrius fick höra talas härom, blef han illa till mods och sade:

23. »Hvarför hafva vi låtit detta ske, att Alexander har förekommit oss och stärkt sin makt genom att träda i vänskapsförhållande till judarna?

24. Jag skall också skrifva till dem i bevekande ordalag med löften om upphöjelse och förmåner, på det att de må hålla med mig och hjälpa mig.»

25. Och han sände dem ett bref af följande lydelse:

»Konung Demetrius hälsar det judiska folket.

26. Att I hafven hållit de med oss ingångna fördragen och vidblifvit vänskapen med oss och icke öfvergått till våra fiender, hafva vi med fögnad hört.

27. Vidblifven nu ock allt fortfarande att iakttaga trohet mot oss, så skola vi bereda eder fördelar, till tack för hvad I gören till vårt gagn;

28. vi skola bevilja eder många eftergifter och tilldela eder många förmåner.

29. Från och med nu löser jag eder och fritager alla judar från de personliga pålagorna, saltskatten och kransskatten.

1 Mack. 11,35. 13,39.

30. Och den ersättning för tredjedelen af grödan och för hälften af trädfrukterna, som det tillkommer mig att uppbära, vill jag från denna dag och allt framgent underlåta att

uppbära från Judeen och från de tre områden som härmed tilläggas detta land från Samarien, från denna dag och för evärdlig tid.

1 Mack. 10,38. 11,28. 34,36.

31. Och Jerusalem med dess närmaste område må vara heligt samt befriadt från pålagor; fritagna därifrån vare ock tiondena och afgifterna till templet.

Neh. 10,32, 37. Matt. 17,24 f.

32. Jag afstår också från rätten till borgen i Jerusalem och öfverlåter den åt öfversteprästen, för att han där till dess skyddande må inlägga krigsmän, hvilka han själf vill utvälja.

1 Mack. 1,33.

33. Och hvar judisk person inom hela mitt rike som har blifvit bortförd i fångenskap ifrån Judeen lös-gifver jag för intet. Och alla mina tjänstemän må efterlåta afgifterna också för deras nötkreatur.

34. Och alla stora högtider och sabbater och nymånader och öfriga stående högtidsdagar och tre dagar före och tre dagar efter de stora högtiderna, alla dessa dagar skola vara fria från uttagande af skatter och afgifter för alla judar som bo i hela mitt rike,

35. och ingen skall därunder hafva rättighet att kräfva någon af dem eller falla honom besvärlig för någon som helst rättssak.

36. Vidare må af judarna inskrifvas bland konungens stridskrafter intill trettio tusen man; och underhåll skall gifvas dem, i likhet med hvad som tillkommer konungens alla öfriga stridskrafter.

37. Och af dem skall en del inläggas i konungens större fästningar, och af dessa skola några sättas på förtroendeposter i riket. Och deras befälhafvare och styresmän skola tagas ur deras egen midt. Och de skola få lefva efter sina egna stadgar, så-

som konungen har anbefallt för dem som äro i Judeen.

38. Och de tre områden som hafva tillagts Judeen från Samariens skola tilläggas Judeen på så sätt, att de komma under en och samma styrelse och icke lyda under någon annan myndighet än öfversteprästen. ^{1 Mack. 10,30.}

39. Ptolemais och därtill hörande område gifver jag såsom gåfva till helgedomen i Jerusalem, i och för bestridande af helgedomen åliggande utgifter.

40. Och själf gifver jag årligen femton tusen siklar af konungens inkomster att utgå från behöriga orter. ^{2 Mack. 3,2.}

41. Och allt det öfverskjutande af templets medel som tjänstemännen icke, såsom under tidigare år skedde, plägat aflämna, må de allt ifrån denna dag lämna för tempeltjänsten.

42. Och ytterligare, de fem tusen siklar silfver som de plägat upptaga af templets medel, af de årligen inflytande inkomsterna, också detta efterskänkes, eftersom det tillkommer de tjänstförrättande prästerna. ^{Neh. 10,32 f.}

43. Och enhvar som flyr till helgedomen i Jerusalem med hela dess område, på grund af skuld till konungen eller för någon annan skuld som han har ådragit sig, skall, med allt hvad han äger i mitt rike, vara fritagen ifrån straff. ^{1 Kon. 2,28.}

44. Och för återställandet och förnyandet af helgedomens byggnader skall kostnaden bestridas af konungens medel.

45. Och för återställandet af Jerusalems murar och dess befästande rundt omkring skall kostnaden lika så bestridas af konungens medel, så ock för återställandet af fästningsmurarna i Judeen.» ^{1 Mack. 9,50.}

46. När Jonatan och folket hörde

dessa löften uppläsas, trodde de icke på dem och mottogo dem icke; ty de kommo ihåg det myckna onda som konungen hade gjort i Israel, och huru svårt han hade hemsökt dem. ^{1 Mack. 7,9. 9,1.}

47. Och de föredrogo Alexander, därför att han själf först hade framkommit med fredliga försäkringar till dem, och de förblefvo hans bundsförvanter, så länge han lefde.

48. Konung Alexander samlade emellertid en stor här och lägrade sig mot Demetrius.

49. Och de två konungarna drabbade samman i öppen strid, och Demetrius' här flydde, och Alexander förföljde honom och fick öfverhanden öfver dem,

50. och han stred med stor ihärdighet, ända till dess solen gick ned. Och Demetrius stupade denna dag.

51. Nu afsände Alexander en beskickning till konung Ptolemeus i Egypten med en hälsning af följande innehåll:

52. »Då jag har återkommit till mitt rike och uppstigit på minas fäders tron och bemäktigat mig herraväldet och i grund besegrat Demetrius och blifvit herre öfver vårt land

53. — jag drabbade nämligen samman med honom i öppen strid, och han själf och hans här blef i grund slagen af oss, och vi bestego hans konungatron —

54. så låtom oss nu ingå vänskap med hvarandra; och gif du mig din dotter till äkta, så vill jag blifva din måg och skall gifva dig och henne skänker som äro dig värdiga.»

55. Konung Ptolemeus svarade sålunda:

»Hvilken lycklig dag då du har återkommit till dina fäders jord och uppstigit på deras konungatron!

56. Nu skall jag ock bevilja dig det som du har skrivit om. Men

möt mig i Ptolemais, på det att vi må få personligen träffa hvarandra, så skall jag taga dig till min måg, såsom du har sagt.»

57. Och Ptolemeus drog ut ur Egypten jämte sin dotter Kleopatra och kom till Ptolemais år 162.

58. Och konung Alexander mötte honom; och Ptolemeus gaf honom sin dotter Kleopatra och höll bröllop åt henne i Ptolemais med stor ståt, efter konungars plägsed.

59. Konung Alexander skref nu till Jonatan att denne skulle komma för att möta honom.

60. Och han drog med ståt till Ptolemais och sammanträffade med de båda konungarna. Och han gaf dem och deras vänner silfver och guld och många skänker, och han fann nåd inför deras ögon. 1 Mack. 11,24.

61. Emellertid församlade sig mot honom skurkaktigt folk ur Israel, affällingar från lagen, för att anföra klagomål mot honom; men konungen fäste icke något afseende vid dem. 1 Mack. 7,5 11,25.

62. Och konungen befällde sina tjänare att kläda af Jonatan hans kläder och kläda honom i purpur; och de gjorde så. Est. 6,8 f.

63. Och konungen bjöd honom sitta vid sin sida och sade till sina höfvitsmän: »Gån ut med honom midt i staden, och låten förkunna att ingen får anföra klagomål mot denne för någon sak, och att ingen må falla honom besvärlig i någon som helst angelägenhet.»

64. Då de som ville anföra klagomål sågo hvilken heder som vederfors honom, enligt hvad härolden utropade, och huru han hade blifvit klädd i purpur, så flydde de alla därifrån.

65. Men för att ytterligare hedra honom upptog honom konungen bland sina främsta vänner och utnämnde honom till fältherre och ståthållare.

66. Och Jonatan återvände till Jerusalem med frid och glädje.

67. År 165 kom Demetrius' son Demetrius från Kreta till sina fädrens land.

68. Då konung Alexander erfor detta, blef han mycket bekymrad och återvände till Antiokia.

69. Demetrius tog i sin tjänst Apollonius, ståthållaren i Celesyrien, och denne samlade en stor styrka och lägrade sig i Jamnia. Därifrån sände han till öfversteprästen Jonatan och lät säga: 1 Mack. 4,15.

70. »Du är den ende som uppreser sig mot oss, och jag har blifvit till åtlöje och smålek för din skull. Af hvad orsak förhäfver du dig då mot oss bland dina berg?

71. Om du litar på dina stridskrafter, välan, kom då ned till oss på slätten, och låtom oss där mäta oss med hvarandra; ty vet att jag har städernas krigsmakt på min sida.

72. Fråga och tag reda på hvem jag är, och hvilka de andra som bistå oss äro, och man skall då säga: 'I kunnen icke behålla fältet mot oss, ty två gånger hafva dina fäder slagits på flykten i sitt eget land.' 1 Sam. 4,1 f. 31,1 f.

73. Och nu skall du icke kunna hålla stånd mot rytteriet och en så stor härsmacht på slättmarken, där det icke finnes så mycket som en klippa eller sten eller någon möjlighet till undflykt.»

74. När Jonatan hörde Apollonius' hälsning, blef han uppbragt; och han utvalde tio tusen man och drog ut ur Jerusalem, och hans broder Simon mötte honom för att hjälpa honom.

75. Och han lägrade sig framför Joppe; men invånarna utestängde honom, därför att Apollonius hade en besättning där. Då angrep han staden, Esr. 3,7. 1 Mack. 12,33. 2 Mack. 12,3.

76. och invånarna blefvo förskräckta och öppnade portarna, och så fick Jonatan Joppe i sitt våld.

77. Då Apollonius hörde detta, ställde han tre tusen ryttare och en stark härsmakt på fältfot och tog vägen åt Asotus till, som om han ville tåga igenom staden. Men samtidigt ryckte han fram till slättlandet, därför att han hade ett talrikt ryttteri, som han litade på.

78. Men Jonatan följde efter, bakom honom, åt Asotus till, och trupperna kommo bakom honom i strid.

79. Apollonius hade nämligen i hemlighet kvarlämnat ett tusen ryttare i deras rygg;

80. men Jonatan fick vetskap om att man låg i bakhåll för honom. Dessa omringade nu hans trupp och afsköto sina pilar mot folket, från tidigt på dagen till aftonen.

81. Men folket behöll sin ställning, såsom Jonatan hade befallt, så att fiendens hästar blefvo uttröttade.

82. Då ryckte Simon fram med sin afdelning och inledde en strid med hufvudstyrkan (ty rytteriet var utmattadt), och den dukade under för honom och flydde.

83. Också rytteriet skingrade sig öfver slätten. Och de flydde till Asotus och strömmade in i Bet-Dagon, deras afgudatempel, för att rädda sig.

1 Sam. 5,1 f.

84. Men Jonatan brände Asotus och småstäderna rundt däromkring och tog deras egendom såsom byte. Också Dagens helgedom och dem som hade tagit sin tillflykt dit brände han upp.

1 Mack. 5,68. 16,10.

85. Och de som föllo för svärd uppgingo, tillsammans med dem som innebrändes, till vid pass åtta tusen man.

86. Sedan Jonatan hade brutit upp därifrån, lägrade han sig framför

Askalon, hvars invånare under stor ståt gingo ut för att möta honom.

Dom. 1,18. Sak. 9,5.

87. Därefter återvände Jonatan och hans folk till Jerusalem med rikt byte.

88. När nu konung Alexander fick kunskap om dessa händelser, bevisade han Jonatan ännu mera heder:

89. han sände honom ett guldspänne, ett sådant som det är öflig sed att förära konungarnas anförvanter, och han gaf honom Ackaron med hela dess område till besittning.

Dom. 1,18. Sak. 9,5. 1 Mack. 11,58.

II Kapitlet.

Efter Alexanders och Ptolemeus' död uppstiger Demetrius II på tronen. Jonatan belägrar borgen i Jerusalem. Han blidkar konungen, och förmåner beviljas judarna. Jonatan hjälper till att kufva ett uppror i Antiokia. Han understödjer den unge Antiokus, som uppsatts såsom motkonung af Tryfon. Jonatan besegrar en af Demetrius' underfältherrar, medan Simon eröfrar Betsura.

Men konungen i Egypten samlade en härsmakt, så stor som sanden på hafvets strand, och en stor flotta. Ty han traktade efter att med list bemäktiga sig Alexanders rike och lägga det till sitt välde.

Jos. 11,4.

2. Han drog alltså under fredliga försäkringar in i Syrien, och städernas invånare öppnade portarna för honom och gingo honom hyllande till mötes. Ty det var konung Alexanders befallning att man skulle gå ut och möta honom, eftersom han var hans svärfader.

1 Mack. 10,58.

3. Men allt efter som Ptolemeus intågade i städerna, inlade han sitt krigsfolk såsom besättning i hvar stad.

4. Då han nu närmade sig Asotus, visade man honom Dagens uppbrända helgedom och ruinerna af

Asotus och dess förstäder och de utkastade liken och dem som Jonatan hade bränt upp under striden; ty de hade stapplat upp högar af dem utefter hans väg.

1 Mack. 10,84.

5. Och man skildrade för konungen hvad Jonatan hade gjort, för att därigenom nedsvärta honom. Men konungen förhöll sig tyst.

6. Och Jonatan kom konungen till mötes i Joppe med ståt; och de hälsade hvarandra och lågo där öfver natten.

7. Jonatan reste nu i konungens sällskap ända till den flod som heter Eleuterus och återvände därefter till Jerusalem.

8. Men konung Ptolemeus underlade sig kuststäderna ända till Seleucia, det som ligger vid hafvet. Och som han närde onda planer mot Alexander,

App. 13,4.

9. sände han en beskickning till konung Demetrius och lät säga honom: »Hör på! Låtom oss ingå förbund med hvarandra, så skall jag gifva dig min dotter, som Alexander har till gemål, och du skall blifva konung öfver din faders rike.

1 Mack. 10,67.

10. Jag ångrar nämligen att jag har gifvit honom min dotter, ty han har traktat efter att döda mig.»

11. Men han nedsvärtade honom, därför att han hade begär efter hans rike.

12. Han tog alltså ifrån honom sin dotter och gaf henne åt Demetrius och bröt med Alexander, så att fiendskapen mellan dem blef uppenbar.

13. Sedan Ptolemeus hade intågat i Antiokia, satte han Asiens krona på sitt hufvud och bar alltså två kronor, Egyptens och Asiens.

14. Konung Alexander befann sig vid denna tid i Cilicien, därför att dessa traktens invånare höllo på att affalla från honom.

15. Då nu Alexander fick höra

hvad som hade skett, drog han ut till strid mot Ptolemeus. Denne tågade också ut och mötte honom med en betydande styrka och slog honom på flykten.

16. Alexander flydde då till Arabien för att söka skydd där, och konung Ptolemeus kom till makten.

17. Men araben Sabdiel högg hufvudet af Alexander och skickade det till Ptolemeus.

18. Två dagar därefter dog också konung Ptolemeus, och hans besättningar i fästningarna nedgjordes nu af fästningarnas befolkning.

1 Mack. 11,3.

19. Och så blef Demetrius konung år 167.

20. Vid denna tid församlade Jonatan sina stridskrafter från Judeen för att bemäktiga sig borgen i Jerusalem. Och de uppställde mot den ett stort antal belägringsmaskiner.

1 Mack. 1,33 f. 6,18 f., 32. 10,6 f.

21. Då begåfvo sig några affällingar, som hatade sitt eget folk, till konungen och förtäljde för honom att Jonatan belägrade borgen.

22. När han hörde detta, blef han vred; och genast, så snart han hade hört det, begaf han sig i väg till Ptolemais och skref till Jonatan att han skulle upphäfva belägringen och så fort som möjligt möta honom i Ptolemais för ett personligt samtal.

23. När Jonatan fick denna under rättelse, gaf han befallning om att fortsätta belägringen. Men han utsåg några bland de äldste i Israel och bland prästerna till beskickning och beslöt att själf utsätta sig för faran;

24. och så tog han med sig silfver och guld och dyrbara kläder och en myckenhet andra gästskänker och begaf sig till konungen i Ptolemais. Och han fann nåd inför hans ögon.

2 Kon. 5,s. 1 Mack. 10,60 f.

25. Och då några affällingar ur

folket infunno sig med klagomål mot honom,

1 Mack. 7,5. 10,61.

26. handlade konungen mot honom på samma sätt som hans företrädare hade gjort och utmärkte honom inför alla sina vänner.

1 Mack. 10,3 f., 62 f.

27. Och han tillförsäkrade honom öfversteprästämbetet och alla andra värdigheter som han förut innehade och lät räkna honom bland konungens främsta vänner.

1 Mack. 10,20, 65, 89.

28. Jonatan anhöll nu hos konungen att han skulle bevilja Judeen och de tre områdena i Samarien frihet ifrån skatteupptagning och lofvade honom i stället tre hundra talenter.

1 Mack. 10,30, 38. 11,34.

29. Konungen samtyckte härtill och skref angående allt detta till Jonatan ett bref af följande lydelse:

30. »Konung Demetrius hälsar sin broder Jonatan och det judiska folket.

1 Mack. 10,18, 25.

31. En afskrift af det bref som vi hafva skrivit till vår frände Lastenes angående eder sända vi härmed också till eder, för att I skolen få del däraf.

32. 'Konung Demetrius hälsar sin fader Lastenes.

2 Kon. 13,14.

33. Det judiska folket, våra vänner och trogna bundsförvanter, hafva vi på grund af deras tillgifvenhet mot oss beslutit tilldela följande ynnestbevis:

34. Vi tillförsäkra dem alltså såväl Judeen som de tre områdena Aferema, Lydda och Ramataim, hvilka hafva tillagts Judeen från Samarien, med alla underlydande orter — alla dem som offra i Jerusalem. Och ersättningen för den konungen tillhörande andel som konungen förut årligen mottagit från dem af jordens gröda och trädgårdsfrukterna,

1 Sam. 1,1. 2 Sam. 13,23. 1 Krön. 8,12.

1 Mack. 10,30, 38. 11,28.

35. och det öfriga som från denna

dag tillkommer oss af tiondena och af andra afgifter, som tillkomma oss, och från saltdamarna, äfvensom de oss tillkommande kransarna, allt detta efterskänka vi dem.

1 Mack. 10,29.

36. Och intet häraf skall återkallas från denna dag till evärdlig tid.

37. Ombesörjen nu alltså att en afskrift häraf förfärdigas och tillställes Jonatan att uppsättas på en lämplig, bemärkt plats, på det heliga berget.»

1 Mack. 8,22.

38. Då konung Demetrius såg att han hade fredslugn i landet, och att han icke mötte något motstånd, hemförlofvade han allt sitt krigsfolk, hvar och en till sin ort, med undantag af de legotrupper som han hade värfvat från hedningarnas öar. Då blef allt krigsfolket från hans fäders tid fientligt stämdt mot honom.

1 Mack. 10,67.

39. Tryfon var en bland Alexanders forna anhängare. Då nu denne såg att allt krigsfolket knorrade mot Demetrius, reste han till araben Imalkue, som uppfostrade Alexanders spåde son Antiokus.

40. Och han låg öfver honom med böner att han skulle öfverlämna gossen åt honom, för att denne skulle blifva konung i sin faders ställe. Och han omtalade för honom allt hvad Demetrius hade gjort och den fiendskap som hans trupper hyste mot honom. Och han stannade där en lång tid.

41. Emellertid sände Jonatan till konung Demetrius och begärde att han skulle draga tillbaka besättningarna på borgen i Jerusalem och i de öfriga befästa platserna; ty de stodo på fiendtlig fot med Israel.

1 Mack. 10,14. 11,20.

42. Demetrius sände då till Jonatan och lät säga: »Icke allenast detta skall jag göra, dig och ditt folk till behag, utan jag skall också, när jag

finner lägligt tillfälle därtill, högt ära dig och ditt folk. 1 Mack. 15,9.

43. Gör mig nu därför den tjänsten att sända manskap till mitt bistånd, ty alla mina trupper hafva affallit.»

44. Jonatan sände alltså tre tusen man, tappert folk, till honom i Antiokia; och då dessa infunno sig hos konungen, glädde han sig öfver deras ankomst.

45. Stadens invånare samlade sig emellertid midt i staden till ett antal af ett hundra tjugu tusen och ville bringa konungen om lifvet.

46. Konungen flydde nu till sitt palats, men stadsborna besatte stadens gator och begynte belägra det.

47. Då kallade konungen judarna till hjälp, och de samlade sig allesammans hos honom. Därvid skingrade sig folket i staden. Och judarna nedgjorde på denna dag vid pass ett hundra tusen människor.

48. Och de satte eld på staden och togo den dagen rikt byte; och de räddade konungen.

49. Men då stadsborna sågo att judarna hade fått staden i sitt våld och förforo där efter sitt behag, förlorade de modet och ropade bönfalande till konungen och sade:

50. »Ingå förlikning med oss och låt judarna upphöra att strida mot oss och staden.»

51. Och de kastade bort sina vapen och slöto fred. Och judarna kommo i högt anseende hos konungen och hos alla i hans rike, och de återvände till Jerusalem med rikt byte.

52. Men då konung Demetrius åter hade intagit sitt rikets tron och han hade fredslugn i landet,

53. svek han alla sina löften och ändrade hållning mot Jonatan och vedergällde icke de tjänster som denne hade bevisat honom utan ansatte honom hårdt.

54. Sedermera kom Tryfon tillbaka i sällskap med Antiokus, som ännu var en helt ung gosse. Denne uppträdde nu såsom konung och satte kronan på sitt hufvud.

55. Och hos honom församlade sig alla de trupper som Demetrius hade skymfligen skickat bort; och de togo till vapen mot denne, och han flydde och blef slagen.

56. Och Tryfon satte sig i besittning af elefanterna och bemäktigade sig Antiokia.

57. Och den unge Antiokus skref till Jonatan sålunda: »Härmed tillförsäkrar jag dig öfversteprästämbetet och sätter dig öfver de fyra områdena och förklarar dig för en af konungens vänner.»

1 Mack. 10,20, 65. 11,27,34.

58. Och han sände honom bordskärl af guld och gaf honom tillåtelse att dricka ur guldkärl och vara klädd i purpur och bära ett spänne af guld.

1 Mack. 10,88.

59. Och hans broder Simon anställde han såsom befälhafvare inom området från »Tyriska trappan» till Egyptens gräns.

1 Mack. 10,74.

60. Jonatan drog nu ut och tågade genom landet och städerna på andra sidan Jordan, och alla Syriens stridskrafter samlades hos honom till hans bistånd. Och då han kom till Askalon, gingo stadens invånare ut för att möta honom och mottogo honom med all heder.

1 Mack. 10,88.

61. När han nu därifrån drog till Gasa, stängde invånarna stadens portar för honom. Men han lägrade sig omkring den och satte eld på dess förstäder och plundrade dem.

Jos. 13,3.

62. Då vände sig Gasas invånare med böner till Jonatan, och han beviljade dem fred; men han tog sönerna till deras förnämsta män såsom gisslan och sände bort dem till Jeru-

salem. Och han drog vidare genom landet ända till Damaskus.

1 Mack. 9,53.

63. Jonatan fick nu höra att Demetrius' höfvitsmän med en stor styrka hade inträffat i Kedes i Galileen, i afsikt att hindra honom från hans förehafvande.

Jos. 20,7.

64. Han gick då för att möta dem. Men sin broder Simon hade han lämnat kvar hemma i landet.

65. Och Simon lade sig framför Betsura och belägrade det under ganska lång tid och höll det inneslutet.

1 Mack. 10,14. 11,41 f., 53.

66. Besättningen begärde då att få dagtinga, och han beviljade deras bön och lät dem aftåga, hvarefter han tog staden i besittning och inlade en besättning där.

67. Jonatan och hans här hade emellertid lägrat sig vid sjön Genezaret och bröto tidigt på morgonen upp till Hasors slätt.

4 Mos. 34,11. Dom. 4,2.

68. Men en här af utländskt krigsfolk var honom till mötes på slätten. Och de hade utställt ett bakhåll mot honom bland bergen, men själfva gingo de honom rakt till mötes.

69. När nu de som lågo i bakhåll rusade fram ifrån sina gömställen och inledde strid, togo alla Jonatans män till flykten,

70. så att icke en enda af dem stannade kvar, förutom Mattatias, Absaloms son, och Judas, Kalfis son, som voro anförare i hären.

71. Då ref Jonatan sönder sina kläder och strödde jord på sitt hufvud och bad.

1 Mack. 2,14. 2 Mack. 10,25. 14,15.

72. Därefter vände han om till strid mot fienderna och slog dem tillbaka, och de flydde.

73. Och då de af hans folk som hade flytt sågo detta, vände de om till honom och förföljde tillsammans med honom fienderna ända till Ke-

des, där de hade sitt läger; och de slog själfva läger där.

74. Af det främmande krigsfolket föllo den dagen vid pass tre tusen. Och Jonatan återvände därefter till Jerusalem.

12 Kapitlet.

Jonatans beskickning till Rom och Sparta. Joppe besättes. Fästningsbrygga. Tryfon tager genom list Jonatan till fånga.

Då Jonatan fann att omständigheterna gynnade honom, utsåg han och afsände till Rom några män för att bekräfta och förnya vänskapen med romarna.

1 Mack. 8,17 f. 14,18, 24.

2. Också till Sparta och till andra ställen sände han bref med samma innehåll.

3. De reste alltså till Rom. Och när de hade fått företräde hos rådsförsamlingen, yttrade de: »Öfversteprästen Jonatan och det judiska folket hafva sändt oss för att få vänskapen och förbundet med dem förnyade på samma sätt som förut.»

1 Mack. 8,19 f.

4. Och romarna gäfvo dem bref till myndigheterna på hvar plats, med befallning att dessa skulle förhjälpa dem att i all trygghet fortsätta resan tillbaka till Judeen.

1 Mack. 14,24. 15,15.

5. Och så lyder afskriften af det bref som Jonatan skref till spartanerna:

1 Mack. 14,20.

6. »Jonatan; folkets öfverstepräst, och rådet och prästerna och det öfriga judiska folket hälsa sina bröder, spartanerna.

7. Redan tidigare har en skrifvelse, hvaraf en afskrift här bifogas, sändts till öfversteprästen Onias från eder konung Areus därom att I ären våra bröder.

8. Och Onias bemötte edert sändebud med all heder och tog emot skrif-

velsen i hvilken uttryckligen ordades om förbund och vänskap.

9. Vi äro nu visserligen icke i behof häraf, då de heliga böcker som vi hafva i våra händer utgöra vår tröst;

10. men vi hafva likväl fördristat oss att sända eder en beskickning för att få broderskapet och vänskapen med eder förnyade, på det att vi icke måtte blifva främlingar för eder. Ty lång tid är förfluten, sedan edert sändebud afgick till oss.

11. Hvad oss angår, ihågkomma vi eder oafslåeligt hvar gång vid högtiderna och på öfriga tillbörliga dagar, vid de offer som vi frambara och i våra böner, såsom rätt och tillbörligt är att man minnes bröder.

12. Och vi glädja oss åt eder ära.

13. Men vi för vår del hafva varit omhvärfda af många svårigheter och många strider, och konungarna rundt omkring hafva kämpat mot oss.

14. Vi hafva nu icke velat falla eder och våra öfriga bundsförvanter och vänner besvärliga med dessa strider.

15. Ty vi hafva vår hjälp från himmelen, som hjälper oss. Och så hafva vi blifvit frälsta ifrån våra fiender, och våra fiender hafva blifvit förödmjukade.

1 Mack. 3,19. 4,11.

16. Nu hafva vi emellertid utsett Numenius, Antiokus' son och Antipater, Jasons son, och hafva sändt dem till romarna för att låta förnya det tidigare ingångna vänskapsförbundet med dem.

1 Mack. 12,1. 14,22.

17. Vi hafva därför gifvit dem i uppdrag att resa också till eder och hälsa eder och aflämnat till eder vår skrifvelse angående förnyandet af broderskapet.

18. Och nu skulle det vara oss kärt, om I villen gifva oss svar härpå.»

19. Och detta är afskriften af det bref som spartanerna sände till Onias:

20. »Aureus, spartanernas konung, hälsar öfversteprästen Onias.

21. I en skrift har angående spartanerna och judarna påträffats den uppgiften att de äro bröder och af Abrahams släkt.

2 Mack. 5,9.

22. Och sedan vi hafva nu lärt känna detta, skulle det vara oss kärt, om I villen skrifva till oss huru I hafven det ställt.

23. Också vi skola skrifva tillbaka till eder. Vår boskap och våra ägodelar tillhöra eder, likasom eder boskap och edra ägodelar oss. Vi förordna alltså att våra utskickade lämna eder muntligt besked i öfverensstämmelse härmed.»

1 Kon. 20,4.

24. Jonatan fick nu höra att Demetrius' höfvitsmän hade återkommit med en stor härmakt, större än förut, för att strida mot honom.

1 Mack. 11,74.

25. Han bröt då upp från Jerusalem och tågade dem till mötes i riktning mot Hamats område. Ty han gaf dem icke rådrum att infalla i hans eget land.

4 Mos. 34,8.

26. Och han sände spejare till deras läger, hvilka återkommo med det beskedet att de rustade sig till att öfverfalla dem under natten.

27. När solen gick ned, befallde alltså Jonatan sitt folk att vaka och stå under vapen för att vara redo till strid under hela natten; och han utställde vaktposter rundt omkring lägret.

28. Men då fienderna hörde att Jonatan och hans folk voro redo till strid, blefvo de förskräckta och förlorade modet samt drogo bort. Men som de hade upptändt eldar i sitt läger,

29. märkte Jonatan och hans folk ingenting förrän på morgonen; ty de sågo eldarna brinna.

30. Han följde nu efter i deras spår, men kunde icke upphinna dem; ty de hade redan öfvergått floden Eleuterus.

31. Jonatan vände sig då mot de araber som kallas sabadéer och slog dem och tog deras egendomsåsombyte.

32. Därefter bröt han upp och kom till Damaskus och genomtågade hela landet.

33. Simon drog också i fält och genomtågade landet till Askalon och till fästningarna i närheten. Därefter vände han sig mot Joppe och besatte skyndsamt staden.

1 Mack. 10,75.

34. Han hade nämligen hört att de ville öfverlämna fästningen till Demetrius' folk. Han inlade nu en besättning där till stadens skydd.

35. Sedan Jonatan hade återkommit, sammankallade han folkets äldste och beslöt, efter en öfverläggning med dem, att bygga fästningar i Judeen

36. och att göra Jerusalems murar högre och att uppföra en hög mur mellan borgen och staden för att afspärra denna från staden, så att den låge afskild, på det att dess besättning hvarken skulle kunna köpa eller sälja.

37. De församlade sig alltså för att bygga, ty ett stycke af muren i öster vid bäcken hade störtat in; och de återställde det så kallade Kafenata.

38. Och Simon befäste Hadida i låglandet och försåg det med fasta portar och bommar.

Est. 2,33.

39. Emellertid traktade Tryfon efter att blifva konung i Asien och sätta kronan på sitt hufvud och bära hand på konung Antiokus.

1 Mack. 11,54. 13,31.

40. Men han befarade att Jonatan icke skulle lämna honom fria händer, utan inleda strid med honom; och han traktade därför efter ett lägligt tillfälle att gripa honom för att döda honom. Han bröt alltså upp och kom till Betsan.

41. Och Jonatan drog ut för att möta honom med fyrtio tusen utvalda stridsmän och kom också till Betsan.

42. Då Tryfon såg att han hade infunnit sig med stor härmakt, vågade han icke bära hand på honom,

43. utan mottog honom med all heder och föreställde honom för alla sina vänner och gaf honom skänker och befallde sina vänner och sitt krigsfolk att visa honom samma lydnad som honom själf.

44. Och han sade till Jonatan: »Hvarför har du besvärat allt detta folk att tåga hit, fastän icke något krig förestår oss?»

45. Så sänd dem nu härifrån till sina hemorter, och utvälj åt dig några få män, som skola ledsaga dig, och kom med mig till Ptolemais, så skall jag öfverlämna staden åt dig samt de öfriga fästningarna och det öfriga krigsfolket och alla öfverhetspersonerna och sedan vända om därifrån och tåga bort. Ty förden-skull har jag kommit hit.»

1 Mack. 10,29.

46. Och Jonatan trodde honom på hans ord och gjorde såsom han hade sagt; han afskedade trupperna, och de aftågade till Judeen.

47. Hos sig behöll han blott tre tusen man, af hvilka han lämnade två tusen i Galileen, medan ett tusen bildade hans följe.

48. Men när Jonatan kommit in i Ptolemais, stängde stadens invånare portarna och togo honom till fånga, och alla som hade följt honom in nedhöggo de med svärdsegg.

49. Därefter sände Tryfon fotfolk och rytteri till Galileen och till stora slätten för att nedgöra allt Jonatans folk.

50. Men då dessa fingo höra att han hade blifvit tillfångatagen och dödad jämte sina följeslagare, uppmunt-

rade de hvarandra och tågade fram, tätt sammanslutna, redo till strid.

1 Mack. 13,12, 23.

51. Men då förföljarna sågo att dessa ämnade kämpa på lif och död, vände de om.

52. Sålunda kommo alla välbehållna till Judeen. Och de sörjde Jonatan och hans folk och kände stor fruktan; ja, hela Israel sörjde dem djupt.

1 Mack. 9,20.

53. Men alla hedningar rundt omkring traktade efter att tillintetgöra dem. Ty de sade: »De hafva icke någon man som anför och hjälper dem. Så låtom oss nu upptaga strid med dem och utplåna deras åminnelse bland människor.»

13 Kapitlet.

Simon inträder i sin broders ställe. Tryfon tillnarrar sig penningar och gisslan och låter aflifva Jonatan. Jonatans gravvård. Tryfon låter likaledes aflifva den unge Antiokus och uppträder såsom konung. Beskickning till konung Demetrius. Denne erkänner Simon såsom öfverstepräst och landsfurste och beviljar judarna skattefrihet. Gasara eröfras, och besättningen på borgen i Jerusalem dagtingar.

När Simon hörde att Tryfon hade sammandragit en stor krigsmakt för att tåga till Judeen och ödelägga det

1 Mack. 2,65.

2. och såg att folket var ängsligt och skräckslaget, drog han upp till Jerusalem och församlade folket.

3. Och han talade uppmuntrande till dem och sade till dem: »I kännen själfva allt hvad vi allesammans, jag och mina bröder och min faders hus, hafva gjort för lagarna och helgedomen, så ock våra strider och trångmål.

4. Därför hafva ock mina bröder allesammans omkommit för Israels skull, så att jag är den ende kvarlevande.

1 Mack. 6,46. 9,18, 36 f.

5. Men vare det långt ifrån mig att jag i någon nödens stund skulle skona mitt lif; ty jag är icke förmer än mina bröder.

6. Nej, jag vill tvärtom blifva en hämnare för mitt folk och för helgedomen och för våra kvinnor och barn, eftersom alla hedningar i sitt hat hafva församlat sig för att utrota oss.»

7. Då uppflammade åter folkets mod, så snart de hörde dessa ord,

8. och de svarade och ropade med hög röst: »Du skall vara vår styresman i Judas' och Jonatans, din broders, ställe,

9. och du skall föra vårt krig, och allt hvad du säger oss vilja vi göra.»

10. Han samlade nu alla vapenföra män och påskyndade fullbordandet af Jerusalems murar och befäste staden rundt omkring.

1 Mack. 13,36 f.

11. Och han sände Jonatan, Ab-saloms son, med en rätt betydande styrka till Joppe; och denne tvang invånarna att utrymma staden och stannade själf kvar där.

1 Mack. 12,33 f.

12. Emellertid bröt Tryfon upp från Ptolemas med en stor härs-makt för att infalla i Judeen och medförde därvid Jonatan såsom fånge.

1 Mack. 12,48.

13. Men Simon lägrade sig i Hadida midt för slättlandet.

1 Mack. 12,38.

14. Då Tryfon fick veta att Simon hade trädt i sin broder Jonatans ställe, och att han ämnade inlåta sig i drabbning med honom, sände han en beskickning till honom och lät säga:

15. »För de penningars skull, som din broder Jonatan är skyldig den kungliga skattkammaren för de ämbeten som han har innehaft, kvarhålla vi honom.

1 Mack. 10,65.

16. Men sänd nu hundra silfvertalenter och två af hans söner såsom gisslan, på det att han icke efter sitt lösgifvande må affalla från oss, så skola vi lösgifva honom.»

17. Simon förstod visserligen att de talade svekfullt till honom; men han skickade likväl efter penningarna och gossarna för att icke ådraga sig stor ovilja hos folket.

18. Ty, tänkte han, de skola eljest säga: »Därför att jag icke har sändt honom penningarna och gossarna, har han mist lifvet.»

19. Han afsände alltså gossarna och de hundra talenterna. Men Tryfon svek sitt ord och lösgaf icke Jonatan.

20. Och sedermera kom han tågande för att rycka in i landet och förhärja det. Och han tog en omväg åt Adora till. Men Simon och hans här tågade jämsides med honom till hvar plats, hvar tågande än drog.

2 Krön. 11,19.

21. Besättningen i borgen afsände emellertid gång på gång till Tryfon bud, som skulle skynda på honom att komma till dem genom ökenlandet och sända dem lifsmedel.

22. Då gjorde Tryfon hela sitt ryteri i ordning för att afgå dit. Men den natten föll det snö i stor mängd, och han kunde icke komma fram för snöns skull. Han bröt alltså upp och tog vägen till Gallaaditis.

23. När han nu närmade sig Basakama, lät han aflifva Jonatan, och denne begrofs där.

24. Men Tryfon återvände därifrån hem till sitt land.

25. Då sände Simon åstad och lät hämta sin broder Jonatans kvarlevor och begrof honom i Modein, hans fäders stad.

1 Mack. 9,19.

26. Och hela Israel höll en stor dödsklagan öfver honom och sörjde honom många dagar. 1 Mack. 9,20. 12,52.

27. Och Simon uppförde på sin faders och sina bröders graf en hög, på långt håll synlig byggnad, med slipad sten på framsidan och baksidan.

28. På denna uppställde han sju pyramider, den ena midtför den andra, för sin fader och sin moder och sina fyra bröder.

29. Och till dessa pyramider fogade han konstverk, i det att han däromkring lät uppresa stora kolonner och på kolonnerna framställa vapentroféer till evärdlig åminnelse och bredvid troféerna inhuggna skepp, så att det hela skulle vara synligt för alla som seglade på hafvet.

30. Denna grafvärd, som han lät uppföra i Modein, finnes kvar där ännu i denna dag.

31. Tryfon handlade emellertid förrädiskt mot den unge konung Antiochus och lät aflifva honom.

1 Mack. 12,39.

32. Och han uppträdde såsom konung i hans ställe och satte Asiens krona på sitt hufvud och for mycket våldsamt fram i landet.

33. Simon förstärkte nu fästningarna i Judeen och skyddade dem rundt omkring med höga torn och starka murar och portar och bommar och upplade lifsmedel i dem.

1 Mack 14,33 f.

34. Han utsåg därefter män och sände dem till konung Demetrius för att utverka eftergifter åt landet, därför att Tryfon icke gjorde annat än plundrade där.

35. Och konung Demetrius skref och sände honom till svar ett bref af följande lydelse:

36. »Konung Demetrius hälsar öfversteprästen och konungarnas vän Simon och de äldste och det judiska folket.

37. Den gyllene krans och den palmkvist som I hafven sändt oss

hafva vi bekommit. Och vi äro beredda att ingå en varaktig fred med eder och att skrifva till ämbetsmännen att de skola befria eder från edra afgifter. 1 Mack. 11,24, 28, 35. 13,39.

38. Och allt hvad vi hafva fastställt med afseende på eder står fast, och de fästningar som I hafven byggt må tillhöra eder.

39. Och vi tillgifva eder de förseelser och felsteg som I hafven begått intill denna dag och efterskänka den krans som I hittills varit skyldiga att lämna; och öfriga afgifter som plägat upptagas i Jerusalem må icke vidare upptagas.

1 Mack. 11,35, 63 f. 12,24.

40. Och de af eder som kunna vara lämpliga att inskrifvas i vår livvakt må inskrifvas däri. Och må så fred råda mellan oss.»

41. Det var år 170 som hedningarnas ok aflyftes från Israel.

42. Och Israels folk begynte nu i urkunder och rättshandlingar skrifva: »I Simons, judarnas store öfversteprästs, härförars och styresmans, första år.»

43. Vid denna tid lade sig Simon framför Gasara och inneslöt det med krigsfolk. Och han lät förfärdiga en stormmaskin och förde fram den mot staden, bröt igenom ett torn och intog det. 1 Kon. 9,17. 1 Mack. 14,7, 34.

44. Då nu de som voro inuti stormmaskinen strömmade in i staden, blef det en stor villervalla där.

45. Och stadens invånare gingo upp på murarna i sönderrifna kläder, tillika med sina kvinnor och barn, och ropade med hög röst och bådo att Simon skulle bevilja dem fred

46. och sade: »Handla icke med oss efter våra onda gärningar, utan efter din barmhärtighet.»

47. Simon lät dem då dagtinga och inställde striden mot dem. Men han lät dem utrymma staden och

lät rena de hus där afgudbilderna funnos, och så gjorde han sitt intåg i den under psalmer och lofsånger.

48. Han bortförde därefter allt orent ur staden och lät män som höllo lagen bosätta sig där och förstärkte dess befästningar; och han inredde för egen räkning en bostad där.

49. Men då besättningen på borgen i Jerusalem var afskuren ifrån fri marknadsförbindelse med landet, blef det en stor hungersnöd bland dem, så att ganska många af dem omkommo af svält.

50. Då ropade de till Simon att han skulle låta dem dagtinga. Och han gick in härfå och lät dem utrymma platsen och renade borgen från all besmittelse.

1 Mack. 1,33 f. 6,18 f. 11,20.

51. Och han intågade i borgen på tjugutredje dagen i andra månaden af år 171 under lofprisning och med palmkvistar och under ljudet af citteror, cymbaler och harpor och af psalmer och lofsånger, därför att en så farlig fiende hade blifvit förjagad ur Israel.

52. Och han fastställde att de årligen skulle begå denna dag under glädje. Därefter befäste han ytterligare tempelberget invid borgen och bodde själf där med de sina. 1 Mack. 7,49.

53. Men då Simon såg att hans son Johannes var en dugande man, satte han honom till befälhafvare öfver hela krigsmakten. Och Johannes bodde i Gasara. 1 Mack. 13,48.

14 Kapitlet.

Demetrius tillfångatages af Arsaces. Skildring af Simons förtjänster. Skrifvelse från Sparta och beskickning till Rom. Judarna hedra Simon genom en offentlig inskrift öfver hans berömliga gärningar.

År 172 sammandrog konung Demetrius sin krigsmakt och tågade till Medien i afsikt att därifrån draga till sig hjälptrupper för att bekämpa Tryfon.

2. Då Arsaces, konungen i Persien och Medien, fick höra att Demetrius hade öfverskridit hans gränser, sände han en af sina höfvitsmän för att söka få honom lefvande i sitt våld.

3. Denne tågade mot Demetrius, slog hans här och tog honom själf till fånga och förde honom till Arsaces, som satte honom i fängsligt förvar.

4. Judeen hade nu lugn under hela Simons listid. Han sökte sitt folks bästa, och hans makt och hans ära voro dem välbehagliga under hela hans listid.

5. Och bland allt ärofullt som han utträttade var ock att han åt sig vann Joppe till hamnstad och därmed skaffade en infartsort till gagn för ärna i hafvet.

6. Han utvidgade sitt folks gränser och höll landet under sitt välde.

7. Han förde hem många ur fångenskap och blef herre öfver Gasara och Betsura och borgen, han bortskaffade allt orent ur denna, och det fanns ingen som kunde göra honom motstånd.

1 Mack. 11,65 f. 13,43 f., 49 f.

8. Och de odlade sin jord i trygghet,

och jorden gaf sin gröda, och träden på marken buro sin frukt.

3 Mos. 26,4. Hes. 34,27.

9. De gamle sutto på gatorna, där de alla samtalade om allmänt väl,

och de unga männen iklädde sig krigarskrudens ståt.

Sak. 8,4.

10. Han försåg städerna med lifsmedel

och utrustade dem med försvarsanstalter;

ja, ryktet om hans ära nådde till jordens gräns.

11. Han förvärfvade fred åt landet, och Israel njöt stor glädje;

12. och enhvar satt under sitt vinträd och sitt fikonsträd,

och ingen fanns som förskräckte dem.

3 Mos. 26,6. 1 Kon. 4,25. Hes. 34,28 Mik. 4,4 Sak. 3,10.

13. Det blef slut med sådana som bekrigade dem i landet, och konungarnas makt bröts på den tiden.

14. Han styrkte alla betryckta bland sitt folk,

han ifrade för lagen och undanröjde alla affällingar och illasinnade.

15. Han förskönade helgedomen och förökade helgedomens kärll.

16. Då det blef känt i Rom att Jonatan var död, och likaså i Sparta, sörjde de mycket däröfver.

1 Mack. 13,23.

17. Men då de fingo höra att hans broder Simon hade blifvit öfverstepräst i hans ställe och var herre öfver landet och dess städer,

18. skrefvo de till honom på brons-taflor för att med honom förnya det vänskapsförbund som de hade ingått med hans bröder Judas och Jonatan.

1 Mack. 8,17 f. 12,1 f. 14,40. 2 Mack 4,11.

19. Och skriften upplästes inför menigheten i Jerusalem.

20. Och detta är en afskrift af det bref som spartanerna sände:

»Spartanernas styresmän och stad hälsa öfversteprästen Simon och de äldste och prästerna och det öfriga judiska folket, sina bröder.

1 Mack. 12,2, 5 f.

21. De sändebud som I hafven skickat till vårt folk hafva förtäligt för oss om eder ära och berömmelse, och vi hafva gladt oss åt deras ankomst.

22. Vi hafva, angående det som de anfört, bland folkbesluten upptecknat följande: 'Numenius, Antiokus' son, och Antipater, Jasons son, Judarnas sändebud, hafva kommit till oss för att förnya den med oss ingångna vänskapen.

1 Mack. 12,16 f.

23. Och folket har funnit för godt att mottaga dessa män med all heder och att införa en afskrift af deras framställning bland de offentligastshandlingarna, på det att det spartanska folket må bevara detta i minnet.' Och en afskrift häraf sända vi härmed till öfversteprästen Simon.»

24. Därefter lät Simon samme Numenius afresa till Rom med en stor gyllene sköld, tusen minor i vikt, för att bekräfta förbundet med romarna.

1 Mack. 8,17. 12,1. 14,18. 15,15.

25. När folket hörde allt detta, sade de: »Hvarmed skola vi bevisa Simon och hans söner vår tacksamhet?

26. Ty han har stått fast, han och hans bröder och hans faders hus, och de hafva med vapen i hand tillbakaslagit Israels fiender och tryggtat dess frihet.» Så läto de då rista en inskrift på bronstaflor, som de uppsatte på pelare på Sions berg.

27. Och så lyder inskriften:

»Den adertonde Elul år 172, som är det tredje året under den store öfversteprästen Simon, Saramel*,

28. har vid en stor församling af prästerna och folket och folkets höfvitsmän och landets äldste följande blifvit kungjordt för oss.

29. Som det ofta har uppkommit krig i landet, hafva Simon, son af

Mattatias och ättling af Joaribs söner, och hans bröder gifvit sig i faran och satt sig till motvärn mot sitt folks fiender, för att deras helgedom och lagen skulle äga bestånd, och hafva förvärfvat sitt folk stor ära.

1 Mack. 2,1.

30. När nu Jonatan, som hade sammanslutit deras folk och blifvit deras öfverstepräst, hade samlats till sina fäder,

1 Mack. 9,31. 10,20 f. 13,25.

31. ville deras fiender infalla i deras land för att ödelägga det och för att räcka ut sina händer mot deras helgedom.

1 Mack. 12,53.

32. Då trädde Simon fram och stred för sitt folk och offrade mycket penningar af egna medel och beväpnade sitt folks krigare och gaf dem sold.

1 Mack. 13,2 f.

33. Och han befäste städerna i Judeen samt Betsura vid Judeens gräns, hvarest fienderna förut hade haft sin vapenplats, och inlade där en besättning af judiska män.

1 Mack. 13,33.

34. Och han befäste Joppe vid hafvet och Gasara i Asotus' landsändar, hvarest fienderna förut hade bott, och lät judar bosätta sig där. Och allt som var behöfligt för deras underhåll inlade han i dem.

1 Mack. 12,33 f. 13,11. 43 f. 13,8. 42.

35. Och då folket såg Simons trofasthet och den ära som han hade föresatt sig att förvärfva åt sitt folk, valde de honom till sin styresman och till öfverstepräst, därför att han hade utfört allt detta, så ock på grund af den rättrådighet och trofasthet som han ständigt hade ådagalagt mot sitt folk, och därför att han hade sträfvat efter att på allt sätt upphöja det.

36. Och under hans tid lyckades det att genom hans hand utdrifva hedningarna ur Judeen, och särskildt dem som bodde i Davids stad i Jeru-

* Bör antagligen uttydas: Guds folks furste.

salem, hvilka där hade gjort sig en borg, hvarifrån de plögade göra utfall, så att de oskärade platsen omkring helgedomen och svårt kränkte dess helighet.

1 Mack. 13,43 f., 49 f.

37. Och han lät judiska män bosätta sig i den och befäste den till tryggande af landet och staden, och han gjorde Jerusalems murar högre.

38. Och på grund häraf stadfäste honom konung Demetrius i hans öfversteprästerliga ämbete,

1 Mack. 13,36.

39. och han upptog honom bland sina vänner och bevisade honom stor ära.

1 Mack. 13,36.

40. Ty han hade hört sägas att romarna hade kallat judarna för vänner, bundsförvanter och bröder och bemött Simons sändebud med all heder.

1 Mack. 14,17 f. 15,17.

41. Och nu hafva judarna och deras präster funnit följande för godt: Simon skall vara deras styresman och öfverstepräst för evärdlig tid, till dess en tillförlitlig profet uppstår,

5 Mos. 18,15 f. Mal. 4,5. 1 Mack. 4,16. 13,42.

42. och han skall vara deras här-förare och efter eget godtfinnande tillsätta tillsyningsmän öfver deras arbeten och öfver landet och öfver vapnen och öfver fästningarna.

43. Vidare skall han hafva vård om helgedomen, och alla skola hör-samma honom; och alla skriftliga kungörelser i landet skola utfärdas i hans namn, och han skall bära purpurkläder och guldprydnad.

1 Mack. 10,20, 62, 89. 11,58.

44. Och det skall icke vara tillåtet för någon af folket eller prästerna att upphäfva något häraf eller göra invändningar mot hans påbud eller sammankalla en församling i landet utan hans begifvande eller bära purpurkläder och guldspänne.

45. Och den som handlar i strid häremot eller upphäfver något här-af skall vara förfallen till straff.

46. Och folket har enstämmigt funnit för godt att rörande Simon fastställa att man skall förfara efter dessa bestämmelser.

47. Och Simon har antagit detta och funnit för godt att vara öfverstepräst och härförare och landsfurste för judarna och prästerna och stå i spetsen för alla.

48. Och de hafva bestämt att denna skrift skall inristas på bronstaflor, och att dessa skola uppsättas inom helgedomens område på en bemärkt plats,

49. samt att en afskrift af dem skall förvaras i skattkammaren för Simons och hans söners räkning.»

15 Kapitlet.

Skrifvelse från Antiokus, konung Demetrius' son, med stora löften till judarna. Antiokus fördrifver Tryfon. Skrifvelse från romarna. Antiokus' begäran att återfå Joppe, Gasara och borgen afslås. Cendebeus infaller i Judeen.

Antiokus, konung Demetrius' son, sände från öarna i hafvet ett bref till judarnas öfverstepräst och landsfurste Simon och hela folket.

1 Mack. 10,67.

2. Det var af följande innehåll:

»Konung Antiokus hälsar Simon, judarnas öfverstepräst och landsfurste, och det judiska folket.

3. Alldenstund vissa skurkaktiga män hafva bemäktigat sig våra fäders rike och jag har i sinnet att åter tillvinna mig riket för att återställa det i dess förra skick — jag har nämligen värfvat en myckenhet krigsfolk och utrustat krigsfartyg.

4. och har i sinnet att landstiga och tåga genom landet för att straffa dem som hafva förhärjat vårt land och sköflat många städer i riket —

5. så bekräftar jag nu åt dig efterskänkandet af alla de pålagor som konungarna före mig hafva efterskänt

dig och af alla öfriga afgifter som de hafva efterskänkt dig.

6. Och jag vill härmed tillstödja dig att prägla eget mynt för ditt land.

7. Och må Jerusalem och helgedomen vara fria, och må allt det vapenförråd som du har anskaffat och de fästningar som du har byggt och innehar förblifva din tillhörighet.

1 Mack. 10,31. 13,33.

8. Och all gäld till kronan och de blifvande skatterna till kronan må från denna dag och för all framtid blifva dig efterskänkta.

9. Och när vi hafva återupprättat vårt rike, skola vi bevisa dig och ditt folk och helgedomen stor ära, så att eder ära blifver kunnig i hela världen.»

1 Mack. 11,42.

10. År 174 landsteg Antiokus på sina fäders jord, och alla trupperna öfvergingo då till honom, så att blott några få stannade kvar hos Tryfon.

11. Och då Antiokus förföljde honom, flydde han till Dora vid hafvet.

Jos. 17,11. Dom. 1,27 f.

12. Ty han såg att olyckorna hade hopat sig öfver honom, och att hans trupper lämnade honom i sticket.

13. Antiokus lägrade sig nu framför Dora med ett hundra tjugu tusen man fotfolk och åtta tusen ryttare.

14. Och han inneslöt staden, och skeppen medverkade från hafssidan, så att han ansatte staden både till land och sjöss och icke lät någon slippa in eller ut.

15. Emellertid återkommo Nume-nius och hans följeslagare ifrån Rom och medförde en afskrift af ett bref till konungarna och staterna, hvari följande stod skrifvet:

1 Mack. 12,16. 14,24.

16. »Den romerske konsuln Lucius hälsar konung Ptolemeus.

17. Judarnas sändebud hafva såsom våra vänner och bundsförvanter anländt till oss från öfversteprästen Simon och det judiska folket, för att

låta förnya det gamla vänskapsförbundet med oss.

1 Mack. 8,17 f. 14,24. 2 Mack. 4,11.

18. Och de medförde en gyllene sköld på ett tusen minor.

1 Mack. 14,24.

19. Så hafva vi nu funnit för godt att skrifva till konungarna och staterna, att de icke skola stämpla ondt mot dem eller anfalla dem och deras städer och deras land med krig, eller förbinda sig med deras fiender.

20. Och vi hafva beslutit att mot-taga skölden af dem.

21. Om alltså några skurkaktiga män hafva flytt ifrån deras land till eder, så utlämnen dem till öfversteprästen Simon, på det att han må straffa dem enligt deras lag.»

22. Och detsamma skref han till konung Demetrius och till Attalus och Ariarates och Arsaces¹

23. och till alla stater, till Sampsame och Sparta och till Delos, Myndus, Sicyon, Karis, Samos, Pamfylie, Lycien, Halikarnassus, Kos, Side, Aradus, Rodus, Faselis, Gortyna, Knidus, Cypern och Cyrene.

24. Och en afskrift häraf utfärdade han till öfversteprästen Simon.

25. Konung Antiokus belägrade Dora för andra gången, hvarvid han alltjämt förde fram sina skaror mot staden och förfärdigade stormredskap. Och han inneslöt Tryfon, så att ingen kunde slippa ut eller in.

26. Och Simon sände två tusen man utvaldt folk till hans bistånd jämte silfver, guld och krigsförnödenheter i ganska riklig mängd.

27. Men konungen ville icke mot-taga det sända, utan återkallade allt som han förut hade lofvat honom och bröt med honom.

28. Och han skickade till honom en af sina vänner, vid namn Atenobius, för att underhandla med honom, och lät säga: »I hafven i edert våld

Joppe, Gasara och borgen i Jerusalem, städer som tillhöra mitt rike.

29. Deras områden hafven I sköflat och därmed tillfogat landet stor skada; och I hafven satt eder i besittning af många andra platser i mitt rike.

30. Så återlämnen nu de städer som I hafven intagit och erläggen skatterna från de platser som I gjort eder till herrar öfver utanför Judeens gränser.

31. Hvarom icke, så gifven mig i stället fem hundra talenter silfver och, såsom ersättning för den skada som I hafven anställt, så ock för skatterna från städerna, ytterligare fem hundra talenter. I annat fall skola vi komma och föra krig mot eder».

32. Konungens vän Atenobius kom alltså till Jerusalem; och han såg med häpnad Simons prakt och bordet med guld- och silfverkärl och hans talrika uppvaktning. Men då han hade framfört till honom konungens budskap,

33. svarade honom Simon och sade: »Vi hafva hvarken tagit andras land eller tillägnat oss andras egendom, utan blott våra fäders arfvedel, som våra fiender vid ett gynnsamt tillfälle mot all rätt hafva bemäktigt sig.

34. Men då omständigheterna nu äro gynnsamma för oss, hålla vi fast vid vår och våra fäders arfvedel.

35. Hvad angår Joppe och Gasara, som du återfordrar, så hafva dessa vållat vårt folk och vårt land stor skada. För dem skola vi emellertid gifva ett hundra talenter.» Men Atenobius svarade honom icke ett ord,

36. utan återvände uppbragt till konungen och inberättade för honom Simons svar och skildrade hans härlighet och allt hvad han hade sett. Då greps konungen af häftig vrede.

37. Men Tryfon hade under tiden gått ombord på ett fartyg och flytt till Ortosia.

38. Konungen satte därför Cendebeus till befälhafvare öfver hafskusten, gaf honom fotfolk och rytteri

39. och befallde honom att slå läger invid Judeen och likaledes att befästa Kedron och förstärka dess portar samt bekriга judarna, medan konungen själf förföljde Tryfon.

Jos. 15,41.

40. Och Cendebeus drog till Jamnia och begynte oroа judarna och infalla i Judeen och taga fångar och anställa blodbad bland dem.

I Mack. 10,69.

41. Och han befäste Kedron och förlade där rytteri och fotfolk för att göra utfall och ströftåg på vägarna i Judeen, såsom konungen hade bjudit honom.

16 Kapitlet.

Simon skickar sina söner mot Cendebeus, som besegras. Simon och två af hans söner mördas af hans måg Ptolemeus. Hans son Johannes undgår stämplingarna och efterträder honom.

Johannes begaf sig då upp från Gasara och inberättade för sin fader Simon hvad Cendebeus öfvade.

I Mack. 13,53.

2. Och Simon kallade sina två äldsta söner, Judas och Johannes, till sig och sade till dem: »Jag och mina bröder och min faders hus hafva fört Israels krig från vår ungdom intill denna dag, och det har lyckats oss att genom vår hand rädda Israel mångfaldiga gånger.

3. Men nu är jag gammal, och I ären genom himmelens nåd i eder krafffullaste ålder. Så träden då i mitt och min broders ställe, och dragen ut och striden för vårt folk. Och må himmelens bistånd vara med eder!»

4. Han utvalde därpå ur landet tjugu tusen stridbara män samt rytteri, och de tågade mot Cendebeus och tillbragte natten i Modein.

1 Mack. 2,1.

5. Men tidigt på morgonen stodo de upp och tågade ut på slätten. Där var en stor krigsmakt dem till mötes, fotfolk och rytteri, och en bergbäck befann sig mellan dem.

6. Johannes och hans folk togo ställning midt emot fienden. Men då han såg att folket tvekade att gå öfver bäcken, gick han själf först öfver, och då männen sågo detta, följde de efter bakom honom.

7. Han fördelade sin här och uppställde rytteriet mellan fotfolket, ty fiendernas rytteri var mycket talrikt.

8. Och de blåste i trumpeterna, och Cendebeus med sin här drefs på flykten, och många af dem föllo slagna; de öfriga flydde till fästningen.

4 Mos. 10,9. 1 Mack. 4,13. 5,33. 9,12. 15,38 f.

9. Vid detta tillfälle blef Johannes' broder Judas sårad. Och Johannes förföljde dem ända till Kedron, som Cendebeus hade befest.

10. Och då de nu flydde till vaktornen i Asotus' landsbygd, stack Johannes denna stad i brand. Fienderna hade vid pass två tusen fallna, men Johannes återvände välbehållen till Judeen.

1 Mack. 10,84.

11. Ptolemeus, Abubus' son, hade blifvit satt till befälhafvare öfver slätten vid Jeriko. Och han hade kommit i besittning af mycket guld och silfver,

12. ty han var öfversteprästens måg.

13. Därför blef hans hjärta högmodigt, och han fick i sinnet att göra sig till herre öfver landet och rufvade på svek mot Simon och hans söner, i afsikt att röja dem ur vägen.

14. Nu plögade Simon resa omkring i städerna i landet och sörja för deras bästa, och så kom han ned till Jeriko med sina söner Mattatias och Judas år 177 i elfte månaden, som heter Sabat.

Sak. 1,7.

15. Och Abubus' son mottog dem på svek i det lilla fäste, vid namn Dok, som han hade uppfört och anställde till deras ära ett stort gästbud, sedan han förut hade gömt manskap därinne.

16. Och när Simon och hans söner hade blifvit druckna, stodo Ptolemeus och hans folk upp och togo sina vapen och trängde in till Simon i gästbudssalen och nedhöggo honom och hans söner samt några af hans tjänare.

17. Han begick sålunda en stor trohets- och vedergällde godt med ondt.

18. Ptolemeus skref nu bref här- om och sände bud till konungen, med begäran att denne skulle skicka honom hjälptrupper och åt honom öfverlämna landet och städerna.

19. Och andra sände han till Gasara för att röja Johannes ur vägen, och till öfverstarna i hären sände han bref med uppmaning att de skulle infinna sig hos honom, på det att han måtte få gifva dem silfver och guld och andra skänker.

1 Mack. 13,53. 16,1.

20. Andra åter sände han för att taga Jerusalem och tempelberget i besittning.

21. Men en man skyndade i förväg till Gasara och inberättade för Johannes att hans fader och hans bröder hade blifvit dödade, »och», fortfor han, »han har skickat i väg folk för att dräpa också dig».

22. Då Johannes hörde detta, blef han mycket bestört och lät fångsla de män som hade kommit för att dräpa honom samt afrätta dem, då han hade utrönt att de traktade efter hans lif.

23. Hvad nu mera är att säga

om Johannes och om hans strider och om de bedrifter som han utförde och om återuppbyggandet af murarna, som han företog, och om hans öfriga gärningar,

24. det finnes upptecknad i boken om hans öfversteprästämbetes tid, från det år då han blef öfverstepräst efter sin fader.

Andra Mackabéerboken.

I Kapitlet.

Två bref från judarna i Jerusalem till judarna i Egypten med uppmaning att fira dagen för templets rening genom Judas Mackabeus.

De judiska bröderna i Jerusalem och Judeen hälsa de judiska bröderna i Egypten och önska dem lycka och välgång.

2. Må Gud förläna eder allt godt och tänka på sitt förbund med sina trogna tjänare Abraham, Isak och Jakob. 2 Mos. 2,24. 3 Mos. 26,13.

3. Och må han gifva eder alla ett sådant sinne, att I frukten honom och gören hans vilja med ståndaktigt hjärta och villig själ.

4. Och må han öppna edra hjärtan för sin lag och sina stadgar och gifva eder välgång.

5. Och må han höra edra böner och åter försona sig med eder, och må han icke öfvergifva eder i den onda tiden.

6. Sådan är nu här vår ständiga bön för eder.

7. Under Demetrius' regering, år 169, skrefvo vi judar till eder under det ytterliga förtryck som drabbade oss under dessa år, allt sedan Jason med sina anhängare afföll från det heliga landet och från riket,

2 Mack. 4,7 f.

8. då de brände tempelporten och utgöto oskyldigt blod. Men vi bådo till Herren och blefvo hörda, och vi framburo brännoffer och spisoffer och tände lamporna och lade fram skådebröden. 2 Mos. 25,30. 37. 3 Mos. 2,1. 1 Mack. 4,38, 53. 2 Mack. 8,33. 10,3.

9. Och nu bedja vi eder att fira dagarna för löfhyddohögtiden i månaden Kislev.

1 Mack. 4,56, 59. 2 Mack. 10,5 f.

10. Skrifvet år 188.»

»Folket i Jerusalem och Judeen och rådet och Judas hälsa Aristobulus, konung Ptolemeus' lärare, af öfversteprästerlig släkt, och judarna i Egypten och önska dem all välgång.

11. Räddade af Gud ur stora faror, bringa vi honom stor tack, alltid dock redo att upptaga striden mot konungen.

12. Ty Gud själf förjagade dem som hade begynt strid i den heliga staden.

13. Ty när anföraren med sin här, som ansågs vara oemotståndlig, hade anländt till Persien, blefvo de ihjälslagna i Naneas tempel, i det att Naneas präster begagnade sig af list.

14. Antiokus hade nämligen med sina förtrogna vänner infunnit sig på platsen, under förevändning att vilja förmåla sig med gudinnan, men i själfva verket för att under namn af hemgift taga de rika skatterna.

1 Mack. 6,1 f. 2 Mack. 9,2.

15. Sedan nu Naneas präster hade framlagt dessa och han tillsammans med några få hade inträdt inom helgedomens område, stängde de templet, så snart Antiokus befann sig därinne,

16. öppnade lönnluckan i taket, kastade ned stenar och krossade anföraren och hans följe, styckade dem och afhöggo deras hufvuden och kastade ut dessa till dem som stodo utanför.

17. Lofvad vare för allt vår Gud, som på detta sätt gaf de ogudaktiga till spillo!

18. Då vi på tjugufemte dagen i månaden Kislew stå i begrepp att fira helgedomens rening, hafva vi ansett det tillbörligt att gifva eder meddelande härom, på det att också I mån fira löfhyddohögtiden och åminnelsen af den eld som antändes, då Nehemias, efter att hafva återuppbyggt helgedomen och brännoffersaltaret, frambar offer. Esr. 3,9 f.

19. Ty när våra fäder fördes till Persien, togo den tidens fromma präster hemligen af elden på brännoffersaltaret och dolde den djupt nere i en vattentom brunn, hvarest de beredde den en säker förvaringsplats, som ingen kände till. 3 Mos. 6,13.

20. Men efter många års förlopp, då det så behagade Gud, blef Nehemias sänd åstad af konungen i Persien; och han skickade ättlingarna af de präster, som hade gömt elden, för att hämta den. Esr. 7,1 f. Neh. 2,6.

21. Men när dessa förklarade att de icke hade funnit någon eld utan allenast en tjock vätska, befallde han dem att ösa upp och taga med sig

däraf. När så det som hörde till offret hade blifvit upplagdt på altaret, befallde Nehemias prästerna att med vätskan begjuta såväl veden som det därpå liggande offret.

22. Då nu detta hade skett och solen, som förut varit molnhöljd, efter en stund lyste fram, upplammade en hög låga, så att alla måste förundra sig. 1 Kon. 18,38.

23. Och prästerna förrättade bön, medan offret förtärdes, både prästerna och alla de öfriga närvarande, hvarvid Jonatan begynte och de öfriga, likasom också Nehemias, instämde.

24. Och bönen hade följande lydelse: 'Herre, Herre Gud, alltings skapare, du fruktansvärde och starke och rättfärdige och barmhärtige, du som allena är konung och god,

Dan. 9,4. Matt. 7,21. 19,17.

25. du som allena gifver oss allt, du som allena är rättfärdig, allsmäktig och evig, du som frälsar Israel ur all nöd, du som har gjort våra fäder till dina utkorade och helgat dem,

5 Mos. 14,2. Ps. 34,18. Jes. 65,9.

26. mottag detta offer för hela ditt folk Israel, och beskydda din egen dom och helga den.

27. Samla åter dem af oss som äro i förskingringen, befria dem som äro i trældom hos hedningarna, se till dem som äro föraktade och afskydda, och låt hedningarna förnimma att du är vår Gud. Bar. 2,14 f.

28. Straffa dem som öfva våld och förhäfva sig i öfvermod,

29. och plantera ditt folk på din heliga plats, såsom Moses har sagt.' 2 Mos. 15,17. 5 Mos. 30,3 f. 2 Sam. 7,10. Neh. 1,8 f. Ps. 44,3. Ebr. 2,28 f. 2 Mack. 2,18.

30. Och prästerna sjöngo därtill lofsångerna.

31. När nu det som hörde till offret hade blifvit förbrändt, befallde Nehemias att man skulle gjuta jämväl återstoden af vätskan på stora stenar.

32. Och när detta hade skett, upplammade en låga, hvilken dock förfärdes af det sken som utstrålade från altaret.

33. Men när händelsen hade blifvit bekant och det berättats för perserkonungen att på den plats, där de präster som blefvo bortförda hade dolt elden, en vätska blifvit funnen, med hvilken Nehemias och hans folk hade helgat det som hörde till offret,

34. så lät konungen, sedan han pröfvat saken, inhägna platsen och utmärka den såsom helig.

35. Och konungen tog mycket penningar och gaf åt dem som han ville visa välvilja.

36. Och Nehemias och hans män benämnde vätskan neftar, det vill säga rening, men bland mängden kallas den neftai.

2 Kapitlet.

Fortsättning på senare brefvet. Företal till själfva boken angående dess källa, dess innehåll och syfte.

Man finner i urkunderna att det var profeten Jeremias som befallde dem som fördes bort att de skulle taga något af elden, såsom förut är berättadt,

1 Mack. 1,19.

2. och att profeten lämnade lagboken till dem som fördes i landsflykt och inskröpte hos dem att de icke skulle förgäta Herrens bud och icke låta vilseföra sig i sitt sinne, då de finge se afgudabilderna af guld och silfver och prydnaderna på dem.

Dan. 5,4. Jer. br. v. 4 f.

3. Och med många andra sådana ord förmanade han dem att troget bevara lagen i sina hjärtan.

4. Det stod också i samma skrift huru profeten, på grund af en uppenbarelse från Gud, befallde att uppenbarelsetäppet och förbundsarken skulle bäras efter honom, och huru han gick

ut till det berg från hvars höjd Moses hade skådat Guds arfvedel.

2 Mos. 40,2. 5 Mos. 34,1 f. 1 Kon. 8,1. 2 Krön. 5,5.

5. När nu Jeremias hade kommit dit, fann han ett grottartadt rum, och dit förde han uppenbarelsetäppet och arken och rökelsealtaret och tillspärrade ingången.

6. Och några af hans följeslagare gingo efteråt fram för att märka ut vägen, men de kunde icke finna den.

7. Då Jeremias fick veta detta, bannade han dem och sade: 'Platsen skall vara okänd, till dess Gud församlar folkets hela menighet och barmhärtighet vederfares oss.

Sak. 8,7 f. 10,6 f.

8. Då skall Herren låta detta komma i dagen, och man skall skåda Herrens härlighet, molnskyn, såsom den uppenbarade sig på Moses' tid och på den dag då Salomo bad att platsen skulle blifva på ett utomordentligt sätt helgad.'

2 Mos. 40,34 f. 4 Mos. 9,15 f.

1 Kon. 8,10. 2 Krön. 5,13 f. 6,14 f. Sak. 2,5.

9. Och där förtäljdes också huru denne, som ju ägde vishet, frambar offer för helgedomens invigning och fullbordan.

1 Kon. 8,62 f. 2 Krön. 7,4 f.

10. Likasom Moses bad till Herren, och eld föll ned från himmelen och förtärde det som hörde till offret, så bad också Salomo till Herren, och elden föll ned och förtärde brännoffren.

3 Mos. 9,24. 2 Krön. 7,1.

11. Och Mose sade: 'Därför att syndoffret icke har ätits, har det blifvit förbrändt.'

3 Mos. 10,16 f.

12. Likaså firade ock Salomo de åtta dagarna.

1 Kon. 8,66. 2 Krön. 7,8 f.

13. Och detsamma stod också omtaladt i urkunderna, i Nehemias' uppteckningar, så ock huru denne grundade ett bibliotek och dit samlade böckerna om konungarna och profeterna och Davids skrifter samt kungabref om tempelskänker.

14. Likaså samlade ock Judas åt

oss alla de böcker som hade blifvit skingrade till följd af det krig vi haft att utkämpa, och de finnas nu hos oss.

15. Alltså, om I behöfven dem, skicken några för att hämta dem åt eder.

16. Då vi således stå i begrepp att fira tempelreningen, hafva vi skrivit till eder. I gören därför väl, om I firen dessa dagar. 2 Mack. 1,18.

17. Men Gud, som har frälst hela sitt folk och återgifvit dem alla sin arfvedel och konungadömet och prästadömet och heligheten, 2 Mos. 19,6.

18. såsom han lofvade genom sin lag, på honom hoppas vi nu att han snarligen skall förbarma sig öfver oss och församla oss till den heliga platsen från alla land under himmelen. Ty han har uttagit oss ur stora faror och renat platsen.» 5 Mos. 30,1 f.

Jer. 29,14. 1 Mack. 4,43. 2 Mack. 1,29.

19. **H**vad som nu rör Judas Mackabeus och hans bröder och den stora helgedomens rening och altarets invigning, 2 Mack. 10,3.

20. och vidare striderna mot Antiochus Epifanes och dennes son Eupator

21. och de himmelska uppenbarelser hvilka visade sig för dem som modigt och ärofullt kämpade för judendomen, så att de, trots sitt ringa antal, satte sig i besittning af hela landet och förjagade de utländska krigarskarorna 2 Mack. 3,24 f., 33 f. 5,2 f. 10,29 f. 11,8. 12,22.

22. och återvunno den öfver hela världen frejdade helgedomen och befriade staden och återupprättade lagarna, som voro på väg att upplösas, i det att Herren i sin stora mildhet blef dem nådig —

2 Mack. 11,31. 13,23. 15,37.

23. allt detta skola vi, enligt Jasons

från Cyrene i hela fem böcker affattade framställning, försöka sammanfatta i en enda bok.

24. Ty i betraktande af rikedomen på taluppgifter och det besvär som materialets rikhaltighet vållar dem som önska intränga i de historiska skildringarna,

25. hafva vi lagt oss vinn om att bereda förströelse åt dem som vilja hafva något att läsa, lättnad för dem som bemöda sig att i minnet bevara det lästa och gagn åt alla som få boken i sina händer.

26. För oss åter, som hafva påtagit oss mödan och besväret med sammandraget, är saken visserligen icke lätt utan förenad med ansträngning och nattvak —

27. likasom den som anordnar ett gille och är angelägen om att göra andra till lags icke har det bekvämt—; men likväl skola vi, på grund af den tacksamhet som vi vänta från mångas sida, gärna underkasta oss detta besvär, Syr. 32,1.

28. i det att vi åt den verkliga författaren öfverlåta ansvaret för det noggranna utforskandet af hvar sak, men för vår del bemöda oss att noga följa reglerna för ett sammandrag.

29. Ty likasom den som uppför ett nytt hus måste sörja för hela anläggningen, men den som åtager sig att förse det med konstnärliga målningar endast behöfver taga reda på det som är behöfligt för dess utsmyckning, så är, tänker jag, fallet också med oss.

30. Ty att fördjupa sig i saken och noga redogöra för allt och skaffa sig mycken möda med det som hör till de särskilda omständigheterna tillkommer den ursprunglige historieskrifvaren.

31. Men den som verkställer en bearbetning bör få sträfva efter ett kortfattadt uttryckssätt och slippa

ifrån att närmare utforska händelseförloppet.

32. Härmed må vi då begynna vår framställning, efter att till det först sagda hafva tillfogat allenast detta. Det vore ju enfaldigt att komma med ett mångordigt företal till berättelsen, men meddela själva berättelsen i sammandrag.

3 Kapitlet.

Heliodorus sändes till Jerusalem för att röfva tempelskatten. Den bevaras till följd af en himmelsk uppenbarelse.

På den tid, då den heliga staden åtnjöt fullständig fred, och lagens föreskrifter ännu på bästa sätt efterleddes, tack vare öfversteprästen Onias' fromhet och hans afsky för det orätta,

2 Mack. 15,12.

2. förekom det att till och med själva konungarna visade platsen heder och förhålligade templet genom de rikaste skänker. 1 Mack. 10,41 f.

3. Och så bestred också Seleucus, konungen i Asien, af egna tillgångar alla för offertjänstens förrättande erforderliga kostnader.

4. Men en viss Simon, af Benjamins stam, som hade blifvit satt till uppsyningsman vid templet, blef oense med öfversteprästen angående uppsikten öfver stadens torghandel.

5. Och då han icke kunde bryta Onias' motstånd, begaf han sig till Apollonius från Tarsus, som på den tiden var ståthållare i Celesyrien och Fenicien.

6. Och han omtalade för denne hurusom skattkammaren i Jerusalem var uppfylld af så oerhördt stora rikedomar, att de myckna penningarna icke kunde räknas, och framhöll att dessa icke användes för offrens räkning, och att allt detta mycket väl kunde hemfalla under konungens bestämmanderätt.

7. När Apollonius sedan träffade konungen, gaf han denne meddelande om de skatter som man hade upp-täckt för honom. Konungen utsåg då sin kansler Heliodorus och sände honom åstad, med uppdrag att bortföra de ifrågavarande penningarna.

Dan. 11,20.

8. Heliodorus anträdde genast resan, under förevändning att vilja besöka städerna i Celesyrien och Fenicien, men i verkligheten för att utföra konungens plan.

9. Efter ankomsten till Jerusalem, där han blef vänligt mottagen af öfversteprästen i staden, underrättade han denne om det meddelande som hade gjorts honom, förklarade hvarför han hade kommit och frågade honom om saken verkligen förhölle sig på det uppgifna sättet.

10. Men öfversteprästen visade, att penningarna utgjordes af till förvaring lämnadt gods, som tillhörde änkor och faderlösa,

11. en del däraf också Hyrkanus, Tobias' son, en man i mycket betydande ställning. Det vore icke så, som den ogudaktige Simon falskeligen hade uppgifvit; det hela uppginge allenast till fyra hundra talenter silfver och två hundra talenter guld,

12. och det ginge alldeles icke an att begå rättskränkning mot dem som hade förlitat sig på platsens helgd och det världsberömda templets höghet och okränkbarhet. 2 Mos. 22,7 f.

13. Men den andre vidhöll, med stöd af det uppdrag han hade från konungen, att dessa penningar under alla förhållanden måste tagas i beslag för den kungliga skattkammarens räkning.

14. När han nu på utsatt dag ville gå in för att låta besiktiga tempelskatten, rådde det en icke liten ångest i hela staden.

15. Prästerna kastade sig i sina ämbetskrudar ned framför altaret och ropade, vända mot himmelen, till honom som stiftat lagen om i förvar gifvet gods, att han måtte bevara allt detta oförkränkt åt dem som hade lämnat det i förvar.

16. Och den som såg öfversteprästens gestalt måste det skära i hjärtat; ty hans uppsyn och hans förvandlade hy förrådde hans själsångest.

17. Hela hans varelse var nämligen intagen af en sådan fruktan och bäfvan, att den smärta som bodde i hans bröst tydligt framträdde för dem som sågo honom.

18. Och männen i husen rusade hopvis ut därifrån till gemensamt bedjande, därför att platsen var på väg att blifva utsatt för missaktning.

19. Och de gifta kvinnorna skokade sig på gatorna, omgjordade under bröstet med säcktyg, och de från offentligheten afstängda jungfrurna sprungo tillsammans, somliga af dem i portarna, andra på gårdsmurarna, och några lutade sig ut genom fönstren;

20. men alla sträckte de händerna mot himmelen och framsade böner.

21. Och det var ömkansvärdt att skåda de många människorna, som hade fallit på knä om hvarandra, och öfversteprästen, som stod vändande i högsta ångest.

22. Under det att dessa alltså åkallade Herren, den allsmäktige, att han måtte i full trygghet bevara det anförtrodde godset oförkränkt åt dem som hade lämnat det i förvar,

23. beredde sig Heliodorus att sätta sitt beslut i verket.

24. Men då han redan var framme och stod med sina knektar vid skattkammaren, lät andarnas och all krafts Herre en stor uppenbarelse ske, så att alla som hade dristat sig att gå med in blefvo förlamade och förfä-

rade, slagna af häpnad öfver Guds makt.

25. Ty för deras blickar tedde sig en fruktansvärd ryttare, som satt på en häst i den präktigaste mundering, hvilken sprängde häftigt fram och lyfte sina framhofvar mot Heliodorus. Och ryttaren syntes klädd i en vapenrustning af guld.

2 Mack. 10,29. 11,s.

26. Därjämte visade sig två andra ynglingar af utomordentlig styrka, strålande af skönhet och i praktfulla kläder. Dessa ställde sig bredvid Heliodorus och gisslade honom oaf-låtligt från ömse sidor, i det att de tilldelade honom slag på slag.

27. Heliodorus föll då plötsligt till marken, och djupt mörker höljde hans syn. Han blef skyndsamt upplyft och lagd på en bår,

28. och den som nyss med talrikt följe och hela knekthopen hade inträdt i den förut omtalade skattkammaren, han måste nu bäras, helt och hållet ur stånd att hjälpa sig själf, sedan han hade fått uppenbarligen erfara Guds makt.

2 Mack. 9,s.

29. Medan alltså han genom den gudomliga kraftens inverkan hade kastats till marken, mållös och beröfvad allt hopp om räddning,

30. prisade de andra Herren, som så underbart förhärligade sin boning. Och helgedomen, som kort förut hade varit uppfylld af skräck och förvirring, var nu, då Herren, den allsmäktige, hade uppenbarat sig, fylld af fröjd och glädje.

31. Men några af Heliodorus' förtrogna bådo med hast Onias att han skulle åkalla den Högste och så få lifvet återskänkt åt honom, som rent af var färdig att uppgifva sin sista suck.

32. Och som öfversteprästen befärade att konungen kunde få den uppfattningen, att något illdåd hade

blifvit begånget af judarna mot Heliodorus, frambar han ett offer för dennes räddning.

33. Medan nu öfversteprästen för rättade försoningsoffret, visade sig åter för Heliodorus samma ynglingar i samma dräkter som förut, och de trädde fram till honom och sade: »Känn stor tacksamhet mot öfversteprästen Onias, ty för hans skull har Herren återskönt dig lifvet.

34. Men du själf, som har fått känna på gisselslag från himmelen, förkunna för alla Guds stora makt». Sedan de hade sagt detta, försvunno de.

35. Och Heliodorus frambar ett offer åt Gud och afgaf stora löften till den som hade låtit honom behålla lifvet. Efter ett vänligt afsked till Onias drog han därpå med sitt krigsfolk tillbaka till konungen.

36. Och han vittnade inför alla om de gärningar af den högste Guden som han med egna ögon hade sett.

37. Då nu konungen sporde Heliodorus hvad för slags man som kunde vara lämplig att ännu en gång blifva sänd till Jerusalem, sade denne:

38. »Om du har någon motståndare eller någon som stämplar mot din regering, så skicka honom dit, och du skall återfå honom gisslad, ifall han öfverhufvud undkommer med lifvet, eftersom förvisso någon gudomlig kraft omhägnar platsen.

39. Ty han som har sin boning i himmelen är själf öfvervakare och beskyddare af denna plats, och hvar och en som kommer dit i ondt uppsåt slår och förgör han.»

40. Så aflopp Heliodorus' färd, och så gick det till, när tempelskatten blef bevarad.

4 Kapitlet.

Onias' broder Jason tillvällar sig öfversteprästämbetet och inför hedniska sedvänjor. Han undantränges af Menelaus. Denne lyckas genom bestickning få Onias undanröjd och freda sig själf mot anklagelser för helgerån.

Men den förutnämnde Simon, som hade gjort angifvelsen om penningarna och förrådt sitt fädernesland, utspred det förtälet om Onias, att det var denne själf som hade skrämt Heliodorus och anstiftat hela olyckan.

1 Mack. 3,4.

2. Och han var oförsynt nog att kalla den, som var stadens välgörare och sina landsmäns beskyddare och lagens nitiske värdare, för en ränksmidare mot styrelsen.

3. Slutligen gick hätskheten så långt, att jämväl mordgärningar begingos genom en af Simons betrodda män.

4. Då Onias nu insåg missämjans vådor och märkte att Apollonius, Meneusteus' son, ståthållaren i Celesyrien och Fenicien, ytterligare stegrade Simons ondskas,

2 Mack. 3,5.

5. begaf han sig på väg till konungen, icke för att uppträda såsom anklagare mot sina medborgare, men med blicken fäst på hvad som lände till offentligt och enskildt gagn för hela folket.

Apg. 28,19.

6. Han förstod nämligen att utan konungens inskridande vore det omöjligt att få det samhälleliga lugnet återställt, och att Simon icke skulle upphöra med sitt vanvett.

7. Men då Seleukus hade afgått med döden och Antiokus med tillnamnet Epifanes bestigit tronen, lyckades Jason, Onias' broder, på bakvägar tillvälla sig öfversteprästämbetet,

1 Mack. 1,10.

8. i det att han vid en personlig uppvaktning lofvade konungen tre

hundra sextio silfvertalenter samt ur en annan inkomstkälla åttio talenter.

9. Dessutom utfäste han sig att lämna förskrifning på ytterligare ett hundra femtio talenter, om det tillstades honom att efter eget bestämmande upprätta en anstalt och en ungdomsskola för kroppsöfningar och att få upptaga Jerusalems invånare såsom medborgare i Antiokia.

1 Mack. 1,14. 2 Mack. 9,15.

10. Sedan konungen hade gifvit sitt bifall härtill och Jason hade fått styrelsen i sina händer, begynte denne genast att omdana sina landsmän efter grekiskt mönster.

11. Han förkastade de förmåner som konungen hade beviljat judarna genom förmedling af Johannes, fader till den Eupolemus, som sedermera deltog i beskickningen till romarna angående vänskap och förbund, och med åsidosättande af de lagliga författningsbestämmelserna införde han nya lagstridiga sedvänjor.

1 Mack. 8,17.

12. Ty han fann en glädje i att anlägga en anstalt för kroppsöfningar nedanför själfva borgen, och de förnämaste unga männen förmådde han att i grekisk dräkt deltaga i öfningarna.

13. Och sålunda var det nu riktigt en tid af blomstring för den grekiska andan och öfvergång till hedniskt väsende, på grund af den affällige och föga öfversteprästerlige Jasons öfvermåttan stora gudlöshet;

1 Mack. 1,15.

14. ja, det gick därhän, att prästerna icke längre villigt skötte sin tjänst vid altaret, utan, med förakt för templet och med försummande af offren, vid första kallelse till diskuskastningen sprungo för att bevista det lagstridiga skådespelet på täfplingsbanan.

15. Det hvari fäderna hade satt sin heder aktade de sålunda för intet,

men de grekiska utmärkelserna ansågo de för särdeles ärofulla.

16. Fördenskull råkade de också i ett svårt nödläge; just dem, hvilkas lefnadsvanor de ifrigt härmade, och som de i allt ville efterlikna, fingo de till fiender och tuktomästare.

Vish. 11,16. Gal. 6,7.

17. Ty att vanvärda de gudomliga lagarna aflöper icke så lätt. Dock — detta kommer den följande tiden att utvisa.

18. Då nu de hvarjt fjärde år återkommande tävlingsspelen firades i Tyrus och konungen själf var närvarande därvid,

19. skickade den skändlige Jason såsom ombud från Jerusalem vid spelen sådana som hade medborgarrätt i Antiokia, för att framlägga tre hundra drakmer silfver till offret åt Herkules. Men de som öfverbringade penningarna bådo att man icke skulle använda dem till offer utan anslå dem till någon annan utgift.

20. Dessa penningar skulle alltså enligt afsändarens bestämmelse gå till Herkulesoffret, men för öfverbringarnas skull gingo de till tresoddarfartygens utrustning.

21. Då Apollonius, Menesteus son, med anledning af konung Filometors tronbestigning hade sändts till Egypten, fick Antiokus genom honom meddelande om att konungen hade intagit en afvisande hållning till hans politik, och han ville därför sörja för sin säkerhet. Och då han för detta ändamål hade begifvit sig till Joppe, besökte han också Jerusalem,

22. där han fick ett storartadt mottagande af Jason och staden och ledsgades in under facklors sken och glädjerop. Efter allt detta drog han i fält till Fenicien.

23. Men efter tre år skickade Jason Menelaus, en broder till den förutnämnde Simon, för att till konungen

öfverlämna de förfallna penningarna och slutföra förhandlingarna angående nödiga frågor.

2 Mack. 3,4.

24. Sedan han hade blifvit föreställd för konungen, prisade han denne i anseende till hans maktfullkomlighet och lyckades få öfversteprästämbetet öfverflyttadt på sig genom att öfverbjuda Jason med tre hundra silfvertalenter.

25. Försedd med konungens uppdrag, återkom han, utan att äga något som gjorde honom värdig öfversteprästämbetet, men med alla en grym härskares lidelser och ett vilddjurs raseri.

26. Och Jason, som bakslugt hade undanträngt sin egen broder, blef nu själf undanträngd af en annan och jagad i landsflykt till ammoniternas land.

Vish. 11,16. 16,1. 2 Mack. 9,6. 13,8.

27. Menelaus var alltså visserligen i besittning af makten, men erlade icke de till konungen utlofvade penningarna,

28. fastän Sostratus, befälhafvaren på borgen, framställde kraf på dem; ty skattindrifningen ålåg denne. På grund häraf fingo båda två kallelse att infinna sig hos konungen.

29. Menelaus kvarlämnade då såsom ställföreträdare i ämbetet sin broder Lysimakus, Sostratus åter Krates, befälhafvaren på Cypern.

30. Just som dessa anordningar hade vidtagits, inträffade ett upplopp i Tarsus och Mallus, därför att Antiokis, konungens bihustru, hade fått dessa städer till skänks.

31. Konungen begaf sig alltså skyndsamt dit för att bilägga saken och kvarlämnade såsom sin ställföreträdare Andronikus, en af dem som stodo högst i anseende.

32. Menelaus, som ansåg att ett gynnsamt tillfälle nu hade beredts honom, tillgrep några af helgedomens guldkärl och förärade dem åt Andro-

nikus, och andra hade han just låtit sälja i Tyrus och kringliggande städer.

33. Då Onias hade fått säker underrättelse härom, afgaf han en skarp förkastelsesdom häröfver, efter att hafva dragit sig undan till en fridlyst plats, till det invid Antiokia liggande Dafne.

34. På grund häraf tog Menelaus Andronikus afsides och uppmanade honom ifrigt att bära hand på Onias. Och sedan han hade låtit öfvertala sig att begå svek och fått bekräfta detta med edlig försäkran, infann han sig hos Onias och lyckades också efter afgifven försäkran, fastän han var skäligen misstänkt, att öfvertala denne att begifva sig ut ur sin fristad. Han lät nu ofördröjligen undanröja honom, utan minsta hänsyn till rättvisans kraf,

35. hvarför icke allenast judar, utan också många ur de andra folken kände ovilja och förtrytelse öfver det orättfärdiga mordet.

36. Och när konungen återkom från Cilicien, framförde judarna i staden, under deltagande också från grekernas sida, i afskyn öfver ogärningen, klagomål öfver att Onias hade blifvit saklöst dräpt.

37. Antiokus blef nu ganska djupt bedröfvad och rörd till medlidande och tårar på grund af den aflidnes hofsamhet och stora redbarhet;

38. och upptänd af vrede lät han genast frantaga Andronikus hans purpurmantel och slita sönder hans kläder och föra honom omkring genom hela staden till just den plats, där han hade föröfvat illdådet mot Onias, samt där afrätta mördaren, som sålunda af Herren fick sitt välförtjänta straff.

2 Mack. 8,33.

39. Som Lysimakus hade begått många helgerån i staden, med Menelaus' goda minne, och ryktet härom

hade blifvit kringspridt utanför staden, sammanrotade sig mängden mot Lysimakus, sedan ett stort antal föremål af guld redan hade blifvit skingrade åt olika håll.

40. Men då folkhoparna, fulla af förbittring, satte sig i rörelse, lät Lysimakus väpna vid pass tre tusen man och begynte tillgripa våldsåtgärder under anförande af en viss Hauranus, en man långt framskriden i ålder och lika långt i oförstånd.

41. Så snart de nu märkte att Lysimakus rentaf gick till anfall, ryckte somliga till sig stenar, andra trästyc-ken, och några togo af jorden som fanns till hands och slungade allt detta om hvartannat in bland Lysimakus' folk.

42. På detta sätt sårade de många af dem och nedlade också några och drefvo allesammans på flykten. Och helgerånaren själf fingo de i sitt våld och dräpte invid skattkammaren.

43. I sammanhang med allt detta anställdes en rättegång mot Menelaus.

44. Och då konungen inträffade i Turus förde de tre män, som hade skickats af rådet, sin talan inför honom.

5 Mos. 17,6.

45. Men då Menelaus' sak redan syntes förlorad, lofvade han Ptolemeus, Dorymenes' son, en betydande penningsumma, för att denne skulle söka vinna konungen.

1 Mack. 3,38. 2 Mack. 8,s. 10,12.

46. Därför tog Ptolemeus konungen med sig till en pelargång, under förvändning att han skulle få svalka sig, och omstämde honom därunder.

47. Och så frikände konungen från beskyllningarna Menelaus, som var upphofsmanen till hela skändligheten; men de beklagansvärda männen, som skulle hafva blifvit frikända såsom icke skyldiga till och med om de haft att föra talan inför skyter, dem dömde han till döden. Kol. 3,11.

48. De som hade talat till försvar för staden och landet och de heliga kärlden fingo således skyndsamt undergå ett oförtjänt straff.

49. På grund häraf blefvo jämväl tyrier upprörda öfver våldsgärningen och bestredo på ett storartadt sätt kostnaderna för deras likbegängelse.

50. Men Menelaus behöll väldet, tack vare de maktägandes snikenhet, och uppträdde, allt under det att hans ondska tillväxte, såsom en stor ränk-smidare mot sina egna landsmän

5 Kapitlet.

Jason gör ett misslyckadt angrepp på Jerusalem. På återväg från Egypten anställer Antiokus ett blodbad i staden och plundrar templet. Apollonius anställer ett nytt blodbad. Judas Mackabeus flyr till öknen.

Vid denna tid företog Antiokus sitt andra krigståg till Egypten.

1 Dan. 11,25 f. 1 Mack. 1,16 f.

2. Då inträffade det att man i hela staden under vid pass fyrtio dagar å rad såg ryttare i guldstickade dräkter och väpnade med lansar hopvis spränga fram genom luften¹

3. och svärd som drogos och afdelade ryttarskaror och anfall som skedde och sammandrabbningar från ömse sidor och svingande af sköldar och regn af spjut och flygande pilar och framblixtrande prydnader af guld och pansar af allahanda slag.

4. Fördenskull bådo alla att synen måtte hafva en god betydelse.

5. Då emellertid ett falskt rykte hade uppkommit att Antiokus afledit, värfvade Jason minst ett tusen man, med hvilka han företog ett oförmodadt anfall på staden. Då de som voro på muren hade drifvits undan och staden slutligen redan var på väg att intagas, flydde Menelaus till borgen.

6. Nu anställde Jason ett skoningslöst blodbad i staden på sina egna medborgare och betänkte därvid icke att hans framgång mot stamförvanterna var den största motgång, utan tyckte sig hembära seger öfver fiender och icke öfver landsmän.

7. Men styrelsen lyckades han icke bemäktiga sig, och slutet af hans förråderi blef, att han med skam måste såsom flyktning återvända till ammoniternas land. 2 Mack. 4,26.

8. Och på sistone nådde honom ett nesligt öde: han blef kastad i fängelse hos arabhöfdingen Aretas och måste, förföljd af alla, fly ifrån stad till stad; han blef hatad såsom en affälling från lagen och afskydd såsom en bödel mot sitt eget land och folk och skymfligt bortjagad till Egypten.

9. Han, som hade nödgat så många att fly till främmande land, omkom själf i främmande land, sedan han farit öfver till Sparta, i hopp att där erhålla skydd för blodsfrändskapens skull. 1 Mack. 12,7, 21.

10. Och han, som hade låtit kasta ut en mängd lik obegrafna, blef själf obegråten, ja, fick icke en gång någon som helst likbegångelse eller en graf hos sina fäder.

11. Då underrättelse om hvad som skett nådde konungen, fick han den uppfattningen att Judeen vore på väg att affalla, hvarför han på återtåget från Egypten i grymt raseri intog staden med vapenmakt. 1 Mack. 1,20.

12. Och han befallde sina soldater att skoningslöst nedhugga alla som komme i vägen för dem och dräpa dem som flydde upp i husen. 1 Mack. 1,24.

13. Så pågick ett blodbad på unga och gamla, ett aflivande af minderåriga och kvinnor och barn, ett slaktande af jungfrur och späda i lindan. Dan. 8,12.

14. Åttio tusen människor gingo för-

lorade under sammanlagdt blott tre dagar; ty fyrtio tusen dödades under handgemänget, och ett lika stort antal såldes såsom slafvar.

15. Och icke tillfredsställd härmed djärfdes konungen med Menelaus till ledsagare, denne som hade förrått både lagen och sitt fädernesland, inträda i det heligaste templet på hela jorden. Dan. 8,11. 1 Mack. 1,21.

16. Och med sina orena händer grep han de heliga kärnen, och allt hvad många konungar hade uppställt, för att förhöja platsens glans och för att hedra den, släpade han bort med sina besudlade händer.

17. Och Antiokus var högmodig däröfver och betänkte icke att det var, därför att Herren för invånarnas synders skull till en kort tid vredgades, som platsen blef prisgifven åt smälek. Vish. 12,2 f. 16,6.

18. Ty om de icke på förhand hade varit insnrjda i en mängd synder, skulle konungen vid sitt inträngande genast hafva genom gisselslag blifvit afskräckt från sitt djärfva dåd, liksom det hände Heliodorus, då denne hade skickats af konung Seleukus för att besiktiga skattkammaren. 2 Mack. 3,25.

19. Men Herren hade icke utvalt folket för platsens skull, utan platsen för folkets skull.

20. Därför blef också platsen, sedan den hade fått vara med om de olyckor som drabbade folket, själf sedermera delaktig af de välgärningar som detta fick röna; och sedan den hade råkat i fiendehand till följd af den Allsmäktiges vrede, blef den, när den store härskaren hade försonat sig med sitt folk, med all heder återupprättad.

21. Antiokus bortförde alltså ett tusen åtta hundra talenter ur helgedomen, hvarefter han skyndsamt drog därifrån till Antiokia. Och nu trodde

han i sitt högmod att han kunde göra land till haf och haf till land; så stor var hans hjärtas förhåfvelse.

2 Mack. 9,8.

22. Han kvarlämnade också upp-syningsmän för att plåga folket: i Jerusalem Filippus, till börden en frygier men i sitt uppträdande ännu grymare än den som hade insatt honom,

1 Mack. 1,51.

23. och på Garisim Andronikus. Därförutom öfvade Menelaus, som ju var hätskt sinnad mot sina judiska landsmän, ett värre förtryck än de öfriga mot sina medborgare.

24. Och konungen ditsände mysernas härhöfvitsman Apollonius i spetsen för en krigshär på tjuguet tusen man, med befallning att nedhugga alla vapenföra män och sälja kvinnorna och de minderåriga.

1 Mack. 1,29. 2 Mack. 3,5. 4,4.

25. Sedan denne hade anländt till Jerusalem, hycklade han en fredlig hållning och höll sig stilla till den heliga sabbatsdagen. Men då han nu såg judarna hålla sig overksammas, befalld han sitt folk att ställa upp sig till vapenmönstring.

2 Mos. 20,10. 1 Mack. 1,30.

26. Alla som gingo ut ur staden för att se därpå lät han nu på en gång nedhugga, hvarpå han under vapen skyndsamt ryckte in i staden och bragte en betydlig mängd människor om lifvet.

27. Men Judas, med tillnamnet Mackabeus, drog sig, med ett tiotal andra i sällskap, undan till öknen. Där lefde han tillika med sina följeslagare bland bergen såsom de vilda djuren, och de lifnärde sig hela tiden med hvad som växte på marken, allt för att icke hafva någon del i besmitelsen.

1 Mack. 2,27 f. 2 Mack. 10,6. Hebr. 11,38.

6 Kapitlet.

Åtgärder för att tvinga judarna att antaga hedniska religionsbruk. Förföljelser mot de lagtrogna. Eleasars martyrdöd.

Icke lång tid därefter afsände konungen en ålderstigen atenare för att tvinga judarna att öfvergifva sina fäders sedvänjor och icke inrätta sitt lif efter Guds lag

1 Mack. 1,44, 49.

2. och därtill för att oskära templet i Jerusalem och inviga det åt den olympiske Jupiter, likasom templet på Garisim — i öfverensstämmelse med skaplynnets hos traktens befolkning — åt den gästvänlige Jupiter.

Dan. 11,31. 1 Mack. 1,54.

3. Tungt och jämväl för mängden svåruthärdligt var ondskans tilltagande.

4. Ty helgedomen fylldes med frosande, uppslupna sällskap af hedningar, som lefde i sus och dus tillsammans med skökor och i templets förgårdar hade umgänge med kvinnor och därtill förde med sig dit tillbörliga ting.

Ps. 7,44.

5. Och altaret var fyllt med otillåtna offer, som voro stridande mot lagen.

1 Mack. 1,59.

6. Och det gick icke för sig att helighålla sabbaten eller iakttaga de fäderneärfda högtiderna eller rätt och slätt erkänna att man var jude.

1 Mack. 1,45.

7. Och folket drefs med grymt tvång till offermåltider för det månatliga firandet af konungens födelsedag, och under Backusfesten tvungos de att med murgrönskrans på hufvudet gå i festtåget till Backus' ära.

1 Mack. 1,55.

8. En förordning utgick också på Ptolemeus' inrådan till de närliggande grekiska städerna, att man där skulle gå till väga mot judarna på samma sätt och hafva dem att delta i offermåltiderna,

2 Mack. 4,45.

9. men dräpa alla som icke ville finna sig i att antaga de grekiska plägsederna.

Man kunde nu riktigt få se hvilket elände som rådde.

10. Ty två kvinnor, som hade låtit omskära sina gossebarn, hämtades fram, och man hängde de späda barnen vid deras bröst, förde därpå mödrarna offentligt omkring i staden och störtade dem slutligen utför muren.

1 Mack. 1,30 f.

11. Och andra, som hade skyndat tillsammans till de närbelägna grotorna för att obemärkt fira sabbaten, men som blifvit förrådade för Filippus, blefvo samtliga innebrända, därför att de på grund af vördnaden för den heliga dagen hyste samvetsbetänkligheter mot att försvara sig.

1 Mack. 2,52 f. 2 Mack. 5,22.

12. Nu vill jag uppmana alla, i hvilkas händer denna bok råkar, att icke blifva modfällda öfver olyckorna, utan besinna att hemsökelserna icke afse vårt folks fördrärf, utan tvärtom tjäna till dess fostran.

Jud. 8,27. Vish. 12,22. 1 Kor. 11,32. Hebr. 12,7.

13. Också är det ett bevis på stor nåd att de ogudaktiga icke under lång tid få gå fria, utan med ens drabas af sitt straff.

14. Ty medan Herren i afseende på de andra folken i sin långmodighet väntar med att tukta dem, till dess de hafva fyllt sina synders mått, så har han icke velat handla på samma sätt med oss,

1 Mos. 15,16. Dan. 8,23. 1 Tess. 2,16.

15. för att vi icke skola uppnå syndamåttets gräns och han sedermera nödgas fälla domen öfver oss.

16. Därför undandrager han aldrig oss sin barmhärtighet, och han öfvergifver icke sitt folk, i det att han fostrar det under lidande.

Job. 5,27. Ordsp. 3,11 f. Jes. 54,7. Klag. 3,22.

17. Dock — detta vare sagt allenast såsom en erinran; och efter detta

korta afbrott vilja vi återgå till berättelsen.

18. En viss Eleasar, som tillhörde de förnämsta skriftlärdade, en redan till hög ålder kommen man med högst vördnadsbjudande utseende, tvangs att öppna munnen för att äta svinkött.

5 Mos. 14,8.

19. Men då han hellre underkastade sig en ärofull död än ett lif i vanära, spottade han ut köttet och gick frivilligt fram mot pinbänken,

20. dit alla de måste vandra, hvilka hade mod att visa ifrån sig det som icke är tillåtet att smaka, icke ens för att få behålla lifvet.

21. Men de som skulle hafva tillsyn öfver den lagstridiga offermåltiden togo den gamle afsides, på grund af sin bekantskap med honom sedan forna tider, och uppmanade honom att låta skaffa dit kött som han hade lof att förtära, och som han själf hade tillredt, men låtsa, som om han åte af det offerkött som konungen hade anbefallt.

22. Han skulle härigenom blifva befriad från dödsstraffet och få röna detta prof på välvilja, tack vare det gamla vänskapsförhållandet till dem.

23. Men han ådagalade ett värdigt tänkesätt, sådant som höfdes hans ålder, hans många lefnadsår, de ädla grundsatser som han hade förvärfvat och hans oförvitligaandel allt ifrån hans ungdom, och, hvad mera var, som öfverensstämde med den heliga, af Gud inrättade lagstiftningen. Och i det han begärde att oförtöfvadt blifva sänd till döden, förklarade han öppet:

24. »Det vore ju icke värdigt en ålder som min att hyckla och därigenom komma många af de unga att tro att den nittioårige Eleasar har öfvergått till hedendomen.

25. På det sättet skulle jag ju föra också dem på afvägar genom mitt

hyckleri och draga skam och vanära öfver mina gråa hår blott för att få lefva den korta och obetydliga tid som ännu återstår mig.

26. Ty om jag ock för tillfället undslipper det straff som människor utkräfvat, skall jag dock hvarken lefva eller död kunna fly undan den Allsmåktiges hand.

Ps. 139,8. Am. 9,2.

Vish. 16,15. Matt. 10,28. Hebr. 10,31. 12,25.

27. Därför skall jag nu modigt skiljas från lifvet och så visa mig värdig min höga ålder

28. och lämna de unga ett kraftigt föredöme, då det gäller att villigt och frimodigt gå en ädel död till mötes för den vördnadsvärda och heliga lagen.» Han fick icke säga mera, förrän han oförtöfvadt släpades till pinbänken,

29. i det att de som förde bort honom nu förbytte sin kort förut visade välvilja till ovilja, därför att de ansågo de nyss uttalade orden vittna om vanvett.

30. Men då han var nära att gifva upp andan under slagen, drog han en djup suck och utropade: »Herren, som besitter den heliga kunskapen, vet nog samt att, fastän jag lätt kunde blifva befriad från dödsstraffet, jag kroppsligen uthärdar grymma kval genom gissling, men att jag i min själ med glädje lider detta, därför att jag fruktar honom.»

31. Så slutade alltså denne man, i det att han i sin död efterlämnade ett föredöme i själsstorhet och ett minnesmärke af sedligt mod, icke blott åt de unga, utan ock åt den stora mängden af sitt folk.

1 Mack. 1,63.

7 Kapitlet.

Sju bröder och deras moder pinas till döds för sin vägran att bryta lagens föreskrifter.

Det inträffade också att sju bröder tillika med deras moder blefvo gripna, och att konungen genom miss-

handling med gissel och remmar sökte tvinga dem att smaka af det förbjudna svinköttet.

2 Mack. 6,18. Hebr. 11,36 f.

2. Men en af dem talade i allas namn och sade till honom: »Hvad vill du fråga oss om och få veta af oss? Vi äro ju redo att dö hellre än att öfverträda våra fäders stadgar.»

3. Då blef konungen utom sig af förbittring och gaf befalning om att sätta halster och pannor öfver elden.

Dan. 3,19.

4. Sedan detta ofördröjligen hade blifvit verkställt, befalldes han att man skulle skära af tungan på den som hade fört ordet och draga af honom hufvudsvålen och lemlästa honom, medan hans bröder och modern sågo på.

5. Och då hans kropp var helt och hållet stympad, blef den, medan han ännu var vid lif, på konungens befalning buren till elden och halstrad. Då nu oset från halstret spred sig ett godt stycke omkring, manade de öfriga tillika med modern hvarandra att frimodigt lämna lifvet, i det de sade:

6. »Herren Gud ser till detta och skall sannerligen förbarma sig öfver oss, såsom Moses förkunnade i den sång i hvilken han öppet vittnade mot folket, då han sade:

'Och öfver sina tjänare skall han förbarma sig.'

5 Mos. 31,19. 32,36.

7. När nu den förste på detta sätt hade gått hädan, förde de fram den andre till den smädefulla behandlingen. Och sedan de hade flått af honom hufvudsvålen med håret, frågade de honom: »Vill du äta, innan din kropp styckas sönder lem för lem?»

8. Men han svarade på sina fäders tungomål och sade: »Nej!» Följaktligen undergick också han misshandlingen i ordningsföljd likasom den förste.

9. Men då han var nära att gifva upp andan, sade han: »Du, niding, skiljer oss väl från detta lifvet, men hela världens konung skall låta oss, som hafva dött till försvar för hans lag, uppstå till ett nytt, evigt lif.»

Job 19,25. Jes. 26,19. Dan. 12,2. Joh. 5,58 f. Apg. 24,15. 1 Kor. 15,52 f. 1 Tess. 4,16. Hebr. 11,35.

10. Efter honom blef den tredje smädefullt behandlad, och på uppfordran räckte han strax fram tungan och sträckte likaledes behjärtadt fram händerna

11. och sade frimodigt: »Från himmelen har jag fått dessa lemmar, och för Guds lags skull räknar jag dem för ringa, och af honom hoppas jag att en gång återfå dem.»

Ps. 139,13 f. Job 10,8. 19,25 f. 2 Mack. 14,46.

12. Nu måste konungen själf och hans omgifning häpna öfver ynglingens själsstyrka, huru han aktade smärtorna för intet.

13. Då också denne hade skilts hädan, marterade de den fjärde genom att utsätta honom för en likadan misshandling.

14. Och då han var nära döden, yttrade han följande: »Det är hugnesamt, att då man genom människor skiljes från lifvet, från Gud hafva det hoppet att genom honom få uppstå igen. Men för dig skall det icke finnas någon uppståndelse till lif.»

2 Mack. 7,9.

15. Omedelbart därefter förde de fram den femte och misshandlade honom.

16. Men han såg på konungen och sade: »Eftersom du har makt bland människor, gör du, fastän dödlig, hvad du vill. Men tro därför icke att vårt folk är öfvergifvet af Gud.

2 Mack. 5,16. Joh. 19,11.

17. Fortsätt du blott, så skall du få skåda hans stora makt, huru han skall plåga dig och dina efterkommande.»

2 Mos. 20,5. 2 Mack. 9,5 f. 14,2.

18. Efter honom ledde de fram den sjätte, och då han höll på att dö, sade

han: »Bedrag icke fåfängt dig själf, ty det är genom vårt eget förhållande som vi lida detta, därför att vi hafva syndat mot vår Gud. Vi hafva gjort oss förtjänta af ett utomordentligt straff;

2 Mack. 7,32.

19. men tro icke att du själf skall undgå straff, du som har företagit dig att kämpa mot Gud.»

20. Men i all synnerhet visade sig modern beundransvärd och förtjänt af ett godt eftermäle, hon som under loppet af en enda dag fick se på huru hennes sju söner beröfvades lifvet och ändock med själsstyrka bar detta, därför att hon satte sitt hopp till Herren.

21. Hvar och en af dem tröstade hon på fädernas tungomål, uppfylld af en ädel anda och med manligt mod behärskande sina kvinnliga känslor, i det hon sade till dem:

22. »Jag vet icke på hvad sätt I hafven blifvit till i mitt sköte; det är ju icke jag som har skänkt eder lif och tillvaro eller i sin rätta ordning sammanfogat grundämnena i hvars och ens kropp.

Ps. 139,13 f. Pred. 11,5. 2 Mack. 14,46.

23. Så skall då ock förvisso världens skapare, han som har danat människan och frambringat alla varelser, så att de blifvit till, i sin barmhärtighet en gång återgifva eder lif och tillvaro, så visst som I nu akten eder själfva ringa för hans lags skull.»

Matt. 10,28, 39. Joh. 12,25.

24. Antiokus trodde visserligen, att hon föraktade honom och mistänkte att hon förde ett smädande språk. Men som den yngste ännu återstod, vädjade han icke allenast genom bevekande ord till honom, utan gaf honom också på samma gång edlig försäkran att, om han blott ville öfvergifva sina fäders sedvänjor, skulle han göra honom rik och lycklig samt upptaga honom bland sina vänner och anförtro honom ämbeten. 1 Mack. 2,18.

25. Men då ynglingen icke alls aktade härpå, lät konungen framkalla modern och uppmanade henne att gifva sin unge son ett råd som ledde till dennes räddning.

26. På hans enträgna uppmaningar lofvade hon slutligen att söka öfvertala sonen.

27. Hon lutade sig nu fram mot honom, och i det hon dref gäck med den grymme tyrannen, talade hon på fädernas tungomål sålunda: »Min son, haf förbarmande med mig, som i nio månader har burit dig under mitt hjärta, och som har gifvit dig di under tre år, och som har fostrat dig och ledt dig ända till denna ålder och troget vårdat dig.

28. Jag beder dig, mitt barn, lyft upp ögonen och betrakta himmelen och jorden och allt som finnes däruppå, och betänk att Gud icke har gjort detta af något som fanns förut, och att människan blifver till på samma sätt.

2 Mack. 7,23. Hebr. 11,3.

29. Så frukta icke för denne bödel, utan visa dig värdig dina bröder och lid villigt döden, på det att jag må återfå dig tillsammans med dina bröder genom Guds barmhärtighet.»

2 Mack. 7,9.

30. Medan hon ännu talade de sista orden, sade ynglingen: »Hvem vänten I på? Jag hörsammar icke konungens bud, utan jag lyssnar till budet i den lag som gafs våra fäder genom Moses.

31. Men du, som har gjort hebréerna allt upptänkligt ondt, du skall icke kunna undkomma Guds hand.

32. Vi lida ju för våra synders skull.

2 Mack. 7,18.

33. Men om ock den lefvande Guden, vår Herre, till vår tuktan och fostran har vredgats på oss för en kort tid, så skall han återförsona sig med sina tjänare.

Vish. 3,5. 1 Mack. 1,64. 2 Mack. 6,16.

34. Men du, ogudaktiga och mer än alla andra skändliga människa, förhäf dig icke fäfangt, uppblåst af ovissa förhoppningar, därför att du har lyft din hand mot himmelens barn.

35. Ännu har du dock icke undflytt den allsmäktige och allt öfvervakande Gudens dom.

2 Krön. 16,9. Ordsp. 15,3. 2 Mack. 3,39.

36. Ty nu hafva våra bröder, sedan de utstått ett kort lidande, efter Guds löfte fått dricka af evigt flödande lif. Men du skall genom Guds dom få skörda det rättvisa straffet för ditt öfvermod. Vish. 3,4. Hebr. 11,35.

37. Och jag offerar, likasom mina bröder, lif och blod för våra fäders stadgar, i det jag åkallar Gud, att han snarligen må blifva vårt folk nådig, men nödgä dig att under plågor och pina öppet bekänna att han ellena är Gud,

Es. 83,19. 1 Mack. 6,11 f. 2 Mack. 9,5 f. 12 f.

38. och att den Allsmäktiges vrede, som rättmätigt har kommit öfver hela vår stam, må stanna vid mig och mina bröder.»

39. Nu blef konungen utom sig af vrede, och i sin förbittring öfver gäckkeriet förfor han ännu grymmare med honom än med de öfriga.

40. Också han skildes alltså hädan i renhet och under full förtröstan till Herren.

41. Sist, efter sina söner, fick modern lämna lifvet.

42. Härmed må det vara nog berättadt om de hedniska offermåltiderna och de himmelskriande våldsgärningarna.

8 Kapitlet.

Judas Mackabeus samlar en här och vinner en stor seger öfver Nikanor samt ytterligare öfver Timoteus och Backides.

Judas, med tillnamnet Mackabeus, och hans anhängare smögo sig emelertid obemärkt in i byarna och upp-

manade sina stamfränder att sluta sig till dem, och genom att bland sig upptaga dem som höllo fast vid judentomen samlade de sålunda vid pass sex tusen män.

1 Mack. 3,1.

2. Och de åkallade Herren att han måtte se till det af alla förtrampade folket och jämväl förbarma sig öfver helgedomen, som hade blifvit vanhelgad af ogudaktiga människor,

1 Mack. 3,45. 2 Mack. 5,15 f. 6,2 f.

3. och likaså hysa misskund med den af förödelse hemsökta staden, som var i fara att blifva jämnad med marken, och höra ropen från det myckna utgjutna blodet,

1 Mack. 1,31. 2 Mack. 5,14, 24.

4. så och minnas det orättfärdiga mordandet af de oskyldiga små barnen och de hädelser som hade uttalats mot hans namn och låta sitt hat mot ondskan blifva uppenbart.

1 Mack. 1,61. 2 Mack. 6,10.

5. Men sedan Mackabeus hade fått en ordentlig här upprättad, kunde hedningarna icke längre hålla stånd mot honom, i det att Herrens vrede hade förbyttis till miskund.

1 Mack. 3,10 f.

6. Och han kom oförmodadt tågande och brände städer och byar och satte sig i besittning af lämpliga platser och slog ganska stora fiendskaror på flykten,

Hebr. 11,34.

7. hvarvid han för dylika anfall vanligtvis tog nätterna till hjälp. Och ryktet om hans stora tapperhet spred sig öfverallt omkring.

8. Då Filippus märkte, att Judas på en kort tid haft stor framgång, och att han vann allt flera fördelar genom sina lyckade företag, skref han till Ptolemeus, ståthållaren i Celysrien och Fenicien, att denne skulle komma konungens sak till hjälp.

1 Mack. 6,14. 2 Mack. 4,45. 5,52.

9. Ptolemeus utsåg då Nikanor, Patrokus' son, en af konungens främsta vänner, och afsände honom skyndsamt,

i spetsen för en af allahanda folkslag sammansatt här på icke mindre än tjugu tusen man, för att utrota allt hvad judar hette. Vid hans sida ställde de också Gorgias, en i krigiska värf väl förfaren fältherre.

1 Mack. 3,35, 38 f.

10. Nikanor föresatte sig nu att genom försäljning af de judiska fångarna skaffa konungen medel till hela den gård på två tusen talenter som denne hade att erlægga till romarna.

11. Han sände därför genast bud till städerna vid hafskusten och inbjöd dem till uppköp af judiska fångar, under löfte att lämna nittio stycken för en talent, utan att ana det straff som i en nära framtid väntade honom från den Allsmäktige.

1 Mack. 3,41.

12. Då ryktet om att Nikanor var i antågande nådde Judas' öron och han underrättade sitt folk om härens ankomst,

13. smögo sig de som voro modstulna eller som icke satte sin lit till Guds rättfärdighet så småningom bort och förfogade sig därifrån.

5 Mos. 20,8. Dom. 7,3. 1 Mack. 3,56.

14. Men de öfriga sålde allt hvad de hade kvar och anropade gemensamt Herren att frälsa dem som den gudlöse Nikanor hade sålt före drabbningen

15. och att göra detta, om icke för deras skull, så dock för de förbunds skull som han hade ingått med deras fäder, och därför att han hade låtit dem uppkalla sig efter hans höga och härliga namn.

1 Mos. 17,2. 2 Mos. 34,10 f.

5 Mos. 28,10. 2 Krön. 7,14. Vish. 18,22.

16. Sedan Mackabeus hade församlat sin till sex tusen man uppgående skara, förmanade han dem att icke låta skrämman sig af fienderna eller frukta för det stora antal hedningar som orättmätigt kommo tågande mot dem,

2 Krön. 20,15. 1 Mack. 4,8.

17. utan frimodigt gå till striden.

De skulle därvid ställa för sina ögon det öfvermod, som dessa brottsligt hade öfvat mot den heliga platsen, och den smädefulla hemsökelse, som staden hade fått undergå, och därjämte afskaffandet af deras fäderneärfda ordning.

18. »Ty», sade han, »de förlita sig på vapen och djärfva anfall, men vi förlita oss på den allsmåktige Guden, som med en enda vink förmår slå ned icke allenast dem som rycka an mot oss, utan ock hela världen.»
1 Sam. 17,45. Ps. 20,8.

19. Och han uppräknade ytterligare för dem de tillfällen, då Gud hade ingripit med sin hjälp under fädernas dagar, både på Sennakerims tid, då de ett hundra åttiofem tusen männen omkommo,

2 Kon. 19,35. Jes. 37,36. 1 Mack. 7,41.

20. och under den drabbning som i Babylonien utkämpades mot galaternas. Då hade de, tillhoppa endast åtta tusen man, jämte fyra tusen macedonier gått ut i striden mot dessa, och då hade de åtta tusen, medan macedonierna intet kunde uträtta, nedgjort de ett hundra tjugu tusen starka fienderna, tack vare det bistånd som beskärdes dem från himmelen, och vunnit stort byte.

21. Sedan han genom dessa ord hade hos dem ingjutit tillförsikt och redebogenhet att dö till försvar för lagen och fäderneslandet, delade han sin här i fyra delar

22. och satte sina bröder Simon, Josef och Jonatan i spetsen för hvar sin afdelning, såsom befälhafvare öfver ett tusen fem hundra man hvar.

1 Mack. 2,2 f.

23. Tillika befallde han Eleasar att bland dem föreläsa den heliga boken, och gaf lösen »med Guds hjälp». Därpå gick han själf i spetsen för den första afdelningen till anfall mot Nikanor.

2 Mack. 13,15.

24. Och den Allsmåktige kämpade på deras sida, så att de dräpte öfver nio tusen fiender och svårt sårade och lemlästade större delen af Nikanors här och tvungo alla de öfriga att gripa till flykten.

1 Mack. 4,15

25. Och de togo penningarna ifrån dem som hade kommit tillstädes för att köpa dem själfva, och de förföljde fienderna ett godt stycke, till dess den knappa tiden nödgade dem att vända om.

1 Mack. 3,41. 4,16. 2 Mack. 8,11.

26. Ty det var dagen före sabbaten, hvarför de icke ville längre fortsätta förföljandet af dem.

27. Men de uppsamlade fiendernas vapen och afklädde de fallna deras rustningar. Och så firade de då sabbaten och lofvade och prisade storligen Herren, som hade bevarat dem till denna dag och nu hade begynt visa dem barmhärtighet.

1 Mack. 4,6. 24.

28. Men efter sabbaten delade de med sig af bytet åt dem som hade lidit någon skada och åt änkorna och de faderlösa; och återstoden delade de själfva jämte deras barn mellant sig.

1 Mos. 14,24. 4 Mos. 31,26 f. 1 Sam. 30,24.

29. Och sedan de hade utfört allt detta, höllo de en gemensam bön och anropade Herren, den barmhärtige, att han måtte helt försona sig med sina tjänare.

30. Vid en sammanstötning med Timoteus' och Backides' skaror nedgjorde de därefter öfver tjugu tusen af dem. Och de bemåktigade sig flera särdeles högt belägna platser; och de utdelade rikligt byte. Och därvid gäfvu de dem som hade lidit någon skada och de faderlösa och änkorna och därjämte de ålderstigna lika mycket som de själfva behöllo.

1 Mack. 5,6, 34 f. 7,8.

31. Och sedan de hade uppsamlat fiendernas vapen, lade de alltsam-

man i sorgfälligt förvar på därför lämpliga platser, men återstoden af bytet förde de till Jerusalem.

32. Och Fylarkes, som hörde till Timoteus' omgifning, dödade de, en i högsta grad ogudaktig man, som hade tillfogat judarna mycket lidande.

33. Och då de firade en segerfest hemma i Jerusalem, läto de bränna dem som hade bränt upp de heliga portarna, nämligen Kallistenes och några andra, hvilka hade tagit sin tillflykt till ett enda litet hus. Så fingo dessa den välförtjänta lönen för sin gudlöshet.

1 Mack. 4,38. 2 Mack. 1,8. 13,8.

34. Och den syndbelastade Nikanor, som hade dragit de tusen uppköparna till judemarknaden,

35. blef genom Herrens hjälp förödmjukad af dem som i hans ögon voro de obetydligaste, och han lade af sin lysande skrud och tog utan följe, lik en rymmare, vägen tvärs igenom landet till Antiokia, öfvermåttan olycklig öfver sin krigshärs undergång.

36. Och han, som hade åtagit sig att hopbrinka medel för att betala gården till romarna genom försäljning af de fångar som togos i Jerusalem, fick nu inberätta att judarna hade sin Gud till förkämpe och på grund af denna omständighet voro oåtkomliga, därför att de följde de lagar som han hade pålagt dem.

2 Mack. 3,38 f.

9 Kapitlet.

Antiokus' olycksfall och död i Persien.

Just omkring denna tid var det som Antiokus med nesa hade måst bryta upp från Persiens nejder.

2. Han hade nämligen tågat in i en stad som bar namnet Persepolis och försökte plundra ett tempel där

och hålla staden i sitt våld. I följd häraf kommo, som naturligt var, folkmassorna i rörelse; och då de anlidade vapnens hjälp, blef Antiokus tillbakalagen af invånarna och måste anträda ett skymfligt återtåg.

1 Mack. 6,2 f.

3. När han nu befann sig nära Ekbatana, nådde honom underrättelsen om hvad som hade hänt Nikanor samt Timoteus och hans här.

1 Mack. 4,38 f. 5,6 f. 6,5 f. 2 Mack. 8,24, 30.

4. Upptänd af vrede tänkte han då låta judarna få umgälla jämväl det onda han rönt af dem, som hade slagit honom på flykten. Han befallde därför sin körsven att köra oafbrutet på till resans slut, medan dock himmelens dom redan sväfvade öfver hans hufvud. Ty han talade i sitt öfvermod sålunda: »När jag kommer till Jerusalem, skall jag göra det till judarnas begravningsplats.»

5. Men Herren, som ser till allt, Israels Gud, slog honom med en obotlig, fastän osynlig sjukdom. Ty strax som han hade slutat tala, kände han en olidlig smärta i inälfvorna och svåra invärtes plågor —

Dan. 8,25. 1 Mack. 6,8.

6. fullkomligt rättvist, eftersom han hade plågat andra invärtes med mångahanda och osedvanliga marter.

2 Mack. 13,8.

7. Men han lät ingalunda sitt trots fara, utan var tvärtom ännu mer uppfylld af sitt öfvermod, i det att han var idel eld och lågor i sin förbittring mot judarna och befallde att man skulle påskynda resan. Men så fogade det sig just att han ramlade af den med susande fart framilande vagnen och gjorde ett svårt fall, så att han fick alla sina lemmar sönderbråkade.

8. Och han, som nyss i mer än mänskligt högmod tyckte sig kunna befalla öfver hafvets vågor och till-

trodde sig att med vågskålen kunna väga de höga bergen, fick, sträckt till marken, låta bära sig på en bår och erbjöd så inför alla ett ögonskenligt bevis på Guds makt.

Jes. 40,12. 2 Mack. 3,28. 5,21.

9. Ja, det gick så långt, att maskar vältrade fram ur den gudlöses kropp, och att, medan han ännu lefde, köttet under svåra plågor föll sönder och hela lägret besvärades af den stank som rötan förorsakade.

Apq. 12,23.

10. Och den man som kort förut hade inbillat sig nå upp till himmelens stjärnor, honom förmådde nu ingen bära för den olidligt svåra stankens skull.

Jes. 14,13. Dan. 8,10.

11. Då begynte han verkligen, ganska nedbruten, att låta sitt mesta öfvermod fara och komma till besinning genom Guds gissel, när han för hvarv ögonblick allt värre ansattes af plågorna.

12. Och då han icke ens själf kunde uthärda stanken, sade han: »Det är rätt att underordna sig under Gud och att icke hafva öfvermodiga tankar, då man är dödlig.»

2 Mack. 7,37.

13. Och den besmittade afgaf löften till Herren, som icke mer skulle förbarma sig öfver honom. Och han sade

Ordspr. 1,28 f. Hebr. 10,27. 12,17.

14. att den heliga staden, dit han skyndade för att jämna den med marken och göra den till ett graffält, skulle han låta förklara för fri.

15. Och judarna, som han hade beslutat att icke en gång bevärdiga med en graf, utan tillika med deras späda barn kasta ut såsom föda för roffåglar och vilddjur, dem skulle han allesamman göra likställda med atenarna.

2 Mack. 4,9.

16. Det heliga templet, som han förut hade plundrat, skulle han pryda med de skönaste tempelskänker, och alla de heliga kärnen skulle han mångdubbelt ersätta, och de för offren

erforderliga utgifterna skulle han bestrida af sina egna inkomster.

Esra 6,9. 1 Mack. 6,2. 2 Mack. 3,3. 5,16.

17. Dessutom skulle han också själf blifva jude och begifva sig till alla af människor bebodda trakter för att där förkunna Guds makt.

18. Men då plågorna alls icke upphörde — ty Guds dom hade rättmätigt drabbat honom — uppgaf han allt hopp för egen del, men lät till judarna skriva nedanstående bref, affattadt såsom en böneskrift och af följande lydelse:

19. »Antiokus, konung och krigsherre, hälsar sina trogna judiska undersåtar och tillönskar dem all välgång och lycka.

20. Om I och edra barn befinnen eder väl och det går eder efter önskan i edra enskilda angelägenheter, i det att I sätten edert hopp till himmelen, så hembär jag Gud den största tack; men jag för min del är icke vid god hälsa.

21. Den heder och tillgifvenhet, som I hafven visat mig, minnes jag med hjärtlig välvilja. Då jag på återresa från Persiens nejder har råkat i en allvarsam sjukdom, har jag ansett nödigt att sörja för allas eder gemensamma säkerhet.

22. Icke som om jag uppgåfve hoppet, hvad mig själf angår; tvärtom hyser jag godt hopp om att lyckligt genomgå sjukdomen.

23. Men då jag tager i betraktande att också min fader, vid det tillfälle då han drog i fält till de öfre landsändarna, offentligt tillkännagaf hvem som skulle komma att efterträda honom,

24. för att, om något oförutsedt inträffade eller någon allvarsam underrättelse inginge, de hemmavarande skulle veta i hvems händer styrelsen hade blifvit lämnad och således icke gripas af oro;

25. och då jag dessutom betänker, hurusom de närboende furstarna och rikets grannar aktgifva på lägliga tillfällen och afvakta utgången, vill jag härmed till konung nämna min son Antiokus. Honom har jag ock ofta förut vid mina färder till de öfre provinserna anförtrött åt och anbefallt hos de flesta af eder. Och till honom själf har jag aflåtit bifogade skrifvelse.

1 Mack. 6,15.

26. Jag ber och uppmanar eder alltså, att I alla — med hågkomst af de välgärningar som I offentligt och enskildt hafven fått åtnjuta — också för min son bibehållen den tillgifvenhet som I hysen för mig.

2 Mack. 4,9 f.

27. Jag är nämligen öfvertygad om, att han på ett mildt och människovänligt sätt skall efterfölja mina grundsatser och komma väl öfverens med eder.»

28. Mördaren och gudsförsmädaren fick sålunda, alldeles såsom han hade behandlat andra, själf utstå de svåraste lidanden och sluta sitt lif genom den ömkligaste död bland bergen i ett främmande land.

1 Mack. 6,13.

29. Hans lik hemfördes af Filippus, som hade växt upp tillsamman med honom. Men af fruktan för Antiokus' son förfogade sig denne sedermera till Ptolemeus Filometor i Egypten.

1 Mack. 6,14 f., 63.

10 Kapitlet.

Templets rening och invigning. Judas stormar iduméernas fästningar, besegrar Timoteus i öppen strid och eröfrar Gasara.

Mackabeus och hans folk togo Memellertid, ledda af Herren, helgedomen och staden i besittning

1 Mack. 4,36 f.

2. och refvo ned de altaren som hedningarna hade byggt upp på torget, och likaledes offerplatserna.

1 Mack. 1,47, 54. 4,45.

3. Och de renade templet och uppförde ett nytt altare och slog ock ur stenar och uppfångade elden och framburo efter två års afbrott slaktoffer, tände rökelse och iordningställde lampor och lade fram skådebröden.

1 Mack. 4,47, 50 f.

4. Och sedan de hade gjort detta, kastade de sig ned på marken och båd o till Herren, att de icke vidare måtte råka i sådana olyckor, utan att, om de ock framdeles syndade, de måtte blifva tuktade af honom med mildhet och icke gifvas till pris åt hädiska och grymma hedningar.

1 Mack. 4,55.

5. Och det fogade sig så, att tempelreningen försiggick just på samma dag som templet hade blifvit oskäradt af hedningarna, den tjugufemte i samma månad, månaden Kislev.

1 Mack. 1,59. 4,52 f.

6. Och under glädje och gamman firade de den i åtta dagars tid såsom en löfhyddofest, med tanke på huru de kort förut under löfhyddohögtiden hade uppehållit sig bland bergen och i klipphålor likasom vilda djur.

1 Mack. 4,56. 2 Mack. 5,27. Hebr. 11,38.

7. Därför buro de nu löfprydda stafvar och gröna grenar tillika med palmkvistar och tackade honom, som hade låtit reningen af den åt honom helgade platsen hafva framgång.

Neh. 8,15.

8. Och de fastställde genom gemensamt påbud och beslut såsom en lag för hela judafolket att man årligen skulle högtidlighålla dessa dagar.

1 Mack. 4,59. 2 Mack. 1,9, 18. Joh. 10,22.

9. Ett sådant slut fick Antiokus med tillnamnet Epifanes.

10. Nu skola vi förtälja hvad som tilldrog sig under Antiokus Eupator, den ogudaktige Antiokus' son, i det att vi kort sammanfatta de hufvudsakligaste olyckliga krigshändelserna.

11. Vid sin tronbestigning utnämnde han till riksföreståndare en viss

Lysias, högste befälhafvare i Cele-syrien och Fenicien.

1 Mack. 3,32 f. 6,6, 17. 2 Mack. 11,1.

12. (Ty Ptolemeus med tillnamnet Makron, som hade utmärkt sig genom en rättvis behandling af judarna, till följd af den oförrätt de förut rönt, och som hade försökt att komma till fredlig uppgörelse med dem,

2 Mack. 8,8.

13. hade på grund häraf blifvit anklagad hos Eupator af dennes väner. Och som han öfverallt hade fått heta förrädare, därför att han, fastän af Filometor ombetrodd med styrelsen öfver Cypren, hade lämnat dennes tjänst och gått öfver till Antiokus Epifanes, samt icke hedrat sig genom en berömlig utöfning af makten, så hade han tagit sig själf af daga med gift.)

14. Men Gorgias, som nu fick befälet i dessa trakter, underhöll främmande krigsfolk och höll hela tiden kriget mot judarna vid makt.

1 Mack. 4,1 f.

15. Och på samma gång ansatte dem också iduméerna, som voro i besittning af lämpligt belägna fasta platser; och genom att bland sig upptaga dem som hade måst fly ifrån Jerusalem sökte de hålla kriget vid makt.

1 Mack. 5,2 f.

16. Men Mackabeus och hans folk förrättade bön och anropade Gud att bistå dem i striden. Därpå stormade de fram mot iduméernas fästningar,

2 Krön. 20,3. 1 Mack. 9,46. 2 Mack. 13,12.

17. angrepo dem med största kraft och fingo platserna i sitt våld, drefvo undan alla som stredo på muren och dräpte alla som kommo i deras väg. Så nedlade de icke mindre än tjugu tusen man.

18. Men icke mindre än nio tusen togo sin tillflykt till två torn, mycket starka och försedda med allt som behöfdes för att uthärda en belägring.

19. Mackabeus kvarlämnade då Simon och Josef tillika med Sackeus

och hans folk, som utgjorde ett tillräckligt antal för belägringen af tornen, och, begaf sig själf därifrån till platser där hans närvaro var påkallad.

2 Mack. 8,22.

20. Men Simons närmaste män läto af vinningslystnad muta sig af några bland de i tornen inneslutna; och sedan de hade erhållit sjuttio tusen drakmer, läto de några slippa ut.

21. Men när Mackabeus fick underrättelse om det skedda, samlade han folkets styresmän och anklagade de andra för att hafva sålt sina bröder för penningar, genom att släppa lös fienderna mot dem.

22. Då dessa således hade befunnits vara förrädare, lät han afrätta dem, hvarefter han oförtöfvadt intog de båda tornen.

23. Och som han hade framgång i allt hvad han med väpnad hand företog sig, nedgjorde han i de båda fästningarna mer än tjugu tusen man.

24. Timoteus, densamme som tidigare hade blifvit slagen af judarna, församlade emellertid en stor mängd främmande krigsfolk och sammandrog rytteri från Asien i betydligt antal och kom tågande för att med vapenmakt underkufva Judéen.

1 Mack. 5,6 f., 37 f. 2 Mack. 8,30.

25. Vid hans annalkande strödde Mackabeus och hans folk stoft på sina hufvuden och omgjordade sig med säcktyg för att anropa Gud,

Neh. 9,1. 1 Mack. 11,71. 2 Mack. 14,15.

26. och de föllo ned på fotställningen framför altaret och bådo honom, att han måtte vara dem nådig och blifva fiende till deras fiender och ovän till deras ovänner, såsom ju ock lagen förkunnar.

2 Mos. 23,22.

27. Och när de hade slutat bönen, grepo de till vapen och ryckte framåt ur staden ett godt stycke väg. Då de nu nalkades fienderna, stannade de;

28. men omedelbart efter solupp-
gången drabbade man samman från
ömse sidor. De ena hade därvid,
förutom sin tapperhet, såsom under-
pant på framgång och seger sin till-
försikt till Herren, medan de andra
togo det vilda modet till ledare i
kampen. 2 Krön. 32,s. 2 Mack. 8,18.

29. Då striden nu blef het, uppen-
barade sig från himmelen för fienderna
fem präktigt klädda män på guld-
betslade hästar. Och de ställde sig i
spetsen för judarna

2 Mack. 3,25 f. 11,s.

30. och togo Mackabeus mellan
sig och skyddade honom med sina
vapen och bevarade honom osårad;
mot fienderna åter sköto de pilar och
slungade blixtar. Därför blefvo dessa
bländade och förvirrade och nedhög-
gos, slagna af skräck.

31. Tjugu tusen fem hundra föllo
af fotfolket och sex hundra ryt-
tare.

32. Timoteus själf flydde till en
fästning vid namn Gasara, en synner-
ligen starkt befäst plats, där Kereas
förde befälet. 4 Mos. 21,32. 1 Mack. 5,8.

33. Men Mackabeus och hans folk
belägrade med friskt mod fästningen
under tjugufyra dagar.

34. De innevarande, som litade på
platsens fasthet, hädade emellertid
öfvermåttan och utslungade skänd-
liga ord.

35. Men då den tjugufemte dagen
bröt in, gjorde ett antal ynglingar
ur Mackabeus' skara, upptända af
vrede öfver hädelserna, ett anfall
mot muren och nedhöggo manligt
och med vildt raseri alla som kommo
i deras väg.

36. Andra ryckte likaledes fram mot
de inneslutna, medan dessa voro
sysselsatta på annat håll, satte eld på
tornen och brände gudsförmädarna
levande på bål, som de upptände.
Andra åter sprängde portarna och

släppte in den öfriga hären och be-
mäktigade sig sålunda raskt staden.

1 Mack. 5,s.

37. Timoteus, som hade gömt sig
i en brunn, dräpte de jämte Kereas,
hans broder, och Apollofanen.

38. Sedan de hade utfört denna
bragd, prisade de med lofsånger och
tacksägelse Herren, som gjorde Is-
rael så mycket godt och gaf dem
seger.

2 Mack. 8,27.

11 Kapitlet.

*Lysias infaller i Judéen, men besegras.
Han ingår förlikning med judarna. Fyra
skrifvelser angående denna sak.*

Men Lysias, konungens förmyn-
dare och frände och rikets före-
ståndare, som kände stor harm öfver
hvad som hade inträffat,

1 Mack. 4,27 f. 2 Mack. 10,11.

2. sammandrog omkring åttio tu-
sen man fotfolk och hela rytteriet
och kom efter en helt kort tid tågande
mot judarna. Hans beräkning var att
låta greker bosätta sig i Jerusalem,

1 Mack. 4,28.

3. pålägga helgedomen skatt, lika-
som de öfriga hedniska offerplatserna,
och utbjuda öfversteprästämbetet till
salu för hvart år.

4. Men han tog icke samtidigt i be-
räkning Guds makt, utan var upp-
blåst af högmod öfver sina tiotusentals
fotsoldater och sina tusentals ryttare
och sina åttio elefanter.

5. Han ryckte alltså in i Judeen, och
då han hade kommit nära Betsura,
en befäst plats på omkring fem mils
afstånd från Jerusalem, höll han denna
hårdt innesluten.

1 Mack. 4,29. 6,49. 2 Mack. 13,19.

6. Men när Mackabeus och hans
folk erforo att han belägrade fäst-
ningarna, bådo de tillika med menig-
heten Herren under veklagan och tå-
rar, att han ville sända en god ängel
till Israels räddning.

2 Mos. 23,23. Jos. 5,13. Tob. 5,22. 2 Mack. 15,23.

7. Mackabeus själf var den förste att gripa till vapen och uppmuntrade de andra att tillsammans med honom trotsa faran och undsätta sina bröder. Och så bröto de frimodigt upp i samlad skara.

8. Och medan de ännu voro kvar invid Jerusalem, visade sig i spetsen för dem en ryttare i hvita kläder, som svingade gyllene vapen.

2 Mack. 3,25. 10,29. Matt. 28,3. Apg. 1,10.

9. Då prisade de allesamman den barmhärtige Guden och kände sitt mod så stärkt, att de voro redo att angripa icke blott människor, utan också de grymmaste vilddjur och murar af järn.

10. Så tågade de framåt stridsfärdiga, med den vid sin sida, som Herren i sin barmhärtighet hade sändt dem från himmelen.

11. Och såsom lejon störtade de sig öfver fienderna och nedlade elfva tusen af fotfolket och ett tusen sex hundra ryttare och tvungo alla de öfriga att fly.

1 Mack. 3,4. 32. 4,34.

12. De flesta af dessa räddade sig sårade och utan vapen. Också Lysias själf fann sin räddning i en nelig flykt.

13. Men då han, som icke saknade förstånd, vid sig själf öfvervägde det nederlag som han hade lidit och förstod att hebréerna voro öfvervinneliga, därför att de hade den mäktige Guden på sin sida, afsände han bud till dem

14. och sökte öfvertala dem att ingå förlikning med honom på fullt antagliga villkor och lofvade att han också skulle söka öfvertala konungen och nödga honom att blifva vän med dem.

1 Mack. 6,57.

15. Och Mackabeus gick in på allt som Lysias föreslog, i betraktande af de fördelar som vunnos; ty alla de skriftliga framställningar, som Mackabeus hade gjort till Lysias angående judarna, hade beviljats af konungen.

16. Ett bref hade nämligen aflåtits från Lysias till judarna af följande lydelse:

»Lysias hälsar judarnas folk.

17. Edra utskickade, Johannes och Absalom, hafva framlämnat edert i afskrift bifogade svar och begärt besked angående de däri framställda önskningarna.

18. Jag har därför meddelat konungen allt som behöfde underställas honom själf, och det som var möjligt att antaga har han beviljat.

19. Om I alltså bevaren eder villiga hållning mot styrelsen, skall jag söka att också för framtiden stå på edert bästa.

20. Angående de särskilda punkterna har jag uppdragit åt dessa män och mina utskickade att underhandla med eder.

21. Farväl. År 148, den tjugufjärde i månaden Dioskurus.»

22. Konungens bref åter lydte så: »Konung Antiokus hälsar sin bröder Lysias.

23. Alldenstund det är vår vilja, sedan nu vår fader har gått hädan till gudarna, att rikets inbyggare må ostördt ägna sig åt skötseln af sina enskilda angelägenheter,

24. men vi hafva förnummit att judarna icke vilja samtycka till den öfvergång till de grekiska sederna som vår fader anbefallde, utan föredraga sitt eget sätt att lefva och på grund häraf begära tillstånd att få följa sina lagar;

1 Mack. 1,41 f. 2 Mack. 4,10.

25. alldenstund vi alltså önska att också detta folk må få vara i ostörd ro, så besluta vi härmed att deras helgedom skall återställas till dem, och att de skola få inrätta sig i enlighet med sina förfäders sedvänjor.

1 Mack. 6,59.

26. Du gör således väl i att sända bud till dem och gifva dem bindande

försäkringar härom, på det att de, med kännedom om våra grundsatser, må vara vid godt mod och fortfara att, väl tillfreds, handhafva sina enskilda angelägenheter.»

27. Och konungens skrifvelse till judafolket var af följande lydelse:

»Konung Antiokus hälsar judarnas råd och de öfriga judarna.

28. Det fagnar oss, om I befinnen eder väl; vi själfva äro ock vid god hälsa.

2 Mack. 9,20.

29. Menelaus har förklarar för oss, att I viljen återvända och sköta edra enskilda angelägenheter.

30. Alla som begifva sig hem, ända till den trettonde i månaden Xantikus, skola alltså erhålla fri lejd jämte tillförsäkran om trygghet för judarna

31. att följa sin egen spisordning och sina egna lagar, likasom förut, och ingen af dem skall på något sätt antastas för sina begångna förseelser.

32. Jag har också sändt Menelaus för att gifva eder lugnande försäkringar.

33. Farväl! År 148, den femtonde i månaden Xantikus.»

34. Också romarna sände dem ett bref af följande innehåll:

»Kvintus Memmius och Titus Manius, sändebud från romarna, hälsa det judiska folket.

35. Angående det som Lysias, konungens frände, har beviljat eder, äro också vi ense med honom.

36. Men hvad angår de frågor som han har ansett böra hänskjutas till konungen, så sänden, efter öfverläggning härom, genast någon, på det att vi må kunna uppträda såsom det tillkommer oss; ty vi äro på väg till Antiokia.

2 Mack. 11,18.

37. Skynden eder därför att sända några, på det att också vi må få veta af hvilken mening I ären.

38. Farväl. År 148, den femtonde i månaden Xantikus.»

12 Kapitlet.

Judas straffar Joppe och Jamnia. Hans krigståg mot Timoteus, Efron och Gorgias. Han bringar syndoffer för de fallna judarna.

Sedan detta fördrag hade blifvit ingånget, tågade Lysias därifrån till konungen, och judarna skötte sitt jordbruk.

2. Men de särskilda befälhafvarna i dessa trakter, Timoteus och Apollonius, Genneus' son, samt vidare Hieronymus och Demofon och dessutom Nikanor, befälhafvaren på Cypern, tilläto dem icke att vara ostörda och lefva i lugn.

2 Mack. 8,30 f. 10,24 f.

3. Och invånarna i Joppe begingo följande illdåd: De inbjödo de judar som bodde bland dem att tillika med kvinnor och barn stiga ned i båtar, som de höllo i beredskap, likasom om det icke hade rådt någon illvilja mot dem.

1 Mack. 10,75.

4. och likasom om de hade handlat efter offentligt beslut af staden. Men då dessa antogo inbjudningen, i tanke att de andra ville visa sig fredligt sinnade och icke förehade något misstänkt, förde man dem ut till hafs och dränkte dem, till ett antal af icke mindre än två hundra personer.

5. Då Judas fick vetskap om den grymhet som hade öfvats mot hans stamförvanter, uppbadade han sitt manskap

6. och åkallade Gud, den rättfärdige domaren, och drog därpå ut mot sina bröders mördare och satte nattetid eld på hamnen, brände upp båtarna och stack ned dem som hade tagit sin tillflykt dit.

Ps. 7,12. Jer. 11,20. 2 Tim. 4,8.

7. Men eftersom själfva staden var stängd, tågade han därifrån, i tanke att senare komma tillbaka och i grund förstöra joppiternas samhälle.

8. Men då han fick vetskap om

att man också i Jamnia ville gå till väga på samma sätt mot de judar som uppehöll sig där,

9. angrep han också denna stad nattetid och antände hamnen tillika med flottan, så att eldskenet syntes till Jerusalem, fastän afståndet dit var två hundra fyrtio stadier.

10. Då de hade dragit nio stadiers väg därifrån på sitt tåg mot Timoteus, angrepo honom araber till ett antal af icke mindre än fem tusen man till fots och fem hundra till häst.

2 Mack. 12,18 f.

11. En het strid utspann sig, i hvilken Judas och hans folk genom Guds hjälp hade framgång och nomaderna led o nederlag. Dessa båda då Judas att ingå förlikning med dem, under löfte att både lämna boskap och i öfrigt bispringa honom.

2 Krön. 17,11.

12. Och som Judas antog, att de i själfva verket kunde vara honom till gagn i mångt och mycket, gick han in på att hålla fred med dem; och efter mottagen försäkran härom drogo de därifrån till sina tält.

13. Han angrep också en genom starka jordvallar och murar skyddad stad, vid namn Kaspis, som var bebodd af allahanda hedningar.

14. Men invånarna, som litade på murarnas fasthet och sitt förråd af lifsmedel, uppträdde särdeles utmanande mot Judas och hans folk, i det de smädade dem och därtill förde hädiskt och ohöfviskt tal.

15. Men Judas och hans folk åkallade världens mäktige styresman, som på Josuas tid utan murbräckor och konstfulla redskap hade kullstörtat Jerikos murar, och stormade i raseri fram mot muren.

Jos. 6,20.

16. Så intogo de staden genom Guds vilja, hvarefter de anställde ett obeskripligt blodbad, så att den bredvidliggande sjön, som var två stadier

bred, syntes fylld af det däri utgjutna blodet.

17. Efter att hafva tågat sju hundra femtio stadier därifrån framkommo de till Karax, i den trakt där de judar som kallas tubianer bo.

Dom. 11,3. 2 Sam. 10,6. 1 Mack. 5,13.

18. Timoteus själf påträffade de icke i dessa trakter, ty han hade brutit upp därifrån med oförrättadt ärende; men han hade på en plats kvarlämnat en besättning, som därtill var mycket stark.

2 Mack. 12,10.

19. Dositheus och Sosipater, två bland Mackabeus' underbefälhafvare, ryckte då ut och nedgjorde dem som Timoteus hade kvarlämnat i fästningen, öfver tio tusen man.

20. Men Mackabeus ordnade sin här i troppar och tillsatte anförare för tropparna och bröt upp mot Timoteus, som under sitt befäl hade en här på ett hundra tjugu tusen man fotfolk och två tusen fem hundra ryttare.

1 Mack. 5,33.

21. Då Timoteus fick underrättelse om Judas' antåg, sände han i förväg bort kvinnor och barn och den öfriga trossen till en plats benämnd Karnion; den var nämligen svårangriplig och svårtillgänglig, på grund af det trånga tillträdet från alla sidor.

1 Mos. 14,5. 1 Mack. 5,26.

22. Men så snart Judas' första tropp blef synlig, grepos fienderna af förskräckelse och fruktan, på grund af den Allseendes ingripande mot dem, och togo till flykten och rusade, den ene hit, den andre dit, så att många bland dem sårades af sina egna och genomborrades af deras svärdsuddar.

Dom. 7,21 f. 1 Mack. 5,34.

23. Men desto ifrigare bedref Judas förföljandet och dräpte syndarna och bragte ända till trettio tusen man om lifvet.

24. Timoteus själf, som föll i hän-

derna på Dositeus' och Sosipaters folk, bad, under många förespeglingar, att de måtte släppa honom med lifvet, därför att han hade fäder till många och bröder till andra i sitt våld och man eljest icke skulle komma att skona dessa.

25. Och då han med många ord högtidligt försäkrade att han skulle återställa dessa okränkta, gáfvo de honom lös för att rädda sina bröder.

26. Därefter drog Judas ut mot Karnion och Atergatis' tempel och dräpte tjugufem tusen människor.

1 Mack. 5,43.

27. Efter dessas flykt och undergång drog han också i fält mot Efron, en stark stad, där en stor mängd människor af allahanda folk bodde. Och kraftigt ungt manskap, som stod uppställt framtill på murarna, gjorde tappert motstånd; och där fanns ett stort förråd af krigsverktyg och skjutredskap att tillgå.

1 Mack. 5,46 f.

28. Men sedan de hade åkallat den Allsmäktige, som med stark hand krossar fiendernas härsmakt, intogo de staden med storm och nedgjorde ända till tjugufem tusen af dess invånare.

1 Mack. 5,50.

29. Nu bröto de upp därifrån och ryckte mot Skytopolis, som ligger på sex hundra stadiers afstånd från Jerusalem.

Jud. 3,10. 1 Mack. 5,52.

30. Men som de där bosatta judarna aflade vittnesbörd om den välvilja och det vänliga bemötande i olyckans tider som skytopolitanarna hade visat dem,

31. så tackade de dem och uppmanade dem därjämte att också för framtiden vara välvilliga mot deras folk och återvända till Jerusalem, eftersom veckohögtiden var nära för handen.

5 Mos. 16,10. 1 Mack. 5,54.

32. Efter denna högtid, som ock

kallas pingst, ryckte de mot Gorgias, ståthållaren i Iduméen.

Tob. 2,1. 2 Mack. 10,14 f.

33. Och han drog ut med tre tusen man fotfolk och fyra hundra ryttare.

34. Då det nu kom till handgemäng, hände det, att några af judarna stupade.

1 Mack. 5,66.

35. Men en viss Dositeus, en af Bakenors folk, som var beriden och en stark man, höll fast Gorgias och drog honom våldsamt med sig genom ett grepp i hans mantel. Han ville nämligen taga nidingen lefvande till fånga. Då sprängde en tracisk ryttare fram mot honom och högg af honom hela armen. Och så kom Gorgias undan till Marisa.

2 Krön. 11,8. 1 Mack. 5,66.

36. Men då Esdris och hans folk, som hade kämpat ganska länge, voro utmattade, ropade Judas till Herren att han måtte uppenbara sig såsom deras hjälpare och ledare i striden

37. och tog på sina fäders tungomål upp stridsropet i förening med lofsånger och stormade därefter oförmodadt mot Gorgias och hans folk och dref dem på flykten.

38. Judas drog sig nu med sin här tillbaka till staden Odollam. Och då just den sjunde dagen inträffade, helgade de sig enligt öflig sed och tillbragte sabbaten där.

4 Mos. 31,19. 2 Krön. 11,7.

39. Men den nästföljande dagen gingo Judas' män — ty det hade då blifvit en trängande nödvändighet — för att upphämta de stupades lik och återförena dem med deras anförvanter i fädernas grafvar.

40. Då påträffade de hos enhvar af de döda under lifklädnaden amuletter af Jamnias afgudabeläten, sådana som lagen förbjuder judarna att hafva; och då blef det tydligt för alla att det var därför som dessa hade stupat.

2 Mos. 20,4. 5 Mos 7,25.

41. Alla prisade alltså Herrens verk, den rättfärdige domarens, som gör det fördolda uppenbart.

Ps. 9,5. 2 Mack. 12,6.

42. Därefter vände de sig till åkallan, i det de bådo att den begångna synden måtte blifva fullständigt utstruken. Och den högsinnade Judas förmanade manskapet att akta sig för att synda, när de nu med egna ögon hade sett hvad som blifvit följden af de stupades synd.

43. Och sedan han genom allmän insamling bland manskapet hade anskaffat vid pass två tusen drakmer i silfver, sände han penningarna till Jerusalem, för att man skulle fram-bära ett syndoffer. Häri handlade han särdeles vackert och passande, i det att han räknade på en uppståndelse — 3 Mos. 4,2 f. Dan. 12,2. 2 Mack. 7,9. 1 Kor 15,21 f. 1 Tess. 4,13 f.

44. ty om han icke hade väntat att de fallna skulle uppstå, hade det varit öfverflödigt och narraktigt att bedja för de döda — 1 Kor. 15,29.

45. och vidare tog i betraktande den härliga nådelön, hvilken är förvarad åt dem som hafva afsomnat i fromhet, en helig och from tanke. På grund häraf lät han anställa försöningsoffret för de döda, för att de skulle blifva befriade från sin synd.

2 Mack. 7,9, 11, 14, 23. Kol. 1,5. 2 Tim. 4,8.

13 Kapitlet.

Menelaus afrittats. Lysias' och konungens stora krigståg mot Judeen. Fred slutas med judarna till följd af Filippus' upp-ror mot Lysias.

År 149 nådde den underrättelsen Judas och hans anhängare, att Antiokus Eupator med stora härskror drog mot Judeen 1 Mack. 6,28 f.

2. och jämte honom hans förmyndare och rikets föreståndare, Lysias, hvardera i spetsen för en grekisk krigsmakt på ett hundra tio tusen

man fotfolk, fem tusen tre hundra ryttare, tjugutvå elefanter och tre hundra lievagnar.

1 Mack 6,30. 2 Mack. 11,1.

3. Hos dem infann sig också Menelaus och uppmuntrade med mycken förställning Antiokus till kriget, dock ingalunda af omsorg om fäderneslandets välfärd, utan i den tro att han skulle blifva insatt som högste styresman. 2 Mack. 4,23 f.

4. Men han, som är konungarnas konung, uppväckte Antiokus' vrede mot syndaren; och då Lysias framhöll att denne bar skulden till alla olyckorna, gaf han befallning om att föra honom till Berea och afträta honom på det sätt som är brukligt på denna plats. 1 Tim. 6,15. Upp. 17,14.

5. Det finnes nämligen på denna plats ett femtio alnar högt torn, uppfyllt med glödande aska; detta hade en vridbar inrättning med askan rakt inunder på alla sidor.

6. Där blifver hvar och en som har förvunnits till tempelrån eller också begått något annat öfvermåtan svårt brott, upplyft och därpå nedstött och så bragt om lifvet.

7. En sådan död måste nu den af-fällige Menelaus lida utan att ens få komma i jorden;

8. och detta var fullkomligt rättvist. Ty eftersom han hade begått många synder mot altaret, hvars eld — och med den dess aska — var helig, fick han till lön mottaga döden i aska.

Vish. 11,16. 16,1. 2 Mack. 5,15. 8,33. 9,6.

9. Men förgrymmad i sitt sinne kom konungen anryckande, i afsikt att låta judarna få känna på det värsta af hvad som hade förekommit under hans fader. 1 Mack. 1,23. 3,55 f.

10. Då Judas fick vetskap härom, uppmanade han menigheten att dag och natt igenom åkalla Herren att han nu, om någonsin, måtte komma dem till hjälp,

11. nu då de vore i fara att blifva beröfvade sin lag, sitt fädernesland och sitt heliga tempel, och icke tillstādja att folket, som nyss hade fått ett litet andrum, blefve underlagdt de hädiska hedningarna.

12. Och sedan alla endräktigt hade gjort så och anropat Herren, den barmhärtige, under gråt och fasta och knäfall i tre dagar utan afbrott, talade Judas uppmuntrande till dem och befallde att de skulle inställa sig hos honom.

2 Mack. 10,16.

13. Och sedan han hade haft en enskild sammankomst med de äldste, beslöt han att de skulle draga ut och med Guds hjälp afgöra saken, innan konungens krigshär hade infallit i Judeen och fått staden i sitt våld.

14. Och efter att hafva öfverlämnat utgången åt honom som är världens herre, uppmuntrade han sitt folk att frimodigt kämpa intill döden för lagen, helgedomen, staden, fäderneslandet och samhällsordningen. Därefter slog han upp sitt läger omkring Modein.

15. Och sedan han hade gifvit sitt folk lösen »Guds seger», företog han med en utvald skara af tappra unga män nattetid ett anfall på konungens högkvarter, nedgjorde ända till två tusen man i lägret och fällde den förnämsta af elefanterna tillika med den man som befann sig i tornet.

1 Mack. 6,37, 43 f. 2 Mack. 8,23.

16. Och till slut uppfyllde de lägret med skräck och förvirring och drogo sig tillbaka såsom segrare,

17. först då dagen begynte gry. Detta hade skett genom Herrens beskärn, som kom honom till undsättning.

18. Sedan konungen sålunda hade fått pröfva på judarnas djärfva mod, grep han sig an med en regelmässig belägring a. de fasta platserna

19. och drog mot Betsura, en ju-

darna tillhörig stark fästning. Han drefs tillbaka, gjorde ett stormanfall, men gick besegrad ur striden.

1 Mack. 4,61. 6,31. 2 Mack. 11,5.

20. Och Judas tillförde de inneslutna hvad de behöfde.

21. Men Rodokus, en man ur den judiska hären, yppade för fienderna hvad som borde hållas hemligt. Han efterspanades, blef gripen och inspärrad.

22. Konungen förhandlade ånyo med besättningen i Betsura, gaf och mottog fredsförsäkringar, tågade bort,

1 Mack. 6,19 f.

23. angrep Judas och hans här, led nederlag, erfor att Filippus, som lämnats kvar såsom riksföreståndare, hade gjort uppror i Antiokia, blef bestört, inledde underhandlingar med judarna, gaf efter och ingick edlig öfverenskommelse på fullt antagliga villkor, slöt fred och frambar offer, hedrade templet och tempelplatsen, uppträdde välvilligt

1 Mack. 6,14 f., 51 f., 55—63. 2 Mack. 9,29.

24. och mottog vänligt Mackabeus. Därefter kvarlämnade han Hegemonides såsom befälhafvare öfver trakten från Ptolemais till Gerar

25. och aftågade till Ptolemais. Men invånarna i denna stad voro misslynta öfver fördraget — ty deras rädsla var öfvermåttan stor — och ville hafva anordningarna upphäfd.

26. Lysias trädde fram på talarstolen, försvarade, så godt han kunde, hvad som hade skett, öfvertygade och lugnade dem, stämde dem välvilligt och tågade därpå tillbaka till Antiokia.

Så aflöpte konungens anryckande och återtåg.

14 Kapitlet.

Alcimus anklagar Judas hos konungen. Nikanor sändes med en här. Hans försoning med Judas. Han hotar templet. Rasis bär hand på sig själf.

Två år därefter nåddes Judas och hans anhängare af den under rättelsen, att Demetrius, Seleukus' son, hade med en stark här och flotta seglat in i Tripolis' hamn

1 Mack. 7,1.

2. och, efter att hafva röjt Antiochus och dennes förmyndare ur vägen, satt sig i besittning af landet.

1 Mack. 7,4.

3. En viss Alcimus hade tidigare varit öfverstepräst. Men som han frivilligt hade befläckt sig med hedniskt väsen under söndringens tider och fördenskull insåg att han icke på något som helst sätt kunde rädda sin ställning eller vidare få tillträde till det heliga altaret,

1 Mack. 7,5 f. 2 Mack. 14,38.

4. begaf han sig år 151 till konung Demetrius och förärade honom en krans och en palmkvist af guld och jämte dessa sedvanliga skänker några af helgedomens olivkvistar. Och den gången förhöll han sig lugn.

5. Men då han fick ett tillfälle som gynnade hans vanvett, i det att Demetrius kallade honom till ett råds-sammanträde och tillfrågade honom om judarnas sinnesstämning och tänkesätt, yttrade han till svar härpå:

6. »De bland judarna som kallas asidéer och som hafva Judas Mackabeus till ledare, underhålla krigstillstånd och anstifta oroligheter och låta icke riket åtnjuta trygghet.

1 Mack. 4,42.

7. Då jag på grund häraf har blifvit beröfvad min fäderneärfda värdighet — jag menar öfversteprästämbetet — har jag nu kommit hit,

1 Mack. 7,14.

8. först och främst af uppriktig omtanke om det som konungen tillkommer, och för det andra också af hänsyn till mina egna landsmäns bästa. Ty genom de förutnämnda människornas oförnuftighet lider hela vårt folk en icke ringa skada.

1 Mack. 7,7.

9. Så värdes, o konung, efter tagen kännedom om enskildheterna här af, också rikta dina tankar på vårt land och vårt på alla sidor trängda folk, i enlighet med den nedlåtande välvilja som du hyser mot alla.

10. Ty så länge Judas är i lifvet, är det omöjligt att få fred i landet.»

11. Då denne hade yttrat detta, skyndade konungens öfriga vänner, som voro hätska mot Judas, att ytterligare uppegga Demetrius.

12. Och han lät genast tillkalla Nikanor, den förutvarande öfversten för elefanterna, och utnämnde honom till befälhafvare i Judeen och sände honom dit

1 Mack. 7,26. 2 Mack. 8,9.

13. med skriftlig befallning att röja Judas själf ur vägen och skingra hans skaror samt insätta Alcimus såsom det höga templets öfverstepräst.

1 Mack. 7,9.

14. Och de hedningar i Judeen som hade flytt för Judas, slöto sig hoptals till Nikanor, i tanke att själfva vinna fördelar genom judarnas motgångar och olyckor.

15. Men då dessa hörde talas om Nikanors antåg och hedningarnas avslutning till honom, strödde de jord på sina hufvuden och anropade honom, som för evärdlig tid hade insatt dem till att vara hans folk, och som städe genom sitt synbarliga ingripande skyddar dem som äro hans arvedel.

5 Mos. 28,9. Sak. 2,12. Syr. 24,12. 2 Mack. 10,25. 11,6.

16. Och på anförarens befallning bröto de genast upp från staden och stötte på fienden vid byn Dessau.

1 Mack. 7,40.

17. Simon, Judas' broder, hade emellertid råkat i strid med Nikanor och lidit en obetydlig motgång, på grund af den plötsliga bestörtning, hvori motståndarna hade försatt dem.

18. Det oaktadt drog Nikanor i betänkande att företaga afgörandet genom blodig strid, därför att han hade hört omtalas den tapperhet och den ståndaktighet i striden för sitt fädernesland, som Judas' män visade.

19. Han skickade därför Posidonius, Teodotus och Mattatias för att söka uppnå en ömsesidig öfverenskommelse.

1 Mack. 7,27.

20. Efter en längre öfverläggning härom hänvände sig anföraren till krigarskaran, och då härvid en samstämmig mening yppade sig, gäfvode sitt bifall till fördraget.

21. Och man bestämde en dag då de båda anförarna ensamma skulle mötas på en och samma plats. Och Judas trädde fram. På hvardera sidan stod en stol; ty man hade satt fram stolar.

1 Mack. 7,29.

22. Men Judas hade på lämpliga ställen ställt beväpnadt folk i beredskap, för att icke ifrån fiendernas sida något öfvervåld plötsligt skulle ske. De höllo nu ett efter omständigheterna lämpadt samtal.

23. Nikanor vistades därpå någon tid i Jerusalem utan att företaga något otillbörligt, och de hopvis församlade folkmassorna lät han åtskiljas.

2 Mack. 14,14.

24. Och han hade hela tiden Judas i sitt sällskap; han hade nämligen fattat hjärtlig tillgifvenhet för honom.

25. Han uppmanade honom att gifta sig och skaffa sig barn. Judas gifte sig också, lefde i god ro och njöt lifvet.

26. Men då Alcimus märkte deras vänskap för hvarandra och fick

kännedom om det ingångna fördraget, begaf han sig till Demetrius och påstod att Nikanor hyste mot statens bästa stridande tänkesätt; han hade nämligen till hans efterträdare utsett riksfjenden Judas.

27. Utom sig af förbittring och uppbyggad genom skurkens förtal, skref konungen till Nikanor och sade att han var högeligen missnöjd med fördraget och befallde honom att ofördröjligen skicka Mackabeus fångslad till Antiokia.

28. Då detta budskap nådde Nikanor, blef han mycket bestört och kände sig illa till mods öfver att nödgas upphäfva öfverenskommelserna, fastän mannen intet hade förbrutit.

29. Men då det icke gick an att sätta sig emot konungen, ville han invänta ett lägligt tillfälle för att med list verkställa saken.

30. Mackabeus märkte att Nikanor antog en sträfvare hållning mot honom, och att hans bemötande icke var så höfligt som vanligt. Och som han förstod att denna sträfhets icke hade den bästa betydelse, samlade han rätt många af sina anhängare omkring sig och höll sig undan-gömd för Nikanor.

1 Mack. 7,30.

31. Men då den andre fick klart för sig att han hade blifvit grundligt öfverlistad af Judas, infann han sig vid det stora och heliga templet, medan prästerna framburo de tillbörliga offren, och befallde dem att utlämna mannen.

32. När dessa då med ed bedyrade att de icke kände hvar den sökte funne sig,

33. utsträckte han sin hand mot templet och svor denna ed: »Om I icke till mig öfverlämnen Judas fångslad, skall jag jämna detta Guds hus med marken och rifva ned altaret och där uppställa ett offeraltare till Bacus' ära.»

1 Mack. 7,35. 2 Mack. 6,7.

34. Med dessa ord gick han sin väg. Men prästerna lyfte sina händer mot himmelen och åkallade honom som städse försvarar vårt folk och talade så:

1 Mack. 7,36. 2 Mack. 3,15.

35. »O Herre, fastän du icke behöfver något af allt det som finnes, har det dock behagat dig att ett tempel, där du har din boning, skulle finnas ibland oss.

1 Mack. 7,37 f.

36. Så bevara nu ock, du all helighets helige Herre, till evärdlig tid obesmittadt detta hus, som så nyss har blifvit renadt.»

37. En viss Rasis, en af de äldste i Jerusalem, blef nu angifven hos Nikanor. Han var en sann medborgarvän, som åtnjöt mycket godt anseende och för sin välviljas skull kallades judarnas fader.

Matt. 23,9.

38. Han hade nämligen förut under söndringens tider offentligen framställt lagtolkningar angående rätt judendom och med all ifver vågat lif och blod för judendomen.

2 Mack. 14,3.

39. Då Nikanor nu ville öppet visa det hat som han bar till judarna, skickade han öfver fem hundra soldater för att gripa honom. 1 Mact 7,26.

40. Han trodde sig nämligen genom dennes gripande tillfoga dem ett svårt slag.

41. Men då hopen var nära att bemäktiga sig tornet och stormade gårdsporten och man befallde fram eld för att antända portarna, vände Rasis, omhvärd på alla sidor, som han var, svärdet mot sig själf.

42. Ty han ville hellre dö på ett högsinnadt sätt än råka i de orättfärdigas händer, och blifva skymfligt misshandlad på ett sätt som var hans högsintheit ovärdigt.

1 Sam. 31,4.

43. Men då han i brådskan och ifvern icke stötte rätt och krigarhopen trängde in genom dörrarna, tog han

ett kraftigt språng upp på muren och störtade sig manligt utför, midt in bland hopen.

44. Då nu denna hastigt vek undan, så att ett mellanrum uppstod, föll han midt på den tomma platsen.

45. Men ännu vid lif och gripen af vild upphetsning reste han sig upp, och fastän blodet flöt i strömmar och han var så svårt sårad, sprang han midt igenom hopen och ställde sig på en brant klippa.

46. Redan helt och hållet förblödd slet han ut sina inälvor och tog dem med bägge händerna och slungade dem mot hopen. Och sedan han hade anropat honom som är herre öfver lif och tillvaro, att han en gång måtte återgifva honom dessa, skildes han på detta sätt hädan.

2 Mack. 7,11, 22.

15 Kapitlet.

Nikanor inlåter sig i drabning med Judas. Hans nederlag och död. Slutord.

Då Nikanor erfor att Judas och hans krigsmän befunno sig i Samariens landsändar, uppgjorde han den planen att anfalla dem på hvilodagen, då det kunde ske i all trygghet.

2. Men de judar som nödtvungna följde honom sade: »Förgör dem icke så grymt och omänskligt, utan visa den dag heder som blifvit framför andra ärad genom helighet af honom som öfvervakar allt.»

2 Mos. 20,10.

3. Då frågade den syndbelastade mannen: »Finnes det i himmelen en sådan härskare som har bjudit att fira sabbatsdagen?»

4. Och då de förklarade: »Ja, den lefvande Herren själf, härskaren i himmelen, har befallt att man skall fira den sjunde dagen»,

5. sade den andre: »Men jag är en härskare på jorden, som befaller eder att taga till vapen och upp-

fylla edra plikter mot konungen.» Dock kunde han icke förmå dem att utföra sin skändliga plan.

6. Nikanor förhåfde sig emellertid med mycken skrytsamhet och var besluten att åt sig resa en minnesstod genom sin seger öfver Judas och hela hans här.

7. Men Mackabeus hoppades ofärligt med stor förtröstan att han skulle få hjälp från Herren.

8. Och han uppmanade sitt folk att icke förskräckas för hedningarnas anryckande, utan, med tanken riktad på det bistånd som de förut vid flera tillfällen hade rönt från himmelen, också nu vänta på den seger som den Allsmåktige skulle beskära dem.

9. Och han tröstade dem med språk ur lagen och profeterna och erinrade dem också om de strider som de hade utkämpat och gjorde dem därigenom mera beredvilliga.

10. Och efter att på detta sätt hafva eldat deras mod kallade han dem under vapen, hvarvid han ytterligare framhöll för dem hedningarnas trolöshet och edsbrott.

11. Sedan han sålunda hade väpnat enhvar af dem, icke så mycket med den trygghet som sköldar och lansar gifva, som med den uppmuntran som hans behjärtade ord skänkte dem, väckte han också hos alla en öfvermåttan glad stämning genom att ytterligare förtälja en trovärdig dröm.

12. Och drömsynen var denna.

Den förre öfversteprästen Onias, en god och ädel man, försynt i umgänget, mild i sitt väsen, värdig i sitt tal, och som från ungdomen flitigt hade öfvat allt som hör dygden till, denne såg han med utsträckta händer bedja för judarnas hela menighet.

2 Mack. 3,1.

13. Därpå framträdde plötsligt en man med hvitt hår och vördnads-

bjudande utseende och med ett underbart och öfvervåldigande majestät öfver sig.

14. Och Onias tog till orda och sade: »Denne är Jeremias, Guds profet, sina bröders vän, som beder mycket för folket och den heliga staden.»

15. Och Jeremias sträckte fram handen och räckte Judas ett gyllene slagsvärd och sade därvid till honom:

16. »Tag såsom en gåfva från Gud detta heliga slagsvärd, med hvilket du skall slå ned dina motståndare.»

17. Uppmuntrade genom Judas' ord, så förträffliga och väl ägnade att elda till tapperhet och ingjuta mandom i ynglingasinnen, beslöto de nu att icke uppslå något läger utan frimodigt gå till anfall och med all manhaftighet inlåta sig i handgemäng och så afgöra saken, eftersom både deras stad och gudstjänst och helgedom voro i fara.

18. Ty deras ängslan för hustrur och barn såväl som för bröder och anförvanter hade för dem mindre att betyda; det första och främsta föremålet för deras farhågor var det invigda templet.

19. Också hos dem som funnos kvar i staden var ångesten icke ringa, i det att de fruktade för utgången af striden på öppna fältet.

20. Redan väntade alla på det förestående afgörandet, och redan närmade sig fienderna, och deras här hade intagit slagordning, elefanterna hade framförts till en gynnsam plats, och rytteriet stod uppställt på flyglarna.

21. Då Mackabeus nu såg skarorna helt nära sig och deras brokiga vapenutrustning och elefanternas vildhet, sträckte han händerna upp mot himmelen och åkallade Herren, som gör under; ty han visste, att afgörandet icke sker genom vapenmakt, utan efter som det blifver bestämdt

af honom som förlänar segern åt de värdiga.

2 Krön. 14,11. 1 Mack. 3,18 f.

22. Och hans bön lydte så: »Du, o Herre, sände din ängel på Esikias', Juda konungs, tid, och han förgjorde af Sennakerims här ända till ett hundra åttiofem tusen.

2 Kon. 19,35. 1 Mack. 7,41 f. 2 Mack. 8,19.

23. Så sänd också nu, o himlarnas Herre, en god ängel före oss till att sprida fruktan och bäfvan.

2 Mack. 11,6.

24. Och må de som under hädelser fientligt vända sig mot ditt heliga tempel, blifva slagna med skräck genom kraften af din arm.» Och därmed slutade han.

25. Nikanor och hans här ryckte nu an under trumpetklang och stridsångar,

26. men Judas och hans folk sammandrabbade med fienden under åkallan och böner.

27. Och under det att de förde svärdet med sina händer men med sina hjärtan bådo till Gud, sträckte de till marken icke mindre än trettiofem tusen man, högeligen stärkta, som de voro, genom Guds synbara ingripande.

1 Mack. 7,46.

28. Och när de efter slutad kamp under glädje bröto upp, upptäckte de Nikanor ligga fallen i sin vapenskrud.

1 Mack. 7,43.

29. Nu blef det rop och trängsel; och därefter prisade de Herren på sina fäders tungomål.

30. Och han, som alltigenom hade såsom den främste kämpat med lif och blod för sina landsmän och bevarat sin ungdoms tillgifvenhet för sina stamförvanter, befallde att man skulle afhugga Nikanors hufvud och hans hand tillika med armen och medföra dem till Jerusalem. 1 Mack. 7,47.

31. Och sedan han hade kommit dit, sammankallade han sina stamför-

vanter och lät prästerna taga plats framför altaret och skickade därpå efter dem som innehade borgen.

32. Och han visade dem den afskyvärde Nikanors hufvud och försmädarens hand, som denne under för-mätet tal hade sträckt ut mot den Allsmäktiges heliga boning,

2 Mack. 14,33.

33. och han lät skära af den ogudaktige Nikanors tunga och förklarade att somt skulle han gifva styckevis till pris åt fåglarna och det öfriga skulle han hänga upp framför tempel till lön för hans vanvett.

34. Och alla prisade, vända mot himmelen, Herren, som hade uppenbarat sin makt, och sade: »Högtlovvad vare han, som har bevarat sin plats obesmittad!»

1 Mack. 4,24.

35. Och han lät fästa upp Nikanors hufvud, så att det från borgen var synligt för alla, såsom ett tydligt vittnesbörd om Herrens hjälp.

1 Sam. 31,10. Jud. 14,1.

36. Och alla stadgade efter gemensamt beslut, att man icke skulle låta denna dag gå obemärkt förbi utan fira den såsom en bemärkelsedag på tretttonde dagen i tolfte månaden — denna månad kallas på det syriska tungomålet Adar — dagen före Mardocheus' dag.

Est. 9,21. 1 Mack. 7,49.

37. På detta sätt aflopp alltså Nikanors företag. Och då hebréerna från denna tid hafva varit i besittning af sin stad, skall också jag här sluta min berättelse.

38. Och om den är lyckligt och skickligt hopsatt, så är detta också hvad jag själf önskade; om den däremot är svagt och medelmåttigt affattad, så kunde jag icke åstadkomma annat.

39. Ty likasom att dricka enbart vin och likaså tvärtom enbart vatten

är motbjudande, medan vin, blandadt med vatten, är välsmakande och skänker en behaglig njutning, så förnöjer också en skickligt sammanfogad berättelse läsarens öron. Och därmed vill jag sluta.

Tillägg till Ester.

I Kapitlet.

Inledning till Esters bok: Mardokeus' dröm; han röjer en sammansvärjning; Hamans onda anslag.

I andra året af den store konungen Artaxerxes' regering, på första dagen i Nisan, hände sig att Mardokeus, son till Jairus, son till Semias, son till Kiseus, af Benjamins stam, hade en dröm.

Ester 2,5 f.

2. Han var en jude, som bodde i staden Susa, en ansedd man, som tjänstgjorde i konungens palats.

3. Och han tillhörde den skara som Nebukadnessar, konungen i Babylonien, hade bortfört från Jerusalem tillsammans med Jekonias, konungen i Juda.

2 Kon. 24,10 f.

4. Och detta var hans dröm: Det blef dunder och larm, tordön och jordbäfning och förvirring på jorden.

5. Och se, två stora drakar kommo fram, båda redo till att strida. Och de upphäfdde ett stort skri,

6. och vid deras skri gjorde sig alla folk redo till krig, för att kriga mot ett folk af rättfärdiga.

Vish. 10,15.

7. Och se, det blef en dag af mörker och töcken, det blef nöd och ångest, lidande och stor förvirring på jorden.

Joel 2,2.

8. Och hela det rättfärdiga folket greps af förskräckelse, i det att de fruktade för det onda som förestod

dem; och de gjorde sig beredda på att förgås.

9. Och de ropade till Gud; och af deras ropande blef det likasom af en liten källa en stor flod, ett väldigt vatten.

Syr. 24,31.

10. Och det blef ljus, och solen gick upp. Och de ringa blefvo upphöjda, och de uppslukade de högt ärade.

11. Och sedan Mardokeus hade vaknat, efter att hafva haft denna dröm och sett hvad Gud hade beslutit att göra, bevarade han den i sitt hjärta. Och ända till dess att det blef natt, bemödade han sig på allt sätt att förstå den.

12. Och Mardokeus gick till hvila i palatset tillsammans med Gabata och Tarra, de två af konungens hofmän som höllo vakt i palatset.

Ester 2,21 f.

13. Då fick han höra deras planer, uttrönte hvad de buro i sinnet och förnam, att de träffade anstalter för att bära hand på konung Artaxerxes. Och han angaf dem hos konungen.

14. Då tog konungen de båda hofmännen i förhör; och de bekände och blefvo bortförda till att afrättas.

15. Och konungen lät uppteckna dessa tilldragelser, för att minnet af dem skulle bevaras; och jämväl Mardokeus upptecknade dem.

16. Därefter uppdrog konungen åt Mardokeus att tjänstgöra i palatset och belönade honom med skänker för hvad han hade gjort.

17. Men agagiten Haman, Hamadatus' son, som stod högt i anseende hos konungen, traktade efter att göra Mardokeus och hans folk något ondt för de båda kungliga hofmännens skull.

Ester 3,1 f.

2 Kapitlet.

Tillägg till Ester 3: 13: Artaxerxes' bref angående de persiska judarnas förgörande.

Det följande utgör en afskrift af brevet:

»Den store konungen Artaxerxes skrifver följande till furstarna öfver de ett hundra tjugusju provinserna, från Indien till Etiopien, och till de underlydande ståthållarna.

Ester 1,1. 8,9.

2. Fastän jag är härskare öfver många folk och råder öfver hela världen, hyser jag det uppsåtet att icke förhäfva mig, i stolt förlitande på min makt, utan att alltid föra en hofsam och mild regering och så förhjälpa mina undersåtar till att framlefva sitt lif i ostörd ro. Jag vill ock återupprätta den af alla människor efterlängtrade freden genom att införa säkerhet till lif och egendom i riket och bereda möjlighet till trygg samfärdsel ända till dess yttersta gränser.

3. Men då jag sporde mina rådgifvare om huru detta skulle kunna genomföras, så påpekade för oss Haman, en man i min omgifning som utmärker sig för besinningsfullhet och har gjort sig känd för oföränderlig tillgifvenhet och orubblig trohet, och som är beklädd med den näst högsta värdigheten i det kungliga palatset,

4. huruledes bland alla de andra folkslagen, som bo i världen, finnes kringspriddt ett visst illasinnadt folk, hvilket genom sina lagar intager en

fientlig ställning till alla andra folk och städse visar förakt för konungarnas befallningar, med den påföljd att den af oss på ett otadligt sätt planlagda riksenheten icke kan komma till stånd.

Ester 3,8.

5. I betraktande alltså af att detta folk ensamt bland alla beständigt står på fientlig fot med alla människor, lefver olikt andra efter främmande sedvänjor och, avfogt sinnadt mot vår styrelse, tillställer den värsta skada, ända därhän att god ordning icke kan vinnas inom riket —

6. i betraktande däraf hafva vi nu påbjudit, att alla de som af Haman, hvilken förestår styrelsen och är vår andre fader, i en skrifvelse angifvas för eder, skola tillika med hustrur och barn förgöras till sista man genom sina fienders svärd, utan någon som helst miskund eller försökning, på fjortonde dagen i tolfte månaden, det är Adar, innevarande år.

7. Så må dessa nu, likasom förut, illasinnade människor en och samma dag på våldsamt sätt fara ned i dödsriket och sålunda för framtiden aldrig mer störa den goda ordningen och lugnet i vår stat.»

3 Kapitlet.

Tillägg till Ester 4:17: Mardokeus' bön om försökning för sitt folk.

Och Mardokeus bad till Herren, i det att han erinrade sig alla Herrens gärningar,

2. och sade:

»Herre, Herre, du konung som härskar öfver alla, ty hela världen lyder under din makt, och ingen finnes som kan motsätta sig dig, när du vill frälsa Israel!

3. Du har ju skapat himmel och jord och allt förundransvärdt som finnes på jorden,

Neh. 9,6.

4. och du är herre öfver alla, och ingen finnes som kan göra motstånd mot dig, som är Herren. Vish. 12,14.

5. Du känner allt, du vet, Herre, att det icke är af förhåfvelse eller öfvermod eller månhet om egen ära, som jag gjort detta, att jag har vägrat att böja knä för den öfvermodige Haman — Ester 3,2.

6. ty jag skulle gärna kyssa hans fotsulor, om jag därmed kunde rädda Israel —

7. utan jag har gjort det för att icke sätta en människas ära öfver Guds ära. Nej, jag vill icke böja knä för någon annan än dig, min Herre; och det är icke af öfvermod som jag handlar så.

8. Och nu, Herre, vår konung, Abrahams Gud, skona ditt folk; ty fienderna hafva riktat sina blickar mot oss i afsikt att fördärfva oss, och de hafva fattats af begär att tillintetgöra din urgamla arfvedel.

9. Visa icke likgiltighet för din ägodel, som du friköpte åt dig ur Egyptens land. 5 Mos. 9,26. Judit 8,20.

10. Hör min bön, och miskunda dig öfver din arfslott, och låt vår sorg bytas i högtidsglädje, så att vi få lefva och lofsjunga ditt namn, o Herre; och låt icke deras mun förstummas hvilka prisa dig.»

11. Och hela Israel ropade med all makt; ty de sågo döden för sina ögon.

4 Kapitlet.

Ytterligare ett tillägg till Ester 4: 17: Esters bön om räddning för sitt folk och om bistånd i sitt eget förhåfvande.

Och drottning Ester tog, gripen som hon var af dödsångest, sin tillflykt till Herren.

2. Och hon lade af sina praktkläder och iklädde sig lidandets och sorgens dräkt; och i stället för de kost-

bara välluktande salfvorna hällde hon rikligt med aska och orenlighet på sitt hufvud. Och hon späkte ifrigt sin kropp; och hvart ställe på den, där hon plägade bära sina smycken i glädjens stunder, låt hon nu öfvertäckas af sitt böljande hår.

Judit 9,1.

3. Och hon bad till Herren, Israels Gud, och sade:

»Min Herre, du allena är vår konung; hjälp mig, som är allena och icke har någon annan hjälpare än dig.

4. Ty jag hotas af en öfverhängande fara.

5. Ända från min första barndom har jag i min fädernestam hört omtalas huru du, Herre, har uttagit Israel bland alla de öfriga folken, såsom ock våra fäder bland alla deras förfäder, till en evärdlig arfvedel och gjort med dem allt hvad du har lofvat dem. 5 Mos. 32,7 f. Ps. 44,2 f.

6. Men nu hafva vi syndat inför dig, och därför har du öfverlämnat oss i våra fienders hand, Bar. 1,17 f.

7. till straff för att vi hafva ärat deras afgudar. Rättfärdig är du, o Herre.

Bar. 1,15.

8. Och nu hafva de icke låtit sig nöja med att skaffa oss trädomens bittra lott utan hafva aflagt högtidliga löften åt sina afgudar

9. att de skola göra din muns bestämmelser om intet och utrota din arfvedel och tillstoppa munnen på dem som prisa dig och utsläcka ditt tempels härlighet och ditt altars eld,

10. och att de skola upplåta hedningarnas mun till att berömma fåfängliga afgudar, samt att en konung af kött och blod skall blifva beundrad till evärdlig tid.

11. Öfverlämna icke, o Herre, din spira åt sådana som icke äro till, och låt icke våra fiender få hänle

öfver vårt fall, utan vänd deras rådslag mot dem själfva. Och gör den som har anstiftat detta mot oss till ett varnande exempel. 1 Kor. 8,4.

12. Tänk på oss, o Herre; gör dig känd i vårt betrycks tid, och ingif mig mod, du som är gudarnas konung och härskare öfver allt hvad herradöme heter.

Ps. 95,3. Dan. 2,47. 1 Tim. 6,15.

13. Hjälp mig att lägga mina ord väl, då jag träder fram inför lejonet, och förändra hans hjärtelag till hat mot den man som strider mot oss, till undergång för honom själf såväl som för dem som äro likasinnade med honom.

14. Men oss må du rädda genom din hand. Och hjälp mig, som är allena och icke har någon annan än dig, Herre. Du har kunskap om allt;

15. och du vet att jag har fattat hat till de laglösas ärebetygelser, och att jag har afsky för en oomskurens och en främlings bädd, hvem han än är.

Judit 13,16.

16. Du känner min nöd; du känner huru jag afskyr det höghetstecken som sitter på mitt hufvud de dagar, då jag visar mig offentligt. Jag känner afsky därför såsom för en af orenlighet fläckad klut, och jag bär det icke de dagar, då jag är i stillhet.

Ester 2,17.

17. Och din tjänarinna har icke ätit vid Hamans bord, och jag har icke hedrat konungens gästabud, ej heller druckit offervin.

Dan. 1,s.

18. Och din tjänarinna har icke känt någon glädje ända från dagen för min upphöjelse intill nu, förutom öfver dig, Herre, Abrahams Gud.

19. O Gud, du som har makt öfver alla, hör deras röst som hafva förlorat hoppet, och fräls oss ur ogärningsmännens hand; och befria mig från min fruktan.»

5 Kapitlet.

Tillägg till Ester 5: 1 f.: Ester träder inför konungen.

På tredje dagen, sedan hon hade pupphört att bedja, tog hon af sig sin bönedräkt och klädde på sig sin praktskrud.

2. Och då hon hade ifört sig sin lysande ståt och därefter åkallat den allseende Guden och frälsaren, tog hon med sig sina två kammartärnor.

3. Och på den ena stödde hon sig förnämt med låtsad mattighet,

4. och den andra gick bakom och bar upp hennes släp.

5. Och själf strålade hon i sin fulländade skönhet; och hennes uppsyn var glädlig med ett uttryck af kärlek, men hennes hjärta var hoppsnördt af den fruktan hon kände.

6. Och sedan hon hade gått igenom alla dörrarna, stannade hon inför konungen. Och han satt på sin konungatron och var iförd hela sin lysande skrud och höljd af guld och kostbara stenar och var högeligen fruktansvärd att skåda.

7. Och han upplyfte sitt ansikte, som strålade i majestät, och såg på henne i högsta vrede. Och drottningen sjönk samman, bleknade och föll i vanmakt, och hon lutade sig mot hufvudet på kammartärnan som gick framför henne.

8. Men då förvandlade Gud konungens sinnelag till mildhet; och gripens af ängslan sprang han upp från sin tron och höll henne uppe i sina armar, till dess att hon kom till sig igen. Och han uppmuntrade henne med vänliga ord

9. och sade till henne: »Hvad fattas dig, Ester? Jag är din broder; var vid godt mod.

10. Du skall ingalunda dö. Ty vårt påbud gäller allenast undersåtarna.

Ester 4,11.

11. Träd fram.»

12. Och han lyfte den gyllene spiran och lade den utmed hennes hals. Sedan omfamnade han henne och sade:

»Tala.»

13. Då sade hon till honom: »Du syntes för mina ögon, herre, såsom en Guds ängel, och jag förlorade fattningen af fruktan för ditt majestät.

Dom. 13,6.

14. Ty vördnad bjuder du, Herre, och ditt ansikte är uppfyllt af skönhet.»

15. Men under det att hon talade, sjönk hon samman af vanmakt.

16. Och konungen var upprörd, och hela hans uppvaktning sökte oppmuntra henne.

6 Kapitlet.

Tillägg till Ester 8: 12: konung Artaxerxes' skrifvelse, hvarigenom han upphäfver påbudet om judarnas förgörande, gifver judarna tillåtelse att försvara sig mot sina fiender och förordnar om en årlig minnesdag.

Hvad som nedan följer utgör en afskrift af brevet härom:

»Den store konungen Artaxerxes hälsar landsfurstarna i de ett hundra tjugusju höfdingdömena, från Indien ända till Etiopien, samt alla som söka vårt bästa.

Tillägg till Ester 2,1.

2. Många, som genom sina välgörarens utomordentliga godhet blifva mer hedrade, fattas af storhetstankar

3. och söka icke allenast tillfoga våra undersåtar det som är ondt, utan företaga sig jämväl att stämpla mot sina egna välgörare, i det att de icke kunna bära öfvermåttet af ära.

4. Och de söka icke allenast utplåna tacksamheten ur människornas

lif utan förhäfva sig jämväl med den skrytsamhet, som utmärker dem, hvilka alls icke hafva fått åtnjuta några välgärningar, och förmäna sig ändock kunna undfly en rättvis dom af Gud, som alltid ser allt, och som hatar det onda.

5. Ja, många af dem som blifvit satta att härska, hafva ofta genom öfvertalning af sina vänner, hvilka fått statsärendenas skötsel sig anförtrödd, gjorts delaktiga i utgjutandet af oskyldigt blod och invecklats i ohjälpliga olyckor,

6. därigenom att dessa i sin falska arglistighet hafva öfverlistat härskarnas uppriktiga välvilja.

7. Icke allenast af äldre historiska skildringar som blifvit bevarade till eftervärlden, utan än mer genom undersökningar af det som I hafven omedelbart för ögonen kunnen I se hvilka skändligheter som hafva blifvit föröfvade genom ovärdiga maktinnehavares nedrighet.

8. Och för framtiden kunnen I lägga märke till, hurusom vi skola söka skapa lugn och frid i riket åt alla dess invånare,

9. i det att vi, utan att akta på förtal, ständigt vilja, under tillämpande af ett hofsammare förfaringsätt, noga skärskåda hvad som kommer under våra ögon.

10. På detta sätt har nu macedoniern Haman, Hamadatus' son, som i verkligheten är af helt annat blod än perserna och fullkomligt främmande för vår milda sinnesart, gästvänligt mottagits af oss

Ester 3,1 f.

11. och därefter fått del af den välvilja som vi hysa mot alla folkslag, ända därhän att han kallas vår fader och alltjämt hyllas af alla såsom den andre i riket näst konungen på tronen.

12. Men han kunde icke bära sin upphöjelse utan begynte trakta ef-

ter att beröfva oss makten, ja, till och med lifvet,

13. i det att han genom allahanda listiga ränker sökte få såväl vår räddare och ständige välgörare Mardoceus som den oförvitliga Ester, hvilken delar tronen med oss, jämte hela deras folk utlämnade till undergång.

14. Genom sådana konster trodde han nämligen att han skulle kunna bringa oss i en öfvergifven ställning och så få herraväldet öfver perserna öfverflyttadt på macedonierna.

15. Men vi för vår del finna, att judarna, som af denne niding prisgifvits till att utrotas, alls icke äro några missdådare, utan att de lefva sitt medborgerliga lif efter de mest rättfärdiga lagar

16. och äro barn till den allrahögste och allrastörste lefvande Guden, som genom sin ledning, oss såväl som förut våra fäder till godo, bevarar riket i det allra bästa tillstånd.

Vish. 12,7.

17. I gören alltså väl, om I icke vidare fästen afseende vid de af Haman, Hamadatus' son, utsända skrifvelsorna.

18. Just den man som tillställt allt detta har nämligen, tillika med hela sitt hus, blifvit korsfäst utanför Susas stadsportar, i det att den Gud som råder öfver allting skyndsamt har låtit honom få sin välförtjänta dom.

Ester 7,9.

19. Och på alla platser skolen I öppet låta anslå en afskrift af detta bref med innehåll att man skall tillställa judarna att lefva efter sina egna sedvänjor,

20. och att man skall bistå dem i att försvara sig mot dem som angripa dem i nödens stund, och detta just på trettonde dagen i tolfte månaden, det är Adar.

21. Ty denna dag har den Gud som härskar öfver allting bestämt till

en glädjedag för det utvalda folket, i stället för en undergångens dag.

22. Och I själfva mån nu bland edra minneshögtider utmärka en särskild dag till att firas med all möjlig festglädje,

23. på det att den, såväl nu som framdeles, må för oss och de välsinnade perserna blifva en högtidsdag till hågkomst af vår räddning, men för dem som stämpla mot oss en påminnelse om undergång.

24. Och hvar stad eller provins utan undantag, som icke rättar sig härefter, skall på det grymmaste förhärjas med eld och svärd. Den skall icke allenast göras otillgänglig för människofot utan också för all framtid i högsta grad afskydd af vilda djur och fåglar.»

7 Kapitlet.

Tillägg till Ester 10: 3: uttydning af Mardoceus' dröm. Efterskrift.

Och Mardoceus sade: »Från Gud har allt detta kommit.

2. Jag har nämligen dragit mig till minnes den dröm som jag hade om dessa tilldragelser; ty det är intet däraf som icke har slagit in.

Tillägg till Ester 1,1 f.

3. Det var en liten källa, som blef till en flod, och där var ljus och solsken och ett väldigt vatten. Floden, det är Ester, som konungen tog till äkta och gjorde till drottning.

4. Och de två drakarna, det är jag och Haman.

5. Och folken, det är de som sammanrotade sig för att utplåna judarnas namn.

6. Men mitt folk, det är Israel, som ropade till Gud och blef räddadt. Ja, Herren har räddat sitt folk, och Herren har frälst oss ur alla dessa olyckor. Och Gud har gjort dessa stora tecken och under, sådana som

icke hafva inträffat bland hednafolken.

7. Fördenskull tillagade Gud två lotter, en för Guds folk och en för alla hednafolk.

8. Och dessa två lotter utföllo på bestämd tid och stund, på den dag då dom hölls inför Gud öfver hans folk och alla hednafolk.

9. Och Gud tänkte på sitt folk och skaffade sin arvedel rätt.

10. Och dessa dagar skola de fira i månaden Adar, på fjortonde och femtonde dagen i samma månad,

med festförsamling och fröjd och glädje inför Gud, släkte efter släkte, i evärdlig tid, bland hans folk Israel.»

11. I Ptolemeus' och Kleopatras fjärde regeringsår hitförde* Dositheus, som sade sig vara präst och levit, jämte Ptolemeus, hans son, ofvanstående bref, om hvilket de sade att det handlade om purimsfesten, och att det var öfversatt af jerusalemiten Lysimakus, Ptolemeus' son.

Tillägg till Daniel.

1.

Susanna.

Den sköna Susanna, som blifvit falskeligen anklagad för okyskhet, får sin oskuld klart ådagalagd genom den unge Daniels rädiga uppträdande.

I Babylon bodde en man, som hette Joakim.

2. Och han tog sig en hustru, som hette Susanna, Kelkias' dotter, en mycket skön kvinna, som fruktade Herren.

3. Ty hennes föräldrar voro rättfärdiga och hade uppfostrat sin dotter efter Moses' lag. 5 Mos. 6,7.

4. Och Joakim var mycket rik och ägde en stor trädgård, som låg intill hans hus. Och hos honom plögade judarna talrikt infinna sig, eftersom han var den mest ansedde bland dem alla.

5. Nu hade under det året två äldste bland folket blifvit satta till domare, sådana om hvilka Herren har sagt: Lagöfverträdelse utgick från Babylon, från de äldste som voro domare, hvilka räknades såsom styresmän för folket. Jer. 23,15. 29,20 f.

6. Och dessa uppehöll sig ständigt i Joakims hus. Och alla som hade någon rättssak kommo till dem.

7. När sedan folket vid middags-tiden hade skingrat sig, plögade Susanna gå in i sin mans trädgård för att lustvandra.

8. Och de två äldste, som dag efter dag sågo henne gå ditin och lustvandra, grepos af begärelse till henne.

9. Och de läto sitt sinne blifva förvändt och slogo ned sina ögon, så att de icke blickade upp mot himmelen eller tänkte på det rättvisa straff som förestod dem.

* Nämligen till Egypten.

10. Och båda voro de svårt anfäktade för hennes skull, men de omtalade icke sin plåga för hvarandra;

11. ty de blygdes att öppet omtala sin begärelse, hurusom de ville hafva umgänge med henne.

12. Men de vaktade dag efter dag med ifver och flit på att få se henne.

13. En dag sade de, den ene till den andre: »Låtom oss nu gå hem, ty måltidstimmen är inne.» Och de gingo därifrån och skildes från hvarandra.

14. Men de vände tillbaka och möttes på samma ställe som förut, och då de utfrågade hvarandra om orsaken, tillstodo de sin begärelse. Och nu kommo de öfverens med hvarandra om en lämplig tid, då de skulle kunna finna henne ensam.

15. Då hände det en gång, under det de vaktade på en läglig dag, att hon kom in i trädgården, likasom dagligen förut, åtföljd af allenast två tjänarinnor. Och hon fick lust att bada i trädgården, eftersom det var stark värme.

16. Och ingen fanns därinne utom de två äldste, som hade gömt sig och vaktade på henne.

17. Och hon sade till tjänarinnorna: »Hämta åt mig olja och salfvor, och stänga trädgårdsporten, för att jag må få bada.»

18. Och de gjorde såsom hon hade sagt och stängde trädgårdsporten och gingo ut genom sidoporten för att hämta det som de hade fått tillsägelse om, och de sågo icke de äldste, ty dessa höllo sig gömda.

19. Men så snart tjänarinnorna hade gått, kommo de båda äldste fram och sprungo mot Susanna

20. och sade: »Se, trädgårdsporten är stängd, och ingen ser oss, och vi äro upptända af begärelse till dig. Gör oss därför till viljes och haf umgänge med oss.

21. Hvarom icke, skola vi vittna emot dig att en ung man var i ditt sällskap, och att det var därför som du sände tjänarinnorna bort ifrån dig.

22. Då suckade Susanna djupt och sade: »Jag är i trångmål på alla sidor; ty om jag gör detta, så är döden min lott, och om jag icke gör det, kan jag icke undkomma edra händer.

3 Mos. 20,10. 5 Mos. 22,22. Joh. 8,4 f.

23. Men det är bättre att jag icke gör detta och så faller i edra händer, än att jag begår synd inför Herren.»

1 Mos. 39,9. 2 Sam. 24,14.

24. Därpå uppgaf Susanna höga rop, men de två äldste ropade också, där de stodo framför henne.

25. Och den ene sprang och öppnade trädgårdsporten.

26. Men då husfolket hörde ropet i trädgården, skyndade de in genom sidoporten för att se hvad som hade hänt henne.

27. Och när nu de äldste aflade sin berättelse, kände tjänarna stor blygsel, ty sådana ord hade aldrig förut sagts om Susanna.

28. När folket följande dag kom tillsammans hos Joakim, hennes man, infunno sig ock de båda äldste, fyllda af sitt skändliga uppsåt mot Susanna, för att få henne dömd till döden.

29. Och de sade inför folket: »Sänden bud efter Susanna, Kelkias' dotter, som är Joakims hustru.» Och de sände bud efter henne.

30. Och hon kom, åtföljd af sina föräldrar och sina barn och alla sina släktingar.

31. Och som Susanna hade en mycket yppig växt och var fager att skåda,

32. befallde de orättfärdiga männen att man skulle taga af henne slöjan — hon var nämligen beslöjad — för att de skulle få mätta sina ögon med hennes skönhet.

33. Och de som voro i hennes sällskap gråto och likaså alla som sågo henne.

34. De båda äldste trädde nu fram midt ibland folket och lade sina händer på hennes hufvud.

3 Mos. 24,14. 5 Mos. 17,7.

35. Men hon blickade under tårar upp mot himmelen, ty hennes hjärta förtröstade på Herren.

36. Och de äldste sade: »Under det vi gingo fram och åter i trädgården ensamma, kom denna kvinna in dit med två tjänarinnor, och hon lät stänga igen trädgårdsporten och affärdade tjänarinorna.

37. Då kom en ung man, som hade hållit sig dold, fram till henne och lade sig ned med henne.

38. Men då vi, som befunno oss i ett hörn af trädgården, sågo lagöfverträdelsen, sprungo vi fram till dem.

39. Och vi sågo dem öfva umgänge med hvarandra, men honom kunde vi icke fasttaga, ty han var starkare än vi och öppnade porten och skyndade sin väg.

40. Henne däremot grepo vi, och vi frågade henne hvem den unge mannen var,

41. men hon ville icke omtala det för oss. Detta vittna vi.» Och församlingen trodde dem, eftersom de voro folkets äldste och domare, och dömde henne till döden.

42. Men Susanna ropade med hög röst och sade: »Evige Gud, du som känner det fördolda, du som vet allt, innan det ännu har skett,

43. du vet, att de hafva burit falskt vittnesbörd mot mig. Och nu måste jag dö, fastän jag icke har gjort något af det, som dessa illvilligt hafva påbördat mig.»

44. Och Herren hörde hennes röst.

45. Ty då hon fördes bort för att undergå dödsstraffet, uppväckte Gud

den helige anden hos en helt ung man, som hette Daniel. 5 Mos. 22,21.

46. Och han ropade med hög röst: »Jag är oskyldig till denna kvinnas blod!»

Matt. 27,24.

47. Och allt folket vände sig till honom och sade: »Hvad är meningen med dessa dina ord?» Då trädde han fram midt ibland dem och sade: »Ären I så dåraktiga, I Israels barn! Utan att hafva hållit förhör och noga tagit reda på verkliga förhållandet hafven I sakfällt en Israels dotter!

49. Vänden tillbaka till domstolen, ty dessa hafva vittnat falskt mot henne.»

50. Och allt folket vände med hast tillbaka. Och de äldste sade till honom: »Kom och sätt dig här midt ibland oss och förklara din mening för oss, ty dig har Gud gifvit en domares ämbete.»

51. Och Daniel sade till dem: »Skiljen dem långt ifrån hvarandra, så skall jag förhöra dem.»

52. Och då de hade blifvit skilda den ene från den andre, lät han kalla fram den ene af dem och sade till honom: »Du som har åldrats under ett lif i ondska, nu drabba dig dina synder, som du tillförne bedref,

53. i det att du fällde orättfärdiga domar och sakfällde de oskyldiga och frikände de skyldiga, fastän Herren säger: 'Du skall icke dräpa den som är oskyldig och har rätt.'

2 Mos. 23,7.

54. Men välan, ifall du verkligen såg denna kvinna, säg nu: under hvad för ett träd såg du dem hafva umgänge med hvarandra?» Och han svarade: »Under en blodblind.»

55. Då sade Daniel: »Träffande ljög du nu mot ditt eget lif, ty nu strax skall en Guds ängel, efter undfången tillsägelse från Gud, utgjuta ditt blod.»

2 Sam. 24,16 f.

56. Sedan han hade låtit denne aftråda, bjöd han att man skulle föra fram den andre. Och han sade till honom: »Du som är af Kanaans och icke af Judas' säd, skönheten dårade dig och begärelsen förvände ditt förstånd. Hes. 16,3. Judit 16,9.

57. På detta sätt hafven I handlat mot Israels döttrar, och dessa hafva af fruktan haft umgänge med eder. Men en dotter af Judas underkastade sig icke eder lagöfverträdelse.

58. Säg mig nu alltså: under hvad för ett träd öfverraskade du dem i umgänge med hvarandra?» Och han svarade: »Under en järnek.»

59. Då sade Daniel till honom: »Träffande har också du nu ljugit emot ditt eget lif, ty Guds ängel står och väntar med svärdets järn i hand för att genomborra dig, att han så må förgöra eder båda.»

60. Då ropade hela församlingen med hög röst och prisade Gud, honom som frälsar dem som hoppas på honom.

61. Och de vände sig mot de båda äldste, eftersom Daniel genom deras egen muns vittnesbörd hade visat att de voro falska vittnen, och gjorde mot dem detsamma, som de själfva hade haft det onda uppsåtet att göra mot sin nästa,

62. efter Moses' lag, och dräpte dem. Men oskyldigt blod blef frälst på den dagen. 5 Mos. 19,18 f.

63. Och Kelkias och hans hustru prisade Gud för Susannas, deras dotters, skull tillika med Joakim, hennes man, och alla släktingarna, därför att någon otillbörlig gärning icke hade blifvit funnen hos henne.

64. Och Daniel blef stor ifrån folket ifrån den dagen och allt framgent. Luk. 1,15.

2.

Bel och draken i Babylon.

Daniel uppvisar för konungen, att de offer som babylonierna ägna Bel, hemligen förtäras af Bels präster. Dessa dräpas, och Daniel får tillstånd att förstöra Bels helgedom.

Daniel dödar den drake som babylonierna dyrka och blifver därför af dem kastad i lejongropen. Men lejonerna röra honom icke, och en Guds ängel för dit profeten Habakkuk med mat. Daniel upphämtas nu af konungen, som prisar Daniels Gud, och hans vedersakare kastas för lejonerna.

Konung Astyages hade samlats till sina fäder, och persern Cyrus hade efterträtt honom på tron.

2. Och Daniel hörde till konungens dagliga umgänge och hedrades af honom framför alla hans öfriga vänner. Dan 6,28.

3. Nu var det så, att babylonierna hade en afgud vid namn Bel; och de utgäfvos för hans räkning dagligen tolf stora mått fint mjöl och fyrtio får och sex stora krukor vin.

4. Också konungen dyrkade Bel och begaf sig dagligen dit för att tillbedja honom. Men Daniel tillbad sin Gud.

Då sade en dag konungen till honom: »Hvarför tillbeder du icke Bel?»

5. Men han svarade: »Därför att jag icke dyrkar afgudar, som äro gjorda med händer, utan den lefvande Guden, som har skapat himmel och jord och som råder öfver allt lefvande.»

6. Då sade konungen till honom: »Håller du icke Bel för att vara en lefvande Gud? Eller ser du icke huru mycket han äter och dricker för hvar dag?»

7. Men Daniel log och sade: »Låt icke bedraga dig, o konung. Denne

är innantill ler och utantill koppar och har aldrig ätit eller druckit.

Syr. 30,19.

8. Då blef konungen vred och kallade till sig hans präster och sade till dem: »Om I icke sägen mig hvem som förtär dessa offergåfvor, så skolen I dö.

9. Men om I kunnen visa mig att Bel förtär dem, skall Daniel dö, därför att han har försmädat Bel.» Och Daniel sade till konungen: »Må det blifva såsom du har sagt.»

10. Men Bels präster voro sjuttio förutom deras kvinnor och barn.

Och konungen gick, åtföljd af Daniel, till Bels tempel.

11. Och Bels präster sade: »Nu gå vi ut härifrån. Men låt du, o konung, sätta fram födoämnen och blanda till och sätta hit vinet, och stäng sedan porten och försegla den med din sigillring.

12. Kom så hit i morgon bittida, och om du då icke finner allt förtärdt af Bel, så må vi dö, eller, i motsatt fall, Daniel, som beljuger oss.»

13. Men de voro obekymrade, ty de hade gjort en hemlig ingång under bordet, och genom denna plägade de alltjämt komma in och förtära det som var framsatt.

14. När nu dessa hade gått ut, lät konungen sätta fram födoämnen åt Bel. Men Daniel tillsade sina tjänare att hämta aska och lät dem strö ut den i hela templet, så att allenast konungen såg det. Därpå gingo de ut och stängde porten och förseglade den med konungens sigillring och begåfvor sig därifrån.

15. Men prästerna infunno sig under natten efter sin vana, tillika med sina kvinnor och barn, och de åto och drucko upp alltsammans.

16. Bittida följande morgon kom konungen dit, åtföljd af Daniel.

17. Och han sade: »Äro sigillen orörda, Daniel?» Och han svarade: »De äro orörda, o konung.»

18. Genast som de öppnade porten, blickade nu konungen fram mot bordet och ropade därpå med hög röst: »Stor är du, Bel, och hos dig finnes alls icke något svek.»

19. Men Daniel log och höll konungen tillbaka, så att han icke skulle gå in, och sade: »Betrakta då golfvet och lägg märke till hvems fotspår detta är.»

20. Och konungen sade: »Jag ser fotspår af män, kvinnor och barn.»

21. Då blef konungen vred och lät gripa prästerna och deras kvinnor och barn. Och de fingo visa honom lönndörren, genom hvilken de plägade gå in för att förtära det som fanns på bordet.

22. Och konungen lät dräpa dem och gaf Bel i Daniels våld. Och han förstörde honom själf och hans tempel.

Det fanns också en stor drake, som babylonierna dyrkade.

24. Och konungen sade till Daniel: »Du vill väl icke påstå att också den är af koppar? Han lefver, som du ser, och äter och dricker. Du kan icke säga att han icke är en lefvande gud. Tillbed honom alltså.»

25. Men Daniel sade: »Herren, min Gud, vill jag tillbedja, ty han är en lefvande Gud.

26. Men om du, o konung, tillstädjer mig det, skall jag döda draken utan svärd eller käpp.» Och konungen sade: »Jag tillstädjer dig det.»

27. Då tog Daniel beck och talg och hår och kokade dem tillsammans och gjorde kakor däraf och släppte dem i drakens gap. Och då draken hade förtärt dem, sprack han. Och

Daniel sade: »Där sen I edra gudomligheter!»

28. Men då babylonierna fingo höra detta, förtröt det dem högeligen, och de sammanrotade sig mot konungen och sade: »Konungen har blifvit jude, Bel har han störtat omkull, och draken har han dödat, och prästerna har han dräpt.»

29. Och de begåfvo sig till konungen och sade: »Utlämna Daniel till oss. Hvarom icke, skola vi döda dig och ditt husfolk.»

30. Då nu konungen såg att de så hårdt ansatte honom, utlämnade han nödtvungen Daniel till dem.

Dan. 6,16.

31. Och de kastade Daniel i lejongropen, och han förblef där i sex dagar.

32. I lejongropen funnos sju lejon, och man gaf dem två människor och två får om dagen. Men vid detta tillfälle gaf man dem icke något, för att de skulle äta upp Daniel.

33. Men i Judeen lefde på den tiden profeten Habackuk. Och han hade kokat en sopprätt och brutit bröd i en skål och var just på väg till fältet för att bära ut det till skördefolket.

34. Då sade en Herrens ängel till Habackuk: »Bär den mat, som du har med dig, till Babylon, till Daniel i lejongropen.»

35. Men Habackuk sade: »Herre, jag har aldrig varit i Babylon och känner icke till groppen.»

36. Då grep Herrens ängel om hans hjässa och fattade honom i håret och förde honom genom sin andedräkt i stormande fart till Babylon midt öfver groppen.

Hes. 8,3.

37. Och Habackuk ropade och sade: »Daniel, Daniel, tag här den mat som Gud har sändt dig.»

38. Då sade Daniel: »Så har du då tänkt på mig, o Gud, och har icke öfvergifvit dem som älska dig!»

39. Och Daniel stod upp och åt. Men Guds ängel återförde genast Habackuk till hans förra plats.

40. Men på sjunde dagen gick konungen för att begråta Daniel. Och då han kom till groppen och såg ned, fick han se Daniel sitta där.

Dan. 6,19.

41. Då ropade han med hög röst och sade: »Stor är du, Herre, Daniels Gud, och det finnes ingen annan Gud förutom dig.»

Dan. 6,26 f.

42. Och han lät draga upp Daniel. Men dem som hade sökt bereda hans undergång lät han kasta ned i groppen. Och de blefvo genast uppättna inför hans ögon.

Dan. 6,24.

3.

Asarias' bön och de tre människans lofsång i elden.

Tillägg till Daniel 3: 23: bön och lofsång.

Och de gingo omkring midt ibland lågorna och lofsjöngo Gud och prisade Herren.

2. Och Asarias ställde sig jämte de andra och bad, och han öppnade sin mun midt i elden och talade sålunda:

3. Lofvad vare du, Herre, våra fäders Gud, och prisadt och förhärligadt vare ditt namn evinnerligen.

¹ Krön. 29,10.

4. Ty du är rättfärdig i allt hvad du har gjort mot oss, och alla dina gärningar äro rättvisa

och dina vägar rätta, och alla dina domar äro sanning.

5 Mos. 32,4. Ps. 119,137. Dan. 4,34. Hos. 14,10.

Tob. 3,2.

5. Ja, rättvisa domar har du fullbordat vid allt det som du har låtit komma öfver oss

och öfver våra fäders heliga stad,
Jerusalem.

Ty med sanning och rätt har du
låtit allt detta komma öfver
oss

för våra synders skull.

Neh. 9,33. 11,1. Jes. 64,10.

6. Ty vi hafva syndat och gjort
illa genom att affalla från
dig,

ja, vi hafva försyndat oss i alla styc-
ken. Neh. 1,7. Jes. 59,12. Dan. 9,5.

7. Vi hafva icke hörsammat dina
bud eller iakttagit dem
och icke gjort hvad du har bjudit
oss, på det att oss må väl gå.

5 Mos. 6,24.

8. Ja, allt som du har låtit komma
öfver oss

och allt som du har gjort mot oss
har du gjort med rättvis dom:

9. du har öfverlämnat oss i fien-
ders händer,
i ogudaktiga, hätska affällingars hän-
der

och åt en orättfärdig konung,
den ondskefullaste på hela jorden.

10. Och nu kunna vi icke upplåta
vår mun;
skam och smälek hafva drabbat dina
tjänare

och dem som dyrka dig.

Ps. 39,10. Matt. 22,12.

11. Öfvergif oss dock icke helt och
hållet, för ditt namns skull,
och bryt icke ditt förbund,

Ps. 74,19 f. 119,8.

12. och låt icke din nåd vika ifrån
oss,

för Abrahams, din väns, skull
och för Isaks, din tjänares, skull
och för Israels, din heliges, skull,

2 Krön. 20,7. Jes. 41,18.

13. till hvilka du har talat och
sagt,

att du skulle göra deras säd talrik
såsom stjärnorna på himme-
len

1 Mos. 22,17.

och såsom sanden på hafvets strand.

1 Mos. 22,17.

14. Ty vi hafva, o Herre, blifvit
ringare än något annat folk,
och vi äro i denna dag förtryckta
på hela jorden

för våra synders skull; 5 Mos. 28,62.

15. och i denna stund hafva vi icke
någon furste

eller någon profet eller ledare,
ej heller frambära vi något bränn-
offer eller slaktoffer

eller något spisoffer eller någon rö-
kelse,

ej heller hafva vi någon plats, där vi
kunna offra

inför ditt ansikte och finna nåd.

Ps. 74,9. Hos. 3,4.

16. Men låt oss blifva nådigt mot-
tagna,

med förkrossadt hjärta och ödmjuk
ande,

Ps. 34,19. 51,19.

17. likasom frambure vi bränn-
offer af vädurar och tjurar
och feta lamm i tiotusental.

Så må vårt offer ske inför ditt ansikte
i dag,

så att vi i allt efterfölja dig.

Ty de som förtrösta på dig komma
icke på skam.

Ps. 25,3. 51,18 f. 141,2.

18. Och nu följ vi dig af allt
hjärta

och frukta dig och söka ditt an-
sikte.

Hos. 5,15.

19. Låt oss icke komma på skam,
utan handla med oss efter din mild-
het

och efter din stora barmhärtighet

20. och förlossa oss efter dina un-
dergärningar,

Ps. 115,1. Jer. 21,2. Joh. 12,28.

och förhårliga ditt namn, o Herre.

21. Och låt alla som göra dina tjä-
nare något ondt få blygas,

låt dem komma på skam med all
sin makt och allt sitt herra-
välde,

och låt deras styrka blifva krossad,

Ps. 35,26. 40,15. 119,116.

22. på det att de må förnimma
att du är Herren, allena
Gud,
och ärad öfver hela världen.
2 Kon. 19,19.

Men konungens tjänare, hvilka
det ålåg att kasta in dem i ugnen,
upphörde icke att elda under den
med bergolja och beck och blåå och
torrt ris.

24. Och lågan steg upp ända till
fyrtonio alnar öfver ugnen,

25. och den slog ut åt sidorna och
förtärde dem af kaldéerna omkring
ugnen som nåddes af den.

26. Men Herrens ängel hade stig-
git ned i ugnen tillsammans med
Asarias och hans medbröder, och
han dref ut eldslågan ur ugnen

27. och gjorde så, att ugnens in-
nandöme var såsom genomsusadt af
en daggrisk vind. Och elden kom
icke alls vid dem och gjorde dem icke
någon skada eller något omak.

28. Då sjöngo de tre såsom med en
mun en lofsång och förhärligade och
prisade Gud i ugnen sålunda:

29. Lofvad vare du, o Herre, våra
fäders Gud,
och prisad och upphöjd i evighet;
och lofvadt vare ditt heliga, här-
liga namn
och högt prisadt och upphöjdt i
evighet.

30. Lofvad vare du i din heliga
härlighets tempel
och högt lofsjungen och ärad i evighet.

31. Lofvad vare du, där du tronar
på keruberna och skådar ned
i djupen,
och prisad och upphöjd i evighet.
2 Sam. 6,2. Ps. 33,7. 80,2. 113,5 f. Jes. 37,16.

32. Lofvad vare du på ditt herra-
dömes tron
och högt lofsjungen och upphöjd
i evighet.

33. Lofvad vare du på himlafästet
och högt lofsjungen och förhärligad
i evighet. 1 Mos. 1,6 f.

34. Lofven Herren, alla Herrens
verk,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet. Ps. 103,22. Tob. 8,15.

35. Lofven Herren, I Herrens äng-
lar,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet. Ps. 103,20. 148,2.

36. Lofven Herren, I himlar,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet. Ps. 148,4.

37. Lofven Herren, alla vatten öf-
van himmelen,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet. 1 Mos. 1,7. Ps. 148,4.

38. Lofven Herren, alla makter,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet.
Ps. 103,21. Ef. 1,21. 1 Petr. 3,22.

39. Lofven Herren, sol och måne,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet.

40. Lofven Herren, himmelens stjär-
nor,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet. Ps. 148,3.

41. Lofven Herren, allt regn och
all dag,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet. Job 38,28.

42. Lofven Herren, alla vindar,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet. Ps. 104,4. 148,8.

43. Lofven Herren, eld och hetta,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet. Ps. 148,8.

44. Lofven Herren, frost och köld,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet.

45. Lofven Herren, rimfrost och
snö,
lofsjungen och upphöjen honom i
evighet. Job 38,29 f. Ps. 148,8.

46. Lofven Herren, nätter och da-
gar,

- lofsjungen och upphöjen honom i evighet.
47. Lofven Herren, ljus och mörker,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. Jes. 45,7.
48. Lofven Herren, blixtar och moln,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. Ps. 18,15. 148,8. Jes. 19,1.
49. Lofve jorden Herren, lofsjunge och upphöje honom i evighet.
50. Lofven Herren, berg och höjder,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. Ps. 148,9.
51. Lofven Herren, alla växter på jorden,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. 1 Krön. 16,32 f. Ps. 148,9.
52. Lofven Herren, I källor,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet.
53. Lofven Herren, haf och floder, lofsjungen och upphöjen honom i evighet. 1 Krön. 16,32.
54. Lofven Herren, hafsvidunder och vattens alla invånare,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. Ps. 148,7.
55. Lofven Herren, alla himmelens fåglar,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. Ps. 148,10.
56. Lofven Herren, alla vilda djur och boskapsdjur,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. Ps. 148,10
57. Lofven Herren, I människobarn,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. Ps. 148,11.
58. Lofva Herren, Israel,
- lofsjung och upphöj honom i evighet. Ps. 118,2. 135,19.
59. Lofven Herren, I Herrens präster,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. Ps. 118,3. 135,19.
60. Lofven Herren, I Herrens tjädnare,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. Ps. 134,1. 135,20.
61. Lofven Herren, de rättfärdigas andar och själar,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. Ps. 118,4.
62. Lofven Herren, I fromma och i hjärtat förkrossade,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet. Ps. 34,19.
63. Lofven Herren, Ananias, Asarias och Misael,
- lofsjungen och upphöjen honom i evighet.
- Ty han har förlöstat oss ur dödsriket
och räddat oss ur dödens hand
och frälst oss midt ur den brinnande lågan
och befriat oss ur elden. Dan. 1,6 f.
64. Tacken Herren, ty han är god, ty hans nåd varar evinnerligen. 1 Krön. 16,34. Ps. 118,1. 136,1.
65. Lofven gudarnas Gud, I alla som dyrken Herren; lofsjungen och tacken honom, ty hans nåd varar evinnerligen. Ps. 136,2.

Manasses' bön.

Tillägg till 2 Krön. 33: 12: syndabekännelse och bön om förlåtelse.

Herre, du allsmäktige, i himmel-
len,
du våra fäders Gud,
Abrahams, Isaks och Jakobs
och deras rättfärdiga säds Gud,
2 Mos. 3,15. 1 Krön. 29,18.

2. du som har gjort himmel och jord med all deras härskara,
1 Mos. 2,1.

3. du som har fjättrat hafvet genom ditt buds ord,
du som har tillstängt djupet och förseglat det
med ditt fruktansvärda och härliga namn,
Job 38,8 f. Ps. 33,7. 104,6 f. 111,9. Upp. 20,3.

4. du för hvilkens makt allt skälver och bäfvar;

5. ty din härlighets majestät kan ingen utstå,
och din vredes hot mot syndarna kan ingen uthärda; Ps. 145,5.

6. men ditt löftes nåd kan heller ingen mäta och utgrunda;

7. ty du är Herren, den allrahögste,
barmhärtig, långmodig och stor i nåd,
och du ångrar det onda som du låter vederfaras människor.

Du har ju, o Herre, efter din stora godhet utlofvat,
att bättring och förlösning finnes för dem som syndat mot dig,
och du har efter din stora barmhärtighet bestämt

att bättring bereder syndarna frälsning,
2 Mos. 32,14. 34,6. 1 Krön. 21,15.

Ps. 86,15. 97,9. 103,8. 145,7 f. Jes. 1,18. Jer. 18,8. Hes. 18,21. Joel 2,13. Jona 4,2. Vish. 12,19. Rom. 2,4. 2 Kor. 7,10.

8. Därför, o Herre, de rättfärdigas Gud,
pålade du icke de rättfärdiga bättring,
Abraham, Isak och Jakob, som icke hade syndat mot dig,
men mig, syndaren, pålade du bättring.

1 Mos. 22,18. Luk. 15,7.

9. Ty de synder jag begått äro talrikare än sanden i hafvet, mina öfverträdelser äro ju mångfaldiga, ja, Herre, mångfaldiga, och jag är icke värd att skåda upp och se himmelens höjd,
för mina många missgärningars skull,
Esra 9,6. Job 22,12. Ps. 123,1 f. Luk. 15,18 f. 18,13.

10. nedtryckt som jag är af många järnfjättrar,
så att jag icke kan upplyfta mitt hufvud;

och jag får icke förlösning, ty jag har förtörnat dig och gjort hvad ondt är i dina ögon, i det att jag upprest styggelser och kommit åstad skändligheter i mängd. 2 Kon. 21,2 f. 2 Krön. 33,2 f. Job 11,15. Ps. 107,10. Klag. 1,14.

11. Så böjer jag nu mitt hjärtas knä
och anropar den godhet som bor hos dig;
Joel 2,13.

12. Jag har syndat, o Herre, jag har syndat,
och jag känner själf mina öfverträdelser.
Ps. 51,5. Jes. 59,12.

13. Jag beder och anropar dig:
 Förlossa mig, Herre, förlossa mig, låt
 mig icke förgås i mina öfverträdelser;
 vredgas icke för beständigt, så att
 du låter mitt elände bestå,
 och fördöm mig icke i dödsrikets djup.
 Du är ju, o Herre, de botfärdigas
 Gud. Ps. 103,9. Hes. 26,20. 32,18 f.

14. Också på mig skall du bevisa
 all din godhet,

ja, fastän jag är ovärdig, skall du
 frälsa mig efter din stora
 barmhärtighet; Jes. 38,20.

15. och jag skall beständigt prisa
 dig i alla mina lifsdagar.

Ty dig lofsjunger himmelens hela
 härskara,

och din är äran i evighet.

Amen. 1 Krön. 29,11. 2 Krön. 18,18.
 Ps. 103,20 f. Matt. 6,13.

ANMÄRKNING.

På grund af att nu verkställda proföfversättning af de apokryfiska böckerna stöder sig på en text med delvis annan kapitel- och versindelning än den som förekommer i vår gamla bibelöfversättning af dessa böcker, befinnas i åtskilliga fall parallellhänvisningarna i de kanoniska böckerna till ställen i de apokryfiska böckerna icke fullt träffande. Dessa sålunda felaktiga parallellhänvisningar skola blifva beriktigade i en följande genomsedd upplaga af den nya bibelöfversättningen.
